

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ' – ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΗ

ΓΙΑ
ΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2026

ΑΘΗΝΑ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2025
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΡΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΡΑΚΤΙΚΟ - ΕΚΘΕΣΗ.....	3
2. ΟΜΙΛΙΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥ & ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.....	5
Ομιλία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κυριάκου Πιερρακάκη	5
Ομιλία του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιου Πετραλιά.....	10
3. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ	18
Δημήτριος Μαρκόπουλος, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	19
Παρασκευάς (Πάρις) Κουκουλόπουλος, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»	24
Νικόλαος Παππάς, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»	30
Νικόλαος Καραθανασόπουλος, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ»	35
Ευκλείδης Τσακαλώτος, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»	41
Βασίλειος Βιλιάρδος, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ»	49
Ανδρέας Βορύλλας, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”».....	55
Αλέξανδρος Καζαμίας, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο.«ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ».....	60
4. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ	66
Ξενοφών (Φώντας) Μπαραλιάκος, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	67
Στυλιανός (Στέλιος) Πέτσας, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	71
Μαρία Συρεγγέλα, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	75
Χριστίνα Σταρακά, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»	78
Παύλος Χρηστίδης, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»	82
Δημήτριος Μπιάγκης, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ».....	85
Χαράλαμπος (Χάρης) Μαμουλάκης, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»	89
Αικατερίνη (Κατερίνα) Νοτοπούλου, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»	94
Κωνσταντίνος Βασίλειος Μεταξάς, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ»	98
Δημήτριος Τζανακόπουλος, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»	102
Στυλιανός Φωτόπουλος, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ»	105
Σπυρίδων Τσιρώνης, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”»	109
Ελένη Καραγεωργοπούλου, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ».....	113
Μάριος Σαλμάς, Ειδικός Εισηγητής, Ανεξάρτητος Βουλευτής.....	118
5. ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ..	124
Ιωάννης Τσουκαλάς, Συντονιστής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.....	124

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄
ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ - ΕΚΘΕΣΗ

Της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Κύρωση του Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2026»

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων συνήλθε στις 27 και 28 Νοεμβρίου 2025, σε τέσσερις συνεδριάσεις, υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής, κ. Αθανάσιου Καββαδά καθώς και των Βουλευτών - μελών της, κ.κ. Γεώργιου Κωτσού και Θεόδωρου Σκυλακάκη, με αντικείμενο την εξέταση του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Κύρωση του Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2026».

Στις συνεδριάσεις παρέστησαν ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κυριάκος Πιερρακάκης, ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, καθώς και αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης έλαβαν τον λόγο οι Γενικοί Εισηγητές¹, κ. Δημήτριος Μαρκόπουλος από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», κ. Παρασκευάς (Πάρις) Κουκουλόπουλος από την Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», κ. Νικόλαος Παππάς από την Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», κ. Νικόλαος Καραθανασόπουλος από την Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», κ. Ευκλείδης Τσακαλώτος από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», κ. Βασίλειος Βιλιάρδος από την Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», κ. Ανδρέας Βορύλλας από την Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”» και κ. Αλέξανδρος Καζαμίας από την Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», και οι Ειδικοί Εισηγητές¹, κ.κ. Ξενοφών (Φώντας) Μπαραλιάκος, και Στυλιανός (Στέλιος) Πέτσας και η κυρία Μαρία Συρεγγέλα από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», η κυρία Χριστίνα Σταρακά και οι κύριοι Παύλος Χρηστίδης και Δημήτριος Μπιάγκης από την Κ.Ο. « ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», ο κ. Χαράλαμπος (Χάρης) Μαμουλάκης και η κυρία Αικατερίνη (Κατερίνα) Νοτοπούλου από την Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», ο κ. Κωνσταντίνος Βασίλειος Μεταξάς από την Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», ο κ. Δημήτριος Τζανακόπουλος, από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», ο κ. Στυλιανός Φωτόπουλος από την Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», ο κ. Σπυρίδων Τσιρώνης από την Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”», η κυρία Ελένη Καραγεωργοπούλου από την Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ» και ο κ. Μάριος Σαλμάς εκ μέρους των ανεξάρτητων βουλευτών. Επίσης, τον λόγο έλαβαν οι Βουλευτές, κύριοι Χρήστος Σταϊκούρας, Θεόδωρος Σκυλακάκης και Μιχαήλ Κατρίνης.

Η Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», κυρία Φωτεινή Αραμπατζή δεν έλαβε τον λόγο και θα τοποθετηθεί στην Ολομέλεια.

¹ Οι Αγορεύσεις των αναφερόμενων Γενικών και Ειδικών Εισηγητών παρατίθενται στο τέλος του παρόντος Πρακτικού-Εκθεσης.

ΕΚΘΕΣΗ

Η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, κατά την εξέταση του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Κύρωση του Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2026», αφού έλαβε υπόψη τις αγορεύσεις των Γενικών Εισηγητών, κ. Δημήτριου Μαρκόπουλου από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», κ. Παρασκευά (Πάρι) Κουκουλόπουλου από την Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», κ. Νικόλαου Παππά από την Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», κ. Νικόλαου Καραθανασόπουλου από την Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», κ. Ευκλείδη Τσακαλώτου από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», κ. Βασίλειου Βιλιάρδου από την Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», κ. Ανδρέα Βορύλλα από την Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”» και κ. Αλέξανδρου Καζαμία από την Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», και των Ειδικών Εισηγητών, κ.κ. Ξενοφώντα (Φώντα) Μπαραλιάκου, και Στυλιανού (Στέλιου) Πέτσα και της κυρίας Μαρίας Συρεγγέλα από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», της κυρίας Χριστίνας Σταρακά και κ.κ. Παύλου Χρηστίδη και Δημήτριου Μπιάγκη από την Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», κ. Χαράλαμπου (Χάρη) Μαμουλάκη και κυρίας Αικατερίνης (Κατερίνας) Νοτοπούλου από την Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», κ. Κωνσταντίνου Βασίλειου Μεταξά από την Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», κ. Δημήτριου Τζανακόπουλου από την Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», κ. Στυλιανού Φωτόπουλου από την Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», κ. Σπυρίδωνα Τσιρώνη από την Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”», κυρίας Ελένης Καραγεωργοπούλου από την Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ» και κ. Μάριου Σαλμά ανεξάρτητου Βουλευτή και τις ομιλίες των μελών της, προτείνει την αποδοχή, κατά πλειοψηφία, του παραπάνω σχεδίου νόμου κατ' αρχήν, κατ' άρθρο και στο σύνολό του και την επιψήφισή του από την Ολομέλεια της Βουλής.

Αθήνα, 8 Δεκεμβρίου 2025

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ

ΟΜΙΛΙΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥ & ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ομιλία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κυριάκου Πιερρακάκη

Ο παριστάμενος Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κυριάκος Πιερρακάκης την Παρασκευή, 28 Νοεμβρίου 2025, είπε μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Επιτρέψτε μου να ξεκινήσω από κάτι πολύ ουσιαστικό. Από κάτι που συμβαίνει σήμερα και αφορά χιλιάδες σπίτια, χιλιάδες νοικοκυριά, που συχνά δεν έχουν την πολυτέλεια να παρακολουθούν μακροοικονομικούς δείκτες, αλλά αξιολογούν την πολιτική μέσα από την καθημερινότητά τους.

Σήμερα 886.883 ενοικιαστές, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ, βλέπουν στους λογαριασμούς τους την επιστροφή ενός μηνιαίου ενοικίου. Συνολικά θα διατεθούν σχεδόν 200 εκατ. ευρώ, για την ακρίβεια 199,5 εκατ. ευρώ, που θα στηρίξουν όσους έχουν πραγματική ανάγκη και το μέτρο αυτό επιδιώκει να απαντήσει σε ένα από τα πιο πιεστικά ζητήματα της εποχής μας, μαζί με πολλά άλλα μέτρα, προφανώς, το στεγαστικό. Είναι μια πολιτική που αποδεικνύει ότι το κράτος μπορεί να σταθεί στο πλευρό των πολιτών με τρόπο απτό, συγκεκριμένο και δίκαιο.

Παράλληλα, 1,4 εκατομμύρια συνταξιούχοι λαμβάνουν από την περασμένη Δευτέρα την ετήσια ενίσχυση των 250 ευρώ. Μια μόνιμη πολιτική επιλογή, ένα μόνιμο μέτρο. Μια σταθερή απόφαση να στηρίξουμε εκείνους που έχουν σηκώσει δυσανάλογα βάρη στην κρίση, εκείνους που είδαν το εισόδημά τους να μειώνεται, που βίωσαν σκληρές περικοπές. Είναι μια ενίσχυση που νομίζω είναι δίκαιη και απολύτως αναγκαία.

Αυτά τα δύο μέτρα τα οποία είχαμε ανακοινώσει μαζί με τον κύριο Πετραλιά, καθώς και με την αύξηση του προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων την Τρίτη του Πάσχα, έρχονται τώρα να εφαρμοστούν και δείχνουν ότι η Ελλάδα έχει περάσει σε μια νέα οικονομική πραγματικότητα. Ότι μπορούμε πλέον να στηρίζουμε τους πολίτες με πρόγραμμα, με συνέπεια, με μόνιμο τρόπο. Ότι το κράτος μπορεί πια να επιστρέφει στην κοινωνία αυτό που της αναλογεί επειδή έχει δημοσιονομική σταθερότητα, προβλεψιμότητα και πειθαρχία.

Και αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι το σημείο στο οποίο συνδέεται άμεσα ο Προϋπολογισμός του 2026. Είναι η επιβεβαίωση ότι η χώρα έχει αφήσει πίσω της τη λογική της κρίσης και έχει μπει στη τροχιά της ανάπτυξης. Ότι δεν διαχειριζόμαστε πια ελλείμματα και κινδύνους, αλλά δυνατότητες και προοπτικές. Ύστερα από μια τρομακτικά σκληρή δεκαετία η οικονομική πολιτική πλέον για την Ελλάδα είναι μια άσκηση δημιουργίας στο πλαίσιο προβλημάτων, στο πλαίσιο προκλήσεων αλλά με μία αναπτυξιακή και δημιουργική λογική παρόλα αυτά.

Ήταν πολλά χρόνια πριν, πριν από το 2019, όπου οι Προϋπολογισμοί προσπαθούσαν να αποφύγουν το χειρότερο, όχι να πετύχουν το καλύτερο. Ήταν η καταγραφή μιας οικονομίας που λειτουργούσε υπό πίεση, υπό στενότητα, υπό επιτήρηση. Σήμερα βρισκόμαστε σε μια νέα πραγματικότητα. Ο Προϋπολογισμός του 2026 σηματοδοτεί ένα ακόμη βήμα σε μια μετάβαση: από μια δημοσιονομική πολιτική που προσπαθεί να «κρατήσει τη χώρα όρθια» τότε, σε μια πολιτική που προσπαθεί να χτίσει μια καλύτερη Ελλάδα για όλες και όλους.

Τι άλλαξε; Ποιο είναι το θεμέλιο αυτής της νέας δυναμικής; Πολλά, είναι η απάντηση, μέσα σε όλα αυτά τα χρόνια: εξυγιάνθηκε το τραπεζικό σύστημα, ισορροπήσαμε δημοσιονομικά τη χώρα, τον Προϋπολογισμό, έγιναν πάρα πολλές μεταρρυθμίσεις. Ένα πακέτο μεταρρυθμίσεων σε κάθε πτυχή, σε κάθε τομέα πολιτικής, πράγματα τα οποία τα

βλέπουμε σήμερα να τα συζητάνε σε άλλες χώρες της Ευρώπης ως απολύτως απαραίτητα για να ξεφύγουν πολλές ευρωπαϊκές χώρες από προβλήματα τα οποία συναντούν, στην Ελλάδα ήταν διλήμματα και προκλήσεις που απαντήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια. Να αναφέρω την ψηφιακή μετάβαση η οποία ήταν ένας καταλύτης για όλες τις άλλες μεταρρυθμίσεις. Κατέστησε εφικτή τη μάχη κατά της φοροδιαφυγής σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό, πέρα από την ανεξαρτησία της ΑΑΔΕ. Έκανε ευρύτερα και περισσότερο δυνατή τη δημιουργία δημοσιονομικού χώρου. Επέτρεψε να υλοποιηθεί η μεγαλύτερη φορολογική μείωση των τελευταίων δεκαετών. Τα μέτρα τα οποία ανακοίνωσε ο Πρωθυπουργός στη ΔΕΘ και που ψηφίσαμε πρόσφατα σε νόμο, είναι η μεγαλύτερη φοροαπαλλαγή της Μεταπολίτευσης και όλο αυτό έγινε χωρίς να απειληθεί η δημοσιονομική σταθερότητα. Αλλά και πολλά άλλα μέτρα είχαν αυτή την υφή, την πτυχή σε ό,τι αφορά τη φορολογική διοίκηση.

Τα ηλεκτρονικά βιβλία, οι διασταυρώσεις σε πραγματικό χρόνο, η διασύνδεση των ταμειακών μηχανών, η ψηφιακή τιμολόγηση, η άμεση παρακολούθηση συναλλαγών, η σταδιακή εξάλειψη σκοτεινών διαδρομών. Εργαλεία που μας έδωσαν για πρώτη φορά τη δυνατότητα να περιορίσουμε πολύ ουσιαστικά τη φοροδιαφυγή. Μια χώρα δεν μπορεί να έχει κοινωνική πολιτική αν δεν έχει φορολογική δικαιοσύνη. Δεν μπορεί να έχει μείωση φόρων αν δεν έχει φορολογική διαφάνεια. Δεν μπορεί να στηρίξει τους αδύναμους αν δεν έχει σταθερά δημόσια οικονομικά. Και βέβαια το σύνολο των μεταρρυθμίσεων ήταν απολύτως απαραίτητο για να τα πετύχουμε όλα αυτά.

Και επιτρέψτε μου εδώ μία κρίσιμη παρατήρηση για το μέτρο της επιστροφής ενοικίου με το οποίο ξεκίνησα την ομιλία μου. Από του χρόνου, η ίδια η λειτουργία του μέτρου εκτιμούμε ότι θα οδηγήσει σε πολύ μεγαλύτερη διαφάνεια στη στεγαστική αγορά. Γιατί πλέον ο ενοικιαστής θα έχει άμεσο οικονομικό κίνητρο να δηλώνει το πραγματικό ύψος του ενοικίου, όχι μικρότερο απ' ό,τι φαίνεται από τα στοιχεία τα οποία είδαμε φέτος και που μας έδωσε και η ΑΑΔΕ, υπάρχει μια αντανάκλαση την οποία όλοι νομίζω συναινούμε ότι είναι χαμηλότερη. Το μέσο ενοίκιο στην Ελλάδα, νομίζω ότι μπορούμε να συμφωνήσουμε, ότι υποεκπροσωπείται εάν πούμε ότι είναι στα 255 ευρώ το μήνα. Άρα, πρέπει να δημιουργήσουμε το σύνολο των συνθηκών για να εμφανιστούν οι πραγματικές οικονομικές συναλλαγές με κίνητρα και με εργαλεία διαφάνειας. Και υπό αυτή την έννοια εδώ δημιουργούμε ένα τέτοιου τύπου κίνητρο.

Μειώνεται ο φόρος για τους ιδιοκτήτες με την ενδιάμεση κλίμακα του 25%. Και οι ιδιοκτήτες έχουν πλέον κάθε λόγο να δηλώνουν τα πραγματικά ποσά, χωρίς τον φόβο ότι θα επιβαρυνθούν υπέρμετρα. Με άλλα λόγια, το σύνολο των μέτρων που υλοποιούμε έρχεται να δημιουργήσει μια νέα ισορροπία, όπου και οι δύο πλευρές και ο ενοικιαστής και ο ιδιοκτήτης, ευνοούνται από αυτή τη διαφάνεια. Και αυτή η λειτουργία είναι που θα οδηγήσει σταδιακά σε μια πιο υγιή και λειτουργική αγορά ενοικίων.

Η συστηματική καταπολέμηση της φοροδιαφυγής είναι ο λόγος που σήμερα υπάρχουν 1,76 δισ. ευρώ, τα οποία μπορούν να επιστρέψουν στην κοινωνία με τη μορφή των φορολογικών ελαφρύνσεων.

Η κίνηση αυτή γίνεται μέσα από μία ευρύτερη μεταρρύθμιση, όπως έχουμε πει, μειώνουμε τους φόρους για μισθωτούς, συνταξιούχους, αγρότες, ελεύθερους επαγγελματίες. Αυξάνουμε σταθερά τις συντάξεις. Καταργούμε τη προσωπική διαφορά. Ενισχύουμε τους χαμηλοσυνταξιούχους μόνιμα. Όλα αυτά είναι πολιτικές που ενισχύουν το διαθέσιμο εισόδημα. Και όταν ενισχύεται το διαθέσιμο εισόδημα με σταθερό τρόπο και όχι ad hoc, όχι με επιδόματα «μιας χρήσης», τότε ενισχύεται συνολικά η οικονομική ευρωστία του τόπου, η κοινωνική συνοχή και η οικονομική δραστηριότητα.

Αυτός είναι και ο λόγος που ανάμεσα σε άλλα μαζί με την συνεχή αλλαγή στο παραγωγικό μας μοντέλο, στην αύξηση των επενδύσεων, στην αύξηση των εξαγωγών η

ανάπτυξη αναμένεται να είναι 2,4% το 2026. Θυμίζω ότι ο μέσος όρος της ευρωζώνης είναι πολύ μικρότερος από αυτό. Αυτός είναι και ο λόγος που οι επενδύσεις αυξάνονται από τη μία χρονιά στην άλλη με βάση τα στοιχεία του Προϋπολογισμού του 2026 κατά 10,2%, όταν η αύξηση των επενδύσεων στην Ευρώπη είναι 2,5%. Βέβαια εδώ να πω ότι αυτή ήταν μία από τις κυρίαρχες παραμέτρους για να αξιολογήσει κανείς εάν η Ελλάδα αλλάζει το παραγωγικό της μοντέλο ή όχι. Όταν ξεκινήσαμε το 2019 οι επενδύσεις προς ΑΕΠ ήταν κάπου στο 11% με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να είναι στο 21%. Με βάση τα στοιχεία του Προϋπολογισμού του 2026 θα πάμε στο 17,7%. Άρα, είμαστε σε μία πολύ καλή και υγιή διαδρομή. Αλλά είμαστε σε διαδρομή. Δεν έχει κατακτηθεί ο στόχος ακόμη και εκεί που μπορούμε και πρέπει να φτάσουμε. Παρόλα αυτά τα στοιχεία δείχνουν ότι έχουμε τη μεγαλύτερη αυξητική καμπύλη. Τη μεγαλύτερη αύξηση πανευρωπαϊκά, με αυτό το 10,2% το οποίο μόλις ανέφερα.

Η ανεργία πέφτει στο 8,6%, το χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων δεκαετιών. Είναι το χαμηλότερο σε σχέση με τα προ κρίσης επίπεδα. Διότι όταν δημιουργείται πραγματικός πλούτος, όχι λογιστικός, τότε η οικονομία όλη κινείται. Τότε αυξάνονται οι μισθοί. Αυξάνονται οι ευκαιρίες και η χώρα αποκτά ρυθμό, ορμή, προοπτική.

Και αυτή η προοπτική αποτυπώνεται και στην παραγωγική διάρθρωση της χώρας. Η Ελλάδα έχει αρχίσει να αλλάζει μοντέλο. Για πολλά χρόνια το μοντέλο το οποίο απέτυχε το 2008-2009 ήταν ένα εσωστρεφές μοντέλο, η εξάρτησή του από την κατανάλωση και τα δανεικά ήταν υπερβολική. Σήμερα βλέπουμε μια νέα πραγματικότητα στην Ελλάδα. Βλέπουμε νέους κλάδους να αναπτύσσονται, στην τεχνολογία, στην ενέργεια, στα logistics, στη μεταποίηση, σε στοχευμένα είδη τουρισμού. Νέες επιχειρήσεις να δημιουργούνται. Νέους επιστήμονες να επιστρέφουν. Νέους επενδυτές να εμπιστεύονται τη χώρα.

Να αναφέρω ενδεικτικά ότι την περασμένη εβδομάδα είχαμε την ανακοίνωση της εξαγοράς του Χρηματιστηρίου Αθηνών από την Euronex, η οποία είναι μια στρατηγική αναβάθμιση της χώρας. Αυξάνεται η ρευστότητα για τις ελληνικές επιχειρήσεις. Η διασύνδεση με τις διεθνείς κεφαλαιαγορές ενισχύεται. Οι ελληνικές επιχειρήσεις αποκτούν πρόσβαση σε μεγαλύτερη και περισσότερη χρηματοδότηση. Η αγορά γίνεται πιο βαθιά, πιο ώριμη, πιο ανταγωνιστική. Και είναι μια εξέλιξη που δείχνει ότι η Ελλάδα δεν είναι πια ένα περιφερειακό χρηματοοικονομικό σύστημα, είναι μέρος ενός ισχυρού ευρωπαϊκού δικτύου.

Ο Καγκελάριος της Γερμανίας, ο κύριος Merz, πριν από λίγες εβδομάδες ανέφερε ότι ιδανικά η Ευρώπη χρειάζεται να έχει ένα πανευρωπαϊκό χρηματιστήριο. Η Έκθεση Draghi αναφέρει ότι πρέπει να έχουμε πολλές διασυννοριακές συγχωνεύσεις και εξαγορές. Να δημιουργήσουμε ευρωπαίους πρωταθλητές. Με τη στάση μας, ως χώρα, εμείς ηγούμαστε αυτής της προσπάθειας με τελευταία πράξη αυτή που ανέφερα πριν σε σχέση με το Χρηματιστήριο Αθηνών. Ταυτόχρονα, αξίζει κανείς να υπογραμμίσει κάτι εξίσου σημαντικό, αν θέλετε το επιστέγασμα της πολιτικής για μια ολόκληρη γενιά. Είναι η σταθερή μείωση του δημοσίου χρέους. Από 154,2% το 2024, στο 145,9% το 2025, στο 138,2% το 2026 και με πρόβλεψη να περάσουμε κάτω από το 120% το 2029, να πάμε δηλαδή στο 119%. Σκεφτείτε ότι μετά τον Covid-19 είχαμε φτάσει λίγο κάτω από το 210% του ΑΕΠ. Άρα, αυτή είναι η πιο ταχεία αποκλιμάκωση χρέους σε όλη την Ευρώπη. Αυτή η πορεία δείχνει ότι είμαστε μία χώρα αξιόπιστη. Δείχνει ότι μπορούμε να στηριχθούμε στις δυνάμεις μας. Δείχνει ότι μπορούμε να σχεδιάσουμε μακροπρόθεσμα. Κάθε ποσοστιαία μονάδα μείωσης του χρέους μειώνει το κόστος δανεισμού, μειώνει το ρίσκο, ενισχύει την εμπιστοσύνη. Οι πρόωρες αποπληρωμές έχουν μειώσει το κόστος εξυπηρέτησης κατά 800 εκατ. ευρώ τον χρόνο. Αυτά τα χρήματα δεν πάνε πια σε τόκους.

Και εδώ θέλω να αναφερθώ σε κάτι θεμελιώδες και βαθύτερο. Αυτό το οποίο βρίσκει την αντανάκλασή του διεθνώς από αυτήν την πολιτική είναι ότι είμαστε μια χώρα με πολιτική και οικονομική ωριμότητα. Δεν υπάρχουν θιασώτες της δραχμής. Μπορεί να υπάρχουν

πειρασμοί για ρητορικές παροχές που δεν είναι εφικτό να τεκμηριωθούν από τα δημοσιονομικά και μακροοικονομικά στοιχεία, αλλά έχουν περάσει πάρα πολλά χρόνια από τότε που η χώρα βρισκόταν σε παλινδρόμηση για την ευρωπαϊκή της πορεία.

Η ωριμότητα όλων μας έχει αυξηθεί κατακόρυφα, έχει αυξηθεί κυρίως μέσα στην κοινωνία, έχοντας πάρει πολύ δύσκολες επιλογές. Και αυτός είναι ένας θησαυρός για τη χώρα. Ένα από τα μεγαλύτερα κεφάλαιά της. Και αυτή η πολιτική σταθερότητα είναι που επιτρέπει στην οικονομία να αναπνέει, στις επιχειρήσεις να επενδύουν, στους νέους να σχεδιάζουν, στις οικογένειες να δημιουργούν. Αυτή η σταθερότητα είναι που μας επιτρέπει σήμερα να συζητάμε έναν Προϋπολογισμό με θετικό πρόσημο, αναπτυξιακό, όχι φοβικό ή περιοριστικό. Έναν Προϋπολογισμό επεκτατικό. Δεν ήταν αυτονόητο ότι φτάσαμε έως εδώ, δεν ήταν αυτονόητο το πώς φτάσαμε έως εδώ. Χρειάστηκαν δύσκολες αποφάσεις, δουλειά, μεταρρυθμίσεις, αλλαγή νοοτροπίας σε μια δημόσια διοίκηση που για δεκαετίες ήταν κλειστή, αργή, γραφειοκρατική. Όμως η αλλαγή ήρθε και βρίσκεται σε μία πορεία διαρκούς βελτίωσης. Οφείλουμε αυτό να το αξιοποιήσουμε. Είναι μία κοινή εθνικής μας προίκα. Γιατί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σταθερότητα από μόνη της δεν αρκεί. Είναι η βάση πάνω στην οποία χτίζεις και πρέπει να χτίσουμε μία οικονομία, ανταγωνιστική, δίκαιη και ανθεκτική. Μια οικονομία που αξιοποιεί το ανθρώπινο κεφάλαιο της χώρας, που δεν αφήνει τον νέο να αισθάνεται ότι πρέπει να φύγει για να διαπρέψει κάπου αλλού. Και αυτό μας φέρνει σε ένα ακόμη κομβικό στοιχείο του Προϋπολογισμού, την ενίσχυση της μισθωτής εργασίας. Γιατί ας είμαστε ειλικρινείς, για πάρα πολλά χρόνια στη χώρα μας η μισθωτή εργασία αντιμετωπιζόταν ως ένα δεδομένο, ως κάτι που δεν χρειαζόταν έντονα στήριξη.

Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια οι συνθήκες στην αγορά εργασίας έχουν αλλάξει. Οι επιχειρήσεις αναπτύσσονται, οι επενδύσεις αυξάνονται, οι θέσεις εργασίας δημιουργούνται με ταχύτερο ρυθμό. Αυτό είναι αποτέλεσμα σταθερότητας και μεταρρυθμίσεων. Εξίσου σημαντική, όμως, είναι και η στήριξη των ακριτικών περιοχών. Μπορεί πολλά από αυτά τα ζητήματα να φαίνονται τεχνικά, όπως αποτυπώνονται στους κωδικούς του Προϋπολογισμού ή στα άρθρα που ψηφίζουμε στη Βουλή, έχουν όμως έντονα την αναπτυξιακή, την περιφερειακή και την οικονομική παράμετρο. Γιατί όταν στηρίζεις έναν οικισμό 1.700 κατοίκων σε μια ακριτική περιοχή, δεν κάνεις απλώς μια οικονομική πολιτική. Κάνεις μια πολιτική εθνικής συνοχής. Στηρίζεις ανθρώπους που κρατούν ζωντανά τα σύνορα. Που κρατούν ζωντανές κοινότητες που αλλιώς θα μαράζωναν. Και γι' αυτό ακριβώς ο Προϋπολογισμός προβλέπει ειδικά μέτρα στήριξης αυτών των περιοχών, γιατί εκεί κρίνεται ένα κομμάτι της εθνικής μας συνοχής, της εθνικής μας εξίσωσης.

Σε αυτό το σημείο θέλω να σταθώ και στο δημόσιο επενδυτικό πρόγραμμα. Τα 16,7 δισ. ευρώ που επενδύονται σε υποδομές είναι πραγματικότητα που τη βλέπουμε σε σχολεία, σε νοσοκομεία, σε δρόμους, σε λιμάνια, σε δίκτυα. Είναι έργα που αλλάζουν την καθημερινότητα των πολιτών, έργα που κάνουν πιο λειτουργικές τις πόλεις και τις περιφέρειες, έργα που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής. Και το σημαντικότερο έργο είναι ότι ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Γιατί δεν υπάρχει ανάπτυξη χωρίς υποδομές. Και δεν υπάρχει πραγματική περιφερειακή ανάπτυξη χωρίς ουσιαστικές και στοχευμένες δημόσιες επενδύσεις.

Δεν υπάρχει ανταγωνιστική χώρα, αν δεν είναι μια χώρα με σύγχρονη, καθαρή, αποτελεσματική δημόσια διοίκηση και δημόσια υπηρεσίες. Εδώ συνδέεται το άλλο μεγάλο ζήτημα, η παραγωγική ταυτότητα της χώρας. Η αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου δεν έχει ολοκληρωθεί, όπως είπα πριν. Βρισκόμαστε σε μια διαδικασία υγειούς και ταχείας μετεξέλιξης.

Εξελίσσεται, όμως, σταθερά συστηματικά και συμβαδίζει με αυτή τη βαθιά αλλαγή νοοτροπίας, την οποία επιδίωξα να περιγράψω πριν. Ολοένα και περισσότεροι

επαγγελματίες, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, νέοι επιστήμονες, νέοι επιχειρηματίες αποκτούν εξωστρέφεια.

Να αναφέρω απλώς τα στοιχεία των εξαγωγών πριν την κρίση. Ήμασταν στο 20% του ΑΕΠ στις εξαγωγές. Τώρα είμαστε πάνω από το 40%, είμαστε στο 42%. Να πω, όμως, μόνος μου ότι ο ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι 51%. Άρα χρειάζεται να συνεχίσουμε αυτή τη διαδρομή, να συνεχίσουμε να επενδύουμε στην εξωστρέφεια της χώρας και της οικονομίας διεκδικώντας ένα υγιές και ισορροπημένο οικονομικό μοντέλο το οποίο περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της εξίσωσης.

Αξίζει να διαμορφωθεί και διαμορφώνονται στο πεδίο μια κουλτούρα η οποία πριν από την κρίση δεν υπήρχε στη χώρα. Η κουλτούρα της δημιουργίας, της επέκτασης, της καινοτομίας και της εξωστρέφειας. Αυτή η κουλτούρα και η εισαγωγή της στην ελληνική επιχειρηματικότητα είναι που ανάμεσα σε άλλα έχουν δημιουργήσει αυτόν τον θετικό, αυτόν τον ενάρτετο κύκλο για την οικονομία.

Για χρόνια ζούσαμε με την αγωνία ότι η Ελλάδα δεν παράγει αρκετά. Σήμερα, όμως, είμαστε μια χώρα που παράγει και παράγει πολλά. Παράγει υπηρεσίες, παράγει προϊόντα, παράγει τεχνολογία, παράγει καινοτομία. Το βλέπουμε στις εξαγωγές, όπως είπα πριν, το βλέπουμε στη μεταποίηση που αναπτύσσεται με ρυθμούς που δεν είχαμε συνηθίσει. Το βλέπουμε στις άμεσες ξένες επενδύσεις που έρχονται στη χώρα και δημιουργούν νέες προοπτικές.

Και αυτή η δυναμική δεν είναι μόνο οικονομική, είναι και βαθιά κοινωνική. Μια χώρα που παράγει είναι μια χώρα που δημιουργεί ευκαιρίες, μια χώρα που σέβεται την εργασία, μια χώρα που δεν φοβάται τον ανταγωνισμό και που μπορεί να σταθεί ισότιμα στο ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Δεν θα μπορούσα να παραλείψω να αναφερθώ και στον κρίσιμο τομέα της Ενέργειας, με δεδομένη την αποτύπωση την οποία είδαμε να συντελείται και πριν από λίγες εβδομάδες στο πεδίο, τη μοναδική δυνατότητα να γίνουμε κόμβος ενέργειας με δίκτυα που διασυνδέουν την Ευρώπη, την Ανατολική Μεσόγειο, τα Βαλκάνια. Η σταθερότητα των τελευταίων ετών μας επιτρέπει να προσελκύσουμε επενδύσεις και σε αυτό το τομέα, να ενισχύσουμε την ασφάλεια εφοδιασμού και να μειώσουμε το κόστος για τα νοικοκυριά και για τις επιχειρήσεις.

Την ίδια στιγμή, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι η κοινωνική πολιτική, παρότι πρέπει να είναι στοχευμένη και να στηρίζονται όλες εκείνες οι κοινωνικές ομάδες οι οποίες το έχουν ανάγκη, δεν μπορεί να εξαντλείται μόνο στα αμιγή μέτρα στήριξης, στα επιδόματα. Η κοινωνική πολιτική είναι πρώτα απ' όλα μια πολιτική ευκαιριών, στήριξη της εργασίας, στήριξη των οικογενειών, στήριξη της στέγασης, στήριξη των νέων που θέλουν να δημιουργήσουν, στήριξη της Περιφέρειας.

Όλα αυτά είναι παρόντα σε αυτόν τον Προϋπολογισμό. Όλα αυτά συνθέτουν ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο όπου το κράτος δεν λειτουργεί μόνο πυροσβεστικά, αλλά δημιουργεί συνθήκες ευημερίας.

Και σε αυτό το πλαίσιο θα ήθελα να αναφερθώ και σε κάτι που συχνά νομίζω δεν αποτιμάται όσο πρέπει. Η πρόσφατη αναβάθμιση από τον οίκο Fitch αφορά κάθε πολίτη και η δημοσιονομική αξιοπιστία, γενικά από το σύνολο αυτών των αναβαθμίσεων, από τους οίκους αξιολόγησης της οικονομίας, αφορούν όλους μας. Γιατί; Γιατί αφορά το επιτόκιο για τα δάνεια μιας μικρής επιχείρησης, αφορά το επιτόκιο ενός στεγαστικού δανείου, αφορά το κόστος δανεισμού του κράτους και άρα, επικαθορίζει το σύνολο των επιλογών που το κράτος μπορεί να κάνει για να στηρίξει την κοινωνία. Αφορά την εμπιστοσύνη που δείχνουν οι αγορές στην ελληνική οικονομία. Είδαμε τι σημαίνει η εμπιστοσύνη αυτή να χάνεται. Και η εμπιστοσύνη αυτή δεν χαρίζεται. Κερδίζεται.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουν γίνει πολλά. Αυτονοήτως υπάρχουν ακόμη πάρα πολλά τα οποία πρέπει και μπορούν να γίνουν. Ο Προϋπολογισμός του 2026 δεν είναι η κορύφωση. Είναι το επόμενο βήμα.

Και αυτό τι μας λέει; Είναι κάτι πάρα πολύ σημαντικό. Ότι για πρώτη φορά μετά από δεκαετίες, η εννοιολογία της κρίσης δεν είναι αυτή η οποία καθορίζει το μέλλον αυτής της χώρας. Το μέλλον το καθορίζουμε πλέον εμείς. Με σχέδιο, με σταθερότητα, με μεταρρυθμίσεις, με δικαιοσύνη, με φιλοδοξία.

Και αν κάτι οφείλουμε στους πολίτες είναι ακριβώς αυτό, ότι η Ελλάδα μπορεί να γίνει μια χώρα που δεν φοβάται το αύριο αλλά το διαμορφώνει, το συνδιαμορφώνει. Μία χώρα που δεν θα κυνηγά ευκαιρίες, θα δημιουργεί.

Μια χώρα που δεν θα εγκλωβίζεται στην αβεβαιότητα, θα πατάει σε σταθερά θεμέλια. Αυτή είναι η Ελλάδα του Προϋπολογισμού του 2026, η Ελλάδα που σχεδιάζει, που δημιουργεί, που εξελίσσεται. Η Ελλάδα προχωρά μπροστά. Στο χέρι όλων μας είναι να αξιοποιήσουμε αυτή τη δυναμική και να την κάνουμε το κοινό θεμέλιο της νέας εποχής για την πατρίδα μας».

Ομιλία του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιου Πετραλιά

Ο παριστάμενος Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, είπε την Πέμπτη, 27 Νοεμβρίου 2025, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Θα ήθελα, ξεκινώντας, να ευχαριστήσω θερμά τα στελέχη του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με τα οποία έχω την τιμή να συνεργάζομαι τα τελευταία, σχεδόν, επτά έτη για την εξαιρετική δουλειά όλους τους προηγούμενους μήνες προκειμένου να καταρτίσουμε έναν άρτιο Κρατικό Προϋπολογισμό, ενώ ειδικά φέτος καταρτίστηκε για πρώτη φορά, παράλληλα, και ο Πολυετής Δημοσιονομικός Προγραμματισμός στον οποίο αποτυπώνονται οι δημοσιονομικές προβλέψεις ως το 2029.

Ο Προϋπολογισμός του 2026, όπως ανέφερα και κατά την κατάθεσή του, ξεχωρίζει από τους προηγούμενους ως προς τα έντονα μεταρρυθμιστικά του χαρακτηριστικά. Όχι επειδή περιλαμβάνει περισσότερες πιστώσεις. Αυτό συνέβη άλλωστε και ακόμα πιο emphaticά με τις αυξημένες δαπάνες στην περίοδο της πανδημίας, αλλά επειδή περιλαμβάνει μόνιμες μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις που επηρεάζουν τον πυρήνα της οικονομίας κινητροδοτώντας την εργασία και την πρόοδο. Με λίγα λόγια συμβάλλει στη βελτίωση του παραγωγικού μοντέλου της οικονομίας μας, ενώ ταυτόχρονα συνεχίζει να στηρίζει όσους έχουν μεγαλύτερη ανάγκη και να αντιμετωπίζει τις σημαντικές προκλήσεις του δημογραφικού και του στεγαστικού.

Ο Προϋπολογισμός του 2026 έχει σαφή προσανατολισμό προς τη στήριξη της μεσαίας τάξης, την ενίσχυση των οικογενειών με παιδιά και των νέων, την ενίσχυση των ακριτικών περιοχών και της περιφέρειας, την ενίσχυση της υγείας, της άμυνας και της κοινωνικής προστασίας και την επιτάχυνση των επενδύσεων, δημοσίων και ιδιωτικών. Κάθε χρόνο στη συζήτηση του Προϋπολογισμού τίθεται το ερώτημα αν με την ασκούμενη πολιτική συγκλίνουμε ή αποκλίνουμε από την υπόλοιπη Ευρώπη. Θα μας δοθεί η ευκαιρία να ανταλλάξουμε επιχειρήματα πάνω σε αυτό το ερώτημα και κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην Ολομέλεια.

Οστόσο, θα αναφέρω έξι σημεία που χαρακτηρίζουν τον Προϋπολογισμό του 2026, σημεία που αποδεικνύουν τα επιτεύγματα και τη θετική προοπτική της ελληνικής οικονομίας, ενώ ταυτόχρονα καταρρίπτουν και ορισμένους από τους ισχυρισμούς της αντιπολίτευσης. Πρώτο σημείο, η ισχυρή ανάπτυξη. Η ελληνική οικονομία θα συνεχίσει για έκτο συναπτό έτος

να καταγράφει ρυθμό ανάπτυξης άνω του 2%, σημαντικά υψηλότερο από αυτόν της ευρωζώνης. Πιο συγκεκριμένα για το 2026 ο ρυθμός ανάπτυξης, με τη συμβολή όλων των θετικών μέτρων που ανακοινώθηκαν στη ΔΕΘ, εκτιμάται σε 2,4%, διπλάσιος από το 1,2% που εκτιμάται για την ευρωζώνη. Από το 2019 έως το 2026 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε σταθερές τιμές, ένας κατ' εξοχήν δείκτης που δείχνει τη σύγκλιση, στην Ελλάδα θα έχει αυξηθεί κατά 15,7%, ενώ στην ευρωζώνη κατά 5,3%. Αυξάνεται, δηλαδή, με τριπλάσιο ρυθμό στην Ελλάδα σε σχέση με την ευρωζώνη.

Δεύτερο σημείο, οι επενδύσεις. Ένας άλλος δείκτης που για πολλά χρόνια υπολειπόμασταν σημαντικά των εταίρων μας στην Ευρώπη ήταν ο δείκτης επενδύσεις προς ΑΕΠ. Πλέον συγκλίνουμε και σε αυτόν τον τομέα. Από 11% του ΑΕΠ το 2019 σε 17,7% το 2026. Ο μέσος όρος της ευρωζώνης είναι στο 21% και, πλέον, η σύγκλιση είναι ορατή. Είναι χαρακτηριστικό ότι την περίοδο 2019 - 2026 οι επενδύσεις σε σταθερές τιμές στην Ελλάδα θα έχουν αυξηθεί 96%, ενώ στην ευρωζώνη μόλις 5%. Το παραγωγικό κενό έχει μειωθεί δραστικά στο μικρότερο μέγεθος για όλη την περίοδο από το 2010, δείχνοντας ότι η οικονομία επανέρχεται σε μακροχρόνια βιώσιμη πορεία. Στην αύξηση των επενδύσεων μεγάλη ήταν η συμβολή και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, το οποίο αυξήθηκε από 5,6 δις το 2019 σε 14,6 δις το 2025 και 16,7 δις το 2026.

Τρίτο σημείο, η πορεία των μισθών σε σχέση με τον πληθωρισμό. Θεωρώ πολύ σημαντικό για το δημόσιο διάλογο και την ουσιαστική αντιπαράθεση στο επίπεδο των προτάσεων να έχουμε όλοι την ίδια εικόνα για ορισμένα σημαντικά στοιχεία προκειμένου να μην διατυπώνονται, όσο γίνεται, ανακρίβειες ή υπερβολές. Το σύνολο των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας αυξάνεται κατά 4,4% το 2026, ενώ συνολικά από το 2019 έχει αυξηθεί κατά 31,5%. Οι κατά κεφαλήν αμοιβές, όπως τις υπολογίζει η Eurostat, δείχνουν αύξηση 21,3%. Η αύξηση αυτή αφορά τις μεικτές αμοιβές. Μετά τις μειώσεις ασφαλιστικών εισφορών και των συντελεστών του φόρου εισοδήματος, οι οποίοι μειώνονται σημαντικά με τη φορολογική μεταρρύθμιση που ψηφίσαμε πρόσφατα, οι καθαρές αμοιβές εκτιμάται το 2026 να έχουν αυξηθεί κατά 32% σε σχέση με το 2019. Η αύξηση των καθαρών αμοιβών κατά 32,3%, συγκρινόμενη με τη σωρευτική αύξηση του πληθωρισμού που είναι από το 2019 έως το 2026 στο 22,1%, το ίδιο διάστημα, συνεπάγεται περίπου 10% μεγαλύτερη αύξηση² των καθαρών αμοιβών, κατά μέσο όρο πάντα, σε σχέση με τον πληθωρισμό.

Όσον αφορά το αφήγημα της αντιπολίτευσης, ότι ο πληθωρισμός στη χώρα μας είναι μεγαλύτερος και εδώ τα στοιχεία δείχνουν ξεκάθαρη απάντηση. Ο πληθωρισμός στην περίοδο 2019 - 2025 19,9% στην Ελλάδα, 22,9% στην ευρωζώνη. Συνεπώς, έχουμε μικρότερο σωρευτικό πληθωρισμό σε σχέση με την Ευρώπη. Άρα ο ισχυρισμός ότι είναι εγχώριος ο πληθωρισμός δεν τεκμηριώνεται.

Αναφορικά με τους εργαζόμενους με χαμηλότερες απολαβές, γιατί πολλοί αναφέρουν ότι έχουμε υψηλότερο πληθωρισμό τροφίμων που είναι σωστό. Ο κατώτατος μισθός, θα είναι αυξημένος πάνω από 40% το 2026 σε σχέση με το 2019, τη στιγμή που έχουν επανέλθει οι τριετίες, άρα μιλάμε για 18% αύξηση πάνω από τον πληθωρισμό, τουλάχιστον 18%. Αυτή είναι η πραγματική εικόνα για την αύξηση των αμοιβών σε σχέση με τον πληθωρισμό.

Δεν ισχυριζόμαστε ότι όλα είναι τέλεια ή ότι μεγάλο μέρος του πληθυσμού δεν δυσκολεύεται εξαιτίας της ακρίβειας. Αλλά, έχουν γίνει πολύ σημαντικά βήματα στην κατεύθυνση της αύξησης των εισοδημάτων και αυτό θα το διαπιστώσουν ξανά οι μισθωτοί

² Στο σημείο αυτό καταθέτει Πίνακα, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των πρακτικών της 27^{ης} Νοεμβρίου 2025.

με τα εκκαθαριστικά των Ιανουαρίου, όταν θα δουν τις αυξήσεις στα εισοδήματά τους λόγω της μείωσης της παρακράτησης φόρου.

Τέταρτο σημείο, η ενίσχυση του Κοινωνικού Κράτους της Άμυνας και της Πολιτικής Προστασίας. Στον Προϋπολογισμό μπορούμε να δούμε τις δαπάνες ανά τομέα και να εξάγουμε χρήσιμα συμπεράσματα για τις προτεραιότητες της ασκούμενης πολιτικής. Βλέπουμε λοιπόν σε σχέση με το 2019 οι δαπάνες του Υπουργείου Υγείας, έχουν διπλασιαστεί από 4,1 δις το 2019, σε 8,2 δις το 2026.

Γιατί για την Κυβέρνηση, η Υγεία αποτελεί ίσως τη μεγαλύτερη προτεραιότητα και γι' αυτό έχει τη μεγαλύτερη αύξηση δαπανών από όλους τους τομείς. Η επιχορήγηση των νοσοκομείων έχει επίσης διπλασιαστεί από 2,3 δις το 2019, σε 4,6 δις το 2026 και φέτος το 2025 με 2026 έχουμε αύξηση άλλα 200 εκατομμύρια.

Σημαντική αύξηση έχουμε και στη φαρμακευτική δαπάνη με την επιχορήγηση του ΕΟΠΠΥ να διαμορφώνεται στα 5,8 δις το 2026, αυξημένη κατά 250 εκατομμύρια από πέρυσι και κατά 1,5 δις σε σχέση με το 2019. Ο τακτικός Προϋπολογισμός του Υπουργείου Παιδείας, αυξάνεται από τα 5,75 δις στα 6 δις. ενώ εντός του 2025 να σημειώσουμε δόθηκαν επιπλέον 530 εκατ. στον τακτικό Προϋπολογισμό, σε σχέση με το προηγούμενο έτος του Παιδείας.

Η δαπάνη για το Υπουργείο Άμυνας έχει ουσιαστικά διπλασιαστεί σε σχέση με το 2019, φτάνει το 2026 στα 7 δις από 3,5 δις το 2019, με αύξηση 500 εκατ. το 2026 έναντι του 2025. Οι φυσικές παραλαβές είναι 2,3 δις το 2026, ενώ να θυμίσω το 2019 ήταν μόλις 199 εκατομμύρια ευρώ.

Ο Προϋπολογισμός του Υπουργείου «Κλιματικής Αλλαγής» από τα 560 εκατομμύρια το 2022 που ιδρύθηκε, τώρα έχει φτάσει στα 1,44 δις. ευρώ, ενώ αύξηση έχουμε και στους Προϋπολογισμούς όλων των σωμάτων ασφαλείας, όπως στην ΕΛΑΣ, το Λιμενικό και ιδιαίτερα στην Πυροσβεστική όπου έχει τη μεγαλύτερη αύξηση από όλα τα σώματα ασφαλείας, στην οποία οι συγκεκριμένες δαπάνες έχουν υπερδιπλασιαστεί σε σχέση με το 2019 και μεγάλο μέρος τους αφορά τις δαπάνες αεροπυρόσβεσης, που έχουν πολλαπλασιαστεί και την μίσθωση εναέριων μέσων κτλ.

Πέμπτο σημείο, η δημοσιονομική υπευθυνότητα και η αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας. Για το 2026, το πρωτογενές αποτέλεσμα διαμορφώνεται σε 2,8 % από 3,7% το 2025 και 4,7% το 2024, ενώ το συνολικό αποτέλεσμα κινείται οριακά αρνητικά το 2026, λόγω της εξυπηρέτησης τόκων. Η μείωση αυτή οφείλεται στις νέες παρεμβάσεις που εξαγγέλθηκαν μέσα στο έτος και σε αυτές που θα εφαρμοστούν από 01/01/2026. Δεν οφείλεται σε κάποια δημοσιονομική χαλάρωση, αλλά σε στοχευμένες πολιτικές για την περαιτέρω ώθηση της οικονομίας, την αύξηση των επενδύσεων και τη βελτίωση των εισοδημάτων των πολιτών.

Το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, διαμορφώνεται σε 138,2% το 2026 από 145,9% το 2025, σημειώνοντας πτώση συνολικά κατά 45 ποσοστιαίες μονάδες από το 183,2% που ήταν το 2019. Στόχος μας είναι το 2027 να μην έχουμε πλέον το υψηλότερο χρέος στην Ευρώπη, ενώ το 2029 όπως αποτυπώθηκε και στον πολυετή δημοσιονομικό προγραμματισμό που δόθηκε στη δημοσιότητα, το χρέος να έχει πέσει κάτω από το 120% του ΑΕΠ προσεγγίζοντας τα επίπεδα της Γαλλίας.

Όπως έχω ξανά αναφέρει, η μείωση του χρέους είναι η καλύτερη επιλογή που μπορούμε να κάνουμε προς όφελος των μελλοντικών γενεών. Η μείωση του χρέους προφανώς στηρίζεται στη διατήρηση της δημοσιονομικής ισορροπίας και αποτελεί και τη βάση για την αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας. Πριν λίγες ημέρες είχαμε την περαιτέρω αναβάθμιση του αξιόχρεου από τον οίκο Fitch έτσι ώστε οι πέντε από τους έξι μεγάλους οίκους αξιολόγησης, να μας κατατάσσουν δύο κατώφλια πλέον πάνω από την επενδυτική βαθμίδα.

Καλύψαμε ένα μεγάλο μέρος της απόστασης που μας χωρίζει από άλλες οικονομίες και στόχος μας είναι να φτάσουμε τα επόμενα χρόνια στην ανώτερη ενδιάμεση βαθμίδα, δηλαδή στην κατηγορία που είναι το (Α). Η αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας ήρθε και αυτό θέλω για άλλη μια φορά να το επισημάνω, γιατί ακολουθείται υπεύθυνη δημοσιονομική πολιτική και γιατί η οικονομία μας, επέδειξε μεγάλη ανθεκτικότητα σε αλληπάλληλες εξωγενείς κρίσεις σημειώνοντας ρυθμούς ανάπτυξης διπλάσιους της ευρωζώνης.

Αυτά τα αναφέρει μέσα και η έκθεση του οίκου Fitch. Σε αυτό τον δρόμο πρέπει να συνεχίσουμε με συνέχιση των μεταρρυθμίσεων, συνετή δημοσιονομική πολιτική και φυσικά πολιτική σταθερότητα, καθώς είναι κάτι που αγορές λαμβάνουν σοβαρά υπόψη, αφού είδαμε ότι η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας ήρθε μετά από τις εκλογές του 2023.

Έκτο σημείο, η ενίσχυση του εισοδήματος των πολιτών. Το συνολικό κόστος δημοσιονομικών παρεμβάσεων που έχουν νομοθετηθεί ή ανακοινωθεί για την περίοδο 2025-2027 και περιλαμβάνονται στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού, ανέρχεται σε 3 δις για το 2025 αυξανόμενος σε 5,9 δις το 2026. Δηλαδή, επιπλέον 2,9 δις συνολικά και σε 7,9 δις το 2027, δηλαδή επιπλέον 2 δις το 2027 από το 2026.

Οι συντελεστές της φορολογίας στη χώρα μας μειώνονται, ενώ για πρώτη φορά διαφοροποιούνται αναλόγως του αριθμού των τέκνων και με μεγάλες μειώσεις ή και μηδενισμό για τους νέους μας.

Η λογική της δημογραφικής φορολογικής μεταρρύθμισης είναι όμως πολύ πιο ουσιαστική και βαθύτερη από την επικείμενη αύξηση των εισοδημάτων που θα λάβει χώρα τον Ιανουάριο. Στοιχεί στην προώθηση ενός νέου παραγωγικού υποδείγματος για την ελληνική οικονομία και να εξηγήσω.

Με τη μεταρρύθμιση αυτή ανταμείβεται η εργασία και συνεπώς η παραγωγή, η πρόοδος και η ανάπτυξη. Δίνεται κίνητρο κάποιος να εργαστεί και να πετύχει καλύτερες αποδοχές. Πέρα από την άμεση αύξηση των καθαρών μισθών σε κάθε αύξηση αποδοχών στο μέλλον ο εργαζόμενος θα κερδίζει περισσότερο, γιατί μειώθηκαν οι συντελεστές μέχρι τις 60.000. Ενώ όσο περισσότερα τέκνα έχει κάποιος τόσο μικρότερο φόρο θα πληρώνει. Τη στιγμή που για την πλειονότητα των πολυτέκνων ο φόρος μηδενίζεται.

Την ίδια στιγμή οι νέοι μας θα έχουν μεγαλύτερο κίνητρο να εργαστούν απολαμβάνοντας καλύτερες αποδοχές στα πρώτα στάδια της επαγγελματικής τους ζωής, που κατά τεκμήριο είναι χαμηλότερες. Οι ελεύθεροι επαγγελματίες θα δουν για πρώτη φορά μείωση φόρου αναλόγως του αριθμού των τέκνων, ενώ οι νέοι επιχειρηματίες θα δουν μέχρι και μηδενισμό του φόρου τους.

Η λογική της φορολογικής μεταρρύθμισης δεν σταματάει μόνο στην διαρθρωτική αλλαγή της φορολογίας εισοδήματος. Εισάγονται και τοπικά χαρακτηριστικά, καθώς το δημογραφικό συνδέεται άμεσα με το στεγαστικό πρόβλημα αλλά και την αποκέντρωση. Γι' αυτό το σκοπό καταργείται σταδιακά ο ΕΝΦΙΑ για την κύρια κατοικία πολιτών που διαμένουν σε οικισμούς με πληθυσμό έως 1.500 κατοίκους ή και 1.700 κατοίκους σε περιοχές πλησίον των συνόρων, με ωφέλεια σε περισσότερο από 1 εκατ. πολίτες στην Ηπειρωτική και Νησιωτική Ελλάδα. Ενώ, την ίδια στιγμή μειώνονται κατά 30% από τον Ιανουάριο οι συντελεστές ΦΠΑ στα ακριτικά νησιά του Αιγαίου με ως 20.000 κατοίκους.

Επιπροσθέτως, εισάγεται ενδιάμεσος συντελεστής στα ενοίκια 25% από 35% που ισχύει σήμερα. Ενώ από κάθε Νοέμβριο- από αύριο -θα επιστρέφεται ένα ενοίκιο ετησίως στο 80% περίπου των ενοικιαστών της χώρας.

Επιπλέον, η δημογραφική πολιτική εισάγεται και σε επιμέρους φορολογικές ρυθμίσεις, καθώς το ελάχιστο εισόδημα ελευθέρων επαγγελματιών καταργείται για νέες μητέρες και για δύο έτη μετά τη γέννα και μειώνεται κατά 50% σε όσους διαμένουν σε οικισμούς ως 1.500 κατοίκους εκτός Αττικής και 1.700 κατοίκους στις ακριτικές περιοχές και

στη Δυτική Μακεδονία. Ενώ πλέον στα τεκμήρια τα εξαρτώμενα τέκνα δεν θα έχουν ελάχιστη δαπάνη διαβίωσης. Διαπιστώνεται, λοιπόν, ότι η μεταρρύθμιση είναι ολιστική και εξαιρετικά στοχευμένη στα πραγματικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα μας.

Στα ανωτέρω προσθέστε σημαντικές παρεμβάσεις που προβλέπονται στον Προϋπολογισμό, όπως η σταδιακή κατάργηση του συμψηφισμού της προσωπικής διαφοράς των συνταξιούχων, η μείωση που θα δουν τις αυξήσεις τέλος Δεκεμβρίου στις συντάξεις τους. Η μείωση τεκμηρίων διαβίωσης για κατοικίες και αυτοκίνητα, που θα τα δουν στις φορολογικές δηλώσεις που θα υποβληθούν το 2026. Οι παρεμβάσεις στα ειδικά μισθολόγια Ενόπλων Δυνάμεων, Σωμάτων Ασφαλείας και ΥΠΕΞ. Να πω ότι στα Σώματα Ασφαλείας από τη μισθοδοσία αυτές τις ημέρες θα δοθούν στην Αστυνομία την αύξηση του μισθού και επίκειται των Ενόπλων Δυνάμεων. Μισθολογικές ρυθμίσεις για μηχανικούς, ερευνητές και άλλες ομάδες δημοσίων υπαλλήλων. Η θέσπιση υπερεκπτώσεων 100% στις επενδυτικές δαπάνες σε στρατηγικούς τομείς, όπως η άμυνα και η κατασκευή οχημάτων. Ενώ, πέραν των ανωτέρων, τον Απρίλιο του 2006 θα αυξηθεί περαιτέρω ο κατώτατος μισθός με στόχο να ανέλθει στο ποσό των 950 ευρώ το 2027, από 880 που είναι σήμερα. Στη βάση αυτή τον Απρίλιο θα έχουμε νέα οριζόντια αύξηση των μισθών όλων των δημοσίων υπαλλήλων.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ο Προϋπολογισμός του 2026 περιλαμβάνει σημαντικά θετικά μέτρα ενίσχυσης του εισοδήματος των πολιτών, καθώς και όλες τις απαραίτητες πιστώσεις στα πλαίσια του δημοσιονομικού χώρου για τη βελτίωση των υπηρεσιών του κράτους, της υγείας, της άμυνας και την ενίσχυση των επενδύσεων.

Με τη φορολογική μεταρρύθμιση για τη μεσαία τάξη και τους νέους μας, τα μόνιμα μέτρα για την αντιμετώπιση του δημογραφικού και του στεγαστικού και τη μέριμνα για τους πιο αδύνατους, είναι ένας Προϋπολογισμός που τον χαρακτηρίζει μια ολιστική προσέγγιση για μια οικονομία πιο ανταγωνιστική, που ανταμείβει την εργασία και την πρόοδο, για μια κοινωνία πιο δίκαιη, για ένα κράτος πιο λειτουργικό, για μια Ελλάδα που συγκλίνει στην πράξη με την Ευρώπη.

Είναι ένας Προϋπολογισμός που φανερώνει ξεκάθαρα την αυτοπεποίθηση που έχουμε ανακτήσει σαν χώρα. Στηρίζεται στα κεκτημένα των προηγούμενων ετών, αλλά μας δείχνει και τον δρόμο που πρέπει να ακολουθήσουμε με δουλειά, σοβαρότητα και σχέδιο. Γι' αυτούς τους λόγους σας καλώ να τον υπερψηφίσετε».

Ο παριστάμενος Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, είπε την Παρασκευή, 28 Νοεμβρίου 2025, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Θέλω να κάνω ένα σχολιασμό για όλα όσα αναφέρθηκαν. Καταρχήν να ευχαριστήσω όλους τους Εισηγητές και τους Αγορητές για τη χρήσιμη και πολιτισμένη συζήτηση. Ένα σχολιασμό επί όσων αναφέρθηκαν αυτές τις μέρες και κάποια στοιχεία.

Κατ' αρχήν τέθηκε από πολλά μέλη της Αντιπολίτευσης τι γίνεται με τα πρωτογενή πλεονάσματα. Γιατί ήταν 4,7 το 2024, 3,7 φέτος και πέφτει στο 2,8 του χρόνου κατόπιν των μέτρων που πήραμε. Κατ' αρχήν το βασικό μέγεθος που ξεχνάνε όλοι και πρέπει να το αναφέρουμε είναι ο δείκτης πρωτογενών δαπανών. Στη σελίδα 13, λοιπόν, του πολυετούς μπορείτε να τον δείτε. Τι συνέβη; Το 2024 κάναμε πάρα πολλές σημαντικές μεταρρυθμίσεις για την πάταξη της φοροδιαφυγής, my data, pos, μπήκε η κάρτα εργασίας στην εστίαση κ.λπ.. Και στους άλλους κλάδους είχε μπει από το 2024 και επεκτάθηκε μέσα στο 2025 και ο δείκτης πρωτογενών δαπανών από 2,6 που ήταν η πρόβλεψη, αύξηση δαπανών, ήρθε μείον 0,2. Δηλαδή, δημιουργήθηκε ένας χώρος 2,8 δις. Κατ' αρχήν το 2024 που δημιουργήθηκε αυτός ο χώρος πήγε στην αποπληρωμή του χρέους.

Πάμε να δούμε τι έγινε το 2025 και το 2026 και ως απόδειξη για την αποπληρωμή χρέους, να αναφέρω λίγο τα στοιχεία του Νοεμβρίου του 2024 στο Μεσοπρόθεσμο τότε και πόσο είναι το χρέος τώρα στο πολυετές. Είχαμε 149,1 πρόβλεψη για το 2025 στο Μεσοπρόθεσμο πέρσι. Τώρα είναι 145,9. Για το 2026 είχαμε 143,1 και τώρα είναι 138,2. Άρα, έπεσε 5 μονάδες το χρέος ως προς το ΑΕΠ με τις αποπληρωμές που κάναμε.

Πού πάνε λοιπόν αυτά τα 2,8 δις χώρου που δημιουργήθηκαν στο στόχο δαπανών το 2024. Έχουμε το 2025 με όριο 3,7, δαπανούμε 4,4. Άρα, τα 700 εκατομμύρια από το χώρο αυτό δαπανώνται εντός του 2025 και το 2026 ο δείκτης δαπανών με όριο 3,6 πάει 5,7. Το άλλο 2,1 δις είναι όλες οι δαπάνες του 2026 που είναι μέσα στον Προϋπολογισμό. Άρα, δημιουργήθηκε ένας χώρος το 2024 που δαπανείται το 2025 και το 2026 και πέφτει το πρωτογενές στο 2,8 και μετά είναι 2,7 η πρόβλεψη, χωρίς επιπλέον μέτρα που τυχόν υλοποιηθούν από το 2027 και μετά. Αυτή είναι η εικόνα.

Με αυτό τον τρόπο ο σωρευτικός στόχος πάει στο μηδέν και δεν είναι μόνο δικές μας προβλέψεις. Την Τρίτη έβγαλε το Autumn Package η Ευρωπαϊκή Επιτροπή που βλέπει και αυτή ότι μηδενίζεται ο σωρευτικός στόχος. Τι συμβαίνει αν το παραβιάσεις αυτό; Αν πας να δαπανήσεις περισσότερα. Για παράδειγμα, θέλω να δαπανήσω άλλα 500 εκατομμύρια. Βγαίνει report του Article 126 λέει είσαι εκτός στόχων πρωτογενών δαπανών και πάρε ίσα αντίμετρα. Πείτε ότι ακούμε και λένε ότι θέλουμε να δώσουμε άλλα 500 εκατομμύρια. Νομοθετούμε και δίνουμε και μετά από τρεις μήνες λέει πάρτε 500 εκατ. αντίμετρα, βάλε φόρους. Έχει κάποιο νόημα αυτό; Όχι προφανώς. Άρα, κινούμαστε στα όρια που μας επιτρέπει ο στόχος πρωτογενών δαπανών. Υπάρχει τρόπος να αυξήσουμε αυτά τα όρια; Να πάρουμε κι άλλα ενεργητικά μέτρα πολιτικής.

Κάνουμε μεταρρυθμίσεις. Προσπαθούμε να μειώσουμε τη φοροδιαφυγή συνεχώς. Επεκτάθηκε τώρα η κάρτα εργασίας και σε άλλους τομείς. Με το ηλεκτρονικό πελατολόγιο. Γίνονται συνέχεια παρεμβάσεις για να δημιουργούμε χώρο. Αυτό προσπαθούμε και αυτό κάνουμε. Άρα, ο χώρος που δημιουργήθηκε δίνεται τώρα πίσω στους πολίτες. Τι κάναμε; 2,8 δις. 1,1 δις τον Απρίλιο και άλλο 1,7 δις τώρα. Αν δεν είχαμε δημιουργήσει αυτόν τον χώρο δεν θα μπορούσαμε να δίνουμε ούτε τα μέτρα του Απριλίου, ούτε της ΔΕΘ τα μέτρα. Θα ήταν μηδέν. 2,8 δις ακριβώς είναι τα δύο πακέτα. Αυτή είναι η αλήθεια. Και δεν υπήρχαν αυτά τα μέτρα στο μεσοπρόθεσμο πέρσι το Νοέμβριο του 2024. Έτσι, για να είμαστε ξεκάθαροι πώς λειτουργεί.

Άκουσα μια άλλη παρατήρηση, ότι από τα μέτρα του Προϋπολογισμού δεν έχουν κανένα όφελος οι χαμηλόμισθοι. Κατ' αρχήν όποιος το λέει αυτό εστιάζει μόνο στο κομμάτι της φορολογικής μεταρρύθμισης η οποία όντως ευνοεί αυτούς που πληρώνουν φόρο. Γιατί αυτοί που είναι κάτω από 10.000 έχουν μηδέν φόρο. Δεν μπορείς από το μηδέν. Από το μηδέν πού να πας; Άρα, ευνοεί όσους πληρώνουν φόρος στην Ελλάδα.

Έχουμε όμως και άλλα μέτρα. Ποιοι είναι κάτω από τον κατώτατο; Οι part time. Γιατί και στον κατώτατο να είσαι, είσαι γύρω στα 11.000 - 12.000. Θα αυξηθεί ο κατώτατος, θα αυξηθεί και για τους part time ο μισθός τον Απρίλιο. Ποιος άλλος μπορεί να είναι κάτω από 10.000; Κάποιοι πολύ χαμηλοσυνταξιούχοι. Πήρανε τώρα τα 250 ευρώ, θα έχουν και αύξηση των συντάξεων τον άλλο μήνα με μερικώς συμψηφισμό της προσωπικής διαφοράς.

Έχουμε την επιστροφή ενοικίου σήμερα που πιάνει όλα τα χαμηλά εισοδήματα. Άρα, το πακέτο των μέτρων ευνοεί το σύνολο των Ελλήνων και αυτών που είναι κάτω από 10.000 ευρώ. Λέμε για το ΦΠΑ ότι προέρχεται από την ακρίβεια. Πολύ μεγάλη συζήτηση. Κατ' αρχήν λέτε με τα δικά σας νούμερα ότι το ΦΠΑ έχει αυξηθεί απ' το 2019 πάνω από 40% κ.λπ. τα έσοδα. Πάμε να δούμε πώς προκύπτει αυτό. Πόσο έχει αυξηθεί η ιδιωτική κατανάλωση σε σταθερές τιμές; 17%. Πόσο έχει μειωθεί το κενό ΦΠΑ από το 26% που το παραλάβαμε; Κάτω από 10%. Δεύτερο στοιχείο. Άρα, 17% και 16% είστε γύρω στο 33% μόνο από αυτά τα δύο

χωρίς πληθωρισμό. Πόσο έχουν αυξηθεί τα τουριστικά έσοδα; Το 2019, 18 δις 24 δις θα είναι περίπου φέτος, πάνω από 25 δις του χρόνου. Έχουν 33% αύξηση. Κατ' αρχήν όταν ο πληθωρισμός, από το 2019 έως το 2025 έχεις 19,9% και τα έσοδα έχουν αυξηθεί πάνω από 40%. Προφανώς, δεν μπορεί να προέρχεται από τον πληθωρισμό. Ο πληθωρισμός έχει ελαστικότητα ζήτησης. Η μέση ελαστικότητα ζήτησης στη χώρα μας είναι περίπου 0,5. Άρα, να δεχθώ ότι περίπου ένα 10% της αύξησης των εσόδων ΦΠΑ από το 2019 έως τώρα μπορεί να είναι από τον πληθωρισμό. Όλο το υπόλοιπο είναι από την αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, της μείωσης φοροδιαφυγής και των τουριστικών εσόδων. Αυτή είναι η αλήθεια.

Πάμε τώρα για να έχουμε τα νούμερα. Άκουσα από τη Νέα Αριστερά και τον κ. Τζανακόπουλο, κάποιες συγκρίσεις με την περίοδο του 2019 και ότι είχαμε και τότε την περίοδο διακυβέρνησης Τσίπρα και ότι είχαμε και τότε ανάπτυξη το 2019 ειδικά, γιατί την προηγούμενη περίοδο είχαμε μηδέν. Λοιπόν, εγώ θα παραδεχτώ ότι επί της Κυβέρνησης Τσίπρα υπήρχαν πρωτογενή πλεονάσματα. Έχω εδώ τα στοιχεία. Υπήρχε 3,8 το 2016. 3,7 το 2017. 4,3 έφτασε το 2018. 3,8 το 2019. Μάλιστα. Θα σας δώσω κατ' αρχήν ένα μόνο στοιχείο. Οι ονομαστικές αμοιβές ανά εργαζόμενο, αυτό που λέμε τώρα ότι αυξάνεται 21% και καθαρές 32% που αναφέραμε προχθές. Compensation per employee στοιχεία Eurostat. 2014 - 2019 μείον 6,8 οι ονομαστικές αμοιβές. Πέσαμε 7%. Όχι πραγματικές, οι ονομαστικές επί της διακυβέρνησης. Οι πραγματικές πέσανε ακόμα παραπάνω, γιατί αύξησε όλη τη φορολογία.

Και θα σας δείξω και τη διαφορά ακριβώς, ποια είναι η διαφορά του να έχεις πρωτογενές πλεόνασμα απ' την ανάπτυξη και τη μείωση των φόρων και ποια διαφορά να έχεις πρωτογενές πλεόνασμα από την αύξηση των φόρων.

Έχω λοιπόν μαζέψει εδώ τους 30 φόρους που αύξησε ο κύριος Τσίπρας. Θα πω μόνο τους 8 πρώτους. Πέτυχε, μάλιστα, πρωτογενές πλεόνασμα. Αύξηση του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων από το φορολογικό έτος 2016 με αύξηση συντελεστών κλίμακας έως 45%. Ο συντελεστής 22% που ίσχυε στις 25.000 ευρώ μείωσε το κατώφλι στις 20.000 ευρώ και έβαλε συντελεστή 29% μεταξύ 20.000 και 30.000 ευρώ από τις 30.000 έως 40.000 αντί για 32% εφαρμόστηκε συντελεστής 37% και αυξήθηκε ο ανώτατος συντελεστής από το 42% στο 45%.

Τι κάνουμε σήμερα; Το 22% έως τα 10.000 ευρώ έχει γίνει 9% από το 2019, η πρώτη μας μεταρρύθμιση, το 29% τώρα πέφτει στο 20% και μηδενίζεται για τους πολύτεκνους και για κάθε παιδί. Το 37% πέφτει στο 34% και μετά πάνω από τα 40.000 ευρώ ως τις 60.000 το 45% έχει γίνει 39%. Δεύτερο μέτρο, αύξηση της Ειδικής Εισφοράς Αλληλεγγύης του Φόρου Εισοδήματος από 1% έως 4% που ίσχυε σε 2% ως 10% σήμερα έχει καταργηθεί η Ειδική Εισφορά Αλληλεγγύης Εισοδήματος. Τρίτον, αύξηση του Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων από το 26% στο 29% σήμερα είναι στο 22%. Τέταρτον, αύξηση του Φόρου Εισοδήματος από ακίνητα από το 11% στο 15% και για πάνω από τις 10.000 ευρώ το πήγε 33% στο 35% και πάνω από 35.000 στο 45%, αυτό το 35% τώρα γίνεται 25%. Αύξηση προκαταβολής φόρου από το 55% στο 100% για τα φυσικά πρόσωπα και από το 80% στο 100% για τα νομικά, επανήλθε στο 55% και στο 80% αντίστοιχα. Αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ από 1^η Ιουλίου του 2016 από το 23% στο 24%. Αναμόρφωση του κώδικα ΦΠΑ με μετάταξη πολλών προϊόντων στον αυξημένο συντελεστή το 2015 στην εισηγητική έκθεση τότε έχει 1,3 δις έσοδα. Εδώ έχουμε μειώσει τους έμμεσους φόρους, να πω μείωση ΦΠΑ στις μεταφορές από τον Υπουργό, Χρήστο Σταϊκούρα και τον κύριο Σκυλακάκη τότε επί πανδημίας, θαλάσσιες, χερσαίες, αεροπορικές, γυμναστήρια, κινηματογράφους, αγαθά για δημόσια υγεία, μη αλκοολούχα ποτά, καφέ που είναι take away και delivery, τουριστικό πακέτο, ζωοτροφές, λιπάσματα, μηχανήματα αγροτικά κλπ. Μια σειρά μειώσεων φορολογικών συντελεστών.

Κατήργησε το μειωμένο ΦΠΑ κατά 30% στα νησιά με τρεις νομοθετικές ρυθμίσεις από 2015 έως το 2017 που τώρα επανέρχεται. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι να πετυχαίνει κανείς πρωτογενή πλεονάσματα. Όντως είχαμε το 2024 υψηλό πρωτογενές και το επιστρέφουμε, όμως, πίσω στους πολίτες και ξαναμειώνεται στο 2,7% για να είμαστε ξεκάθαροι. Πρωτογενές πλεόνασμα υπάρχει μέσω της υπερφορολόγησης και της ύφεσης και υπάρχει και μέσω της ανάπτυξης και των έξυπνων φορολογικών παρεμβάσεων που συνεισφέρουν στο παραγωγικό μοντέλο της οικονομίας».

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ
Για τον Κρατικό Προϋπολογισμό οικονομικού έτους 2026

«Τις προηγούμενες ημέρες, μετά από σοβαρό και στρατηγικό σχεδιασμό, σε πείσμα των αρνητών της γεωστρατηγικής προοπτικής της Ελλάδος, η πατρίδα μας προσέλκυσε το αμερικανικό επενδυτικό ενδιαφέρον ως προς το λιμάνι της Ελευσίνας και ταυτόχρονα ενεργειακά ξεκινάει ένας δρόμος εξασφάλισης των ευρύτερων συμφερόντων μας.

Λιμάνι όμως βρίσκουν και οι επιδιώξεις των εργαζόμενων για Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας, μετά από χρόνια κρίσης .

Από αυτή τη λέξη θέλω να ξεκινήσω την εισήγηση μου για τον Προϋπολογισμό του Κράτους για το 2026. Αυτή τη λέξη θέλω να συγκρατήσουμε: Λιμάνι.

Ως συμβολισμός, προφανής, αλλά και ως ουσία. Η Ελλάδα, με σχέδιο και αισιοδοξία παίζει ολοένα και μεγαλύτερο γεωστρατηγικό ρόλο, σε πείσμα των αρνητών, αποτελώντας ένα λιμάνι ενεργειακό, διαμετακομιστικό, ένα λιμάνι σε μια ταραγμένη περιοχή με πολέμους και απρόβλεπτες καταστάσεις, όμως και η οικονομία μας αποτελεί ένα «λιμάνι» σταθερότητας. Ένα λιμάνι σε μια Ευρώπη που δοκιμάζεται από πρωτόγνωρες οικονομικές φουρτούνες.

Πριν χρόνια, ο Υπουργός Οικονομικών μιας άλλης Κυβέρνησης διαπραγματευόμενος ιδεοληπτικά, εγωιστικά, εμμονικά περισσότερο ως celebrity κι όχι ως οικονομολόγος, υπήρξε ο αρνητικός πρωταγωνιστής του Eurogroup. Σήμερα, στο ίδιο θεσμικό όργανο των υπουργών της Ευρωζώνης, η πατρίδα μας και ο Υπουργός Οικονομικών αποτελούν υπόδειγμα. Κάποιοι πολιτεύτηκαν με τον Τσίπρα και τον Βαρουφάκη, πριν από ελάχιστα χρόνια. Εμείς πολιτευόμαστε με τον Μητσοτάκη και τον Πιερρακάκη. Οι συγκρίσεις είναι προφανείς.

Η Ελλάδα βγαίνει από τα ελλείμματα γρηγορότερα από ό,τι αναμενόταν, όταν η Γερμανία συσσωρεύει χρέη και η οικονομία της πολεμάει με τη στασιμότητα. Η Deutsche Welle μας εξαίρει για τις προσπάθειες μας. Η Handelsblatt από επικριτική όλα τα προηγούμενα χρόνια, υπογραμμίζει τις ενεργειακές συμφωνίες της κυβέρνησης Μητσοτάκη. Λέει στο χθεσινό της δημοσίευμα πως «η Γερμανία μπορεί να μάθει πολλά από την Ελλάδα», μιλώντας για μια Ελλάδα πρότυπο μεταρρυθμίσεων. Η WELT μιλάει για «χρυσή δεκαετία» και για το πως «η Ελλάδα δείχνει το δρόμο στη Γαλλία».

Η γερμανική δημόσια τηλεόραση μιλάει για «ωφέλεια των νέων Ελλήνων από τις μειώσεις φόρων» και για «την ελληνική Κυβέρνηση που ελαφρύνει το βάρος από τον λαό». Κάνει λόγο για «στοχευμένη ανακούφιση». Η εφημερίδα Zeit γράφει «ελληνική οικονομική κατάσταση: αυτό που δεν περίμενε κανείς» με διθυράμβους για την πορεία του δημόσιου χρέους.

Λιμάνι αγαπητές φίλες και φίλοι, λιμάνι σταθερότητας, λιμάνι σε μια Ευρώπη που έχει αναταράξεις.

Με μια Γαλλία σε κρίση, με μια Γερμανία σκιά του εαυτού της. Δεν επέλεξα τυχαία τα γερμανικά ΜΜΕ. Θα μπορούσα εύκολα να παρουσιάσω μια αντίστοιχα θετική εικόνα στα γαλλικά, ιταλικά, ισπανικά, αμερικανικά ΜΜΕ. Όλοι όμως θυμόμαστε την πολεμική, τον διασυρμό και τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν από τα Μέσα της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας.

Ακόμα θυμάμαι εμένα προσωπικά να απολογούμαι ως δημοσιογράφος στον διευθύνοντα τον όμιλο Axel Springer την άνοιξη του 2015 για τα καμώματα άλλων κυβερνήσεων, τις αστοχίες και τις παγαποντιές. Μας χαρακτήριζαν απαξιωτικά ως fail state. Τα θυμάστε νομίζω όλοι. Εξάλλου μας τα περιγράφει τόσο γλαφυρά στην Ιθάκη του ο κ. Τσίπρας.

Ακόμα θυμάμαι τις προειδοποιήσεις μας για τα capital controls & την επερχόμενη κατάρρευση της χώρας, τις οποίες κάποιοι που σήμερα απολογούνται δημοσίως, τότε χλεύαζαν κολλώντας μας τη ρετσινιά των Γερμανοτσολιάδων και των φιλο-τροϊκανών. Με μεγάλο ενδιαφέρον περιμένουμε να δούμε τώρα τί άλλο θα πείτε για αυτόν τον Προϋπολογισμό της ελπίδας και της ισορροπίας.

Για έναν «Προϋπολογισμό λιμάνι», η συζήτηση απαιτεί υψηλό επίπεδο και θέσεις. Κι αυτό διότι το Κοινοβούλιο και κατ' επέκταση η χώρα αρκετά έχουν υποφέρει από τον λαϊκισμό κι εσχάτως από ένα πρωτόγνωρα παρακμιακό επίπεδο λόγου και ακτιβισμών που επιδιώκουν τον ευτελισμό και την πόλωση. Σας περιμένουμε με προτάσεις. Σας περιμένουμε με σχέδιο. Ζητούμε να επιδείξετε στρατηγική. Να μας πείτε αριθμούς.

Εμείς επικοινωνούμε όχι απλά τη δική μας αλήθεια, αλλά μεγέθη μετρήσιμα κι αποδεκτά από την Ευρώπη. Ακόμα και οι πιο σκληροί επικριτές της Ελλάδος, οι Γερμανοί - όπως είπα προηγουμένως - μιλάνε για μια οικονομία πρότυπο.

Είμαστε μπροστά σας με μέτρα 1,76 ευρώ για το δημογραφικό πρόβλημα, με προτάσεις για τους ενστόλους, για τους συνταξιούχους. Με νέες αυξήσεις εισοδημάτων. Με νέες μειώσεις φόρων που έχουν διαγενεακό χαρακτήρα και με φροντίδα για τις ευαίσθητες περιοχές και τα νησιά. Με πρόβλεψη ανάπτυξης μεγαλύτερη από τον μέσο ευρωπαϊκό όρο. Διπλάσια. Μιλάμε για θωράκιση της μεσαίας τάξης, που τόσα υπέφερε.

Η ελληνική οικονομία αγαπητές κι αγαπητοί συνάδελφοι θα συνεχίσει για έκτο συναπτό έτος να καταγράφει σημαντικά υψηλότερο ρυθμό πραγματικής ανάπτυξης, σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να ανέλθει σε 2,2% το 2025 και σε 2,4% το 2026 έναντι 1,3% και 1,2% για την Ευρωζώνη, αντίστοιχα. Το ονομαστικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από 248,7 δισ. ευρώ το 2025 σε 260 δισ. ευρώ το 2026. Παράλληλα, ο εγχώριος πληθωρισμός αναμένεται να αποκλιμακωθεί από 2,6% το 2025 σε 2,2% το 2026.

Προφανώς, δεν θα αποφύγει κανείς από εμάς τη συζήτηση για την ακρίβεια, όμως αυτή τη συζήτηση να την κάνουμε με δεδομένα. Όχι με κραυγές και λαϊκισμό. Στεκόμαστε ως πλειοψηφία μπροστά σας με πεπραγμένα, με έργο μετρήσιμο. Με μια φορολογική μεταρρύθμιση που δεν είναι μια απλή έκθεση ιδεών αλλά μια πραγματικότητα.

Δεν νομίζω να υπάρχει στα ελληνικά χρονικά άλλη Κυβέρνηση να ψήφισε 83 μειώσεις φόρων. Προκαλώ τους ιστορικούς της οικονομίας να το ψάξουν. Σε μια χώρα που η μικρομεσαία τάξη φορολογήθηκε σκληρά στα χρόνια των Μνημονίων από προγράμματα, εμείς ήλθαμε και μειώσαμε φόρους. Ακόμα και τον εμβληματικό ΕΝΦΙΑ. Αυτές ήταν πολιτικές για τη μεσαία τάξη.

Κάποιοι κόπτονται τώρα για το εισόδημα των Ελλήνων, όμως είναι αυτοί που αύξαναν τους φόρους. Είναι εκείνοι που επί των ημερών τους στα προεκλογικά προγράμματα των κομμάτων τους υπερβάλλανε για να ξεγελάσουν τους πολίτες.

Η πολιτική της πλειοψηφίας είναι που φέρνει επενδυτές και δεν τους διώχνει. Ο ρυθμός μεταβολής των επενδύσεων αναμένεται να αυξηθεί από 4,5% το 2024 σε 5,7% το 2025 και σε 10,2% το 2026, με ένα σημαντικά διευρυμένο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων το 2026, με πόρους ύψους 16,7 δισ. ευρώ έναντι 14,6 δισ. ευρώ το 2025. Η ανωτέρω αύξηση των επενδύσεων είναι πολλαπλάσια αυτής του μέσου όρου της Ευρωζώνης, που εκτιμάται σε 2,2% για το 2025 και σε 2,5% για το 2026. Σε αυτό το πλαίσιο ο λόγος επενδύσεων προς ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από 16,4% το 2025 σε 17,7% το 2026.

Ανεργία.

Το ποσοστό ανεργίας, έχοντας υποχωρήσει σε μονοψήφιο αριθμό ήδη από το 2025, προβλέπεται να βελτιωθεί περαιτέρω το 2026 κατά μισή ποσοστιαία μονάδα του εργατικού δυναμικού, βάσει της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, το οποίο αντιστοιχεί στο χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα μετά το 2008.

Το πρωτογενές αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού αναμένεται να διαμορφωθεί σε 3,7% του ΑΕΠ για το 2025 και σε 2,8% το 2026. Σε αυτό το πλαίσιο το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να παρουσιάσει για έκτο συνεχόμενο έτος τη μεγαλύτερη αποκλιμάκωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να διαμορφωθεί σε επίπεδα κάτω του 140%, με την πρόβλεψη να διαμορφώνεται σε 138,2%, που είναι το χαμηλότερο επίπεδο από το 2010.

Ακρίβεια.

Δεν θα παραβλέψουμε σε καμία περίπτωση τα ζητήματα της ακρίβειας, που απορρέουν από ένα ασταθές διεθνές περιβάλλον. Από μια κρίση παραγωγική που πατάει στη μετά COVID οικονομία αλλά και στους πολέμους που τείνουν δυστυχώς να λάβουν γενικευμένο χαρακτήρα.

Η Ελλάδα όμως έχει μέριμνες. Ψηφίζουμε μια νέα αρχή κατά της ακρίβειας, αυξάνουμε εισοδήματα, αυστηροποιούνται οι ποινές, αυξάνονται οι έλεγχοι.

Φίλες και φίλοι, οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις για το 2026 επικεντρώνονται σε δύο πυλώνες, στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και στη στήριξη της αναπτυξιακής προοπτικής της οικονομίας.

Για μια ακόμη φορά θα μιλήσουμε για μείωση φόρων, για τη μεσαία τάξη, για νέα κίνητρα στην αγορά εργασίας, είδαμε και τις χθεσινές εξαιρετικές εξελίξεις με τη συμφωνία κυβέρνησης, εργοδοτών κι εργαζόμενων για τις ΣΣΕ, με αυξήσεις μισθών και παραγωγικότητας.

Με παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος, την αναμόρφωση των τεκμηρίων διαβίωσης, την ενίσχυση ειδικών μισθολογίων και την αύξηση των συντάξεων. Προβλέπονται, επίσης, μέτρα για τη στήριξη της περιφερειακής ανάπτυξης και τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ αστικών και νησιωτικών περιοχών μέσω φορολογικών κινήτρων και παρεμβάσεων υπέρ των ακριτικών περιοχών. Επιπλέον, εισάγονται νέες φορολογικές και επενδυτικές διευκολύνσεις για στρατηγικούς κλάδους της οικονομίας, οι οποίες ενισχύουν την καινοτομία, την αμυντική βιομηχανία και την παραγωγή υψηλής προστιθέμενης αξίας, ενώ η σταδιακή αύξηση των μισθών στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα προάγει τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Συνηθίζουμε στη χώρα να μιλάμε με μια σειρά από κλισέ, περί της μονοκαλλιέργειας του τουρισμού. Παρά ταύτα – και μετά από μια αξιοσημείωτη άνοδο της δυναμικής του εξωτερικού τουρισμού – έχουμε πλέον κι άλλες εναλλακτικές. Η ναυτιλία πρωταγωνιστεί. Έχουμε σειρά σημαντικών εξελίξεων στον τομέα της ενέργειας και των προγραμματιζόμενων επενδύσεων, από τα διεθνή επενδυτικά εργαλεία, από την τόνωση της οικοδομικής δραστηριότητας, από τη νέα προοπτική των εξαγωγών.

Η άμυνα μπαίνει δυνατά στον οικονομικό κι επενδυτικό μας προγραμματισμό καθώς και η καινοτομία. Στο θετικό αυτό κλίμα βοηθάνε οι σταθερές μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης, τις οποίες επισημαίνει μάλιστα ο ΟΟΣΑ.

Το κράτος πρόνοιας επίσης είναι παρόν.

- Η δαπάνη για τις επικουρικές συντάξεις προβλέπεται αυξημένη κατά 186 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2025.
- Επιπρόσθετα, αύξηση κατά 205 εκατ. ευρώ αναμένεται να παρουσιάσει η δαπάνη για τις προνοιακές.
- Τέλος, επισημαίνεται ότι στη δαπάνη για προνοιακές παροχές ύψους 1.846 εκατ. ευρώ για το έτος 2026 περιλαμβάνεται ποσό ύψους 303 εκατ. ευρώ για την καταβολή της κοινωνικής ενίσχυσης ύψους 250 ευρώ σε συνταξιούχους και σε δικαιούχους αναπηρικών επιδομάτων που καταβάλλονται από τον e-ΕΦΚΑ.

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα των νοσοκομείων το 2026 προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 481 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας βελτίωση κατά 224 εκατ. ευρώ σε σχέση με το αντίστοιχο εκτιμώμενο μέγεθος για το 2025. Τα συνολικά έσοδα προβλέπεται να ανέλθουν σε 4.799 εκατ. ευρώ, αυξημένα σε σχέση με το 2025 κατά 212 εκατ. ευρώ.

Οι πυλώνες στους οποίους εντάσσονται τα έργα που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ είναι οι εξής:

- Πράσινη μετάβαση,
- Ψηφιακή μετάβαση,
- Απασχόληση, δεξιότητες και κοινωνική συνοχή,
- Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας.

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», με χρηματοδότηση από το ΤΑΑ, βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη με την ένταξη 836 έργων που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την ενεργειακή ανακαίνιση κατοικιών, την αναβάθμιση ενεργειακής απόδοσης κτηρίων του δημόσιου τομέα, τις νησιωτικές ηλεκτρικές διασυνδέσεις, τις επενδύσεις αποθήκευσης ενέργειας, την προστασία των δασών, την κατασκευή αυτοκινητόδρομων και έργων βελτίωσης της οδικής ασφάλειας, την αποκατάσταση του οδικού και του σιδηροδρομικού δικτύου, την ανακαίνιση και τον εκσυγχρονισμό νοσοκομείων, την υλοποίηση της στρατηγικής για την αριστεία στα πανεπιστήμια και την καινοτομία καθώς και την επανακατάρτιση εργαζόμενων κ.λπ.

Βέβαια, έχουμε και μια κληρονομιά θετικών μέτρων από το τρέχον έτος που κοινωνικά αποδίδουν καρπούς όπως τις αυξήσεις αποδοχών δημόσιων υπαλλήλων, μειώσεις ασφαλιστικών εισφορών στο Δημόσιο, αύξηση του κινήτρου επίτευξης στόχων, αύξηση της νυχτερινής αποζημίωσης των ενστόλων, ενίσχυση των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας με το επίδομα ιδιαίτερων συνθηκών εργασίας και επικινδυνότητας κ.α. Για το 2026, πέραν των ωφελειών που θα έχουν οι δημόσιοι υπάλληλοι από τη φορολογική μεταρρύθμιση, θα υπάρξουν κι άλλες παρεμβάσεις για τη στέγη, τις αυξήσεις μισθών με αύξηση κατώτατου μισθού. Αναμορφώσεις μισθολογίων των Ενόπλων και των Σωμάτων Ασφαλείας νέες φοροαπαλλαγές, κατάργηση και μειώσεις ΕΝΦΙΑ σε οικισμούς με πληθυσμό έως 1.500 κατοίκους, μείωση ΦΠΑ κατά 30% στα ακριτικά νησιά του Αιγαίου, παρεμβάσεις στις ασφαλιστικές εισφορές, μέριμνες για το αγροτικό πετρέλαιο, αναμορφώσεις επιδομάτων, κ.α.

Δημόσιο χρέος.

Σε συνέχεια της ανάκτησης της επενδυτικής βαθμίδας BBB- από το Ελληνικό Δημόσιο το 2023 από τους οίκους αξιολόγησης DBRS Morningstar, Standard & Poor's, Fitch Ratings, R&I και Scope Ratings, ακολούθησαν περαιτέρω αναβαθμίσεις κατά μία θέση, στη βαθμίδα BBB με σταθερή προοπτική, τον Δεκέμβριο 2024 από τον οίκο αξιολόγησης Scope Ratings, τον Μάρτιο και τον Απρίλιο 2025 από τους οίκους αξιολόγησης DBRS Morningstar και Standard & Poor's αντίστοιχα, τον Οκτώβριο 2025 από τον οίκο αξιολόγησης R&I και τον Νοέμβριο 2025 από τον οίκο αξιολόγησης Fitch Ratings. Επιπλέον, ο οίκος Moody's αναβάθμισε το αξιόχρεο του Ελληνικού Δημοσίου στην επενδυτική βαθμίδα Baa3 με σταθερή προοπτική τον Μάρτιο 2025. Περαιτέρω, στις αρχές Νοεμβρίου του τρέχοντος έτους, ο οίκος Scope Ratings προχώρησε σε αναβάθμιση των προοπτικών της ελληνικής οικονομίας από σταθερές σε θετικές.

Αγαπητοί συνάδελφοι, αυτά που περιέγραψα και τα οποία θα συζητήσουμε στις επόμενες συνεδριάσεις της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων και στη συζήτηση του Προϋπολογισμού, αποτελούν όχι το κυβερνητικό, αλλά κάτι παραπάνω, το εθνικό μας λιμάνι. Από λιμάνι της αγωνίας η Πατρίδα μας, η Ελλάδα μας, εξελίσσεται σε λιμάνι

σταθερότητας για την Ευρώπη και την νοτιοανατολική Ευρώπη. Από караβοτσακισμένο σκαρί, η Ελλάδα, αποτελεί το σταθερό καράβι της Ευρωζώνης. Μιας Ευρώπης που δοκιμάζεται. Μιας Ευρώπης που υποτάσσεται στον λαϊκισμό και τις εύκολες υποσχέσεις. Στην ταραχή της πλανητικής κρίσης, στην νέα παγκόσμια περιπέτεια, η Ελλάδα δεν θα ζήσει μια νέα Οδύσσεια. Αυτά τα αφήνουμε σε άλλους, που θέλουν να υποδυθούν τον Οδυσσέα και που εσχάτως σκοτώνουν τους συντρόφους τους.

Εμείς με εμπειρία, με αγωνιστικότητα, με μέθοδο και στρατηγική θα συνεχίσουμε να αποτελούμε τον ασφαλή λιμένα για τον Έλληνα πολίτη που πλέον δεν τσιμπάει από τις κάθε λογής Σειρήνες του ντόπιου λαϊκισμού, που ακούγονται όμορφες, όμως αν δεν είμαστε πιασμένοι από το κατάρτι της σταθερότητας στο τέλος θα μας φάνε ζωντανούς».

Δημήτριος Μαρκόπουλος

Βουλευτής Β' Πειραιώς

«Θα ξεκινήσω με μία εξέλιξη, που προφανώς δεν πρόκειται να την υποβαθμίσουμε από την πλευράς μας, τις χθεσινές ανακοινώσεις της Υπουργού Εργασίας, κ. Κεραμέως. Θα τη δούμε ολοκληρωμένη βέβαια, όταν θα έρθουν τα σχετικά νομοθετήματα που όλοι διαβάζουμε και ακούμε, στις αρχές του έτους. Αναφέρομαι στη συμφωνία για επαναφορά των συλλογικών διαπραγματεύσεων και αποκατάσταση της εθνικής συλλογικής σύμβασης, μια εξέλιξη για την οποία έχουμε κάθε λόγο να είμαστε ικανοποιημένοι.

- Πρώτον, γιατί δρομολογείται η αποκατάσταση μιας άυλης αξίας, την οποία εμείς ως Σοσιαλδημοκράτες αξιολογούμε πολύ ψηλά, η αξία του κοινωνικού διαλόγου.

- Δεύτερον, διότι αποκαθίσταται σταδιακά το κύρος των κοινωνικών εταίρων, αυτών που είναι θεσμοθετημένοι για τη συγκεκριμένη διαδικασία, αλλά οι μέχρι τώρα ρυθμίσεις (ακόμα και ο κατώτατος μισθός) αποφασίζονταν πίσω από την πλάτη τους.

- Τρίτον, γιατί έχουμε συμβάλει και εμείς, τόσο με τις μάχες που εδώ και καιρό δώσαμε στη Βουλή, όσο και με τις σχετικές πρωτοβουλίες μας. Υπενθυμίζω ότι ακριβώς πριν ένα χρόνο, σαν σήμερα 27 Νοεμβρίου πέρυσι, ο Πρόεδρος Νίκος Ανδρουλάκης κάλεσε τους κοινωνικούς εταίρους και έθεσε σε προτεραιότητα την αναγκαιότητα διαλόγου μαζί τους, δείχνοντας το δρόμο για όσα ακολούθησαν. Ένα χρόνο μετά, λοιπόν, πιστεύουμε ότι η στάση μας λειτούργησε ως πίεση, γι' αυτό και πραγματικά είμαστε ικανοποιημένοι.

Ωστόσο, πρέπει να πω ότι η διαβούλευση με τους εταίρους, που είναι το πιο σημαντικό, που πρέπει να κρατήσουμε από αυτή τη συμφωνία, είναι κάτι εντελώς ασυνήθιστο για τη σημερινή Κυβέρνηση. Αρκεί μόνο να θυμηθούμε πως εν κρυπτώ σχεδιάστηκε, επιβλήθηκε και εφαρμόζεται το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τα αποτυχημένα αποτελέσματά του αποδεικνύουν πόσο καθοριστική υπήρξε η παράλειψη της διαβούλευσης. Θα επανέλθω στο θέμα στη συνέχεια.

Η Κυβέρνηση, κατά κανόνα, σε όλες τις μείζονες αλλαγές αγνοεί συστηματικά το δημόσιο διάλογο και περιφρονεί τη διαβούλευση. Διεκδικεί το αλάθητο, ακόμα και σε μείζονες στροφές 180 μοιρών, όπως αυτή του Πρωθυπουργού το τελευταίο τρίμηνο στα ενεργειακά. Όσα λέει σήμερα ο κ. Μητσοτάκης για τους υδρογονάνθρακες, δεν έχουν καμία σχέση με εκείνα που ο ίδιος έλεγε από το βήμα του ΟΗΕ το 2019 για την κλιματική αλλαγή και τις περιβαλλοντικές ενεργειακές επιλογές της χώρας. Καμιά σχέση. Δεν μπορεί να είναι και τα δύο σωστά. Δεν μπορεί να διεκδικεί το αλάθητο και το 2019 και σήμερα ο Πρωθυπουργός, δεν γίνεται αυτό. Αποφεύγει, όμως, το δημόσιο διάλογο και τη διαβούλευση, ακόμα και εδώ στη Βουλή στην Ολομέλεια ή στις συναρμόδιες κοινοβουλευτικές Επιτροπές, Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων, Οικονομικών Υποθέσεων και Παραγωγής και Εμπορίου.

Κανείς αυτή τη στιγμή δεν γνωρίζει εάν είναι όντως «ιστορική» αυτή η συμφωνία, όπως είπε η κα Κεραμέως. Θα αποδειχθεί μελλοντικά στην εφαρμογή της. Μακάρι να αποδειχθεί ιστορική. Στη θέση της, όμως, θα επέλεγα πρώτα από όλα να ζητήσω μια μεγάλη συγγνώμη από τους εργαζόμενους. Δεν μιλάω προσωπικά για την κα Κεραμέως. Στο όνομα της Κυβέρνησης, ενδεχομένως και όλων μας, οφείλει μια συγγνώμη απέναντι στους εργαζόμενους για όσα έχουν υποστεί όλα αυτά τα χρόνια, να τους κοιτάξει στα μάτια, λέγοντάς τους ότι έχουμε πολύ δρόμο ακόμα, δεδομένου ότι οι συλλογικές συμβάσεις στην πατρίδα μας καλύπτουν μετά βίας το 20%, όταν στόχος της σχετικής Οδηγίας είναι το 80%. Αυτή είναι η ρεαλιστική αντιμετώπιση όσων ανακοινώθηκαν χτες.

Θέλω να θυμίσω ότι για την Ψηφιακή Κάρτα, που νομοθετήθηκε, το μακρινό 2010, από την Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, χρειάστηκαν 15 ολόκληρα χρόνια, για να εφαρμοστεί, με

πολύ θετικά αποτελέσματα και στα έσοδα στα Ασφαλιστικά Ταμεία, ανέδειξε ένα τεράστιο πρόβλημα. Τεράστια ποσοστά εργαζομένων, σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας, δούλευαν ανασφάλιστοι, επί πάρα πολλά χρόνια.

Όσον αφορά την πραγματικότητα που βιώνουν οι εργαζόμενοι:

- Η ψηφιακή κάρτα που αρχικά νομοθετήθηκε το μακρινό 2010 από την Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ και χρειάστηκαν δεκαπέντε ολόκληρα χρόνια για να εφαρμοστεί ομολογουμένως με θετικά αποτελέσματα, αποκάλυψε την τραγική κατάσταση για τους υπαλλήλους ιδίως σε συγκεκριμένους κλάδους και σίγουρα ακόμα δεν έχει έρθει στην επιφάνεια το πρόβλημα στο σύνολό του.

- Τα εισοδήματα από εργασία στην Ελλάδα το 2019 υπολείπονταν των εισοδημάτων από κέρδη κατά 21,3 δις. Το 2024 αυτή η διαφορά άνοιξε στα 36 δις. Διευρύνθηκε κατά 69%.

- Σήμερα 1.563.000 εργαζόμενοι λαμβάνουν καθαρές αμοιβές κάτω από 1.000 ευρώ.

Προφανώς όλα αυτά δεν πρόκειται να αντιμετωπιστούν με τις συλλογικές συμβάσεις, εδώ υπεισέρχονται μείζονες επιλογές που αφορούν το «μοντέλο ανάπτυξης» που έχει επιλέξει η Κυβέρνηση και παράγει σε μεγάλο βαθμό χαμηλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας, «νεόπτωχους» λένε πολλοί, δεν έχουν άδικο, μην σας φαίνεται υπερβολικός ο όρος.

Προφανώς, τα τελευταία ζητήματα, που έθιξα, δεν πρόκειται να αντιμετωπιστούν, με τις συλλογικές συμβάσεις. Εδώ, υπεισέρχονται μείζονες επιλογές, που τις συμπεκνώνουμε, συνήθως, σε αυτό, που λέμε «μοντέλο ανάπτυξης». Το μοντέλο, που έχει επιλέξει η Κυβέρνηση, παράγει, σε μεγάλο βαθμό, χαμηλές αμοιβές. «Νεόπτωχους» λένε πολλοί και δεν έχουν άδικο, μη σας φαίνεται υπερβολικός ο όρος. Αυτό, όμως, που μπορούν να ρυθμίσουν οι συλλογικές συμβάσεις, είναι κάτι, που έχει άμεση σχέση και με τον Προϋπολογισμό και με το τελευταίο νομοσχέδιο, που ψηφίσαμε και με το μείζον πρόβλημα της χώρας και αναφέρομαι στο δημογραφικό και όχι μόνο.

Αυτό, όμως, που μπορούν να ρυθμίσουν οι συλλογικές συμβάσεις είναι κάτι που έχει άμεση σχέση και με τον προϋπολογισμό και με το δημογραφικό και όχι μόνο, το αναδρομικό «ξεπάγωμα» των τριετιών. Εργαζόμενοι που δουλεύουν για δεκατρία χρόνια παίρνουν τον ίδιο μισθό με τους νεοπροσλαμβανόμενους. Εκατοντάδες χιλιάδες συμπολίτες μας στην ηλικία μεταξύ 35 και 48 ετών, στην πιο δημιουργική ηλικία από πλευράς εργασίας και από πλευράς δημιουργίας οικογένειας, έχουν εγκλωβιστεί «κλειδωμένοι». Πρόκειται για τεράστια αδικία, την οποία μπορούν να ρυθμίσουν οι συλλογικές συμβάσεις. Το αναδρομικό «ξεπάγωμα» των τριετιών σταδιακά -αλλά και πιο γρήγορα σε όποιους κλάδους έχουν τη δυνατότητα- πρέπει να αποτελέσει κεντρικό στόχο του θεσμικού διαλόγου που τώρα ξεκινά και είμαι σίγουρος ότι οι κοινωνικοί εταίροι θα το θέσουν σε προτεραιότητα.

Έχει ζητούμενα, λοιπόν, η διαδικασία των συλλογικών διαπραγματεύσεων και απευθύνομαι όχι μόνο στην Κυβέρνηση, σε όλα τα κόμματα, κυρίως και πρώτα από όλα στους κοινωνικούς εταίρους, οι οποίοι πρέπει να πάρουν τώρα την πρωτοβουλία να θέσουν αυτά τα ζητήματα. Διαφορετικά, κινδυνεύουμε να είμαστε κατώτεροι των περιστάσεων, στα όρια του γραφικού καμιά φορά, μιλώντας για το δημογραφικό, αν δεν θίγουμε τέτοια ζητήματα. Πρέπει να έχουμε συνείδηση τι βιώνει σήμερα η ελληνική κοινωνία.

Μετά από αυτή την εισαγωγή, που συνδέεται άμεσα, έρχομαι στον προϋπολογισμό. Σε δημόσια δήλωσή μου μετά την τελευταία θετική έκθεση αξιολόγησης για το αξιόχρεο της χώρας από τον οίκο Fitch, έθεσα ένα μείζον ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί: Γιατί όσο πληθαίνουν οι θετικές Εκθέσεις για την ελληνική οικονομία, άλλο τόσο εμπεδώνεται όλο και περισσότερο η αίσθηση στη συντριπτική πλειοψηφία της κοινωνίας (άνω του 70%) ότι τα πράγματα στη χώρα πηγαίνουν σε λάθος κατεύθυνση;

Αυτή την αντίφαση πρέπει να τη δούμε και να την απαντήσουμε. Κυρίως από εδώ, πηγάζει ένα άλλο ερώτημα. Μπορούμε, χωρίς να βάζουμε σε κίνδυνο τη δημοσιονομική σταθερότητα, που είναι προϋπόθεση ανάπτυξης και όχι το υποκατάστατο της, μπορούμε να μιλήσουμε διαφορετικά; Μπορούμε να πετύχουμε αυτούς τους στόχους, με άλλη πολιτική; Η απάντησή μας είναι ξεκάθαρα «ναι».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο υπό ψήφιση Προϋπολογισμός προβλέπει για το 2026 ανάπτυξη 2,4% και κλείνει το 2025 με ανάπτυξη 2,2%. Μακάρι να επιτευχθούν και τα δύο, αν και διατηρούμε έντονες επιφυλάξεις για δύο λόγους:

- Τα τελευταία δύο χρόνια περνάτε σταθερά κάτω από τον πήχη των δικών σας προβλέψεων στην ανάπτυξη. Άλλα προβλέπετε στους Προϋπολογισμούς και χαμηλότερα κλείνουν οι χρονιές.

- Βασίζετε την εκτίμηση ανάπτυξης 2,4% σε εξαιρετικές επιδόσεις στην απορρόφηση του Ταμείου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), για τις οποίες έχουμε κάθε λόγο να είμαστε επιφυλακτικοί σύμφωνα με «τον βίο και πολιτεία» του συγκεκριμένου μηχανισμού που το διαχειρίζεται.

Αντιθέτως, στον πληθωρισμό περνάτε πάνω από τις δικές σας προβλέψεις. Για το 2024, 2,6% λέγατε, στο 3% έκλεισε. Για το 2025, 2,1 λέγατε, στο 3% κλείνει.

Αντίφαση εντοπίζεται και στο πρωτογενές αποτέλεσμα. Στον Προϋπολογισμό πριν ένα χρόνο είχατε θέσει στόχο 2,4%. Στο Μεσοπρόθεσμο το ανεβάσατε στο 2,5%. Τώρα στον Προϋπολογισμό το ανεβάζετε σε 3,7% και η Ευρωπαϊκή Ένωση εκτιμά ότι θα είναι 4,3%. Έχουμε κάθε λόγο να είμαστε επιφυλακτικοί και μακάρι να πετύχουμε το στόχο. Δεν είμαστε αντίθετοι να πετύχουμε το στόχο, πρέπει, όμως, να τοποθετηθούμε ξεκάθαρα γιατί «οι καλοί λογαριασμοί κάνουν τους καλούς φίλους», νομίζω. Δεν είναι θέμα δυσπιστίας. Είναι θέμα σκληρών αριθμών. Εδώ, μιλούν οι αριθμοί και η πρακτική.

Αναφορικά με το χρέος. Το χρέος είναι κομμάτι της δημοσιονομικής σταθερότητας. Κατ' ουσίαν, είναι ένας τομέας, στον οποίο εμείς δεν έχουμε διστάσει να δώσουμε τα εύσημα και στο Γενικό Λογιστήριο και προσωπικά στον Υφυπουργό, τον κ. Πετραλιά, που παρίσταται, για το θέμα δημοσιονομικής σταθερότητας, όπως και στον ΟΔΔΗΧ. Κύριε Υπουργέ, όμως να πούμε κάτι. Δεν θέλω να κάνουμε «διάλογο κωφών», εδώ μέσα. Εγώ δεν θα πω ότι το κάνει σκόπιμα η Κυβέρνηση, προς Θεού. Μιλάω για το θέμα του πληθωρισμού. Ξέρουμε, όμως, όλοι μας εδώ ότι ο πληθωρισμός συμμετέχει στο ονομαστικό ΑΕΠ, το οποίο μπαίνει στον παρονομαστή, για να υπολογιστεί το χρέος. Θα θέλαμε να βλέπουμε αυτήν την αποκλιμάκωση, όχι με τόσο μεγάλους πληθωρισμούς, πολύ μεγαλύτερους από το μέσο ευρωπαϊκό - τόσο απλό.

Στη βασική μας παρατήρηση, για να το θέσω αντίστροφα, εάν καταφέρουμε να συγκρατήσουμε τον πληθωρισμό, σε λογικά επίπεδα, στην Ελλάδα, θα έχουμε την ίδια πορεία εξέλιξης με το χρέος; Αφήνω κατά μέρος τα ορόσημα του 2032 και όλα τα υπόλοιπα, για τα οποία μιλήσαμε, πάρα πολλές φορές. Είναι μια βασική μας παρατήρηση.

Από αυτήν, λοιπόν, πηγάζει και η τελευταία, που έχει να κάνει με το δημοσιονομικό χώρο. Πιστεύουμε ότι η ρήτρα εξαίρεσης των αμυντικών δαπανών πρέπει να τύχει ιδιαίτερης προσοχής στην αξιοποίησή της από την Ελλάδα. Προτείνουμε να κατευθύνεται εξολοκλήρου στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Τα 500, 600, 700 εκατομμύρια, όσα η χώρα προσθέτει στο δημοσιονομικό χώρο, πρέπει να πηγαίνουν στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, διότι αυτά τα λεφτά θα τα πληρώσουμε. Ναι μεν, δεν τα μετράει σήμερα δημοσιονομικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αλλά μετράνε τελικά στον λογαριασμό, που καλείται να πληρώσει η χώρα.

Τέλος, για το δημοσιονομικό χώρο, πρέπει να βάλουμε ένα θέμα. Μαζί τα λέγαμε και έχουμε κάνει μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών

Υποθέσεων. Νομίζω θα ξέρουμε σε λίγο το νέο πολυετές πλαίσιο. Θα επανέλθουμε με τους άλλους Εισηγητές, μέχρι την Ολομέλεια. Θέλουμε να έχουμε ξεκάθαρο λογαριασμό μεταξύ μας και κοινή βάση ενημέρωσης όλες οι πολιτικές δυνάμεις, στο ποιος είναι ο δημοσιονομικός χώρος και κυρίως πώς προκύπτει επιπλέον δημοσιονομικός χώρος. Δεν υπάρχει λόγος από όλους μας κάποιος να παριστάνει το «μάγο». Είναι καλό να ξέρουμε όλοι, να έχουμε την ίδια πρόσβαση στην πληροφορία και στο μηχανισμό. Θέλω να πιστεύω, ότι μέχρι τη συζήτηση στην Ολομέλεια, θα έχουμε κάνει ένα βήμα μπροστά σε αυτό και να μην έχουμε διαφορά ταχύτητας ενημέρωσης. Είναι μείζον θεσμικό θέμα. Είναι θέμα δημοκρατίας αυτό.

Αναφέρθηκα στη δημοσιονομική σταθερότητα και στη διαχείριση Δημοσίου Χρέους, όπου από την πλευρά μας, όπως είπα, δε διστάζουμε να μιλήσουμε θετικά. Εκεί που είναι θετικά τα πράγματα. Τι γίνεται, όμως, στην άλλη πλευρά του λόφου; Στο ερώτημα που έβαλα, ο απόλυτος δείκτης σύγκρισης, μεταξύ των χωρών, που είναι ο δείκτης, κατά κεφαλήν εισοδήματος, εκπεφρασμένου σε μονάδες αγοραστικής δύναμης και του 2024 όπως και του 2023, μας κατατάσσει προτελευταίους, πριν τη Βουλγαρία. Δεν υπάρχουν «ναι, μεν αλλά» εδώ. Αυτόν το δείκτη αποδέχονται σε βορρά και νότο, ανατολή και δύση, όλοι οι οικονομολόγοι. Η Eurostat, από την άλλη, με μία νεότερη Έκθεσή της, προχθές, μας έβαλε να συγκριθούμε, όχι με άλλες χώρες, αλλά με τον εαυτό μας. Αυτό κάνει η τελευταία Έκθεση της Eurostat. Αναφέρει πως κάθε χώρα με βάση έτους το 10, πώς προχωράει από το 4 έως το 24. Εκεί, δεν είναι ιδιαίτερα αισιόδοξα τα μηνύματα.

Στην αποταμίευση, που είναι πολύ βασική, είμαστε τελευταίοι και μάλιστα πολύ μακριά από την προτελευταία, τη Ρουμανία. Έκανε λάθος ο Πρωθυπουργός, προχθές, απαντώντας στον Νίκο Ανδρουλάκη, στην επίκαιρη για την ακρίβεια είπε ότι ανεβαίνουν οι καταθέσεις. Οι καταθέσεις όντως ανεβαίνουν, σε απόλυτους αριθμούς. Η αποταμίευση, όχι. Είναι άλλο μέγεθος η αποταμίευση και άλλο μέγεθος ο αριθμός των καταθέσεων. Ήταν λάθος η αναφορά του στην Ολομέλεια, ελπίζω όχι συνειδητό, αλλά εν τη ρύμη του λόγου. Η αποταμίευση, λοιπόν, μειώνεται. Μάλιστα, είναι ένα σημείο, το οποίο ξεχωρίζει η Eurostat στην Έκθεσή της, καθώς το συνδέει ευθέως με το επίμονο – όπως ονομάζει – έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και όντως συνδέεται. Σημαίνει, όμως και άλλα πράγματα. Τι περισσεύει από τα νοικοκυριά, για να αποταμιεύσουν.

Η Δημόσια Υγεία, η Δημόσια Παιδεία, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης αντιμετωπίζουν έντονους τριγμούς, εξαιτίας κυβερνητικών αβελητριών και επιλογών. Στη συνάντηση του Προέδρου Νίκου Ανδρουλάκη με την ΚΕΔΕ ενημερωθήκαμε ότι Δήμοι και μάλιστα μεγάλων αστικών περιοχών, εάν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα, κινδυνεύουν με οικονομική κατάρρευση.

Τέλος, η χώρα είναι διχασμένη στα δύο. Οι περιφερειακές ανισότητες είναι εδώ. Ό,τι δεν αγγίζει ο τουρισμός, συρρικνώνεται και παρακμάζει. Την ίδια ώρα, η αγροτιά, η μεταποίηση, η ενεργοβόρα βιομηχανία, μάταια περιμένει μέτρα για την ενέργεια. Επίσης, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μάταια, περιμένουν να δουν ρευστότητα, την ώρα που συμπιέζονται ολοένα και περισσότερο από οικονομικούς κολοσσούς, που καλπάζουν. Είναι μια κατάσταση ανισοτήτων αυτή στην Ελλάδα, η οποία εξηγεί, και την μεγάλη αντίφαση, γιατί είναι εμπεδωμένη αντίληψη στην ενεργή κοινότητα, ότι τα πράγματα πάνε στη λάθος κατεύθυνση.

Στα μεγάλα διαρθρωτικά προβλήματα ο εξαετής απολογισμός της Κυβέρνησης είναι από πενιχρός έως αρνητικός και αυτό δεν αλλάζει με τον Π/Υ.

- Το επενδυτικό κενό και το επίμονο έλλειμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παραμένουν.

- Η παραγωγικότητα και καινοτομία είναι δύο τομείς στους οποίους είμαστε πανευρωπαϊκά ουραγοί, παρά τον πακτωλό χρημάτων που η Ελλάδα είχε στη διάθεσή της από το ΤΑΑ.

Όλα αυτά πηγάζουν από το κυβερνητικό μοντέλο ανάπτυξης (real estate, τουρισμός, ιδιωτική κατανάλωση, μεγάλη εξάρτηση από τους πόρους της Ε.Ε.), το οποίο τελικά παράγει και χαμηλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας. Γι' αυτό είναι άδηλο το μέλλον μετά το τέλος του ΤΑΑ, όπως φανερώνει και το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο. Η χώρα θα πρέπει να πασχίσει πολύ για να βρει τρόπους να σταθεί όρθια σε ένα χρόνο από σήμερα.

Για το δημογραφικό, ψηφίσαμε τα μέτρα της Κυβέρνησης, αλλά -όπως και τότε επισημάναμε- χωρίς σοβαρή μεταναστευτική πολιτική (για την οποία η Κυβέρνηση στέλνει τελείως λάθος μηνύματα) και κυρίως χωρίς σοβαρή πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης, δεν πρόκειται να ανατραπεί η φθίνουσα πορεία.

Σε όλα τα παραπάνω η Κυβέρνηση αμύνεται επαναλαμβανόμενα με τρεις κατηγορίες δικαιολογιών:

- «Είναι χρόνιες παθολογίες». Κι όμως, καμία Κυβέρνηση μεταπολεμικά δεν είχε να διαχειριστεί τέτοιο πρωτοφανές ύψος πόρων.

- «Είναι εισαγόμενα προβλήματα». Κι όμως, η πορεία του πληθωρισμού (του δομικού αλλά και του εναρμονισμένου δείκτη) μαρτυρά την απόστασή μας από την Ε.Ε. Το «Γραφείο του Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή» και το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτυπώνουν ξεκάθαρα ότι ο πληθωρισμός παλεύει με ενδογενή προβλήματα. Όχι, δεν είναι εισαγόμενος, όπως ισχυριζόταν ο Πρωθυπουργός στέλνοντας Επιστολές στην Ε.Ε. για το ρεύμα, αντί να προχωρήσει σε άμεση αναστολή του Target Model, του Χρηματιστηρίου Ενέργειας, από το οποίο μόνο στην Ελλάδα περνά το 100% της ενέργειας. Σας προειδοποιήσαμε, ήδη, από το 2021 με τη Φώφη Γεννηματά. Η Φώφη Γεννηματά, λίγο πριν το «φευγικό» της, είχε μιλήσει για την ακρίβεια το 2021, με τις μάσκες είμασταν ακόμα, την περίοδο του COVID. Τότε, είχε κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου για την ακρίβεια και το 2023 ο Νίκος Ανδρουλάκης μίλησε για την ανάγκη ισχυρής Αρχής για την προστασία των Καταναλωτών, που καμία σχέση δεν έχει με αυτό το πόνημα, που έφερε η Κυβέρνηση σήμερα.

Η Κυβέρνηση υπεραμύνεται για την ανεργία, λέει πως παράγουμε θέσεις εργασίας και μιλάει ακόμη για τους φόρους. Μειώσαμε 84 φόρους, κύριοι συνάδελφοι, έτσι; Λοιπόν, ακούστε: Ο βαρύτερος φόρος όλων είναι η ακρίβεια, είναι ο πληθωρισμός. Αυτός είναι ο βαρύτερος φόρος. Αν δεν μπορείς να τον αντιμετωπίσεις, έχεις θέμα. Η έλλειψη εσόδων από Φ.Π.Α., που στηρίζει τα έσοδα, μας δείχνει το μέτρο του προβλήματος έμμεσης/άμεσης φορολογίας και η μη τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας κρατάει εγκλωβισμένα κομμάτια. Να σας πω ένα παράδειγμα; Ο ΟΟΣΑ, σε Έκθεσή του, που δημοσίευσε πριν από δύο - τρεις εβδομάδες, λέει ότι ο εργαζόμενος, χωρίς παιδιά, στην Ελλάδα, από το 2021 και μετά, φορολογείται ολόένα και παραπάνω, μέχρι και με τα τελευταία μέτρα. Τελείως κόντρα με τους χειρισμούς της Κυβέρνησης.

Μην πέφτετε στο αδίκημα του πολιτικού επαρχιωτισμού. Η διεθνής στάση, από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέχρι τον ΟΟΣΑ, είναι μια αγωνία να προσεγγίσει το μεγάλο πρόβλημα: Τον ολόένα και μεγαλύτερο πλούτο, που συγκεντρώνεται στους μεγάλους κολοσσούς, που συμπιέζουν αφόρητα τη μεσαία τάξη, παντού. Δεν μπορεί να αποκατασταθεί η μεσαία τάξη με κάποια μέτρα, σαν αυτά που ψηφίζουμε, αλλά με διαφορετική πολιτική. Μιλάνε για προσπάθεια φορολόγησης του μεγάλου πλούτου και των μεγάλων κολοσσών. Αυτή είναι η διεθνής συζήτηση, μη φοβάστε να λέτε την αλήθεια στους πολίτες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχει άλλος δρόμος; Ναι, το δείξαμε στη ΔΕΘ. Ενδεικτικά και μόνο, περιορίζομαι να πω τρία απλά παραδείγματα, για να σας μείνουν, που

δεν έχουν κανένα δημοσιονομικό κόστος, τουναντίον, προσφέρουν δημοσιονομικές δυνατότητες στη χώρα, κυρίως, όμως, αντιμετωπίζουν προβλήματα.

Όπως είπαμε στους Δημάρχους, προχθές, με τον Πρόεδρό μας, δίνουμε άμεσα ηλεκτρικό και αυξάνουμε ριζικά την ανταποδοτικότητα για τις υφιστάμενες ΑΠΕ στις τοπικές κοινωνίες και βγάζουμε, έτσι, τη θηλιά από το λαιμό του ενεργειακού κόστους για τους δήμους.

Δεύτερον, αναστολή τροποποίησης του target model, για να αλλάξουν όλα τα δεδομένα με την ακρίβεια. Κανένα δημοσιονομικό κόστος.

Τρίτον, στοχευμένες αυξήσεις, που είναι η δική μας λογική. Νέο ΕΚΑΣ, 13ος μισθός στους δημόσιους υπαλλήλους και πάει λέγοντας, αντί επιδομάτων.

Βιομηχανικές επιστροφές, που συστηματικά αγνοείτε, επί έξι χρόνια, σε αμυντικές βιομηχανίες. Η διάταξη, που περάσατε προχθές και την οποία δεν ψηφίσαμε, κύκλοι των εταιρειών αμυντικού εξοπλισμού μας λένε ότι ήταν φωτογραφική, για μία μόνο επένδυση και δεν αφορά καθόλου τις άλλες. Έτσι μας λένε, θα το δούμε το επόμενο διάστημα.

Ιδιωτικό χρέος. Αυτό αν και βοηθάει τα δημοσιονομικά, δεν απεγκλωβίζει κόσμο, που βρίσκεται σήμερα στη γωνία.

Ενεργειακή εξάρτηση της χώρας. Εάν είχαμε επιμείνει στην αξιοποίηση εγχώριων πηγών, αντί για τεράστιες ποσότητες φυσικού αερίου, που εισάγουμε, να είχαμε το εγχώριο καύσιμο, που είναι ο λιγνίτης και τις μονάδες. Τα δεκαδικά στοιχεία, που θα πρόσθετε στο ΑΕΠ, αλλά και την πρόσθεση, που θα έκανε, αντί αφαίρεσης στο άλλο σκέλος, όπως μετράμε το ΑΕΠ, δηλαδή, έτσι μεγαλώνουμε τον παρονομαστή. Αυτός είναι ένας άλλος δρόμος με επιλογές, που πατάνε στη γη, γιατί δεν φοβόμαστε καμιά κοστολόγηση προγραμμάτων.

Κύριοι της Κυβέρνησης, υπάρχει, λοιπόν, άλλος δρόμος και δεν φοβόμαστε την κοστολόγηση του κυβερνητικού προγράμματος τετραετίας που προτείνουμε. Η Κυβέρνηση αντί να ασχολείται αποκλειστικά με την κοστολόγηση των προγραμμάτων της αντιπολίτευσης, οφείλει πρώτα να μετρήσει την «κοστολόγηση» των δικών της πεπραγμένων από τον ελληνικό λαό».

Παρασκευάς (Πάρις) Κουκουλόπουλος

Βουλευτής Κοζάνης

«Υπάρχει ένα στοιχείο, το οποίο υπό άλλες συνθήκες, θα έπρεπε η Κυβέρνηση να έχει συνειδητοποιήσει ότι είναι συγκλονιστικό. Και μιλάω για τη ραγδαία αύξηση εσόδων από τον ΦΠΑ. Όταν ανέλαβε η Νέα Δημοκρατία τη διακυβέρνηση της χώρας, τα έσοδα του κράτους από ΦΠΑ ήταν στα 17 δισ. ευρώ. Πάμε αισίως για τα 30 δισ. Καταλαβαίνετε τι σημαίνει αυτό; Τον ΦΠΑ, κατά κύριο λόγο, τον πληρώνουν τα χαμηλότερα εισοδήματα, που όλη τους η απολαβή πάει στην κατανάλωση. Είναι ο πιο άδικος φόρος.

Σταματήστε, λοιπόν, να λέτε ότι μειώσατε την φορολογική επιβάρυνση. Την αυξήσατε ραγδαία και, μάλιστα, την αυξήσατε σε τρομακτικές διαστάσεις. Έχουν αυξηθεί τα έσοδα του κράτους από ΦΠΑ κατά 70%. Αυξήθηκε η αγοραστική δύναμη, η ποιότητα ζωής των Ελλήνων καταναλωτών κατά 70%; Όχι. Αγοράζουν 70% περισσότερα προϊόντα; Όχι. Φούσκωσαν οι τιμές, γέμισαν τα ταμεία.

Δεν παρεμβαίνετε. Μια χαρά το απολαμβάνετε. Όπως απολαμβάνετε και το γεγονός ότι οι συνολικοί φόροι έχουν αυξηθεί κατά 53%. Πρόκειται για βάρη που δεν μπορεί να σηκώσει η κοινωνία. Βάρη τα οποία δεν είναι αναπόφευκτα.

Και έρχομαι να υπενθυμίσω, για ακόμα μία φορά, διότι δεν ξεκινάει η συζήτηση για τον Προϋπολογισμό από μηδενική βάση. Υπήρξε μια αλληλοκατανόηση σε σχέση με το πώς λειτουργεί ο δημοσιονομικός κανόνας μέσα στον οποίο καλείται η Κυβέρνηση να λάβει αποφάσεις.

Στις επιτροπές μας αποκτήσαμε αυτή την κοινή κατανόηση για το πώς λειτουργεί ο δημοσιονομικός κανόνας. Συμφωνήσαμε ότι αυτός ο δημοσιονομικός κανόνας δεν αποτρέπει την Κυβέρνηση από το να δημιουργήσει μεγαλύτερο δημοσιονομικό χώρο. Δεν απαγορεύει ο δημοσιονομικός κανόνας μεγαλύτερες κοινωνικές δαπάνες. Δεν απαγορεύει στοχευμένες ελαφρύνσεις. Δεν απαγορεύει παρεμβάσεις στα πολύ μεγάλα εισοδήματα και στα υψηλά κέρδη. Δεν είναι δικαιολογία, είναι μία πολιτική επιλογή.

Και αυτό δεν είναι μία θέση που τη λέμε μόνο εμείς. Διαβάζω από τα πρακτικά, ο συνάδελφος κ. Καζαμίας από την Πλεύση Ελευθερίας, στις 3 Νοεμβρίου, λέει: «Δημοσιονομικός χώρος θα μπορούσε να υπάρξει περισσότερος για πραγματική αναδιανομή και ανακούφιση των μεσαίων και ασθενέστερων εισοδημάτων».

Ο κ. Κουκουλόπουλος από το ΠΑΣΟΚ, στην ίδια συνεδρίαση: «Πιστεύουμε βαθιά και επί αποδείξει και δεν φοβόμαστε να πούμε για τα μερίσματα, για τις γονικές παροχές που είναι πολύ γνωστά από την αντιπαράθεση ότι ναι, μπορούμε να εξασφαλίσουμε σαφέστατα μεγαλύτερο δημοσιονομικό χώρο με γενναία μέτρα».

Ο κ. Πετραλιάς στις 13 Οκτωβρίου 2025 λέει: «Η μείωση των φορολογικών συντελεστών είναι αρνητική, δηλαδή μειώνει τον δημοσιονομικό χώρο. Η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών μειώνει τον δημοσιονομικό χώρο». Και συνεχίζει: «Μπορεί κάποιος να πει ότι βάζω παραπάνω φόρο κάπου. Οποιοσδήποτε πει αν θα φέρουν τα μερίσματα μπορούμε να το συζητήσουμε». Ήταν, κύριε Πετραλιά, όταν είχαμε μια αντιπαράθεση για τη λειτουργικότητα του φόρου επί των μερισμάτων.

Ο κ. Πιερρακάκης, στην ίδια συνεδρίαση, λέει ότι «πλέον υπάρχει ο δημοσιονομικός κανόνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος είναι εξαιρετικά πολύπλοκος. Ο τρόπος με τον οποίο σου δίνει συγκεκριμένο χώρο για να μπορέσεις να ξοδέψεις φέτος ή του χρόνου είναι αυτός που είναι». Και συνεχίζει: «Αυτός είναι ο χώρος που μπορεί να ξοδευτεί. Εκτός και αν εδώ έρχεται αυτό που λέτε να βάλεις τα DRM - μέτρα διακριτικής ευχέρειας». Τι λέει λοιπόν

και ο κ. Πιερρακάκης και παραδέχεται και ο κ. Πετραλιάς με πάρα πολύ απλά λόγια; Ότι το 1,7 δις δημοσιονομικός χώρος είναι μια πολιτική επιλογή.

Επανερχομαι σε αυτή τη συζήτηση διότι υπήρξε η επίκαιρη ερώτηση του κ. Ανδρουλάκη προς τον κ. Μητσοτάκη και εκεί ομολογώ εξεπλάγην. Τείνω να πιστέψω ότι δεν έχουν σπάσει οι γραμμές επικοινωνίας μεταξύ του οικονομικού επιτελείου και του κ. Μητσοτάκη και ότι ο κ. Μητσοτάκης ψεύδεται. Είστε τεχνοκρατικά επαρκείς και εσείς και ο κ. Πιερρακάκης. Έχουμε βαθιές διαφωνίες, αλλά καταλαβαίνουμε τι λέμε.

Ο κ. Μητσοτάκης, λοιπόν, στην απάντησή του στον κ. Ανδρουλάκη είπε κατά λέξη: «Το ποσό το οποίο είχαμε να διαθέσουμε για τους πολίτες ήταν 1,76 δισεκατομμύρια ευρώ». Και γίνεται ακόμα πιο δεικτικός: «Όχι 1,77 όχι 1,78, όχι 2, όχι 3, όχι 4. Αυτό είναι το ποσό που έχουμε στη διάθεσή μας». Και συνεχίζει: «Θα πρέπει να πείτε -και θα το ξαναπώ- από πού θα βρείτε τους πρόσθετους πόρους; Γιατί εδώ πέρα τα νούμερα είναι πολύ ξεροκέφαλα και έχοντας συμμετάσχει σε πολλές διαπραγματεύσεις με το οικονομικό επιτελείο και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία πια έχει πολύ αυστηρούς κανόνες για οροφές δαπανών, νομίζω ότι δεν μπορούμε να είμαστε πρόχειροι σε αυτά που λέμε».

Τι έχουμε εδώ λοιπόν; Έχουμε κάποια ασυνεννοησία μεταξύ του οικονομικού επιτελείου και του Μεγάρου Μαξίμου; Όχι, δεν πιστεύω ότι είναι αυτό. Πιστεύω ότι ο κ. Μητσοτάκης απλώς υπέπεσε στο συνηθισμένο γι' αυτόν, όχι λάθος, αλλά επιλογή, να διαστρεβλώσει την πραγματικότητα. Να παρουσιάσει, δηλαδή, μια πραγματικότητα στην οποία τα χέρια του είναι δεμένα πίσω από την πλάτη και δεν έχει επιλογές που μπορούν να διαμορφώσουν μεγαλύτερο δημοσιονομικό χώρο.

Τον διαψεύδουν, βεβαίως, και τα κόμματα της Βουλής και το οικονομικό επιτελείο και η ίδια η ουσία του δημοσιονομικού κανόνα. Και, τελευταίως, επειδή κατατέθηκαν τα μεσοπρόθεσμα σχέδια στην Κομισιόν, τον Οκτώβριο που μας πέρασε, τον περασμένο μήνα και αρχές του τρέχοντος, τον διαψεύδουν και οι επιλογές που έκαναν άλλες χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι οποίες λειτουργούν ακριβώς με τον ίδιο δημοσιονομικό κανόνα.

Χαρακτηριστικότερο της άρνησής σας να παρέμβετε και χαρακτηριστικότερο της δραματικά άδικης κατανομής του εισοδήματος και των φορολογικών βαρών είναι η συνθήκη με τα μερίσματα στην Ελλάδα. Τα μερίσματα στην Ελλάδα φορολογούνται μόνο κατά 5%. Δεν θα κουραστούμε να καταθέτουμε τα στοιχεία ξανά και ξανά. Τα εισοδήματα από μερίσματα αφορούν τα εισοδηματικά κλιμάκια μισού εκατομμυρίου ευρώ, ενός εκατομμυρίου ευρώ και παραπάνω. 1.500 συμπολίτες μας είχαν εισοδήματα το 2023 περί τα 4 δισ. ευρώ. Και αυτοί πληρώνουν φόρο μόνο 5%. Αυτό είναι άδικο, είναι αλλοπρόσαλλο, συγκρίνεται μόνο με τη Βουλγαρία και την Εσθονία, η οποία έχει μηδενικό φόρο στα μερίσματα.

Οι προηγμένες χώρες, οι ανεπτυγμένες οικονομίες έχουν πολύ πιο εκλογικευμένη επιβάρυνση των εισοδημάτων από μερίσματα, που επαναλαμβάνω αφορούν τα μεγαλύτερα εισοδηματικά κλιμάκια. Και επιτρέψτε μου να σας πω και να σας προλάβω, ότι δεν υστερούν στους δείκτες ανάπτυξης και επενδύσεων σε σχέση με την Ελλάδα. Διότι το μόνιμο επιχείρημα είναι ότι οι έχοντες και κατέχοντες θα πρέπει να πληρώνουν μικρό φόρο ούτως ώστε το μεγάλο διαθέσιμο εισόδημά τους να γίνεται επενδύσεις και να μεγαλώνει η οικονομία και να έχουμε το φαινόμενο της διάχυσης του οικονομικού οφέλους προς τα κάτω σε δεύτερο χρόνο. Δεν επιβεβαιώνεται αυτό. Και θα έλεγα η τρανή απόδειξη ότι υπάρχει θεμελιώδες λάθος σε αυτό το οικονομικό αξίωμα είναι η συνθήκη στην Ελλάδα. Η συνθήκη στην Ελλάδα είναι, λοιπόν, ότι οι πολύ πλούσιοι πληρώνουν πολύ λίγο φόρο και η Ελλάδα έχει το χαμηλότερο ποσοστό επενδύσεων ως προς το ΑΕΠ στην Ευρώπη. Εκτός και αν μου πείτε ότι χώρες, όπως οι σκανδιναβικές ή οι χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, οι ανεπτυγμένες, κάτι δεν καταλαβαίνουν που καταλαβαίνει η ελληνική Κυβέρνηση και δεν προχωρά, όχι απλώς στην

εκλογίκευση, θα σας έλεγα στη συνταγματική επιταγή να συμβάλλουν όλοι οι Έλληνες και όλες οι Ελληνίδες με βάση τη φοροδοτική τους ικανότητα.

Σας ακούσαμε πάρα πολλές φορές και εσάς κύριε Πετραλιά και τον κύριο Πιερρακάκη να λέτε ότι όπου πάτε σας δίνουν συγχαρητήρια. Τι λέει, όμως, η φθινοπωρινή Έκθεση της Commission; Μειώνει τις προοπτικές ανάπτυξης του ΑΕΠ για την Ελλάδα, ενώ τις αυξάνει για την Ευρωζώνη. Μειώνει τις προοπτικές επενδύσεων για την Ελλάδα. Σε -0,9% το 2025 και σε -0,2% το 2026. Ενώ είναι 0,5% και 0,3% οι αντίστοιχοι αριθμοί για τις χώρες της Ε.Ε. Τι λέει για τις εξαγωγές; Πτώση 1,3% για το 2025, πτώση 0,8% για το 2026. Τι λέει για τους μισθούς; Μείον 0,1% η μεταβολή στον πραγματικό μισθό. Στην Ε.Ε. αύξηση 1,7%. Τελευταία η Ελλάδα στην αγοραστική δύναμη. Τι λέει για τα πλεονάσματα; Ότι είμαστε δευτεραθλητές. Συνεχίζετε στην ίδια πεπατημένη. Στο 10μηνο είμαστε 10,8 δισ. ευρώ πλεόνασμα. Ποιο είναι το λογικό πλεόνασμα; Πείτε μας. Είναι το ταβάνι; Τα 15 δισ. ευρώ πλεόνασμα; Τα 20 δισ πλεόνασμα; Τι κριτικές έχουμε εισπράξει εμείς όταν καταφέραμε μέσω της κατασυκοφαντημένης αυτής διαπραγμάτευσης να μειώσουμε τα πλεονάσματα στα οποία εσείς είχατε δεσμευτεί και τι πλεονάσματα παράγετε τώρα; Επίμονα, ξανά και ξανά. Αυτή είναι η συνθήκη. Δεύτερη στη δημοσιονομική προσαρμογή, λοιπόν, η Ελλάδα. Μείωση και των αποταμιεύσεων. Στο -2,1% για την Ελλάδα, αύξηση στην Ε.Ε.

Εμπορικό ισοζύγιο κοντά στο 15% αρνητικό. Σταθερά, λοιπόν, στις τελευταίες θέσεις η Ελλάδα. Και ανακύπτει, ξέρετε κύριε Πετραλιά και αυτό αφορά, βεβαίως, όλο το οικονομικό επιτελείο, όχι εσάς προσωπικά, ένα θεμελιώδες πολιτικό ερώτημα: Όλα αυτά τα χρόνια της διακυβέρνησης αισθάνεστε ότι πλησιάζετε τους στόχους τους οποίους έχετε βάλει ή απομακρύνεστε από αυτούς; Διότι αν μας πείτε ότι τους πλησιάζετε, τα προαναφερόμενα ήταν οι στόχοι σας. Εάν μας πείτε ότι απομακρύνεστε από αυτούς, είναι σαφές ότι δεν ξέρετε πως να τους πλησιάσετε. Και, μάλιστα, σε μια συνθήκη στην οποία είχατε τα περισσότερα διαθέσιμα χρήματα από οποιαδήποτε άλλη κυβέρνηση από τη μεταπολίτευση και μετά με το σπάσιμο των δημοσιονομικών κανόνων, το Ταμείο Ανάκαμψης και, βεβαίως, τα προβλεπόμενα ΕΣΠΑ.

Επιτρέψτε μου να κάνω ένα σχόλιο για τις χθεσινές ανακοινώσεις της κυρίας Κεραμέως. Μετά από 6 χρόνια με τα 13ώρα, με τις ατομικές συμβάσεις, με την αποδυνάμωση της μετενέργειας, εμφανιστήκατε ότι θυμάστε τις συλλογικές συμβάσεις. Αλλά την ώρα που στην Ευρώπη ο στόχος για την κάλυψη των εργαζομένων από συλλογικές συμβάσεις είναι 80%, η Ελλάδα έχει 24%. Και η ευθύνη βαρύνει αποκλειστικά την Κυβέρνησή σας. Όσο η Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση παραμένει παγωμένη, όσο ο κατώτατος μισθός καθορίζεται από αλγορίθμους αντί για τους κοινωνικούς εταίρους, όσο η Κυβέρνηση αποφασίζει μόνη της χωρίς διάλογο καμία αύξηση δεν θα φτάνει στην τσέπη του εργαζόμενου. Αυτή είναι και η ρίζα της πτώσης των εισοδημάτων.

Με βάση τον Προϋπολογισμό σας τώρα. Πρωτογενή πλεονάσματα: 4,7% το 2024, 3,7% το 2025, 2,8% το 2026. Όπως είπα και πριν, δευτεραθλητές στην προσαρμογή. Τα πλεονάσματα γίνονται αυτοσκοπός και έχετε κάνει και την επιλογή να προπληρώσετε τα δάνεια του 1ου μνημονίου, τα οποία έχουν επιτόκιο 1,5%. Υπενθυμίζω και υπογραμμίζω ότι η δική μας Κυβέρνηση έδωσε σκληρό αγώνα για την αναδιάρθρωση του χρέους, για να μετατεθούν πληρωμές στο μέλλον, για να πάρει ανάσα η οικονομία. Και δεν διεκδικούμε τη μοναδικότητα σε αυτό, σας μιλάω ανοιχτά και ειλικρινά. Με την κυβέρνηση Σαμαρά είχαμε τεράστιες διαφωνίες, βαθιές και ριζικές. Έφερε προγράμματα, τα οποία κατέρρευσαν. Διεκδικούσε το αυτονόητο, όμως. Τη μετάθεση πληρωμών προς το μέλλον. Εδώ έχουμε για πρώτη φορά το αντίστροφο. Ενώ η Ελλάδα είχε υποχρέωση από το 2029 μέχρι το 2041 να καταβάλει 2,6 δισ για τα δάνεια του 1ου μνημονίου, έρχεστε και λέτε ότι η Ελλάδα «από το 2026 μέχρι το 2031 θα πληρώνει 5 δισ τον χρόνο για να αποπληρωθούν δάνεια του 1ου

μνημονίου». Βεβαίως, η Γαλλία πανηγυρίζει διότι έκλεισε τον Προϋπολογισμό της, αφού έλαβε εκτάκτως από την Ελλάδα 1,1 ή 1,2 δισ. ευρώ αν δεν κάνω λάθος, αλλά αυτό δεν αφορά τις προοπτικές ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Για πράγματα τα οποία έχουν συμφωνηθεί, για πράγματα τα οποία κανένας δεν σας ζήτησε.

Και επιτρέψτε μου να πω, το εντυπωσιακότερο όλων είναι ότι δεν εμπιστεύεστε τον εαυτό σας να διαχειριστεί αυτά τα χρήματα του ελληνικού λαού και να παράξει κάτι περισσότερο από το 1,5% τόκο που γλιτώνουμε αποπληρώνοντας πιο νωρίς. Τίποτα δεν σκεφτήκατε; Κάτι που να εμπύπτει σε μια αναπτυξιακή στρατηγική, μια τοποθέτηση σε κρατικά ομόλογα, κάτι. Τίποτα δεν σκεφτήκατε. Μόνο την πρόωρη αποπληρωμή του χρέους.

Οι μακροοικονομικές προβλέψεις νομίζω έχουν την αξιοπιστία, ειδικά ως προς τις επενδύσεις που είχαν και οι προηγούμενες οι οποίες πέσανε έξω. Έχετε διαμορφώσει ιστορικό αστοχιών σε σχέση με αυτό τον δείκτη. Αστοχία στο Ταμείο Ανάκαμψης, αστοχία στις επενδύσεις, αστοχία στην αύξηση της παραγωγικότητας. Και, βεβαίως, είναι η άλλη πτυχή της δικής σας οικονομικής πολιτικής, για το κοινωνικό κράτος από το 2021, επτά μονάδες του ΑΕΠ κάτω οι δαπάνες.

Η μείωση των κοινωνικών παροχών δεν είναι δημοσιονομική ανάγκη, κύριοι. Διότι με πληθωρισμό σωρευτικά 18% με 20% έχουμε μείωση των οικογενειακών επιδομάτων κατά 47%, μείωση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος κατά 38%, μείωση του επιδόματος στέγασης κατά 27%, μείωση των δαπανών του ΟΠΕΚΑ κατά 21%. Η αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών καταρρέει μήνα με τον μήνα. Οι πραγματικοί μισθοί μειώνονται, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας υποεκτελείται και βεβαίως, επιστρέφете λίγα, αλλά δυστυχώς έχετε μια μεγάλη ντουντούκα μπροστά από το στόμα σας -τα επαναλαμβάνετε κουραστικά, αλλά για να έχουμε και μια εικόνα. Πόσες φορές έχετε πει ότι μειώνετε τον ΕΝΦΙΑ; Αμέτρητες. Μιλάμε για 38 εκατ. ευρώ ελάφρυνση. Αυτό είναι το ποσό που αφορά περιοχές κάτω από 15.000 κατοίκους. Η μείωση του ΦΠΑ στα νησιά έως 20.000 είναι 25 εκατ. ευρώ. Έχουμε καταθέσει συγκροτημένη, κοστολογημένη πρόταση για εσωτερική αναδιανομή της επιβάρυνσης του ΕΝΦΙΑ με περισσότερα βάρη στις μεγάλες περιουσίες και ελάφρυνση σχεδόν του 90% των ιδιοκτητών.

Στη διάρκεια της συζήτησης για το φορολογικό νομοσχέδιο και το προσχέδιο του Προϋπολογισμού αναδείξαμε ότι υπάρχουν ευρωπαϊκές Οδηγίες τις οποίες παρακάμπτετε ακριβώς για να μη μειώσετε τη χρυσότοκο όρνιθα, τον ΦΠΑ. Και αναφέρομαι στις οδηγίες οι οποίες λένε: Μηδενισμό ΦΠΑ σε τρόφιμα και φάρμακα. Δεν την εφαρμόζετε. Γενίκευση της έκπτωσης ΦΠΑ για τα νησιά. Δεν την εφαρμόζετε. Την είχαμε διαπραγματευτεί εμείς αυτή τη συνθήκη και συνεχίζεται. Αύξηση του ύψους του τζίρου, μέχρι τον οποίον απαλλάσσονται οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις από ΦΠΑ. 85.000 γράφει η Οδηγία. Μην πάτε εκεί. Πηγαίνετε στις 30.000 ευρώ. Να πάει στις 30.000 ευρώ το ποσό για το οποίο μπορούν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ.

Όταν σας τα προτείναμε αυτά, βγάλατε έναν λογαριασμό 6 δισ. ευρώ. Μάλιστα. Ας κρατήσουμε, λοιπόν, εκεί τις διαφωνίες μας. Κανένα από αυτά τα μέτρα δεν χωράει στον λογαριασμό σας; Ένα μέτρο έστω. Μειώστε τον ΦΠΑ σε τρόφιμα και φάρμακα. Δεν χωράει; Μειώστε τον ΦΠΑ σε όλα τα νησιά. Ούτε αυτό χωράει από μόνο του; Αυξήστε το όριο απαλλαγής των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Ούτε αυτό χωράει; Προφανώς όχι, διότι θέλατε να αφήσετε ανέγγιχτους όσους βγάζουν πολλά και μάλιστα συνήθως τα βγάζουν και εκτός της χώρας.

Ο Προϋπολογισμός, λοιπόν, του 2026 δεν υπηρετεί την κοινωνία. Δυστυχώς, επιμένει σε ένα μοντέλο υπερφορολόγησης, υψηλών μερισμάτων, συρρίκνωσης του κοινωνικού κράτους και υποεκτέλεσης των επενδύσεων. Τα δομικά προβλήματα της οικονομίας, τα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας, όπως το τεράστιο εμπορικό έλλειμμα και το

ιδιωτικό χρέος, παρόλο που είχατε στη διάθεσή σας περί τα 120 δισ. ευρώ από το 2019 και μετά, επιμένουν και επιδεινώνονται. Διότι αυτό είναι στον πυρήνα των επιλογών σας. Έχουμε καταθέσει και θα ξανακαταθέσουμε και τις προτάσεις μας αναλυτικά και, βεβαίως, θα είμαστε ακόμα πιο έτοιμοι, με βάση και τις τελευταίες εξελίξεις, για μια γενικευμένη αντεπίθεση όσων υπηρέτησαν την κυβέρνηση, η οποία έβγαλε τη χώρα από το τέλμα των μνημονίων. Υπήρξαν κυβερνήσεις οι οποίες υπηρέτησαν αποτυχημένα προγράμματα και υπήρξε και κυβέρνηση η οποία παρέλαβε στην κυριολεξία άδεια ταμεία και καμένη γη και έβγαλε τη χώρα από τα μνημόνια με την κοινωνία όρθια. Έχει χυθεί απέραντος όγκος μελάνης, έχουν καταστραφεί από την υπερχρήση δεκάδες χιλιάδες ηλεκτρολόγια για να πεισθεί ο ελληνικός λαός ότι κακώς η δική μας διακυβέρνηση διαπραγματεύτηκε σκληρά ένα πρόγραμμα, το οποίο είχε καταρρεύσει δύο φορές όταν ήδη παραλάβαμε. Έρχεται, όμως, το πλήρωμα του χρόνου και αποδεικνύεται και μέσα από αυτή τη συζήτηση ότι οι συντηρητικές σας επιλογές είναι οι επιλογές και που βούλιαξαν την Ελλάδα στην οικονομική κρίση και που βάζουν τα θεμέλια των επόμενων οικονομικών και κοινωνικών κρίσεων».

Νικόλαος Παππάς

Βουλευτής Β3΄ Νότιου Τομέα Αθηνών

«Βεβαίως, δεν μπορεί να ισχυριστεί κάποιος, στα σοβαρά, ότι η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε δοκιμαστικό σωλήνα και ότι δεν επηρεάζεται από τις διεθνείς εξελίξεις. Όσοι το ξεχνούν αυτό και η Κυβέρνηση αλλά και τα άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης, το κάνουν για να ωραιοποιήσουν μια κατάσταση, το δικό τους αφήγημα. Η Κυβέρνηση το πράττει για να ωραιοποιήσει την πορεία της ελληνικής οικονομίας και να έχουμε σταθερότητα και υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Τα άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης για να πουν ότι η Κυβέρνηση αποτελεί εξαίρεση στον κανόνα σε σχέση με τι συμβαίνει στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για παράδειγμα Ισπανία, Δανία, Γερμανία, Γαλλία, και φέρνουν κατά καιρούς διάφορα μοντέλα. Τώρα, αν αυτά τα μοντέλα πολύ γρήγορα καταρρίπτονται από τις ίδιες τις εξελίξεις, δεν υπάρχει κανένα ζήτημα.

Ας σταθούμε λοιπόν, στο πρώτο σημείο, το διεθνές περιβάλλον. Τί χαρακτηρίζει το διεθνές περιβάλλον; Πρώτον. Αβέβαιη ανάκαμψη, χαμηλοί ρυθμοί, υφεσιακά φαινόμενα σε ισχυρές οικονομίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Γερμανία, υψηλά ελλείμματα - Γαλλία, Ιταλία και σε πολλές άλλες χώρες.

Δεύτερο. Αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων. Ο πλούτος συσσωρεύεται σε όλο και λιγότερα χέρια σε παγκόσμιο επίπεδο. Μιλάμε πλέον για τρισεκατομμυριούχους. Αυτό τί σημαίνει; Αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης της εργατικής τάξης και σχετική απόλυτη εξαθλίωση, σε παγκόσμιο επίπεδο, λαϊκών στρωμάτων, της συντριπτικής πλειοψηφίας του λαού.

Τρίτο στοιχείο, αυτό της παγκόσμιας οικονομίας. Συγκέντρωση και συγκεντροποίηση, τα λεγόμενα καρτέλ. Πόσες πολυεθνικές ελέγχουν σε παγκόσμιο επίπεδο τους οικονομικούς κλάδους και τομείς; Πληροφορική, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, μεταφορές, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, εφοδιαστικές αλυσίδες και λοιπά. Αυτό είναι μια γενικότερη τάση, να συγκεντρώνονται και να συγκεντροποιούνται προς όφελος της ισχυροποίησης των πολυεθνικών και των μονοπωλίων.

Τέταρτο. Η ανισόμετρη εκδήλωση, τόσο της ανάπτυξης όσο και της κρίσης. Άλλες χώρες έχουν υψηλότερους ρυθμούς και άλλες χαμηλότερους. Μία ανισομετρία δηλαδή, έκφρασης στους κλάδους της οικονομίας. Κάποιοι κλάδοι έχουν προσέλευση επενδύσεων. Στη χώρα μας αυτοί είναι ο τουρισμός ως συνήθως, η ενέργεια, οι μεταφορές. Κάποιοι άλλοι όχι και υποβαθμίζονται. Ανάλογα συμβαίνει και σε περιοχές. Αυτό οδηγεί στην αναδιάρθρωση της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας και πάνω απ' όλα στην αμφισβήτηση της πρωτοκαθεδρίας των Ηνωμένων Πολιτειών από την Κίνα.

Οδηγεί αυτή η κατάσταση συνολικά, σε όξυνση των αντιθέσεων και των ανταγωνισμών ανάμεσα στα ιμπεριαλιστικά κέντρα; Βεβαίως, και τις οδηγεί τόσο για την πρωτοκαθεδρία –Ηνωμένες Πολιτείες και Κίνα που συγκρούονται– όσο και για το μοίρασμα και ξανά μοίρασμα των αγορών, τον έλεγχο των πλουτοπαραγωγικών πηγών ή την ενέργεια, είτε είναι σπάνιες γαίες. Γι' αυτό βλέπουμε να εκδηλώνονται, όλο και πιο συχνά, οικονομικοί και εμπορικοί πόλεμοι. Αυτοί οι οικονομικοί και εμπορικοί πόλεμοι εναλλάσσονται όλο και πιο συχνά με ιμπεριαλιστικές συγκρούσεις. Οι όποιες προσωρινές εκεχειρίες, δεν αναιρούν την προετοιμασία συνολικότερα που γίνεται –σήμερα διάβαζα ότι και η Ρωσία προετοιμάζεται για ένα μαμούθ πρόγραμμα εξοπλισμών– για μιας μεγάλης κλίμακας ιμπεριαλιστικής σύγκρουσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Επίσης καταγράφεται, η αναποτελεσματικότητα των διαφόρων μειγμάτων διαχείρισης, γιατί προσφέρουν για το

σύστημα μια προσωρινή ανακούφιση και γεννούν νέες πληγές. Βέβαια, τα όποια μείγματα διαχείρισης, είτε είναι περιοριστικά, είτε επεκτατικά, έχουν και αντιλαϊκά χαρακτηριστικά.

Αλλά και η ανεπάρκεια των στρατηγικών επιλογών, όπως η πράσινη μετάβαση. Εδώ μιλάμε για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την πράσινη μετάβαση. Όχι, μόνο δεν έδωσε ώθηση με υψηλούς ρυθμούς ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Οικονομίας, αλλά δημιούργησε και νέες αντιθέσεις στο εσωτερικό των κεφαλαιοκρατών. Η αντίθεση είναι ανάμεσα στις ενεργοβόρες βιομηχανίες και στις βιομηχανίες που δραστηριοποιούνται στην πράσινη μετάβαση. Το αποτέλεσμα; Μια σειρά βιομηχανίες ενεργοβόρες είτε να κλείνουν, είτε να περιορίζουν τη δραστηριότητά τους, είτε να μεταναστεύουν σε άλλες χώρες που τους διασφαλίζουν πιο φτηνή ενέργεια και πιο φτηνό εργατικό δυναμικό. Παραδείγματος χάριν, η αυτοκινητοβιομηχανία στη Γερμανία. Η πράσινη μετάβαση, δεν μπόρεσε να αντιμετωπίσει το πρόβλημα των προβλημάτων για το καπιταλιστικό σύστημα, που είναι η υπερσυσσώρευση κεφαλαίων, δηλαδή κεφάλαια, τα οποία δεν μπορούν να επενδυθούν σε κερδοφόρες δραστηριότητες. Άρα, παραμένουν σε λιμνάζοντα ύδατα.

Αποτέλεσμα όλων αυτών, είναι η αναγκαστική επιλογή που είχε το σύστημα τόσο από την υπερσυσσώρευση, όσο και από την όξυνση των αντιθέσεων ανάμεσα σε ιμπεριαλιστικά κέντρα. Η μετατροπή της οικονομίας, σε οικονομία πολέμου και η προετοιμασία για γενικευμένη ιμπεριαλιστική σύγκρουση. Έτσι, λοιπόν, δεν είναι μόνο η τεράστια αύξηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων. Η στήριξη με γενναία κονδύλια με δεκάδες δισεκατομμύρια στη βιομηχανία πολέμου, δεκάδες δισεκατομμύρια στη δημιουργία ή τη μετατροπή των υποδομών σε υποδομές διπλής χρήσης, για να μπορούν να εξυπηρετούν τη στρατιωτική κινητικότητα. Μέχρι και Σέγκεν για τα στρατεύματα αποφάσισε η Ευρωπαϊκή Ένωση για τη γρήγορη μετακίνηση τους και βεβαίως την υποταγή συνολικά της έρευνας στις υπηρεσίες και ανάγκες του πολέμου. Δεν είναι όμως, μόνο αυτά. Είναι και το τελευταίο, το πιο κερδοφόρο. Η ανοικοδόμηση· ότι μετά την καταστροφή που επιφέρει ένας πόλεμος, έρχεται η ανοικοδόμηση. Άρα, ο καπιταλισμός δε διστάζει να καταστρέψει για να προχωρήσει στην ανοικοδόμηση και να έχει πολλαπλάσια κέρδη. Αυτό και μόνο αποτελεί τον ορισμό της βαρβαρότητας του συστήματος.

Η Ελλάδα εμπλέκεται σε όλο αυτό; Βεβαίως, όλο και περισσότερο εμπλέκεται στη λογική της γεωστρατηγικής αναβάθμισης. Στρατηγική επιλογή της άρχουσας τάξης, δηλαδή οι ελληνικοί μονοπωλιακοί όμιλοι να πάρουν ένα κομμάτι από το πλιάτσικο που γίνεται σε βάρος των λαών της περιοχής. Αυτό το βάθεμα της εμπλοκής, σηματοδοτείται ακόμη περισσότερο από δύο πολύ πρόσφατα ζητήματα εμβληματικών επενδύσεων, όπως παρουσιάστηκαν. Η Αλεξανδρούπολη, όπου θα υπάρχει το υγροποιημένο φυσικό αέριο, θα γίνει κόμβος και ο κάθετος άξονας μεταφοράς του υγροποιημένου, αμερικάνικου κατά κύριο λόγο, φυσικού αερίου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη για να μπορέσει να αποσυνδεθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση από το ρωσικό φυσικό αέριο. Άρα δηλαδή, ένα πολύ πιο ακριβό καύσιμο όπως είναι το LNG, να υποκαταστήσει ένα πιο φτηνό, το φυσικό αέριο από τη Ρωσία. Άρα, στρέφεται απέναντι στα ρωσικά συμφέροντα. Το δεύτερο εμβληματικό ζήτημα τώρα, είναι το λιμάνι της Ελευσίνας. Δηλαδή, η δημιουργία λιμανιού στην Ελευσίνα για να έρθει σε αντιπαράθεση με το λιμάνι του Πειραιά όσον αφορά στις εφοδιαστικές αλυσίδες. Άρα, έχει ως στόχο να έρθει απέναντι και στην Κίνα. Αυτά είναι αμερικάνικα σχέδια; Βεβαίως. Είναι αμερικάνικα σχέδια και ήρθε η νέα πρέσβης για να τα υλοποιήσει πολύ γρήγορα.

Τι αποτέλεσμα έχει αυτό; Η Ελλάδα να μετατρέπεται σε κόμβο ενεργειακό και μεταφορικό και γι' αυτό πανηγυρίζουν τα άλλα κόμματα και η Κυβέρνηση. Αλλά ο κόμβος, είναι κόμβος αντιθέσεων και ανταγωνισμών. Η ίδια η πραγματικότητα δείχνει το μέλλον των κόμβων. Η Ουκρανία ήταν κόμβος ενεργειακός και ισοπεδώθηκε. Η Μέση Ανατολή είναι κόμβος ενεργειακός και ισοπεδώνεται. Συρία, Λιβύη κ.λπ. Άρα λοιπόν, όσο περισσότερο

εμπλέκεται σε αυτό το κουβάρι των αντιθέσεων, τόσο ο κίνδυνος είναι μεγαλύτερος για τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας μας. Πλέον, μιλάμε ανοιχτά για συνδιαχείριση στο Αιγαίο και στην ανατολική Μεσόγειο με τη σφραγίδα των πολυεθνικών, που θα εκμεταλλευτούν τα κοιτάσματα, αλλά δεν μιλάμε και για τους κινδύνους των λαών. Απ' αυτή την άποψη, η ανάγκη που προβάλλει τώρα, άμεσα, είναι να υπάρξει ένα ισχυρό, ρωμαλέο αντιπολεμικό κίνημα με αντικαπιταλιστικά χαρακτηριστικά, για να απεμπλακεί η χώρα μας απ' αυτούς στους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς.

Δεύτερο σημείο, αποτελεί η Ελληνική Οικονομία. Σε ένα αβέβαιο και ασταθές διεθνές περιβάλλον, κατά πόσο μπορούμε να μιλάμε για σταθερότητα; Είναι ένα πολύ μεγάλο ερώτημα. Αλλά παρ' όλα αυτά και πέρα από την απάντηση στο ερώτημα αυτό, η ανάπτυξη η οποία καταγράφει, η μεγέθυνση του ΑΕΠ, είναι άδικη και αντιλαϊκή, όπως εξ' ορισμού είναι κάθε καπιταλιστική ανάπτυξη. Έτσι, λοιπόν, έχουμε επιδείνωση της θέσης της λαϊκής οικογένειας. Οι μισθοί, τόσο οι ονομαστικοί και πολύ περισσότερο οι πραγματικοί, είναι πολύ χαμηλότεροι από τα προηγούμενα χρόνια και τις προηγούμενες δεκαετίες. Κλιμακώνεται η φοροεπιδρομή απέναντι στο λαϊκό εισόδημα, η ακρίβεια κατατρώνει ό,τι έχει απομείνει από την φοροεπιδρομή και βεβαίως η εμπορευματοποίηση της υγείας, της παιδείας δίνει το τελειωτικό χτύπημα, με αποτέλεσμα το εισόδημα της λαϊκής οικογένειας να μην φτάνει να καλύψει τις 15 μέρες του μήνα.

Όλα αυτά, τη στιγμή που έχουμε κλιμάκωση της αντεργατικής και αντιλαϊκής επίθεσης στους εργαζόμενους. Παράδειγμα πολύ πρόσφατο, είναι τα «πανηγύρια» που έγιναν χθες για τις «μαϊμού» συλλογικές συμβάσεις. Μόνο και μόνο το γεγονός ότι στην ίδια φωτογραφία ήταν ο Πρόεδρος της εργοδοτικής και ξεπουλημένης ΓΣΕΕ, ο κ. Παναγόπουλος, με τον Πρόεδρο του ΣΕΒ, υπό τις ευλογίες αυτής της «παντρείας» της κυρίας Κεραμέως, της Υπουργού Εργασίας, τότε καταλαβαίνετε πάρα πολύ καλά ότι είναι παραμύθια της Χαλμάς. Γιατί ακριβώς σ' αυτές τις συλλογικές συμβάσεις, που λένε ότι θα έλθουν πλέον και θα αποκατασταθούν, κυριαρχεί η ευρωπαϊκή οδηγία, που όλα τα άλλα κόμματα λένε, «γιατί δεν εφαρμόζει η Κυβέρνηση».

Η Ευρωπαϊκή Οδηγία προβλέπει σαφέστατους κόφτες ή ρήτρες εξαίρεσης από τις συλλογικές συμβάσεις. Ποια είναι αυτή η ρήτρα εξαίρεσης; Η αντοχή και η ανταγωνιστικότητα οικονομίας και επιχειρήσεων. Αυτό που άλλωστε καθορίζει και τον κατώτερο μισθό, γι' αυτό δεν μπαίνει στις συλλογικές συμβάσεις. Για όλα αυτά λοιπόν, όταν το μνημονιακό περιβάλλον και το αντεργατικό πλαίσιο παραμένει άθικτο και μάλιστα ενισχύεται ακόμη περισσότερο ο αντεργατικός τους χαρακτήρας, όπως με τον 13ωρο, μιλάει κάποιος σοβαρά για συλλογικές συμβάσεις, που προστατεύουν τους εργαζόμενους. Για να μην αναφερθούμε στους επαγγελματίες και τους βιοπαλαιστές αγρότες, που βρίσκονται πλέον έτοιμοι να στήσουν νέα μπλόκα απέναντι στην ανταγροτική πολιτική που τους εξωθεί στην καταστροφή.

Τρίτο σημείο, αποτελεί ο Κρατικός Προϋπολογισμός. Τι είναι αυτό που καθορίζει τον εκάστοτε Κρατικό Προϋπολογισμό; Πρώτον, η υλοποίηση των εκάστοτε προτεραιοτήτων της Κυβέρνησης, για να στηριχθούν οι επενδύσεις αλλά και να χρηματοδοτηθούν οι απαραίτητες υποδομές που υπηρετούν τους σχεδιασμούς, που έχουν οι επιχειρηματικοί όμιλοι για τις επενδύσεις. Βεβαίως όλο αυτό, εντάσσεται μέσα στο πλαίσιο της προσαρμογής και της ελληνικής οικονομίας, στην οικονομία του πολέμου. Αυτό είναι το πρώτο ζήτημα που καθορίζει τον Προϋπολογισμό. Δεύτερον, είναι η προσαρμογή του Κρατικού Προϋπολογισμού στο ευρωενωσιακό πλαίσιο της δημοσιονομικής διαχείρισης, της ενιαίας ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης των Ευρωπαϊκών Εξαμήνων και των ελέγχων, για τη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών όλων των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ιδιαιτερότητα για την Ελλάδα; Το υψηλό κρατικό χρέος και η ανάγκη διαχείρισής του που οδηγεί σε «ματωμένα» πρωτογενή πλεονάσματα. Μάλιστα, οι εκτιμήσεις των

πρωτογενών πλεονασμάτων πάντοτε είναι υποεκτιμημένες, με αποτέλεσμα να έχουμε υπεραποδώσεις αυτών των «ματωμένων» πρωτογενών πλεονασμάτων. Έτσι λοιπόν, η δαμόκλειος σπάθη κάτω από την οποία καταρτίζεται ο Κρατικός Προϋπολογισμός, είναι το όνομα, «αντοχές της οικονομίας». Μόνο που εδώ, υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση. Αντοχές της οικονομίας έχουμε, όταν υπάρχουν αιτήματα που ικανοποιούν λαϊκές ανάγκες, ενώ υπάρχουν ρήτρες εξαιρέσεων για αιτήματα που υπηρετούν τα συμφέροντα του κεφαλαίου. Από τις αντοχές λοιπόν, εξαιρούνται οι ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις και οι εξοπλιστικές ανάγκες. Λες και δε θα πληρωθούν αυτά. Δημιουργική λογιστική το λέγαμε κάποτε αυτό. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, να υπάρχει ο αμείλικτος δημοσιονομικός κόφτης για τη δημιουργία του δημοσιονομικού χώρου, που στο απυρόβλητο αφήνει βεβαίως, το καρβέλι, το οποίο συνεχώς μεγαλώνει και το παίρνουν οι κεφαλαιοκράτες. Η όλη συζήτηση περιστρέφεται στο ποιος θα είναι ο καταμερισμός και η διανομή των διαφόρων ψίχουλων που περισσεύουν από το τραπέζι της πλουτοκρατίας.

Έτσι, ο Κρατικός Προϋπολογισμός είναι ένα εργαλείο αναδιανομής πάντοτε, διαχρονικά, από τους πολλούς στους λίγους. Ποιοι πληρώνουν τα κρατικά έσοδα; Ο λαός τα πληρώνει. Έτσι, έχουμε μια νέα κλιμάκωση της φοροεπιδρομής. Όσο πάει και μεγαλώνει η φοροεπιδρομή. Φτάσαμε ήδη, να προβλέπονται 73,6 δισεκατομμύρια για το 2026. Άρα, αύξηση των φορολογικών εσόδων. Επί της ουσίας από πού προέρχονται αυτά; Από το λαό κατά βάση. Ο λαός πληρώνει αυτά τα φορολογικά έσοδα πάνω από 90% έως 95%.

Ταυτόχρονα, ποιο άλλο χαρακτηριστικό έχουμε; Υποεκτίμηση και των εσόδων από ΦΠΑ, όπου διαχρονικά καταγράφεται. Μάλιστα φέτος, θα έχουμε υπεραπόδοση στο ΦΠΑ που τα έσοδα από τους έμμεσους φόρους, θα φτάσουν τα 41 δισεκατομμύρια λέει η Κυβέρνηση, για το 2026. Αλλά επιπλέον, έχουμε υποεκτίμηση των εσόδων και για τα φυσικά πρόσωπα. Πάντοτε πληρώνουν περισσότερο από όσα καταγράφει ο Προϋπολογισμός. Αντίθετα, υπάρχει πάντοτε υποεκτίμηση του τι θα πληρώσουν τα νομικά πρόσωπα, ώστε να έχει ένα προκάλυμμα η Κυβέρνηση, ότι πληρώνουν και οι επιχειρηματικοί όμιλοι και συμμετέχουν στο φόρο.

Από αυτή την άποψη γίνεται φανερό, πρώτον, ότι εξανεμίστηκαν τα 1,7 δισεκατομμύρια της μείωσης των φυσικών προσώπων με το πρόγραμμα της Θεσσαλονίκης, που εξήγγειλε η Κυβέρνηση και το ψήφισε η Κυβερνητική Πλειοψηφία πολύ πρόσφατα, όσον αφορά στα φορολογικά έσοδα από φυσικά πρόσωπα. Πόσο μειώνονται σε απόλυτα μεγέθη τα έσοδα από τη φορολογία των φυσικών προσώπων; Μόλις 74 εκατομμύρια. Από 1,7 δις φορολογικών απαλλαγών, 74 εκατ. το αποτέλεσμα στην πραγματικότητα. Πέρα από το γεγονός ότι έτσι όπως έγινε, τα μέτρα αυτά τα φορολογικά αυξάνουν τις φορολογικές ανισότητες, γιατί έχουν μεγαλύτερες φοροαπαλλαγές τα πιο υψηλά εισοδήματα. Αντίθετα, το 86.6% των λαϊκών εισοδημάτων έχει έσοδα έως 20.000 ευρώ. Αυτών η φορολογική ελάφρυνση είναι μηδαμινή έως ανεπαίσθητη. Το ίδιο γίνεται και με τους νέους έως 30 χρονών, όπου το 77% έχει έσοδα μόλις μέχρι 10.000 ευρώ. Δηλαδή, επί της ουσίας, το αφορολόγητο ήταν και πριν. Τι να κερδίσουν αυτοί;

Προβλέπει νέες φοροαπαλλαγές για το μεγάλο κεφάλαιο, σκανδαλώδεις φοροαπαλλαγές. Υπεραποσβέσεις για παράδειγμα, στις επενδύσεις για την πολεμική βιομηχανία αλλά και στον κοινωνικό αυτοματισμό με τον ΕΝΦΙΑ. Αντί να καταργήσει η Κυβέρνηση τον ΕΝΦΙΑ, που είναι άδικος και αντιλαϊκός—2,3 δις δίνει, εμείς, τους προκαλούμε και όλες τις κυβερνήσεις τις έχουμε προκαλέσει, καμία δεν άκουσε— να εφαρμόσουν τον ΕΦΑ, τον Ειδικό Φόρο Ακινήτων, αλλά και να καταργηθούν οι διατάξεις του Φόρου Μεταβίβασης Ακινήτων. Πόση απώλεια εσόδων είναι για το 2025, κύριε Υπουργέ; Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους την υπολόγισε από αυτούς τους δύο φόρους, που δεν εφαρμόζονται ή που έχουν αλλάξει, 9 δις. Τσακίζετε τον συνταξιούχο, τον εργαζόμενο και τον άνεργο, που έχει από

κληρονομιά πολλές φορές ένα σπίτι, στη φορολογία μέσω του ΕΝΦΙΑ και δεν τα παίρνετε από τους πολλούς.

Έγινε μία πολύ μεγάλη κουβέντα, όπως και τώρα. Σε συνθήκες φορολογικής ελευθερίας, δηλαδή, να μπορούν να μεταβιβάζονται κεφάλαια όπου θέλουν, υπάρχει και η υπόθεση ελαστικότητας των φόρων. Όσο πιο πλούσιος είσαι, τόσο μεγαλύτερη ελαστικότητα φορολογίας έχεις. Γιατί μπορείς να μετακινηθείς και να πας οπουδήποτε. Πρόσφατα, υπήρχε ένα δημοσίευμα, σχετικά με το από ποιες χώρες φεύγουν οι δισεκατομμυριούχοι, για να πάνε σε χώρες με ευνοϊκότερα φορολογικά συστήματα. Η Νορβηγία ήταν πρώτη, αλλά και η Ρωσία και διάφορες άλλες χώρες, για να έχουν μικρότερη φορολογία. Έτσι έκαναν οι πολυεθνικές μέχρι τώρα, μεταφέρουν σε φορολογικούς παραδείσους τις έδρες τους. Έτσι και οι δισεκατομμυριούχοι πάνε σε ευνοϊκότερα φορολογικά συστήματα, για να φορολογούνται όσο το δυνατόν λιγότερο.

Επίσης, η συζήτηση για τα μερίσματα είναι ψευδεπίγραφη. Το ήξερε και ο ΣΥΡΙΖΑ όταν ήταν Κυβέρνηση. Ποια ήταν τα δύο εμβληματικά φορολογικά μέτρα που έκανε μετά την τυπική έξοδο από τα μνημόνια; Τη μείωση του φορολογικού συντελεστή για της επιχειρήσεις και τον φόρο μερισμάτων από το 15% στο 10%. Τι συζητάμε τώρα, γι' αυτά τα ζητήματα; Από αυτή την άποψη, εμείς γι' αυτό λέμε ότι πρέπει το σύνθημα να είναι ένα. «Κάτω οι άδικοι και αντιλαϊκοί φόροι. Να πληρώσουν τα μονοπώλια και το μεγάλο κεφάλαιο».

Ποιοι κερδίζουν από τον Κρατικό Προϋπολογισμό; Παγωμένες οι δαπάνες για τους μισθούς, παγωμένες οι δαπάνες για τις κοινωνικές παροχές, παγωμένες οι κοινωνικές δαπάνες. Μόνο κάποιες αυξομειώσεις, ανεπαίσθητου χαρακτήρα, που δεν καλύπτουν ούτε τον τιμάρημο, με αποτέλεσμα να διευρύνονται ακόμη περισσότερο οι ανάγκες και η ικανοποίηση της.

Από την άλλη μεριά είναι η αύξηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, το οποίο είναι προσαρμοσμένο στις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι υποταγμένο στις ανάγκες των επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα να χρηματοδοτούνται οι υποδομές που εξυπηρετούν τις επενδύσεις. Ενώ στις καλές, είναι η ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών, όπως για παράδειγμα οι υποδομές αντιπλημμυρικής, αντιτυρικής, αντισεισμικής προστασίας.

Ο Προϋπολογισμός τι θα κάνει; Θα αυξήσει ακόμη περισσότερο τις ανισότητες. Η πηγή των ανισοτήτων, δεν είναι ο Προϋπολογισμός ή το φορολογικό σύστημα. Η πηγή των ανισοτήτων είναι το ίδιο το καπιταλιστικό σύστημα, που από τη φύση του, κάνει τον πλούσιο πλουσιότερο και τον φτωχό φτωχότερο. Έτσι, λοιπόν, είναι άσφαιρη η συζήτηση για το μοντέλο. Το συζητάμε εδώ και δεκαετίες ποιο μοντέλο θα υπάρξει. Ποιος καθορίζει το μοντέλο; Δεν το καθορίζουν οι επενδυτές; Πώς το καθορίζουν οι επενδυτές; Με βάση το ποσοστό κέρδους. Όπου υπάρχει υψηλότερο ποσοστό κέρδους, εκεί θα επενδύσουν. Άρα, για να διαφοροποιηθεί το μοντέλο, η παρέμβαση του αστικού κράτους ποια θα είναι; Να διαμορφώσει τέτοιες συνθήκες ούτως ώστε και σε άλλους κλάδους, να αυξηθεί το ποσοστό κέρδους. Με τι; Με γενναίες χρηματοδοτήσεις, με γενναίες φοροαπαλλαγές, με γενναίες ενισχύσεις. Από πού τα παίρνει αυτά τα χρήματα; Από το λαό. Άρα, τα άλλα κόμματα που μιλούν για ένα διαφορετικό μοντέλο, είναι σαν να καλούν το λαό να πληρώσει ακόμη πιο πολλά για να μπορούν να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες της κερδοφορίας των επιχειρηματικών ομίλων.

Η μεγάλη αντίφαση, στην οποία δε στέκεται η συζήτηση ενώ - εδώ θα έπρεπε να σταθεί - είναι ότι διαχρονικά αυξάνονται και πολλαπλασιάζονται οι δυνατότητες που παρέχει η εξέλιξη της τεχνολογίας, οι παραγωγικές δυνατότητες που έχει ο κάθε τόπος. Από την άλλη μεριά όμως, υποβαθμίζεται όλο και περισσότερο το επίπεδο ικανοποίησης των λαϊκών αναγκών. Δεν είναι αντίφαση αυτό το πράγμα; Βεβαίως. Πώς θα απαντήσουμε σ' αυτή την

αντίφαση; Ποιος ευθύνεται γι' αυτή την αντίφαση; Η διαχειριστική ανεπάρκεια της εκάστοτε Κυβέρνησης; Όχι, βέβαια. Το ίδιο το κίνητρο, ο κινητήριοι μοχλός της καπιταλιστικής οικονομίας, που είναι το καπιταλιστικό κέρδος και το αστικό κράτος που το ενισχύει σε κάθε του κίνηση και το θωρακίζει.

Έτσι, στο στόχαστρο πρέπει να μπει ο πραγματικός αντίπαλος, το κέρδος. Πρέπει να ισχυροποιηθεί ακόμη περισσότερο ο χαρακτήρας της κοινωνικής πάλης, ο αντικαπιταλιστικός και μονοπωλιακός, γιατί η απάντηση μία μόνο μπορεί να είναι, δεν υπάρχει δεύτερη. Ο σοσιαλισμός, που είναι και επίκαιρος και αναγκαίος και ρεαλιστικός. Μόνο ο σοσιαλισμός μπορεί να αντιστοιχίσει το επίπεδο ικανοποίησης των λαϊκών αναγκών, με το επίπεδο των δυνατοτήτων και ταυτόχρονα, να δώσει και αυτή την κινητήρια δύναμη να εκτοξευθούν ακόμη περισσότερο και να επιταχυνθούν οι δυνατότητες.

Έτσι, λοιπόν, η κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής, ο επιστημονικός κεντρικός σχεδιασμός και ο εργατικός έλεγχος αποτελούν την πεμπτούσια. Την πεμπτούσια της πραγματικής ελευθερίας για τον καθένα και την καθεμία. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο και απαιτείται η ανατροπή της εξουσίας ώστε από τα χέρια της αστικής τάξης να περάσει στα χέρια της εργατικής τάξης και των κοινωνικών συμμάχων. Τέλος απαιτείται η ανατροπή του σάπιου αστικού κράτους.

Είναι φανερό ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας θα καταψηφίσει τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το 2026, γιατί είναι αντιλαϊκός και ταξικός και όχι γιατί είναι ανεπαρκής η Κυβέρνηση να διαχειριστεί έναν Προϋπολογισμό».

Νικόλαος Καραθανασόπουλος

Βουλευτής Αχαΐας

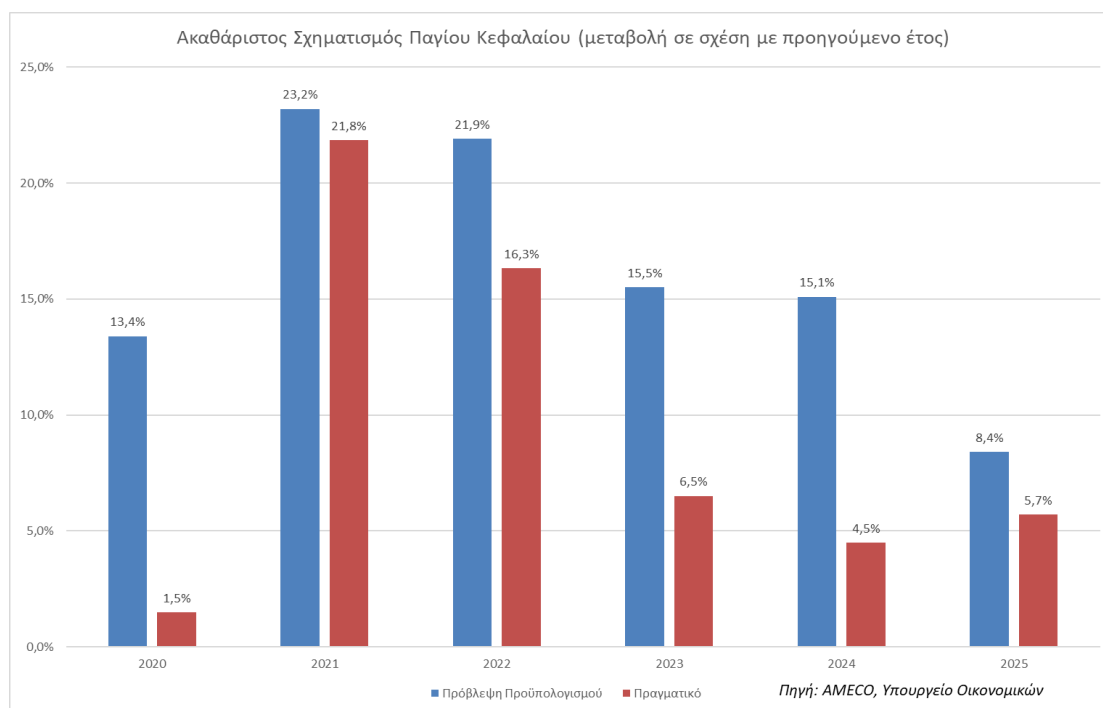
Ευκλείδης Τσακαλώτος, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»
Βουλευτής Β1' Βόρειου Τομέα Αθηνών

«Όταν έχουμε έναν Προϋπολογισμό, τα κόμματα της Αριστεράς νομίζω συνήθως κάνουμε κριτική σε 2 επίπεδα. Θεωρώ ότι αυτό δε φτάνει και για αυτό θα προσπαθήσω στο χρόνο που έχω να σας αναλύσω τα 3 επίπεδα στα οποία πρέπει να ασκήσουμε κριτική σε αυτό τον Προϋπολογισμό.

Πρώτο επίπεδο.

Αρχίζω με το πρώτο επίπεδο. Αφορά το αφήγημα που μας λέει η ίδια η Νέα Δημοκρατία. Ποιο είναι το βασικό αφήγημα της Νέας Δημοκρατίας; «Έχουμε διπλάσια ανάπτυξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αυτό φέρνει σταθερότητα και η σταθερότητα φέρνει ανάπτυξη». Έχει κι άλλα πράγματα που λέει, αλλά για τον Προϋπολογισμό αυτό είναι το κεντρικό αφήγημα. Θα ξέρει ο κ. Πετραλιάς - το έχει ακούσει πολλές φορές -, θα με ενδιέφερε και η άποψη του κ. Τσουκαλά που μας παρακολουθεί. Εγώ έκανα έναν πρόχειρο υπολογισμό: αν έχουμε για τα επόμενα χρόνια 2% αύξηση στο ΑΕΠ και η Ευρωπαϊκή Ένωση 1%, πόσα χρόνια θα μας πάρει να φτάσουμε το κατά κεφαλήν εισόδημα στο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα είναι 37 χρόνια. Άρα, το αφήγημα της Νέας Δημοκρατίας για το 2027 είναι «μείνετε μαζί μας και μέσα σε 37 χρόνια θα φτάσουμε στο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Κύριε Τσουκαλά, μπορείτε να κάνετε και το δικό σας υπολογισμό, να δείτε αν συμπίπτει με το δικό μου.

Η προσδοκία αυτή δεν είναι ρεαλιστική, γιατί κανένας οικονομολόγος, παγκοσμίως, δεν περιμένει η Ελλάδα για 37 χρόνια να έχει διπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ένας λόγος είναι ότι τελειώνουν τα χρήματα από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ένας δεύτερος λόγος είναι ότι σπανίως, σχεδόν ποτέ, η Κυβέρνηση του κ. Μητσοτάκη δεν πραγματοποιήσει τους στόχους που είχε θέσει την προηγούμενη χρονιά για την αύξηση των επενδύσεων. Καταθέτω στα πρακτικά³ ένα διάγραμμα που δείχνει ακριβώς αυτές τις αστοχίες της Κυβέρνησης για κάθε χρόνο.

³ Στο σημείο αυτό καταθέτει διάγραμμα για τον ακαθάριστο σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των πρακτικών της 27ης Νοεμβρίου 2025.

Ποιο είναι εδώ το αφήγημα της Νέας Δημοκρατίας; Ότι «μειώνουμε το επενδυτικό κενό». Αποδέχονται ότι «δεν έχουμε φτάσει στο μέσο όρο επενδύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά μειώνουμε το κενό». Μόνο που αυτό το κενό είναι κινούμενος στόχος, γιατί αν εφαρμοστούν οι προτάσεις του Draghi, ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δε θα είναι 21% και 22%, θα είναι κοντά στο 27%. Οπότε, ο κίνδυνος είναι να τρέχουμε για να προλάβουμε την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο τέλος να διατηρούμε την ίδια απόσταση με αυτή που έχουμε αυτή τη στιγμή.

Δεύτερος λόγος να αμφισβητήσουμε το αφήγημα της ΝΔ είναι το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών⁴ που είναι περίπου στο επίπεδο του 2000 μέχρι το 2004 ή 2005, δηλαδή τότε που άρχισε να φαίνεται ότι η Ελλάδα μπορεί να μπει σε κρίση, γιατί έχει ελλείμματα στο ισοζύγιο πληρωμών, τα οποία αυξάνουν το χρέος. Τα τελευταία χρόνια είναι 6,8%, 7,2%, 6%, και 6,2% είναι η πρόβλεψη για του χρόνου. Στις αρχές του 2000 ήταν 7,8% με 7,9%. Άρα και αυτό φαίνεται ότι θα είναι ανασταλτικός παράγοντας.

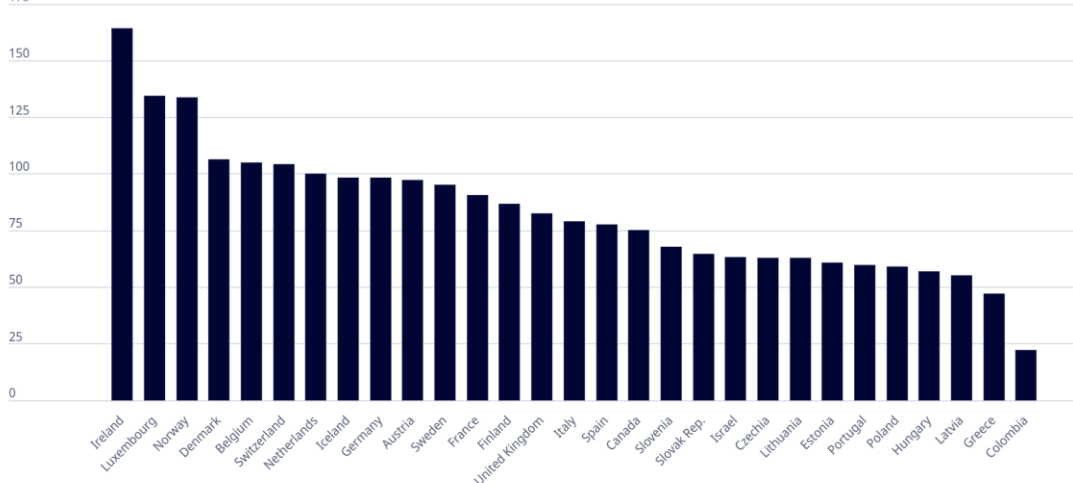
Έχουμε και πρόβλημα παραγωγικότητας. Σε 29 χώρες του ΟΟΣΑ είμαστε προτελευταίοι στην παραγωγικότητα⁵. Η μόνη χώρα που σημειώνουμε καλύτερη επίδοση από αυτή είναι η Κολομβία. Άρα, όλες οι άλλες χώρες έχουν μεγαλύτερη παραγωγικότητα από την Ελλάδα, εκτός από την Κολομβία.

⁴ Στο σημείο αυτό καταθέτει διάγραμμα για το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των της 27ης Νοεμβρίου 2025.

⁵ Στο σημείο αυτό καταθέτει διάγραμμα για την παραγωγικότητα των χωρών του ΟΟΣΑ, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των της 27ης Νοεμβρίου 2025.

GDP per hour worked

US dollars per hour, PPP converted, current prices, 2024
175

Source: [Productivity levels](#)

© OECD

Αυτό είναι το πρώτο επίπεδο. Έχετε ένα αφήγημα για την ανάπτυξη, το οποίο δε μπορεί να συνεχιστεί. Αλλά ακόμη και να συνεχιζόταν θα μας έπαιρνε 37 χρόνια να φτάσουμε στο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό είναι το αφήγημα της Νέας Δημοκρατίας. Δεύτερο επίπεδο.

Το δεύτερο επίπεδο κριτικής είναι να μην ασχοληθούμε μόνο με το αφήγημα της Νέας Δημοκρατίας. Είναι να δούμε τους στόχους σας, να δούμε πραγματικά αυτό που κάνετε. Η «Αρχή Μητσοτάκη», που σας έχω πει εδώ στην Επιτροπή, που την έχω ορίσει και θα την έχετε ακούσει, είναι ότι δεν αφήνουμε κανέναν πίσω, αν και μόνο αν αυτό δεν χτυπάει τα συμφέροντα των πλουσίων, των μεγάλων επιχειρήσεων. Δηλαδή, θα κάνουμε κάτι για τους φτωχότερους αρκεί να μην επηρεάσουμε καθόλου αυτούς που είναι βολεμένοι. Η «Αρχή Μητσοτάκη» είναι το αντίθετο από την «Αρχή του Rawls».

Θα παρουσιάσω επτά σημεία που δείχνουν τι κάνει πραγματικά η Νέα Δημοκρατία.

Πρώτο: Προϋπολογισμός και αναδιανομή.

Το Ελληνικό φορολογικό σύστημα έχει το χαμηλότερο μη μηδενικό φόρο στα μερίσματα. Έχουμε χαμηλότερο φόρο κερδών από πολλές χώρες στην Ευρώπη, ενώ η μισθωτή εργασία εξακολουθεί να φορολογείται υψηλά, χωρίς να έχουν αποπληθωριστεί ουσιαστικά οι φορολογικοί συντελεστές τα τελευταία χρόνια. Οι έμμεσοι φόροι είναι σε πολύ υψηλά επίπεδα. Όλα δείχνουν μια απουσία θέλησης από την Κυβέρνηση να φτιάξει ένα σοβαρό αναδιανεμητικό σύστημα. Το αντίθετο, μάλιστα, αν δει κανείς τις τελευταίες φορολογικές παρεμβάσεις που πρόσφατα νομοθέτησε. Και βέβαια δεν πρέπει να ξεχνάμε την αύξηση των αμυντικών δαπανών.

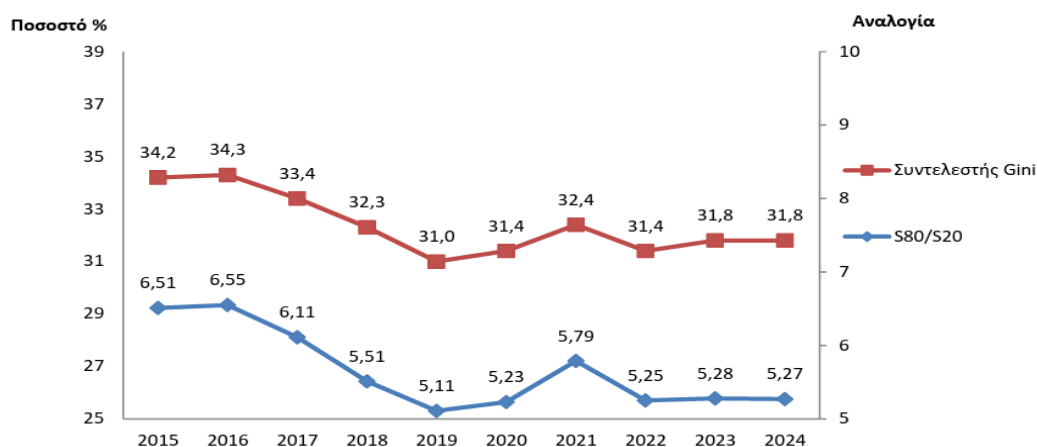
Δεύτερο: Προϋπολογισμός και ανισότητες.

Θα καταθέσω ένα ακόμη διάγραμμα στα πρακτικά⁶, που περιλαμβάνει τον δείκτη S80/S20 (δηλαδή τι παίρνει το πλουσιότερο 20% σε σχέση με το φτωχότερο 20%) και τον δείκτη Gini (που δείχνει τις ανισότητες). Και οι δύο δείκτες είναι σχεδόν επίπεδοι. Δηλαδή ούτε βελτιώνεται ούτε χειροτερεύει η κατάσταση. Αυτό τι σημαίνει; Ότι στόχος της Νέας Δημοκρατίας είναι να μείνει η ανισότητα στο επίπεδο που είναι. Δεν φαίνεται να έχει, όμως, κάποιο στόχο αλλαγής αυτής της κατάστασης. Για τη Νέα Δημοκρατία οι ανισότητες δεν

⁶ Στο σημείο αυτό καταθέτει διάγραμμα με τους δείκτες οικονομικής ανισότητας 2015-2024, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των της 27ης Νοεμβρίου 2025.

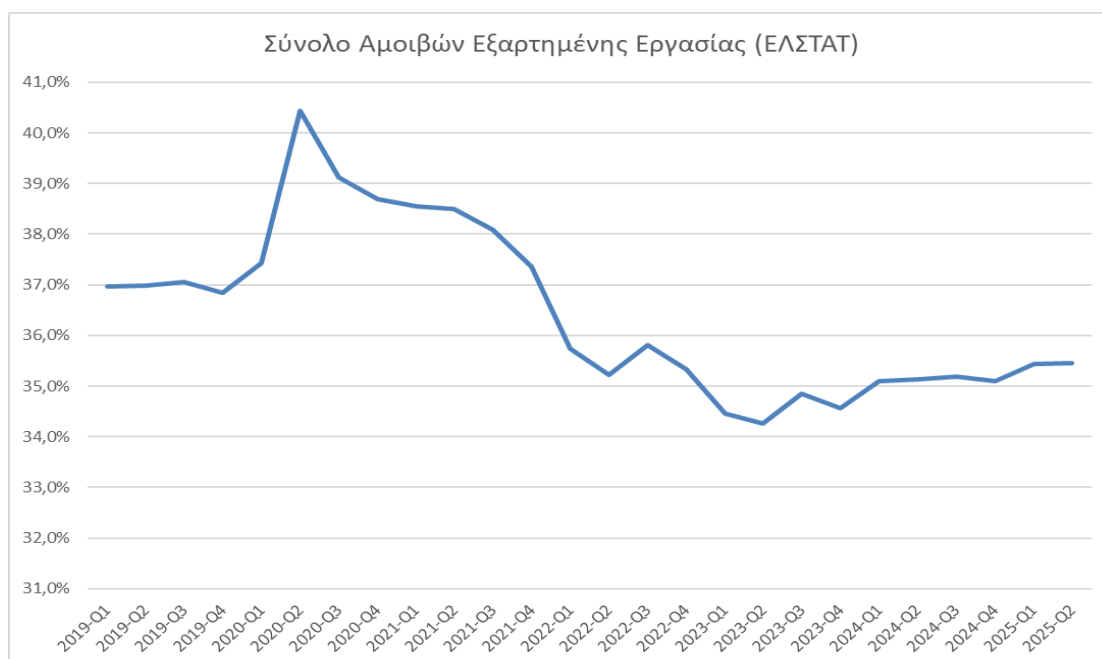
αποτελούν πρόβλημα, σας δημιουργεί μια δυσφορία, θεωρείτε ότι αυτό είναι εκτός παιχνιδιού;

Γράφημα 1. Δείκτες Οικονομικής Ανισότητας: 2015 – 2024

**Επισημαίνεται ότι η περίοδος αναφοράς των εισοδημάτων αφορά στο προηγούμενο από το έτος διενέργειας της έρευνας, δηλ. στα αντίστοιχα έτη 2014 - 2023.*

Αυτή η στάση θα γίνει ακόμη πιο εμφανής, στο διάγραμμα που καταθέτω⁷ και περιλαμβάνει το σύνολο αμοιβών εξαρτημένης εργασίας, δηλαδή, το μερίδιο της εργασίας στο Α.Ε.Π..

Ενδεικτικό είναι ότι η Νέα Δημοκρατία σε αυτόν τον συγκεκριμένο Προϋπολογισμό, λέει ότι, το 2025, η παραγωγικότητα αυξάνεται 1,5%, ενώ ο πραγματικός μισθός κατά 0,5% και το 2026, τα αντίστοιχα νούμερα είναι 1,9% και 1,5%. Δηλαδή, σαν στόχο έχετε, όχι μόνο να μην συμβάλλουν, να μην συμμετέχουν οι εργαζόμενοι στην αύξηση του πλούτου, αλλά στόχος σας είναι να μειωθεί το μερίδιο των εργαζομένων στον πλούτο. Γιατί για να μείνει το μερίδιο της εργασίας σταθερό – όχι για να βελτιωθεί - θα πρέπει ο πραγματικός μισθός να

⁷ Στο σημείο αυτό καταθέτει διάγραμμα της ΕΛΣΤΑΤ για το σύνολο αμοιβών εξαρτημένης εργασίας, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των της 27ης Νοεμβρίου 2025.

αυξηθεί όσο η παραγωγικότητα. Αφού αυξάνεται λιγότερο, σημαίνει ότι έχετε στόχο να μειωθεί το μερίδιο της εργασίας.

Τρίτο: Προϋπολογισμός και παραγωγικό μοντέλο.

Εδώ μπορούμε να πούμε ότι είναι στόχος σας το παραγωγικό μοντέλο να δημιουργεί τις ανισότητες. Ο κ. Κουκουλόπουλος, είπε ότι οι χαμηλοί μισθοί δημιουργούν το παραγωγικό μοντέλο. Σωστά το είπε, αλλά ισχύει και το ανάποδο. Και το παραγωγικό μοντέλο που έχετε δημιουργεί τους χαμηλούς μισθούς. Έχετε κάνει τα πάντα, 12 - 13 νομοσχέδια για να μειωθεί η δύναμη των εργαζομένων στις διαπραγματεύσεις με τους εργοδότες. Και τώρα ήρθε η κυρία Κεραμέως, να μας πει ότι φέρνει πίσω τις συλλογικές συμβάσεις. Αλήθεια, χωρίς την αρχή της ευνοϊκότερης ρύθμισης, χωρίς να μπορούν από μόνοι τους οι εργαζόμενοι να πάνε στη δικαιοσύνη, υπάρχει πιθανότητα να γίνεται σοβαρή διαπραγμάτευση; Και τα 12 νομοσχέδια που φέρατε έχουν σαν στόχο να μειώσουν το μερίδιο της εργασίας και αυτό φαίνεται από τον πίνακα που κατέθεσα νωρίτερα.

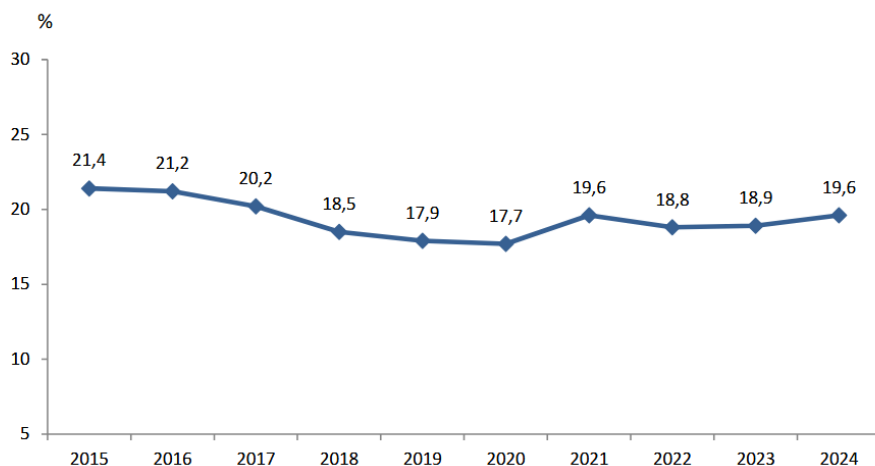
Με αυτή την έννοια, έχουμε τα αποτελέσματα ότι το 46,3% των μισθωτών, περίπου 1,1 εκατομμύριο άνθρωποι, έχουν μεικτό μισθό έως 1.000 ευρώ, καθαρά 820 ευρώ, το 16,2% των μισθωτών, 463.000 χιλιάδες άνθρωποι, έχουν μεικτό μισθό από 1.000 έως 1.200, καθαρά 956 ευρώ και 630.000 εργαζόμενοι, με μερική απασχόληση, έχουν μέσο ονομαστικό μισθό 598 ευρώ ή περίπου 481 ευρώ καθαρά. Κάνει κάτι ο Προϋπολογισμός για αυτούς τους ανθρώπους; Δεν νομίζω και αυτό φαίνεται από το γεγονός ότι το μερίδιο της εργασίας μειώνεται.

Τέταρτον: Προϋπολογισμός και κοινωνικό κράτος.

Έχουμε συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους. Ο Προϋπολογισμός του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας μειώνεται και σε απόλυτο αριθμό και ως ποσοστό του ΑΕΠ, οι δαπάνες του Υπουργείου - τακτικός Προϋπολογισμός και ΠΔΕ - προϋπολογίζονται για το 2026 στα 3,8 δισ. ευρώ από τα 3,989 δις το 2025, και 3,992 δις το 2024. Δηλαδή, ο Προϋπολογισμός σας για τις δαπάνες του Υπουργείου μειώνεται κάθε χρόνο από την ίδρυση του Υπουργείου και ως απόλυτο μέγεθος και ως ποσοστό του ΑΕΠ. Παρόλο που επί των ημερών της η φτώχεια αυξάνεται, η Κυβέρνηση επιλέγει να μειώσει σε σχέση με το 2025 τον Προϋπολογισμό για προνοιακές δαπάνες του ΟΠΕΚΑ, πάνω από 8% σε απόλυτα μεγέθη και πάνω από 20% ως ποσοστό του ΑΕΠ. Και γι' αυτό τον λόγο καταθέτω⁸ και το τελευταίο διάγραμμα που δείχνει ποιο είναι το ποσοστό του πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας από το 2015 μέχρι το 2024. Τώρα είμαστε στο 19,6. Το μειώσατε λίγο το 2022, αυξάνεται το 2023, αυξάνεται και το 2024.

⁸ Στο σημείο αυτό καταθέτει διάγραμμα για το ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας 2015-2024, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των της 27^{ης} Νοεμβρίου 2025.

Γράφημα 4. Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας: 2015 – 2024*

*Επισημαίνεται ότι η περίοδος αναφοράς των εισοδημάτων αφορά στο προηγούμενο έτος από το έτος διενέργειας της έρευνας, δηλ. στα αντίστοιχα έτη 2014-2023.

Θα μπορούσα να μιλήσω και για τον Προϋπολογισμό για την υγεία και την παιδεία.

Πέμπτο: Προϋπολογισμός και Υγεία.

Για την υγεία έχουμε μια αύξηση του Προϋπολογισμού οριακά από το 5,41% στο 5,53%, ποσοστό αρκετά χαμηλότερο από το μέσο όρο της Ευρώπης που είναι στο 7%. Δεν νομίζω ότι υπάρχει κάποιος Έλληνας και κάποια Ελληνίδα που δεν καταλαβαίνει πόσο δύσκολα είναι τα πράγματα στην υγεία στην Ελλάδα. Μόλις το 27% του πληθυσμού στην Ελλάδα δήλωσε ικανοποιημένο με τη διαθεσιμότητα της ποιοτικής υγειονομικής περίθαλψης όταν ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ είναι 64%. Το 12,1% του πληθυσμού στην Ελλάδα ανέφερε ανικανοποίητες ανάγκες υγειονομικής περίθαλψης σε σύγκριση με τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ που είναι 3,4%. Η κατά κεφαλήν δαπάνη για την υγεία είναι 3.607 δολάρια – δολάρια γιατί είναι στοιχεία από τον ΟΟΣΑ - πολύ χαμηλότερη από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ που είναι 5.967 δολάρια.

Έκτο: Προϋπολογισμός και Παιδεία.

Και για τον Προϋπολογισμό για την παιδεία, θα μπορούσα να πω ακριβώς το ίδιο. Δηλαδή αυξάνεται οριακά από το 2,91% στο 2,95% ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Έβδομο: Προϋπολογισμός και Στέγαση.

Να μιλήσω και λίγο για τη στέγαση. Δεν κάνετε τίποτα για την κοινωνική στέγαση. Η βοήθεια για λήψη δανείων αφορά λίγους. Ενώ ταυτόχρονα αυξάνει τη ζήτηση και άρα τις τιμές. Σε άλλες χώρες, ο ρόλος της είναι ιδιαίτερα σημαντικός για να συγκρατεί το μέσο κόστος στέγασης. Οι πρόσφατες παρεμβάσεις που έγιναν αφορούν την επιστροφή ενός ενοικίου (που μάλλον θα ωθήσει τις τιμές προς τα πάνω), τη φοροελάφρυνση στους μεγαλοιδιοκτήτες και το περίφημο νομοσχέδιο της κοινωνικής αντιπαροχής που σέρνεται εδώ και χρόνια και καταλήγει να είναι ένα δώρο στους μεγαλοεργολάβους. Τα ελληνικά νοικοκυριά δαπανούν το 35,5% του εισοδήματός τους για στέγαση - πρώτη θέση στην Ευρώπη - όταν ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι 19,2%. Το 67,3% των νέων 18 έως 34 χρόνων - στοιχεία του 2024 - αναγκάζονται να ζουν με τους γονείς τους ή συντηρούνται από αυτούς συγκαλύπτοντας το πραγματικό μέγεθος του προβλήματος της έλλειψης στέγης.

Συνοψίζω το δεύτερο επίπεδο. Το δεύτερο επίπεδο είναι οι επιλογές της Κυβέρνησης. Και το αποτέλεσμα όλων των επιλογών είναι η διαφορά μεταξύ ενός πελατειακού κράτους και ενός κοινωνικού κράτους. Ενδεικτικά είναι μόνο δύο παραδείγματα. Η Ελλάδα είναι η δεύτερη χώρα της στην Ε.Ε., μετά την Ιταλία, που ασκεί κοινωνική πολιτική κυρίως μέσω

επιδομάτων, και όχι με τη δημιουργία υποδομών και με προσφορά κοινωνικών υπηρεσιών. Το 76% των παροχών του κοινωνικού κράτους στην Ελλάδα είναι σε επιδόματα. Ενώ αντιθέτως, στη Σουηδία είναι μόνο 51,6%, στην Ιρλανδία 52,7%, μετά ακολουθεί η Μάλτα με 55,4%. Πρόκειται για τις χώρες που έχουν τα χαμηλότερα ποσοστά κοινωνικών επιδομάτων, καθώς επενδύουν, κυρίως, σε παροχές κοινωνικών υπηρεσιών. Αυτό είναι που σας λέμε μετά από τον covid. Είχατε την ευκαιρία να επενδύσετε σε δομές και σε υπηρεσίες και σπαταλήσατε τα χρήματα σε παροχές, χωρίς να έχετε ένα σχέδιο πως θα είναι η Ελλάδα σε 5-10 χρόνια. Ένα τέτοιο μοντέλο δεν είναι ούτε κοινωνικά, ούτε περιβαλλοντικά βιώσιμο και κάποια στιγμή, το μοντέλο θα σαπίσει, γιατί οι αντιφάσεις θα είναι μεγάλες. Αυτά είναι τα πρώτα δύο επίπεδα. Τι λέει το αφήγημά σας και γιατί είναι σαθρό; Ποιες είναι οι πραγματικές σας πολιτικές και γιατί είμαστε ενάντια;

Τρίτο επίπεδο.

Πάμε, όμως, στο τρίτο επίπεδο. Όσον αφορά στο τρίτο επίπεδο, απευθύνομαι πιο πολύ στο ΠΑ.ΣΟ.Κ., στο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. και λίγο προς το Κ.Κ.Ε.. Το όραμα της σταθερότητας δεν μπορεί από μόνο του να μας πει, αν αυτά που κάνουμε, καλά τα κάνουμε, πόσο μάλλον, τι πρέπει να κάνουμε. Ένα μέρος του προβλήματος, που έχει συζητηθεί πολύ, είναι και ο δείκτης ΑΕΠ. Τι μετράει και τι δεν μετράει.

Αν ένα τάνκερ προσκρούσει σε ένα ελληνικό νησί και προκαλέσει μεγάλη οικολογική καταστροφή για την οποία χρειάζεται να ξοδευτούν 300 εκατομμύρια για να καθαριστεί η θαλάσσια περιοχή, αυτό αυξάνει το ΑΕΠ. Δηλαδή, η καταστροφή θα μας δείξει ότι είχαμε περισσότερη ανάπτυξη. Ταυτόχρονα ο δείκτης του ΑΕΠ δεν μετράει ένα σημαντικό κομμάτι της οικονομίας της φροντίδας, που όλοι ξέρουμε πόσο σημαντική είναι. Αν μια γυναίκα 55 χρονών πάρει πρόωγη σύνταξη για να φροντίσει τη μητέρα της που έχει alzheimer, γιατί είναι γνωστό ότι δεν υπάρχουν κοινωνικές δομές όπως πριν λίγο είπα, αυτό μειώνει το ΑΕΠ. Αλήθεια; Θεωρείτε σοβαρό τρόπο να μετράμε την ευημερία των Ελλήνων με αυτό το δείκτη; Μετράει το ίδιο, πράγματα με πολύ διαφορετική αξία. Δηλαδή, 100 εκατομμύρια δαπάνη για να ενισχυθεί μια ρυπογόνα δραστηριότητα, δεν μπορούμε να πούμε ότι έχει το ίδιο αποτέλεσμα στην κοινωνία, με δαπάνη 100 εκατομμύρια στο Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι». Έχει άλλη αξία το ένα, άλλη αξία το άλλο. Στο ΑΕΠ μετρούνται το ίδιο.

Με λίγα λόγια, η ποιότητα είναι ίσης ή μεγαλύτερης αξίας από την ποσότητα, ιδιαίτερα όταν ξέρουμε, ότι η συνεχόμενη αύξηση του ΑΕΠ, αργά ή γρήγορα, θα έρθει αντιμέτωπη με φυσικά, περιβαλλοντικά όρια. Κάτι που φαίνεται ότι η Νέα Δημοκρατία δεν το έχει καταλάβει και γι' αυτό συζητάει με προνομιακό συνομιλητή την ExxonMobil.

Για παράδειγμα, πολλές επενδύσεις που στηρίζει το κράτος και αναλαμβάνει ο ιδιωτικός τομέας, είναι κερδοφόρες και άρα, αυξάνουν το ΑΕΠ, γιατί εξωτερικεύουν τα κόστη σε άλλους. Αυτό μπορεί να συμβεί, γιατί δημιουργούν επισφαλείς δουλειές με κακές απολαβές, άρα, εξωτερικεύουν στους εργαζόμενους το κόστος, ρυπαίνουν το περιβάλλον στη χώρα, άρα, εξωτερικεύουν πάλι το κόστος ή ρυπαίνουν το περιβάλλον σε άλλες χώρες.

Για παράδειγμα, όταν λέμε για όλο το αφήγημα για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την πράσινη ανάπτυξη, η Ολλανδία «πάει σφαίρα» σε αυτό το πεδίο. Έχει τους λιγότερους ρύπους. Ταυτόχρονα όμως είναι από τις πλούσιες χώρες που καταναλώνει εμπορεύματα που φτιάχνονται στο Νότο και αυξάνει τη ρύπανση εκεί. Άρα, πάλι το θέμα δεν είναι μόνο να αυξήσουμε το ΑΕΠ, ούτε να χρησιμοποιήσουμε μόνο την τεχνολογία, αλλά χρειαζόμαστε ένα καινούργιο μοντέλο.

Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα στη σύγχρονη εποχή, είναι η χρηματιστικοποίηση των ιδιωτικών κεφαλαίων επενδύσεων, equity funds, τα οποία στις πιο πολλές περιπτώσεις, δεν δημιουργούν νέα αξία, αλλά απομυζούν ήδη υπάρχουσες αξίες. Το πιο ξεκάθαρο παράδειγμα κυρία Φωτίου, είναι στο δικό σου τομέα για τη στέγαση.

Τι θα πρότεινε η Νέα Αριστερά; Αντί να παρουσιάζουμε έναν Προϋπολογισμό που είναι ο ίδιος με τον περσινό, αποφασίζουμε κάποια κεντρικά προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσουμε, έστω και σταδιακά. Αυτά μπορεί να είναι η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, το στεγαστικό, η κατάσταση στα νοσοκομεία. Μετά αποφασίζουμε για τα υποκείμενα που θα φέρουν σε πέρας τις αποστολές που έχουμε ήδη διαβουλευτεί με την κοινωνία που μπορεί να είναι ο συνεταιριστικός τομέας, μπορεί να είναι ο δημόσιος τομέας, μπορεί να είναι ο ιδιωτικός. Έπειτα παρουσιάζουμε τον Προϋπολογισμό με τις ανάλογες δαπάνες και ποιοι καλούνται να πληρώσουν για να αυξηθεί η κοινωνική αξία των προτεραιοτήτων μας.

Η προοδευτική αριστερή αντιπολίτευση, δεν χρειάζεται μόνο να μιλάει για το πώς θα βελτιώσει την κατάσταση σε σχέση με την ακρίβεια, το στεγαστικό κλπ. -σαφώς πρέπει να μιλάει για αυτά τα ζητήματα αλλά και για ποιο όραμα έχει. Όπου η ποιότητα των επενδύσεων είναι πιο σημαντική από την ποσότητα, όπου η μεγέθυνση της οικονομίας δεν είναι το άλφα και το ωμέγα της οικονομικής πολιτικής. Ξέρεις τι θα κάνεις φέτος, γιατί ξέρεις πού θέλεις να φτάσεις. Αυτό, κυρίες και κύριοι, ιδιαίτερα της προοδευτικής αριστερής αντιπολίτευσης είναι το μεγάλο ζητούμενο. Μόνο το να λέμε εμείς θα ξοδεύαμε λίγο περισσότερο από ότι είναι διαθέσιμος να ψηφίσει και να στηρίξει ο κύριος Πετραλιάς, δεν μας πάει μπροστά. Δεν είναι πειστικό, δεν ήταν πειστικό το 2023. Αυτό που είναι πειστικό είναι η αριστερή προοδευτική αντιπολίτευση να πει πού θέλει να πάει, ποιες είναι οι αρχές, ποιες είναι οι πολιτικές αλλαγές που θα φέρει στη χώρα και πάνω σ' αυτό να συζητήσει πώς μπορεί να υπάρξει μια εναλλακτική Κυβέρνηση.

Όσο μένουμε στα πρώτα δύο επίπεδα θεωρώ ότι δεν πάμε μπροστά. Χρειαζόμαστε κάτι πολύ σοβαρό, γιατί είναι πολύ σοβαρά τα προβλήματα».

Ευκλείδης Τσακαλώτος

Βουλευτής Β1' Βόρειου Τομέα Αθηνών

«Από την πρώτη ημέρα στη Βουλή, αναφερόμαστε και θα συνεχίσουμε να το κάνουμε κάθε φορά, σε τέσσερα βασικά θέματα:

α. Στην άμεση ανάγκη αλλαγής του αποτυχημένου οικονομικού, τουριστικού, καθώς επίσης φορολογικού μας μοντέλου - όπου εμείς προτείνουμε το σύστημα εσόδων/εξόδων με οριζόντιο συντελεστή 15%, έχοντας ήδη εκπονήσει μελέτη με τα αποτελέσματα του.

β. Στην εκπόνηση ενός σωστού Ισολογισμού του κράτους.

γ. Στην εφαρμογή του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος στο δημόσιο – το οποίο, με βάση την πρόσφατη έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τον Απολογισμό του 2024, καθυστερεί από το 2014, με συνεχείς αναβολές.

δ. Στην επίσης άμεση ανάγκη αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας.

Δεν θα επεκταθούμε στην ανάλυση τους και στις προτάσεις μας, αφού το έχουμε ήδη κάνει στο παρελθόν πολλές φορές – τονίζοντας όμως ξανά πως πρέπει να καταργηθούν όλα τα τεκμήρια, η προκαταβολή φόρου και η τοκογλυφική προσαύξηση του 15%, στις καθυστερήσεις πληρωμών του δημοσίου.

Θα συμπληρώσουμε μόνο ότι, η παραγωγικότητα της εργασίας στην Ελλάδα υποχώρησε σημαντικά τα τελευταία 18 χρόνια - από άνω του 78% του μέσου όρου της ΕΕ το 2005, σε περίπου 56% το 2023. Συμπαρέσυρε δε εύλογα τους μέσους μισθούς των εργαζομένων προς τα κάτω - με αποτέλεσμα να έχουμε καταλήξει τελευταίοι των τελευταίων σε αγοραστική δύναμη, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά.

Αντίθετα με εμάς, η Ευρωζώνη διατήρησε σταθερά υψηλότερες επιδόσεις, περίπου 7 ποσοστιαίες μονάδες επάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ – όλα αυτά σύμφωνα με στοιχεία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στην έκθεση Απολογισμού του 2024.

Ο σημερινός Προϋπολογισμός τώρα, εκτός του ότι δεν επιλύει τίποτα από τα παραπάνω, είναι εντελώς αναξιόπιστος, όπως άλλωστε και ο προηγούμενος – μεταξύ άλλων με κριτήριο τις δεκάδες, τραγικές για την κυβέρνηση παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον απολογισμό του 2024, ο οποίος κατατέθηκε πρόσφατα.

Για παράδειγμα, το Ελεγκτικό Συνέδριο γράφει πως οι ειδικοί λογαριασμοί γεμίζουν και αδειάζουν ανεξέλεγκτα, με δεκάδες δις – ενώ, παρά τις νομοθετικές ρυθμίσεις από το 1995 περί κατάργησης ή εξορθολογισμού τους, τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος και λειτουργούν εκτός Προϋπολογισμού. Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι, οι κινήσεις τους δεν παρακολουθούνται αναλυτικά - οπότε επικρατεί αδιαφάνεια και αναξιοπιστία.

Αναφέρεται επίσης, σε μη αξιόπιστες προβλέψεις του Προϋπολογισμού, όπως σε εισπράξεις από τόκους swap ύψους 2,66 δις έναντι μηδενικών προβλέψεων, σε μεγάλες αποκλίσεις, σε υπερβάσεις και υστερήσεις πληρωμών και σε πάρα πολλά άλλα – κάτι που σημαίνει πως η Κυβέρνηση έχει θράσος να απαιτεί την κοστολόγηση των προγραμμάτων των άλλων κομμάτων, όταν η ίδια μοιράζει υποσχέσεις που στην πράξη δεν τηρούνται ποτέ εξ ολοκλήρου⁹.

Με ένα δεύτερο παράδειγμα, το Ελεγκτικό Συνέδριο γράφει πως τα έργα που εντάχθηκαν έως το 2024 στο Ταμείο Ανθεκτικότητας, ανέρχονται σε 840, με συνολικό Προϋπολογισμό 25,28 δις – ενώ εμπλέκουν το σύνολο σχεδόν των υπουργείων.

Εν τούτοις, παρά τις πληρωμές ύψους 8,64 δις από την έναρξη του προγράμματος, η συνολική απορρόφηση ανέρχεται μόλις στο 34,17%, με σημαντικές διαφορές μεταξύ των

⁹ Στο σημείο αυτό καταθέτει έγγραφο, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των της 27ης Νοεμβρίου 2025.

υπουργείων – ενώ μόνο 48 έργα του Ταμείου Ανασυγκρότησης, από τα συνολικά 840, εντάχθηκαν το 2024.

Με ένα τρίτο παράδειγμα, επιβεβαιώνει αυτό που εμείς τονίζουμε με συνεχείς παρατηρήσεις μας, το ότι δηλαδή στο χρέος της κεντρικής διοίκησης δεν συμπεριλαμβάνονται τα 13,86 δις των αναβαλλόμενων τόκων των δανείων του EFSF.

Στη σελίδα βέβαια 202 του σημερινού Προϋπολογισμού που δεν έχει εξετάσει το Ελεγκτικό Συνέδριο αναφέρεται ότι, οι αναβαλλόμενοι τόκοι είναι 15,52 δις το 2025 και 17,33 δις το 2026 – χωρίς όμως να προστίθενται στο χρέος της κεντρικής διοίκησης που ασφαλώς δεν ήταν 403,86 δις το 2024, αλλά 422,64 δις, όπως άλλωστε μας το επιβεβαίωσε ο κ. Πετραλιάς λέγοντας μας περιληπτικά τα εξής στην Ολομέλεια «Προσθέτονται στο χρέος του ΟΔΔΗΧ οι αναβαλλόμενοι τόκοι 13,9 δις, οι υποχρεώσεις ΣΔΙΤ 1,8 δις, το πρόγραμμα «Φιλόδημος» 1,4 δις, η συμμετοχή στο ΔΝΤ 0,8 δις και τα νομίσματα σε κυκλοφορία 0,9 δις».

Παραδόξως όμως, στο πρόσφατο δελτίο δημοσίου χρέους 119, το χρέος της κεντρικής διοίκησης εμφανίζεται ξανά με μόλις 402,2 δις – δηλαδή, χωρίς αυτά που μας επιβεβαίωσε ο κ. Πετραλιάς. Γιατί αλήθεια; Ποιος είναι ο λόγος της απόκρυψής τους;

Είναι θετική, πάντως, η αύξηση των SDR στα 2,75 δις από 1,14 δις προηγουμένως, αφού υπολογίζονται στα διαθέσιμα ενώ το επιτόκιο τους, στα 2,78% πρόσφατα, είναι ικανοποιητικό.

Η πρώτη πρόταση τώρα στην απάντηση που πήραμε από τον ΟΔΔΗΧ και θα καταθέσουμε στα πρακτικά, ήταν πως οι αναβαλλόμενοι τόκοι δεν έχουν συμπεριληφθεί στο χρέος Κεντρικής Διοίκησης, επειδή δεν γνωρίζουμε τις ετήσιες δόσεις αποπληρωμής τους.

Δηλαδή μας λέει ότι, εάν το Κράτος χρωστάει, αλλά δεν ξέρει πότε θα τα πληρώσει, απλά δεν το καταγράφει, αν είναι δυνατόν!

Στη δεύτερη πρόταση, αναγράφεται πως οι τόκοι έχουν συμπεριληφθεί ως «στατιστικές προσαρμογές», στη στήλη με την επικεφαλίδα «Κράτος (51311.1)», με απόφαση της Eurostat.

Με απλά λόγια, η δεύτερη πρόταση αναιρεί την πρώτη, αφού λέει ότι, οι αναβαλλόμενοι τόκοι επιβαρύνουν ισόποσα το χρέος Κεντρικής και Γενικής Κυβέρνησης, όπως είχαμε πει από την αρχή. Ότι λοιπόν το Κράτος είναι υποχρεωμένο να συμπεριλάβει τους παγωμένους τόκους, είτε γνωρίζει πότε θα τους πληρώσει είτε όχι.

Συνεχίζοντας, αν και μας ενοχλούν τόσο η αναξιπιστία, όσο και η αδιαφάνεια, αυτό που δεν υπάρχει πουθενά στον Προϋπολογισμό είναι ο ιδιωτικός τομέας, σαν να έχουμε παραμείνει στον οικονομικό μεσαίωνα. Ποια είναι η οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών; Πόσα χρωστούν στην εφορία, στον ΕΦΚΑ, στις τράπεζες, στα funds και όπου αλλού; Τι ποσοστό των ετησίων εισοδημάτων τους; Ποιο ποσοστό του ΑΕΠ;

Στη σελίδα 31 δε, υπάρχει μεν αναφορά στις καταθέσεις, αλλά όχι στις αποταμιεύσεις, οι οποίες είναι οι πιο ενδιαφέρουσες μακροοικονομικά. Εμείς έχουμε ένα γράφημα που λέει ότι, η ακαθάριστη αποταμίευση ως προς το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών ήταν -7,2% το 2025, έναντι +14,5% του διάμεσου της ΕΕ. Ισχύει;

Εάν τα νοικοκυριά είναι υπερχρεωμένα και χωρίς αποταμιεύσεις, πώς υποστηρίζει ο Προϋπολογισμός ότι, θα υπάρξει άνοδος της κατανάλωσης; Δεν υπάρχει φόβος μίας νέας κρίσης χρέους και τραπεζών, με κέντρο βάρους τον ιδιωτικό τομέα;

Οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι καθαροί αποταμιευτές, όπως στη Γερμανία, ή οφειλέτες; Οι επενδύσεις τους είναι υψηλότερες από τις αποταμιεύσεις ή όχι; Είναι υπερχρεωμένες ή μη; Δεν θα πρέπει να τα γνωρίζουμε όλα αυτά, για να προβούμε σε σοβαρές προβλέψεις; Διαφορετικά δεν θα είναι λανθασμένες, όπως σωστά έχει διαπιστώσει το Ελεγκτικό Συνέδριο;

Σε κάθε περίπτωση, δεν νοείται Προϋπολογισμός που δεν συμπεριλαμβάνει ανάλυση των χρηματοδοτικών υπολοίπων και των τεσσάρων βασικών τομέων της χώρας, δηλαδή του

κράτους, των επιχειρήσεων, των νοικοκυριών και του εξωτερικού, καταθέτοντας μία από τις πολλές αναλύσεις μας για το θέμα στα πρακτικά.

Οι τέσσερις αυτοί τομείς, όπου στο εξωτερικό ισοζύγιο θέτουμε αντίθετο πρόσημο, έχουν πάντοτε σύνολο μηδέν, οπότε για να ληφθούν σωστές αποφάσεις, οφείλουμε να γνωρίζουμε τα υπόλοιπα τους. Για παράδειγμα, όταν βλέπουμε ότι, το κράτος έχει δημοσιονομικό πλεόνασμα, θα πρέπει πάντοτε να αναρωτιόμαστε εις βάρος ποιου άλλου τομέα, δηλαδή των νοικοκυριών, των επιχειρήσεων ή του εξωτερικού;

Στην Ελλάδα που έχει συνεχώς ελλείμματα τρεχουσών συναλλαγών, δεν επιβαρύνεται ποτέ το εξωτερικό, αλλά οι εγχώριοι τομείς - οι οποίοι επιβαρύνονται επιπλέον από το εξωτερικό, με αποτέλεσμα να αυξάνεται το εξωτερικό μας χρέος, πρόσφατα στα 582,88 δις όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά, χωρίς η Κυβέρνηση να του δίνει παραδόξως καμία σημασία. Σε κάθε περίπτωση, όταν διαπιστώνουμε έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών και πλεόνασμα ταυτόχρονα του Προϋπολογισμού, όπως στην Ελλάδα το 2024, σημαίνει ότι πληρώνει και τα δύο ο εγχώριος ιδιωτικός τομέας. Δηλαδή, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, στην Ελλάδα κυρίως τα νοικοκυριά, μετά οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και στο τέλος οι μεγάλες.

Οι πολυεθνικές σπάνια, λόγω τριγωνικών συναλλαγών, μεταφοράς των κερδών τους σε φορολογικούς παραδείσους κλπ., ενώ οι τράπεζες δεν πληρώνουν καθόλου, εξαιτίας του αναβαλλόμενου των 20 δις, ούτε βέβαια τα funds που πλειστηριάζουν τα σπίτια των Ελλήνων, μεταφέροντας τα κέρδη τους στους φορολογικούς παραδείσους που έχουν την έδρα τους. Αντίθετα στην ευημερούσα Δανία, για παράδειγμα, και οι τρεις εγχώριοι τομείς είναι πλεονασματικοί, οπότε πληρώνονται από το εξωτερικό, με το οποίο έχει σταθερά πλεονάσματα, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά.

Ως εκ τούτου, όταν η Δανία μειώνει το δημόσιο χρέος της ή/και το εξωτερικό χρέος, δεν επιβαρύνονται οι επιχειρήσεις, ούτε τα νοικοκυριά της - οπότε μειώνεται βιώσιμα χωρίς τη ληστεία του ιδιωτικού τομέα, κάτι που δεν ισχύει στην Ελλάδα. Δυστυχώς, δεν υπάρχει χρόνος για περαιτέρω ανάλυση, προσθέτοντας μόνο πως στην περίοδο του ΣΥΡΙΖΑ που η Ελλάδα είχε δημοσιονομικό πλεόνασμα, ήταν επίσης εις βάρος του ιδιωτικού τομέα - αν και πολύ λιγότερο, σε σχέση με την περίοδο της ΝΔ από το 2022 έως το 2024, με το εξωτερικό έλλειμμα το 2022 υψηλότερο από ότι το 2010, καταθέτοντας πίνακα στα πρακτικά.

Η μεγάλη διαφορά βέβαια με το 2010 είναι ότι τότε, τα τουριστικά μας έσοδα ήταν μόλις 10,4 δις, ενώ σήμερα τα διπλάσια, γεγονός που σημαίνει ότι, οι παραγωγικοί τομείς της οικονομίας μας έχουν αποψιλωθεί σε μεγάλο βαθμό έκτοτε.

Φαίνεται άλλωστε από το ότι, η ιδιωτική κατανάλωση είναι στο 70,2% του ΑΕΠ μας έναντι 52,4% της Ευρωζώνης, οι καθαρές εξαγωγές στο -7,3% έναντι +3,6% της Ευρωζώνης και οι επενδύσεις στο 16,8% έναντι 22,9% της Ευρωζώνης, με στοιχεία του 2023 του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Εξαιρετικά αρνητικό είναι εδώ το ότι, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μας επιδεινώθηκε στα -16,94 δις το 2024 από -15,1 δις που υπολογιζόταν πριν την αναθεώρηση της ΕΛΣΤΑΤ ή στο -7,2% του ΑΕΠ από -6,4%, όπως φαίνεται από τη σελίδα 33 του Προϋπολογισμού και από τη μελέτη της Eurobank που θα καταθέσουμε στα πρακτικά - ενώ το εμπορικό μας ισοζύγιο στα -35,66 δις ή στο 15% του ΑΕΠ, από - 34,6 δις πριν.

Συνεχίζοντας με μερικές ερωτήσεις, όσον αφορά την παραγωγικότητα της εργασίας στην σελίδα 37, αναφέρεται αύξηση της κατά 1,5% το 2026 - από μόλις 0,5% το 2025. Πώς συγκρίνεται όμως με τις άλλες χώρες της ΕΕ; Έχετε κάποιον πίνακα της Eurostat;

Στη σελίδα 23, αναγράφεται πως το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα είναι ίσο με το 2010. Προφανώς όμως δεν υπολογίζεται ο πληθωρισμός έκτοτε - άρα πρόκειται για προπαγάνδα.

Στη σελίδα 36 τονίζεται ότι, το επενδυτικό κενό μειώνεται, χωρίς όμως να υπάρχει αναφορά στο συσσωρευμένο που συνεχίζει να αυξάνεται - κάτι που θεωρούμε απαράδεκτο.

Στη σελίδα 110, υπάρχει υπέρβαση των επιδοτήσεων σε σχέση με τον Προϋπολογισμό του 2025 κατά 57 εκ. στα 138 εκ. - λόγω της Hellenic Train και των ΕΛΤΑ. Πόσα ήταν για κάθε μία εταιρία;

Μήπως για τα ΕΛΤΑ ήταν τα καθυστερούμενα; Εάν ναι, για πόσα και ποια έτη;

Στην 118 τώρα για το 2026, αναφέρονται επιδοτήσεις για τη Hellenic Train και τα ΕΛΤΑ 80 εκ. – οπότε θα θέλαμε να μας αναλυθεί πόσα για κάθε μία και γιατί.

Τέλος, σε σχέση με το Υπερταμείο, θα θέλαμε να ρωτήσουμε εάν τηρείται η συμφωνία του 50/50 για τις αποκρατικοποιήσεις. Εάν δηλαδή το 50% πηγαίνει για επενδύσεις και πόσα χρήματα πήγαν έως σήμερα.

Επίσης, πώς μπορούμε να διαπιστώσουμε εάν τα χρήματα των αποκρατικοποιήσεων πηγαίνουν πράγματι στο χρέος – εάν υπάρχει δηλαδή ένας χωριστός λογαριασμός, για τις συγκεκριμένες κινήσεις.

Συνεχίζοντας στον Προϋπολογισμό, οι προβλέψεις για τη μεγέθυνση του ΑΕΠ το 2026 είναι 2,4% από 2,2% το 2025, όταν προβλεπόταν 2,3%, αλλά προφανώς δεν είχε υπολογισθεί η αναθεώρηση προς το χειρότερο της ΕΛΣΤΑΤ, όπως συμβαίνει ανέκαθεν επί ΝΔ.

Η βελτίωση αυτή είναι ελάχιστη για μία χώρα που έχει καταρρεύσει το ΑΕΠ της, ενώ έχει τροφοδοτήσει την οικονομία της με 50 δις δανεικά, συν το Ταμείο Ανασυγκρότησης και τα ΕΣΠΑ - μας περνούν δε πολλές άλλες χώρες, όπως φαίνεται από τον πίνακα στη σελίδα 24.

Το ΑΕΠ προβλέπεται να ανέλθει στα 260 δις το 2026, από 248,6 δις το 2025 και 236,7 το 2024 – ονομαστικά βέβαια, με τον πληθωρισμό δηλαδή, αφού ο αποπληθωριστής προβλέπεται στο 2,1% από 2,8%.

Ξεπέρασε δε την πρόβλεψη του 2,2% - ενώ ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή στο 2,2% από 2,6% πέρυσι που επίσης δεν επιβεβαιώθηκε η πρόβλεψη του 2,1%. Παντού αστοχίες.

Εάν πάντως διακοπεί η χρήση του φθηνού ρωσικού αερίου που αποτελεί ακόμη το μεγαλύτερο ποσοστό της κατανάλωσης μας και αντικατασταθεί από το πανάκριβο LNG, θα υπάρξει ξανά αστοχία στην πρόβλεψη, ενώ ασφαλώς θα πρέπει να στηριχθεί η βιομηχανία μας, όπως ζητάει ο ΣΕΒ. Σχετικά τώρα με την πρόβλεψη ανόδου του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου κατά 10,2% το 2026, είμαστε για μια ακόμη φορά επιφυλακτικοί, αφού υπήρξε τεράστια αστοχία σε όλα τα προηγούμενα χρόνια, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά.

Όσον αφορά το εμπορικό μας έλλειμμα, διαμορφώθηκε στα 24 δις στο ενιάμηνο, με μία μικρή μείωση 3,3% σε σχέση με πέρυσι, ενώ παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα, μειώνοντας εκτός των άλλων ισόποσα το ΑΕΠ μας. Εξαιρουμένων βέβαια των πετρελαιοειδών και πλοίων, το έλλειμμα αυξήθηκε στα 20,8 δις, από 20,2 δις. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών φαίνεται μεν μειωμένο κατά 2,2 δις στα 7 δις το εννεάμηνο του 2025, αλλά είναι μάλλον νωρίς για να προβλέψουμε την τελική του διαμόρφωση.

Για την ανεργία, θα αναφερθούμε ξανά στη διαφορά του τρόπου υπολογισμού από τις ΕΛΣΤΑΤ και ΔΥΠΑ, στο ότι εργάζονται πια δύο με το μισθό του ενός κλπ., ενώ το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό παραμένει στο 53,3% έναντι 75,8% της Ευρωζώνης, όπως θα καταθέσουμε στα πρακτικά.

Λόγω της αυτοματοποίησης βέβαια θα χαθούν πολλές θέσεις εργασίας, ενώ θα ασκείται πίεση και από το δημογραφικό, οπότε το θέμα μας πρέπει να είναι η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας, όπως άλλωστε και για την αναγκαία άνοδο του μέσου μισθού. Πόσο μάλλον όταν η Ελλάδα, όσον αφορά το μέσο πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα, είναι πια στην προτελευταία θέση της Ε.Ε., με βάση μία πρόσφατη έρευνα της AMECO και εκτιμήσεις της Eurostat που θα καταθέσουμε στα πρακτικά.

Συνεχίζοντας με το πρωτογενές πλεόνασμα, προβλέπεται στο 2,8% του ΑΕΠ ή στα 7,2 δις το 2026, από 3,7% και 9,1 δις το 2025, όταν προβλεπόταν στα 5,9 δις, υποεκτιμάται όμως σκόπιμα και είναι εξ ολοκλήρου εις βάρος της κοινωνίας, όπως έχουμε αναφέρει προηγουμένως. Οφείλουμε πάντως να σημειώσουμε ότι, σε επίπεδο τελικής χρηματοοικονομικής επίδοσης, το κράτος έχει έλλειμμα σύμφωνα με τον Απολογισμό του 2024 που ανήλθε στα -1,2 δις το 2024 από -9,4 δις το 2023 - αν και το ΕΣ σημειώνει ότι, το καθαρό έλλειμμα της περιόδου 2024 είναι υπερεκτιμημένο κατά 796 εκ., λόγω μη ορθής καταχώρησης εσόδων, εξόδων και αποτιμήσεων χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Συνεχίζοντας με τα έσοδα από φόρους, το 2026 προϋπολογίζονται στα 73,6 δις από 71,1 το 2025 - όπου υπήρξε υπεραπόδοση περί τα 1,9 δις από τα αρχικά αναμενόμενα 69,2 δις. Τα έσοδα δε από φόρους μετά από επιστροφές, εκτιμώνται σε 65,5 δις το 2026 από 63,1 δις το 2025.

Υπεραπόδοση υπήρξε το 2024 και το 2023, κάτι που είναι μεν καλό για τους δανειστές, αλλά όχι για την οικονομία – σημειώνοντας πως το 2019 που ανέλαβε η ΝΔ, τα έσοδα από φόρους ήταν στα 51 δις ή 20 δις χαμηλότερα από το 2025.

Η Ελλάδα δε, έχει την 3^η μεγαλύτερη αύξηση φόρων ως ποσοστό του ΑΕΠ μετά το 2010 στον ΟΟΣΑ, ενώ πλέον υπερβαίνει το μέσον όρο με 39,8% έναντι 33,9% του ΟΟΣΑ. Τα έσοδα από φόρους προέρχονται κυρίως από τον πληθωριστικό φόρο – όπου ενώ το πραγματικό μας ΑΕΠ αυξήθηκε από 184,5 δις το 2019 στα 200,3 δις το 2024, δηλαδή κατά 9%, το πληθωριστικό εκτοξεύθηκε στα 236,7 δις ή κατά 28%.

Ο δε ΦΠΑ, από 17,6 δις το 2019 στα 27,6 δις το 2025 ή κατά 56% και στα 29,2 δις το 2026 ή κατά 66% - ενώ μόλις τα 952 εκ. από τα 10 δις αύξηση του 2025 προέρχονται από τα μέτρα και τις ηλεκτρονικές συναλλαγές, όπως αναγράφεται στη σελίδα 106.

Στους φόρους φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων, προβλέπονται σχετικά μικρές αλλαγές – χωρίς να αγγίζονται το ενεργειακό καρτέλ που κερδίζει τεράστια ποσά, οι τράπεζες που δεν πληρώνουν καθόλου φόρους, τα funds που αισχροκερδούν κλπ.

Σύμφωνα πάντως με την Έκθεση Φορολογικών Δαπανών του 2026, έχουν δοθεί συνολικά σε Νομικά Πρόσωπα φοροελαφρύνσεις 5,8 δις – ενώ οι μεγαλύτερες σε εταιρίες του Ν. 4172/2013, όπου περιλαμβάνονται η ΤτΕ, οι Κεφαλαιουχικές Εταιρίες του Δημοσίου, το ΤΑΙΠΕΔ κλπ. Οι φοροελαφρύνσεις σε ιδιώτες ήταν 4,9 δις, από τα οποία τα 3,9 δις. ευρώ αφορούν το αφορολόγητο, σε σχέση με την οικογενειακή κατάσταση.

Παραμένει δε σχετικά σταθερός ο δήθεν προσωρινός ΕΝΦΙΑ, στα 2,32 δις από 2,41 δις το 2025, ενώ είναι πραγματικά εμπαιγμός να μην καταργείται άμεσα για τους μικρούς οικισμούς κάτω των 1.700 κατοίκων αλλά σταδιακά, όπως γενικά για απομακρυσμένες περιοχές.

Οι δαπάνες τώρα της Κεντρικής Κυβέρνησης, προβλέπεται να αυξηθούν στα 86,7 δις από 81,4 δις το 2025, ενώ οι μισθοί των ΔΥ θα ανέλθουν στα 15,5 δις το 2026 από 15,3 δις το 2025, μην καλύπτοντας καν τον πληθωρισμό.

Από την άλλη πλευρά, οι συντάξεις στους ΟΚΑ θα ανέλθουν στα 35,6 δις το 2026 από 34,3 δις το 2024, οπότε πρόκειται για μία αύξηση 3,7% που δεν καλύπτει τις απώλειες από τον πληθωρισμό.

Συνεχίζοντας με τα εξοπλιστικά που αποτελούν σημαντικό θέμα εθνικής ασφαλείας, προϋπολογίζονται στα 3,2 δις το 2026 από 2,4 δις το 2025, ως φυσικές παραλαβές, ενώ οι ταμειακές πληρωμές στα 2,3 δις από 1,7 δις αντίστοιχα.

Υπάρχει πάντως μια σημαντική αύξηση στις δαπάνες του ΥΠ.ΕΘ.Α, στα συνολικά 7 δις το 2026, από 6,1 δις το 2025.

Θα πρέπει βέβαια να γίνει πλήρης χρήση του προγράμματος SAFE και του δημοσιονομικού χώρου του ReArmEU, ενώ δεν φαίνεται να δίνεται έμφαση στην Αμυντική μας Βιομηχανία γενικότερα, αν μη τι άλλο για αναπτυξιακούς λόγους.

Συνεχίζοντας με το ΠΔΕ που πλέον παρουσιάζεται ένα υποτμήμα του ως Αναπτυξιακό ΠΔΕ, κάτι που εμείς θεωρούμε εμπαιγμό, προβλέπονται 16,7 δις, μία σημαντική αύξηση, όπου όμως το πρόβλημα είναι σε ποιους και πώς διατίθεται. Από τα ποσά του 2026, τα 6,2 δις είναι για τα συγχρηματοδοτούμενα ΕΣΠΑ, ενώ από το ΤΑΑ 7,1 δις και για το ανεξάρτητο Εθνικό Σκέλος 3,3 δις. Είναι απαράδεκτο βέβαια το ότι μόλις εφέτος, 2 χρόνια μετά τις πλημμύρες, δημοπρατήθηκαν τα έργα για την επιδιόρθωση του σιδηρόδρομου στην Θεσσαλία - επίσης για τα οδικά.

Σχετικά με το Ταμείο Ανασυγκρότησης, οι επιχορηγήσεις του είναι 7,1 δις και τα δάνεια 5,4 δις - από τα οποία θα δοθούν 1,3 δις για το πρόγραμμα «Σπίτι μου», μαζί με τραπεζικά κεφάλαια. Είναι κάτι που προφανώς θα ευνοήσει τις τράπεζες - ενώ θα αυξήσει τις τιμές, σε μία ήδη πανάκριβη κτηματαγορά.

Στις ιδιωτικοποιήσεις, δεν προβλέπονται σημαντικά έσοδα, εύλογα, αφού έχουν ξεπουληθεί σχεδόν τα πάντα. Τα έσοδα δε του ΤΑΙΠΕΔ, προβλέπονται σε μόλις 322 εκ. για το 2026 από διαγωνισμούς, ένα μάλλον αστείο ποσό.

Γενικότερα πάντως το Υπερταμείο, η αποτίμηση του, τα μερίσματα που αποδίδει κλπ. αποτελεί σκάνδαλο, όπως έχουμε τεκμηριώσει πολλές φορές.

Όσον αφορά τώρα το δημόσιο χρέος, έχουμε ήδη αναφερθεί, ενώ συνεχίζονται οι αυθαιρεσίες και η αναξιοπιστία, αφού της Κεντρικής Διοίκησης εμφανίζεται στα 403,4 δις το 2025 παρά τις διαβεβαιώσεις που μας δόθηκαν και τις παρατηρήσεις του ΕΣ, όταν θα έπρεπε να είναι περί τα 424 δις.

Τι εννοείτε εδώ αναφέροντας ότι, οι χρηματοδοτικές ανάγκες του 2026 θα καλυφθούν με 12,7 δις ομόλογα και 18,4 δις ανάλωση διαθεσίμων στον πίνακα 3.5, από 3 δις το 2025; Ποια είναι αυτά τα διαθέσιμα; Γιατί η ανακύκλωση με τα Repros θα εκτοξευθεί στα 1,69 τρις;

Να σημειώσουμε βέβαια ότι, σημαντικό ρόλο στην αποκλιμάκωση του λόγου Χρέους/ΑΕΠ διαδραματίζει η πληθωριστικοποίηση, την οποία το Ελεγκτικό Συνέδριο στην Έκθεση για τον Απολογισμό/Ισολογισμό του 2024, ονομάζει φαινόμενο χιονοστιβάδας - όπου όταν το ονομαστικό ΑΕΠ αυξάνεται ταχύτερα από το επιτόκιο, ο λόγος χρέους/ΑΕΠ μειώνεται.

Για παράδειγμα από τις 10,1 μονάδες μείωσης του λόγου χρέους/ΑΕΠ το 2024, στο 154,2% από τα 164,3%, οι 5 οφείλονται στον πληθωρισμό - ο οποίος όμως εξοντώνει τους Πολίτες.

Έχουμε βέβαια την τύχη στην ατυχία του χαμηλού και σταθερού μέσου επιτοκίου, λόγω της χρεοκοπίας - με το οδυνηρό αντάλλαγμα την απώλειας της εθνικής μας ανεξαρτησίας και το ξεπούλημα των πάντων.

Κλείνοντας, όπως έχουμε πει επανειλημμένα, δεν χρεοκοπεί η χώρα, αλλά οι Πολίτες της που ζουν σε ένα αποτυχημένο κράτος, με τη διεθνή σημασία της λέξης».

Βασίλειος Βιλιάρδος

Βουλευτής Β1' Βόρειου Τομέα Αθηνών

«Αντικρίζοντας τον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2026, είναι υποχρέωσή μας να εξετάσουμε το κείμενο υπό το φως των πραγματικών δεδομένων που έχει ενώπιόν της η χώρα. Διότι ο Προϋπολογισμός δεν αποτελεί απλώς έναν δημοσιονομικό πίνακα, είναι ο χάρτης μέσω του οποίου η Πατρίδα μας καλείται να κινηθεί σε ένα διεθνές περιβάλλον αυξανόμενης αβεβαιότητας, οικονομικών αποκλίσεων στην Ευρωζώνη και διαρκώς μεταβαλλόμενων γεωπολιτικών ισορροπιών.

Πιο συγκεκριμένα, ο ρυθμός ανάπτυξης για το 2026 εκτιμάται σε 2,4% στην Ελλάδα έναντι 1,3% που εκτιμάται για την Ευρωζώνη και 1,2% για την ΕΕ. Ο Προϋπολογισμός του 2026 κατά την άποψή μας είναι αρκετά αισιόδοξος, διότι δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη του όλα τα οικονομικά μεγέθη και τις αβεβαιότητες.

Οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις του Προϋπολογισμού 2026 υπόκεινται σε κινδύνους και αβεβαιότητες. Υπό τις παρούσες συνθήκες η σημαντικότερη πηγή αβεβαιότητας αφορά στις πιθανές επιπτώσεις της προστατευτικής εμπορικής πολιτικής.

Οι δασμοί που έχουν επιβάλει οι ΗΠΑ, αποτελούν κίνδυνο που δεν μπορούμε να αγνοήσουμε, παρόλο την ύπαρξη εμπορικής συμφωνίας μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ. Οι πιθανές επιδράσεις στην ευρωπαϊκή οικονομία από την κατάληξη των εμπορικών διαπραγματεύσεων μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας αλλά και από την πορεία της συναλλαγματικής ισοτιμίας μεταξύ ευρώ και δολαρίου, στην πραγματικότητα δεν μπορούν να υπολογιστούν, οπότε η αβεβαιότητα είναι μεγάλη.

Μια εμπορική συμφωνία μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, είναι βέβαιο ότι θα προκαλέσει επιβράδυνση την ευρωπαϊκή οικονομία, σε βαθμό που με τα σημερινά δεδομένα δεν μπορούμε να υπολογίσουμε.

Πέραν των εξελίξεων στο πεδίο των διεθνών εμπορικών σχέσεων, υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι που συσχετίζονται με τις τρέχουσες γεωπολιτικές εξελίξεις στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή, οι οποίοι μπορεί να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη διεθνή οικονομική δραστηριότητα, ιδίως μέσω των τιμών της ενέργειας.

Ο Προϋπολογισμός τονίζει ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε σταθερές τιμές αυξήθηκε 15,7% από το 2019, τριπλάσια επίδοση από την ευρωζώνη. Το νούμερο είναι εντυπωσιακό, αλλά απέχει από την συνολική εικόνα και δεν μπορεί να εκφράσει την πραγματικότητα που βιώνουν τα χαμηλά και τα μέσα εισοδηματικά στρώματα.

Η Ελλάδα εξακολουθεί να βρίσκεται στο 70% του μέσου όρου της ΕΕ σε όρους αγοραστικής δύναμης και παραμένει η δεύτερη φτωχότερη χώρα της Ένωσης.

Στην πραγματικότητα το στοιχείο αυτό, δείχνει ότι η χώρα έχει πολύ δρόμο ακόμα μέχρι να επιτύχει την πραγματική σύγκλιση με την υπόλοιπη Ευρώπη, γεγονός που δείχνει ότι απέχουμε αρκετά μέχρι να επιτευχθεί πραγματική βελτίωση του βιοτικού μας επιπέδου.

Η οικονομία αναπτύσσεται, αλλά η παραγωγικότητα, που είναι ο πιο κρίσιμος δείκτης για τη βιώσιμη μεγέθυνση, παραμένει ασθενική.

Η Ελλάδα βρίσκεται περίπου 20% κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ στην παραγωγικότητα της εργασίας, ενώ στη μεταποίηση παραμένει ανάμεσα στις χαμηλότερες επιδόσεις των 27 κρατών-μελών. Η αύξηση του ΑΕΠ μας μετά το 2019 οφείλεται σε παράγοντες, όπως την ανάκαμψη μετά την πανδημία, την έντονη παρουσία του τουρισμού, τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και στην ιδιωτική κατανάλωση που στηρίχθηκε σε ενισχύσεις.

Το πραγματικό πρόβλημα της οικονομίας είναι ότι η ανάπτυξη οφείλεται λιγότερο σε δομική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και στην πραγματική αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου. Με απλά λόγια, η ανάπτυξη δεν είναι αποτέλεσμα της παραγωγικής δραστηριότητας, αλλά προέρχεται κυρίως από την κατανάλωση και τα χρηματοδοτικά πακέτα του Ταμείου Ανάκαμψης. Ο Προϋπολογισμός επισημαίνει ότι οι συνολικές αμοιβές έχουν αυξηθεί 37% από το 2019 και ότι οι καθαρές αμοιβές έχουν ενισχυθεί 32%. Ωστόσο, η αγοραστική δύναμη των Ελλήνων παραμένει από τις χαμηλότερες στην ΕΕ, στο 73% του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

Οι πραγματικοί μισθοί υπέστησαν βαθιά διάβρωση το 2021–2023 λόγω πληθωρισμού, με τον ΟΟΣΑ να καταγράφει συνολική απώλεια περίπου 10%. Η βελτίωση των καθαρών εισοδημάτων προέρχεται κυρίως από μειώσεις φόρων και εισφορών και όχι από την αύξηση της παραγωγικότητας ή της απόδοσης της εργασίας. Το αποτέλεσμα είναι ότι οι μισθοί εμφανίζονται αυξημένοι ονομαστικά, χωρίς όμως να μεταφράζονται σε αντίστοιχη ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος, με την πραγματική ακρίβεια να τρέχει γρηγορότερα από την αύξηση των μισθών.

Η συζήτηση για τον Προϋπολογισμό του 2026 πρέπει να στηρίζεται στην πραγματική εικόνα της οικονομίας, όπως τη βιώνουν οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν το 99,6% του παραγωγικού ιστού της χώρας μας. Η πρόσφατη έρευνα του Ινστιτούτου Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας για το Α' εξάμηνο του 2025, την οποία υποβάλλω στα πρακτικά της Βουλής¹⁰, αποτυπώνει ένα περιβάλλον έντονης πίεσης και επιδείνωσης. Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος υποχώρησε κατά 12 μονάδες, από τις 59,3 στις 47,2 μονάδες, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη πτώση των τελευταίων τεσσάρων ετών.

Την ίδια στιγμή, εννέα στις δέκα επιχειρήσεις δηλώνουν σημαντική αύξηση του λειτουργικού κόστους, αποτέλεσμα των ανατιμήσεων στην ενέργεια και των συνεχιζόμενων πληθωριστικών πιέσεων. Ο κύκλος εργασιών τους μειώθηκε για το 50% των επιχειρήσεων, ενώ μόλις το 17,9% ανέφερε αύξηση.

Ακόμη πιο ανησυχητική είναι η εικόνα της ρευστότητας, το 56,7% των επιχειρήσεων είδε περαιτέρω επιδείνωση, ενώ σχεδόν μία στις δύο επιχειρήσεις έχει μηδενικά ή το πολύ για έναν μήνα ταμειακά διαθέσιμα, ένα εύρημα που επαναλαμβάνεται σταθερά τα τελευταία έτη και δείχνει την διαρθρωτική ασφυξία στη μικρή επιχειρηματικότητα.

Στο μέτωπο των επενδύσεων, μόλις το 29,2% προχώρησε σε κάποια μορφή επένδυσης, με πάνω από τις μισές να μην ξεπερνούν τις 5.000 ευρώ, ενώ το 83,2% τις χρηματοδότησε αποκλειστικά με ίδια κεφάλαια, αναδεικνύοντας τη δυσκολία πρόσβασης σε τραπεζικό δανεισμό.

Αυτή η πραγματικότητα καθιστά σαφές ότι ο Προϋπολογισμός του 2026 οφείλει να τοποθετήσει στο επίκεντρο τη ρευστότητα, το κόστος λειτουργίας και τη βιωσιμότητα των μικρών επιχειρήσεων, αν θέλουμε πραγματικά να μιλάμε για ανάπτυξη με κοινωνικό και παραγωγικό αποτύπωμα.

Παρά τη δημοσιονομική σταθερότητα, η πραγματική οικονομία λειτουργεί με περιορισμένα περιθώρια. Η συνολική εικόνα που προκύπτει από τα στοιχεία του προϋπολογισμού και τα συγκριτικά μεγέθη της ευρωπαϊκής οικονομίας, από τη μία δείχνει μια οικονομία που σταθερά αναπτύσσεται, αλλά από την άλλη παραμένει εξαρτημένη από τους κοινοτικούς πόρους, καταγράφει χαμηλή παραγωγικότητα, απέχει ακόμα αρκετά από

¹⁰ Στο σημείο αυτό καταθέτει έγγραφο, που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των πρακτικών της 27ης Νοεμβρίου 2025.

την οριστική σύγκλιση με την ΕΕ, ενώ τα νοικοκυριά έχουν καθημερινά να αντιμετωπίσουν το υψηλό κόστος ζωής.

Θα σταθούμε σε τρία κρίσιμα οικονομικά μεγέθη, στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, στο Χρέος και στις Επενδύσεις, για να αποδείξουμε ότι η Κυβέρνηση της ΝΔ συνειδητά ωραιοποιεί την κατάσταση της οικονομίας μας.

Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών είναι ένα σημαντικό μακροοικονομικό μέγεθος που μετρά την σχετική θέση μια χώρας αναφοράς σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο, αντανakλώντας τις παραγωγικές δυνατότητες και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας αναφοράς.

Ουσιαστικά, το ελλειμματικό ισοζύγιο δείχνει ότι η χώρα μας οφείλει χρήματα σε άλλες οικονομίες. Ούτε λίγο ούτε πολύ η Ελλάδα επενδύει και καταναλώνει περισσότερα από όσα έχει λάβει από ιδίους πόρους κάτι που συνεπάγεται ότι αναγκάζεται να χρησιμοποιεί πόρους και από άλλες οικονομίες προκειμένου να καλύψει τις εγχώριες ανάγκες της.

Στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, Πίνακας 1.3, δεν κρύβεται η πραγματικότητα ότι το Ισοζύγιο Αγαθών και Υπηρεσιών για το οκτώμηνο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2025 ήταν αρνητικό κατά 6,62 δισ. ευρώ περίπου, ενώ το οκτώμηνο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2024 ήταν αρνητικό κατά 8,74 δισ. ευρώ, δηλαδή είχαμε μείωση ελλείματος κατά 1,12 δισ. ευρώ. Ειδικά στο Ισοζύγιο Αγαθών, οι εισαγωγές μας ανήλθαν σε 53,1 δισ. ευρώ και οι εξαγωγές μας σε 31,06 δισ. ευρώ, οπότε το εμπορικό έλλειμα διαμορφώθηκε σε 22,04 δισ. ευρώ.

Στον τομέα των υπηρεσιών, από τον τουριστικό τομέα για το οκτώμηνο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2025 είχαμε εισπράξεις 16,17 δισ. ευρώ, ενώ για το οκτώμηνο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2024 είχαμε εισπράξεις 14,92 δισ. ευρώ, μια αύξηση κατά 1,25 δισ. ευρώ.

Παρατηρούμε ότι οι εισπράξεις που έχουμε από τον τουριστικό τομέα, δεν αρκούν για να καλύψουν το τεράστιο έλλειμα στο Ισοζύγιο Αγαθών, λόγω των μεγάλων εισαγωγών, το οποίο διαχρονικά είναι αρνητικό. Σε ετήσια βάση, το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών το 2024 ήταν αρνητικό κατά 16,94 δισ. ευρώ, ενώ το 2023 ήταν επίσης αρνητικό κατά 15,28 δισ. ευρώ. Μια χώρα όπου συστηματικά εδώ και δεκαετίες καταναλώνει περισσότερα από όσα παράγει, προφανώς και δεν μπορεί να πετύχει ουσιαστική ανάπτυξη, αυτή είναι η αλήθεια που δεν ομολογεί η παρούσα κυβέρνηση όπως και οι προηγούμενες προς τον Ελληνικό λαό. Το Χρέος Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τον Πίνακα 3.1. Αποτελέσματα Γενικής Κυβέρνησης περιόδου 2024 – 2026, ανέρχεται σε 362,8 δισ. ευρώ ως εκτίμηση για το 2024 και σε 359,3 δισ. ευρώ ως πρόβλεψη για το 2026. Μετά από τα 10 χρόνια μνημονίων, στη συνέχεια με 6 χρόνια Κυβέρνηση της ΝΔ και με πρωθυπουργό τον κ. Μητσοτάκη, η χώρα μας εξακολουθεί και σήμερα να είναι η πρωταθλήτρια Δημοσίου Χρέους στην ΕΕ.

Αυτό σημαίνει ότι η μείωση του χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ οφείλεται στην άνοδο του ονομαστικού ΑΕΠ και στον «καθαρό» δρόμο που θα έχει με χαμηλά επιτόκια έως το 2032. Αυτό που μάλλον αποφεύγεται να αναφερθεί είναι ότι μετά το 2032 ξεκινούν οι μεγάλες λήξεις δανείων που είχαν αναδιαρθρωθεί με τα μνημόνια, ενώ οι μελλοντικές χρηματοδοτικές ανάγκες προφανώς και θα αυξάνονται. Άρα συνεπάγεται ότι η εκτιμώμενη αποκλιμάκωση του Χρέους μπορεί να είναι πρόσκαιρη και δεν μας διασφαλίζει από τις δομικές προκλήσεις βιωσιμότητας του μετά το 2032.

Οι ετήσιες εκθέσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί του Ισολογισμού και Απολογισμού για το 2023 και 2024, καταγράφουν ότι η Κεντρική Διοίκηση παραβιάζοντας το Δημόσιο Λογιστικό σύστημα έχει ως αποτέλεσμα να μην περιλαμβάνονται προβλέψεις για τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις των τραπεζών η οποίες ανέρχονται σε 14 δισ. ευρώ, για το πρόγραμμα εγγυήσεων κόκκινων δανείων το γνωστό «ΗΡΑΚΛΗΣ», οι οποίες ανέρχονται σε 16,8 δισ. ευρώ, καθώς και για υποχρεώσεις από οριστικές αποφάσεις της δικαιοσύνης, με χαρακτηριστική περίπτωση την «ΑΤΤΙΚΟΣ ΗΛΙΟΣ», που η ΕΤΑΔ ΑΕ της οφείλει περισσότερα

από 800 εκατ. ευρώ. Επομένως υπάρχουν μια σειρά από υποχρεώσεις που είναι ενδεχόμενες αλλά κρυφές, που στο άμεσο μέλλον θα μπορούσαν να επηρεάσουν το Δημόσιο Χρέος.

Η Κυβέρνηση προβλέπει ότι η αύξηση επενδύσεων προς ΑΕΠ θα αυξηθούν σε 17,7% το 2026, το υψηλότερο ποσοστό από το 2009. Το στοιχείο δείχνει να είναι σωστό, αλλά δεν αποτυπώνει την πλήρη εικόνα. Περισσότερο από το 55% της επενδυτικής ανόδου της περιόδου 2021–2025 προήλθε από το Ταμείο Ανάκαμψης, το οποίο ολοκληρώνει τις εκταμιεύσεις μέχρι το τέλος του επομένου έτους. Μετά το 2026, η Ελλάδα θα χρειαστεί να διατηρήσει την ίδια ένταση επενδύσεων με εθνικούς πόρους ή με λιγότερο ευέλικτα ευρωπαϊκά προγράμματα. Ακόμη και με τις πρόσφατες επιδόσεις, η Eurostat δείχνει ότι η Ελλάδα παραμένει κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στις επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ. Με άλλα λόγια, η επενδυτική άνηση κινδυνεύει να αποδειχθεί αναιμική και κυρίως όχι μόνιμη.

Στον Πίνακα 3.2 Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης, τα έσοδα για το 2026 προβλέπονται σε 73,64 δισ. ευρώ, έναντι εκτιμήσεων 71,14 δισ. ευρώ για το 2025. Η αύξηση των εσόδων θα προέλθει από έμμεσους φόρους κατά 1,6 δισ. ευρώ και κατά 0,8 δισ. ευρώ από την άμεση φορολογία.

Η Κυβέρνηση θα πρέπει να σταματήσει να επιμένει στην διατήρηση της έμμεσης φορολογίας σε υψηλά επίπεδα που πλείτε αναλογικά περισσότερο τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα. Οι αριθμοί δείχνουν ότι μια μικρή παρέμβαση στους έμμεσους φόρους θα έδινε ανάσα στα νοικοκυριά, τα οποία καλούνται να πληρώσουν τουλάχιστον έναν μισθό τον χρόνο μόνο για τον ΦΠΑ που αναλογεί σε βασικά είδη που γεμίζουν το καλάθι τους. Και αυτό γιατί στην Ελλάδα η ακρίβεια δεν είναι μόνο θέμα ανταγωνισμού αλλά και επιβαρύνσεων από τον υψηλό ΦΠΑ και τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης.

Η πρόταση του Κινήματός μας είναι η δραστική μείωση του χαμηλού συντελεστή ΦΠΑ 13% των τροφίμων στο 8% και του βασικού συντελεστή ΦΠΑ 24% στο 20%.

Το βασικό επιχείρημα της Κυβέρνησης πως θα μειωθούν τα φορολογικά έσοδα, εμείς όμως έχουμε προτείνει πηγές εσόδων που ο κ. υπουργός αποφεύγει να νομοθετήσει με διάφορες προφάσεις. Εμείς προτείνουμε τα εξής:

- Την φορολόγηση της υπεραξίας από συναλλαγές σε κρυπτονομίσματα με συντελεστή 15%.
Το Κίνημα μας έχει αναφερθεί αρκετές φορές στο ζήτημα της φορολόγησης της υπεραξίας από συναλλαγές σε κρυπτονομίσματα, ωστόσο η Κυβέρνηση έχει δείξει σοβαρή αδράνεια επί του θέματος. Αντίθετα η Ευρωπαϊκή Κεντρική τράπεζα σε ερευνητικό Ιανουαρίου 2025 μας δηλώνει ότι το 14% των Ελλήνων κατέχουν κρυπτονομίσματα, το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό στην Ευρωζώνη μετά την Σλοβενία.
- Την επιβολή Ειδικού Τέλους με συντελεστή 3% επί της αντικειμενικής αξίας στα κενά ακίνητα ιδιοκτησίας τραπεζών και funds. Δεδομένου ότι το στεγαστικό πρόβλημα είναι οξύτατο στα αστικά κέντρα, προτείνουμε την επιβολή ετήσιου τέλους επί κενών κατοικιών στις εταιρείες διαχείρισης πιστώσεων δηλαδή των funds και στις τράπεζες, όταν παραμένουν κλειστά για διάστημα μεγαλύτερο των 24 μηνών.
- Την φορολόγηση των μερισμάτων με συντελεστή 20% των τραπεζών που έχουν ανακεφαλαιοποιηθεί από το Ελληνικό Δημόσιο με χρήματα των φορολογουμένων.
- Την αυτοτελή φορολόγηση με συντελεστή 20% των εμβασμάτων πολιτών τρίτων χωρών για ποσά που υπερβαίνουν το δηλωθέν εισόδημά τους.
- Την άυξηση της φορολογίας στα τυχερά παίγνια, που ειδικά μετά τα χρόνια της πανδημίας παρουσιάζουν μεγάλη εξάπλωση μέσω του διαδικτύου. Μην ξεχνάμε ότι τα τυχερά παίγνια δεν παράγουν ανάπτυξη.

Το Κίνημα μας προτείνει ένα εθνικό σχέδιο ανασυγκρότησης που θα στηριχθεί σε δύο μεγάλους άξονες.

Πρώτον, παραγωγική ανασυγκρότηση. Η Ελλάδα πρέπει να ξαναγίνει χώρα που να παράγει, όχι που εισάγει τα πάντα. Απαιτούνται Επενδύσεις στην Εξόρυξη Φυσικού Αέριου και Πετρελαίου, στην Παραγωγή και την μεταφορά πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας, στην εξόρυξη και επεξεργασία κρίσιμων μετάλλων και σπάνιων γαιών. Ας ακολουθήσουμε το παράδειγμα του προέδρου των ΗΠΑ κυρίου Trump, ο οποίος δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανεύρεση σπάνιων γαιών και κρίσιμων μετάλλων. Το ίδιο ενδιαφέρον θα πρέπει να δείξουμε και στον πρωτογενή τομέα, στη μεταποίηση και στην αμυντική βιομηχανία. Κίνητρα για τους νέους αγρότες, για τους συνεταιρισμούς, για τις μικρές επιχειρήσεις που κρατούν ζωντανή την ύπαιθρο.

Δεύτερον, στήριξη της οικογένειας και αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος. Η μεγαλύτερη απειλή για το μέλλον της Ελλάδας δεν είναι η οικονομία, αλλά η υπογεννητικότητα. Χωρίς νέους, χωρίς οικογένειες, χωρίς παιδιά, δεν υπάρχει πατρίδα. Προτείνουμε ουσιαστική στήριξη στις πολύτεκνες και τρίτεκνες οικογένειες, φοροαπαλλαγές για τα νέα ζευγάρια, προγράμματα στέγασης και προστασία της μητρότητας.

Το Κίνημά μας προτείνει την χορήγηση Μόνιμου Μηνιαίου Επιδόματος Τέκνου 200 ευρώ για κάθε παιδί έως τα 18 έτη. Πρόγραμμα που εμφανίζεται ήδη στην Ευρώπη με επιτυχία. Δικαιούχοι θα είναι οι Έλληνες πολίτες ενώ θα αποκλείονται από την λήψη του οι λαθρομετανάστες και οι πρόσφυγες. Γνωρίζουμε ότι το μέτρο έχει υψηλό κόστος που ξεπερνά τα 3 δισ. ευρώ, όμως το μέγεθος του προβλήματος επιβάλλει ακριβές λύσεις. Στα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η Ελληνική οικογένεια είναι και το Στεγαστικό. Η εξασφάλιση αξιοπρεπούς και οικονομικά προσιτής στέγης έχει αναδειχθεί, τα τελευταία χρόνια, σε ένα από τα πλέον πιεστικά κοινωνικά ζητήματα στην Ελλάδα.

Το 2005, το 84,6% των πολιτών διέμενε σε ιδιόκτητη κατοικία. Μέχρι το 2023, αυτό το ποσοστό είχε υποχωρήσει στο 69,6%, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, μια εντυπωσιακή πτώση 15 ποσοστιαίων μονάδων μέσα σε λιγότερο από δύο δεκαετίες. Η κάμψη αυτή αποτυπώνει όχι απλώς στατιστική μεταβολή, αλλά μια ριζική κοινωνική ανατροπή: το ελληνικό όνειρο της κατοχής ενός «δικού μας σπιτιού» μετατρέπεται σταδιακά σε προνόμιο των λίγων. Σε αντίθεση με την ελληνική απουσία πολιτικής για τη στέγη με ευθύνη της Κυβέρνησης, πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν αναπτύξει δομημένες στρατηγικές παρέμβασης. Το Κίνημα μας έχει προτάσεις, μερικές από τις οποίες είναι οι εξής:

- Δημιουργία Εθνικής Αρχής Στέγασης για συντονισμό πολιτικών και εποπτεία της αγοράς.
- Η χορήγηση Golden Visa, να αποσυνδεθεί από την αγορά ακινήτων και να δοθούν και άλλες επιλογές όπως η επένδυση ποσού 1 εκατ. ευρώ τουλάχιστον σε Κρατικά Ομόλογα, σε συμμετοχές σε νεοφυείς επιχειρήσεις, στην αγορά μετοχών και εταιρικών ομολόγων στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Η Χώρα χρειάζεται πραγματικό εκσυγχρονισμό της δημοσιονομικής διαχείρισης. Χρειάζεται προγράμματα μετρήσιμων στόχων, αξιολόγηση αποτελεσμάτων, και όχι απλή λογιστική διαχείριση πόρων, όπως κάνει η Κυβέρνηση. Ωστόσο, πάνω απ' όλα να επαναφέρουμε την ηθική διάσταση στην οικονομία. Γιατί δεν μπορεί να υπάρξει ευημερία χωρίς δικαιοσύνη. Δεν μπορεί να υπάρξει πρόοδος χωρίς αρετή. Η κρίση που ζούμε δεν είναι μόνο οικονομική, είναι και πνευματική».

Ανδρέας Βορύλλας

Βουλευτής Β2' Δυτικού Τομέα Αθηνών

Αλέξανδρος Καζαμίας, Γενικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ»
Βουλευτής Επικρατείας

«Ο Προϋπολογισμός της Κυβέρνησης για το 2026 προβλέπει, για τέταρτη συνεχή χρονιά μετά το τέλος της πανδημίας του κορωνοϊού, ένα πολύ ψηλό και αντιαναπτυξιακό πρωτογενές πλεόνασμα. Μιλώντας στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης το 2017 και 2018, ο κ. Μητσοτάκης στηλίτευε τότε την πολιτική των πρωτογενών πλεονασμάτων για πολλά χρόνια ακόμα –δικά του λόγια αυτά– και του πολύ υψηλού πλεονάσματος του 3,5%. Αποκαλούσε την πολιτική αυτή τότε, ορθά, ως ένα «άτυπο 4ο μνημόνιο», που φέρει, είχε πει, «ανεξίτηλη την υπογραφή Τσίπρα – Καμμένου». Δυστυχώς, αυτήν την οικονομική πολιτική εφαρμόζει σήμερα και η ίδια η Κυβέρνηση Μητσοτάκη.

Φέτος, το 2025, σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού, το πρωτογενές πλεόνασμα προβλέπεται να ανέλθει στο ιλιγγιώδες 3,7%, δηλαδή ακόμη πιο πάνω από το σημείο το οποίο στηλίτευε ο κ. Μητσοτάκης το 2018 ως μνημονιακό και υπερβολικό πλεόνασμα. Και δεν είναι μόνο φέτος. Τα πρωτογενή πλεονάσματα αυξάνονται από το τέλος της πανδημίας κάθε χρόνο. Από 1,1% το 2023 ανήλθαν στο 4% το 2024 και στο 3,7% φέτος. Του χρόνου ο στόχος έχει τεθεί στο 2,8%, δηλαδή κατά 0,3% πάνω από τον φετινό στόχο, αλλά αυτός φέτος ξεπεράστηκε σημαντικά κατά την εκτέλεση του Προϋπολογισμού. Αν για το 2026, έχει τεθεί ο στόχος του πρωτογενούς πλεονάσματος στο 2,8%, θα πρέπει, με την ίδια λογική των προηγούμενων ετών, να περιμένουμε ότι και αυτός ο υπερβολικά υψηλός στόχος θα ξεπεραστεί πάλι κατά την εκτέλεση του Προϋπολογισμού του 2026.

Από τότε που μπήκε στη Βουλή η «Πλεύση Ελευθερίας» καταγγέλλει κάθε χρόνο τη δημοσιονομική πολιτική της Κυβέρνησης, διότι με τα δυσθεώρητα πρωτογενή πλεονάσματα εφαρμόζει ένα αντιλαϊκό πρόγραμμα σκληρής λιτότητας, που ανακόπτει την ανάπτυξη, συμπιέζει τα εισοδήματα και αναδιανέμει τον πλούτο από κάτω προς τα πάνω και όχι από πάνω προς τα κάτω. Αυτή η πολιτική της αέναης λιτότητας συνιστά τον πρώτο και κύριο υπεύθυνο για το πρόβλημα της ακρίβειας στη χώρα, που, σύμφωνα με όλες τις δημοσκοπήσεις των τελευταίων τριών ετών, αποτελεί το υπ' αριθμόν ένα πρόβλημα της ελληνικής κοινωνίας. Για να το πούμε απλά, τα πρωτογενή πλεονάσματα σημαίνουν πως το Κράτος εισπράττει από την κοινωνία, με τη μορφή φόρων και εσόδων, περισσότερα από εκείνα που επιστρέφει πίσω στους πολίτες με τη μορφή δαπανών.

Η «Πλεύση Ελευθερίας» υποστηρίζει ότι η πολιτική της λιτότητας που εφαρμόζει η Κυβέρνηση μέσα από τα πανύψηλα πρωτογενή πλεονάσματα, «κατατρώνει» το εισόδημα των μεσαίων και ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων και αποτρέπει την ταχύτερη ανάπτυξη, που η χώρα μας χρειάζεται απεγνωσμένα. Παρά τα τεράστια κονδύλια που λαμβάνουμε από το Ταμείο Ανάκαμψης και το ΕΣΠΑ, η ανάπτυξη για την τριετία 2023 - 2025 ακόμη κυμαίνεται στο 2,1% ετησίως κατά μέσο όρο, δηλαδή στα ίδια χαμηλά επίπεδα του 2018, της τελευταίας χρονιάς του τρίτου μνημονίου.

Σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού για το 2026, η πολιτική της Κυβέρνησης αναμένεται να επιφέρει ρυθμούς ανάπτυξης πολύ κοντά σε αυτά τα επίπεδα, στο 2,3%, δηλαδή πάλι πολύ κοντινά στα επίπεδα που είχαμε και το 2018. Αυτό, κατά την άποψη της «Πλεύσης Ελευθερίας», οφείλεται στο γεγονός ότι η πολιτική λιτότητας που ακολουθεί η Κυβέρνηση τα τελευταία χρόνια και που συνεχίζει στον Προϋπολογισμό του 2026 είναι μια αντιφατική πολιτική, διότι θέτει την σταθερότητα της οικονομίας πάνω από την ανάπτυξη. Αυτό θεωρούμε ότι συνδέεται με το γεγονός ότι η Κυβέρνηση φορά ακόμη τις ιδεολογικές παρωπίδες των μνημονίων και της Τρόικα. Με απλά λόγια, σκληρή λιτότητα και υψηλή ανάπτυξη δεν συμβαδίζουν.

Για να το πούμε αλλιώς, σήμερα ο Έλληνας πολίτης έχει το δεύτερο χαμηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 μετά τη Βουλγαρία. Αν η Ελλάδα συνεχίσει να αναπτύσσεται στα σημερινά επίπεδα του 2% ετησίως και η Βουλγαρία διατηρήσει ρυθμούς ανάπτυξης στο 3%, όπως προβλέπει η Commission για το 2025 και το 2026, τότε πριν από το τέλος αυτής της δεκαετίας ο μέσος Έλληνας θα βρεθεί δυστυχώς στην τελευταία θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 27, όσον αφορά το κατά κεφαλήν εισόδημά του. Αυτό δεν το λες επιτυχία, και το κατά κεφαλήν εισόδημα βεβαίως είναι ο ασφαλέστερος μετρητής του κατά πόσο είναι μία χώρα ή ο πολίτης μιας χώρας εύπορος ή όχι.

Ο αντιαναπτυξιακός και κοινωνικά άδικος χαρακτήρας του Προϋπολογισμού του 2026 φαίνεται ξεκάθαρα, αν δούμε πώς η Κυβέρνηση προβλέπει να εισπράξει τα φορολογικά έσοδά της για το 2026.

Οι φόροι, παρόλο που είναι δυσβάσταχτοι για τη συντριπτική πλειονότητα του πληθυσμού, στον Προϋπολογισμό που συζητάμε σήμερα προβλέπεται να αυξηθούν από 69 δισ. ευρώ στα 73,6 δισ. ευρώ ή αλλιώς κατά 6,4 %. Αν αφαιρέσουμε τον πληθωρισμό, που σύμφωνα με την Έκθεση του Προϋπολογισμού θα είναι στο 2,2% για το 2026, τότε πάλι έχουμε μια καθαρή αύξηση των φορολογικών εσόδων για του χρόνου, της τάξης του 4,2%.

Το ίδιο πράγμα συνέβη και φέτος, όπου είχαμε αύξηση των φορολογικών εσόδων από τις τσέπες των πολιτών, σε σχέση με το 2024, κατά 9,7% και αν αφαιρέσουμε τον φετινό πληθωρισμό έχουμε μια καθαρή αύξηση φορολογικών εσόδων από την πλευρά της Κυβέρνησης περίπου στο 7%.

Ταυτόχρονα, η Κυβέρνηση βεβαίως επιτίθεται, διότι έχει καταργήσει, έχουμε χάσει και εμείς το μέτρημα, λέει περί τους 80 ή 83 φόρους. Για πολλοστή φορά εδώ η Πλεύση Ελευθερίας προειδοποιεί τους πολίτες, για να μην πέφτουν θύματα αυτής της φθηνής και απατηλής προπαγάνδας, ότι η Κυβέρνηση αυξάνει κατακόρυφα τα φορολογικά έσοδά της παίρνοντας από τις τσέπες των πολιτών πολύ περισσότερα χρήματα μέσα από λιγότερους. φόρους. Επομένως, δεν έχει σημασία αν μειώνονται οι φόροι. Σημασία έχει πόσα χρήματα παίρνει η Κυβέρνηση από τους φόρους, έστω και μειωμένους, από τις τσέπες των πολιτών.

Όπως δείχνουν όλες οι Εκθέσεις του Προϋπολογισμού, η Εισηγητική Έκθεση, το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού τον Οκτώβριο του 2025 για του χρόνου, αυτά είναι πάλι αυξημένα και δεν είναι η πρώτη χρονιά.

Ως να μην έφτανε αυτό, όμως, το σκέλος των εσόδων διατηρεί την ίδια κοινωνικά ανάλογη και αντιλαϊκή φορολογική δομή, την οποία η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας διατηρεί από την εποχή των μνημονίων, και την ίδια φοροεισπρακτική λογική των δανειστών και της τρόικας. Πάνω από τις μισές εισπράξεις του Προϋπολογισμού για το 2026 προέρχονται από άδικους έμμεσους φόρους, δηλαδή από τον ΦΠΑ και από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης. Σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού του 2026, οι δύο αυτοί φόροι μόνο θα επιφέρουν στο κράτος 41 δισ. ευρώ ή αλλιώς το 55% του συνόλου των φορολογικών εσόδων. Δύο φόροι θα φέρουν το 55% του συνόλου των φορολογικών εσόδων, τη στιγμή που το 2023 ο ΦΠΑ και ο ειδικός φόρος κατανάλωσης αναλογούσαν στο 49,5% του συνόλου των φορολογικών εσόδων.

Με άλλα λόγια, αντί να βελτιώνεται η αναλογία των άδικων έμμεσων φόρων προς τους δικαιότερους άμεσους φόρους, αυτή η αναλογία δυστυχώς χειροτερεύει. Όπως έχουμε πει κατ' επανάληψη οι έμμεσοι φόροι είναι άδικοι φόροι. Τον ίδιο ΦΠΑ στο ψωμί, στο γάλα, στο λάδι, στις δικηγορικές υπηρεσίες θα πληρώσει ένας εκατομμυριούχος και τον ίδιο ΦΠΑ θα πληρώσει ένας άνεργος, ένας συνταξιούχος ή ένας εργαζόμενος που λαμβάνει τον κατώτατο μισθό. Οι έμμεσοι φόροι επομένως είναι άδικοι, διότι σε αντίθεση με την αρχή της αναλογικότητας, που προβλέπει το Σύνταγμα, οι φόροι αυτοί δεν λαμβάνουν υπόψη την ικανότητα του πολίτη να πληρώσει.

Ο δε ΦΠΑ, που είναι ο μεγαλύτερος φόρος του ελληνικού κράτους από την εποχή των μνημονίων, θα καταλαμβάνει το 2026, μόνο ο ΦΠΑ, σχεδόν το 40% των φορολογικών εσόδων, τη στιγμή που ο μέσος όρος του ΦΠΑ στα κράτη - μέλη του ΟΟΣΑ, ως ποσοστό του συνόλου των φόρων, είναι μόλις 20%, δηλαδή, ο μισός.

Το 2026 αντί να μειωθεί το ποσοστό αυτό προβλέπεται ακόμη μεγαλύτερη αύξησή του, αφού ο ΦΠΑ θα φτάσει στο 39,5%, για την ακρίβεια, από το 38,5% του συνόλου των φόρων που ήταν φέτος. Με άλλα λόγια, η τεράστια φορολογική αδικία αντί να αμβλύνεται εντείνεται.

Την ίδια στιγμή τα έσοδα του κράτους από τον φόρο κεφαλαίου, για παράδειγμα, παραμένουν σχεδόν στάσιμα, δηλαδή, στα 250 εκατομμύρια ευρώ το 2025, δηλαδή, μόλις 3‰ του συνόλου των φορολογικών εσόδων του κράτους.

Ας περάσουμε τώρα στο σκέλος των δαπανών. Εδώ πρέπει να τονιστεί καταρχήν ότι, όπως συμβαίνει κάθε χρόνο και με τα έσοδα του Προϋπολογισμού, έτσι και με τις δαπάνες για τον Προϋπολογισμό του 2026 θα πρέπει να αναμένεται να αναθεωρηθούν αυτές κατά τη διάρκεια του έτους, μια πρακτική που δυστυχώς επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο στους Προϋπολογισμούς των κυβερνήσεων της Νέας Δημοκρατίας.

Όταν συζητήσαμε προσφάτως τον Απολογισμό του έτους 2023, δηλαδή πώς εκτελέστηκε ο Προϋπολογισμός αυτής της χρονιάς, φάνηκε από τον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ότι οι πραγματικές δαπάνες της Κυβέρνησης ήταν ακόμη χαμηλότερες από εκείνες που προέβλεπε ο Προϋπολογισμός της χρονιάς εκείνης κατά 1,5%, ενώ ο Απολογισμός του 2022 παρουσίασε ακόμη μεγαλύτερη απόκλιση της τάξης του 5,4%.

Γι' αυτό ο Προϋπολογισμός του 2026 δεν θα πρέπει να ειπωθεί παρά ως μία εξιδανικευμένη εικόνα του πώς θα ήθελε η Κυβέρνηση να δαπανήσει τα χρήματά της, και όχι ως ένα ακριβές σχέδιο του πώς αυτά θα δαπανηθούν τελικά στην πράξη.

Με βάση, λοιπόν, την ανακριβή αλλά κατά προσέγγιση αυτή εικόνα, οι προβλεπόμενες δαπάνες για το 2026 δείχνουν πως σε πραγματικές τιμές, δηλαδή αν αφαιρέσουμε τον πληθωρισμό, η κυβέρνηση πρόκειται να περικόψει τη χρηματοδότηση του κοινωνικού κράτους, με εξαίρεση του Υπουργείου Υγείας όπου αντιμετωπίζει εντονότερες ελλείψεις τις οποίες δεν μπορεί πλέον να παραγνωρίζει εν μέσω μιας εντεινόμενης λαϊκής κατακραυγής.

Οι μεγαλύτερες περικοπές, δυστυχώς, πραγματοποιούνται στον τομέα της παιδείας, όπου έχουμε μια καθαρή μείωση της τάξης του - 2% σε πραγματικές τιμές, δηλαδή αν αφαιρέσουμε τον πληθωρισμό σε σύγκριση με το 2025. Αυτή είναι η δεύτερη χρονιά κατά την οποία περικόπτονται οι δαπάνες στην παιδεία κατά 2% σε πραγματικές τιμές.

Το θλιβερό αυτό αποτέλεσμα οδηγεί στο να έχουμε σήμερα μια Κυβέρνηση η οποία ξοδεύει μόνο το 2,6% του ΑΕΠ, δηλαδή του συνόλου της οικονομίας, για την παιδεία και αυτό μας κατατάσσει πλέον στην τελευταία θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 27, όπου μέσος όρος των δαπανών για την παιδεία είναι κοντά στο 4,7%, δηλαδή διπλάσιος.

Ακόμη μεγαλύτερες περικοπές πραγματοποιούνται για το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας το οποίο διαχειρίζεται τα περισσότερα κοινωνικά επιδόματα που παρέχει το κράτος στις ασθενέστερες και ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Για το 2026 ο Προϋπολογισμός του Υπουργείου Οικογένειας και Κοινωνικής Συνοχής θα είναι 3,8 δις, μειωμένος από 4 δις που ήταν και πέρσι και πρόπερσι. Αν αφαιρέσουμε τον πληθωρισμό αυτό σημαίνει καθαρή μείωση δαπανών για την κοινωνική συνοχή και την οικογένεια κατά 10% σε δύο χρόνια.

Κατά συνέπεια ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, δηλαδή της οικονομίας, οι δαπάνες του Υπουργείου αυτού θα έχουν μειωθεί από 1,7% το 2024 σε 1,5%

για το 2026 όπως προβλέπει ο Προϋπολογισμός. Δεν θα το λέγαμε αυτό και σοβαρή μέριμνα για την οικογένεια και για την κοινωνική συνοχή.

Στον κλάδο της υγείας, όπου ο ΟΟΣΑ κυκλοφόρησε πριν δύο βδομάδες μια έκθεση κόλαφο για την Ελλάδα, ο διεθνής διασυρμός της χώρας υποχρεώνει την Κυβέρνηση πλέον να αυξήσει κάπως τις δαπάνες. Αυτό συμβαίνει εδώ και αρκετό καιρό. Από 7,2 δις για το 2025 αυτές θα ανέλθουν στα 7,8 δις, μία καθαρή αύξηση, δηλαδή αν αφαιρέσουμε τον πληθωρισμό του, 5%. Όμως τα ποσά αυτά κατευθύνονται κυρίως σε μισθολογικές αυξήσεις των ιατρών και όχι στην αντιμετώπιση των τεράστιων κενών που υπάρχουν στο ΕΣΥ.

Πρόκειται, δηλαδή, για ανεπαρκή διόρθωση παλαιότερων αμαρτιών στον τομέα της υγείας, όπου οι δαπάνες παραμένουν πολύ χαμηλότερες από τις πραγματικές ανάγκες και υπολείπονται σημαντικά του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε αντίθεση με τα κοινωνικά Υπουργεία, εκεί όπου αυξάνονται κατακόρυφα οι Προϋπολογισμοί είναι στους λεγόμενους κατασταλτικούς μηχανισμούς του κράτους, δηλαδή στη δημόσια τάξη και στην άμυνα. Για το 2026 οι δαπάνες του Υπουργείου Άμυνας εκτινάσσονται από 6,1 δις στα 7,1 δις, μια αύξηση της τάξης του 16%. Με τα ποσά αυτά, η Ελλάδα θα συνεχίσει και το 2026 να ξοδεύει περίπου 2,8% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, δηλαδή του μεγέθους της οικονομίας της, δηλαδή μιάμιση φορά πάνω από τον στόχο του 2% που ακόμη θέτει το ΝΑΤΟ ως στόχο για τα κράτη μέλη.

Παράλληλα, το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη παρουσιάζει και το 2026 μία εκτόξευση του Προϋπολογισμού του από 2,3 δις σε 2,6 δις, δηλαδή μια αύξηση της τάξης του 14% σε ένα χρόνο, ενώ την προηγούμενη διετία ο Προϋπολογισμός του Υπουργείου αυτού είχε ανέβει πάλι κατά 15%. Με άλλα λόγια, από το 2023 έως το 2026, σ' αυτά τα τρία χρόνια, το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη θα έχει αυξήσει τον Προϋπολογισμό του από 2 σε 2,6 δισ. ευρώ, δηλαδή κατά 30%. Αυτό θα πει να έχει η Αστυνομία προνομιακό καθεστώς.

Τέλος, το Υπουργείο Προεδρίας, που θα έπρεπε να λέγεται πιο σωστά το «Υπουργείο Κυβερνητικής Προπαγάνδας», επίσης θα έχει σημαντική αύξηση του Προϋπολογισμού κατά 10,3%, 41,6 εκατ. ευρώ σε 46 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, όπως έχουν δείξει οι ισολογισμοί και απολογισμοί των ετών 2022 και 2023, το Υπουργείο αυτό τελικά λαμβάνει 15% με 20% περισσότερες δαπάνες στο τέλος του χρόνου από εκείνες που αρχικά προβλέπονται στον Προϋπολογισμό.

Έρχομαι τώρα στο κεντρικό πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας από το 2009 τουλάχιστον, που είναι το μη βιώσιμο Δημόσιο Χρέος. Ο Προϋπολογισμός του 2026 προσπαθεί να παρουσιάσει μια πλασματική εικόνα επιτυχίας προαναγγέλλοντας προβλεπόμενη μείωση του Δημοσίου Χρέους ως το τέλος της επόμενης χρονιάς στο 138% του ΑΕΠ. Πάντως, το δεύτερο τρίμηνο του 2025, δηλαδή φέτος, το Χρέος ακόμη βρισκόταν στο 151% του ΑΕΠ. Στην πραγματικότητα, το δημόσιο χρέος παραμένει το ίδιο που ήταν και το 2021, δηλαδή 365 δισ. ευρώ. Εκείνο που βελτιώθηκε είναι ο λόγος του προς το ΑΕΠ, δηλαδή προς το μέγεθος της οικονομίας, και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το ΑΕΠ αυξάνεται κυρίως λόγω του πληθωρισμού και κατά δεύτερο λόγο εξαιτίας της περιορισμένης ανάπτυξης. Σε κάθε περίπτωση, όμως, για το μεγαλύτερο μέρος του 2026 η Ελλάδα θα παραμείνει η πιο καταχρεωμένη χώρα στην Ευρώπη για 18η συνεχή χρονιά, ενώ προς το τέλος του έτους η επιδείνωση του Δημοσίου Χρέους της Ιταλίας αναμένεται να μας φέρει ίσως στην προτελευταία θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 27.

Δεν πρέπει, όμως, να ξεχνάμε ότι απέχουμε ακόμη πολύ από το μέγεθος του Δημοσίου Χρέους που είχαμε όταν η χώρα χρεοκόπησε το 2009, ενώ σύμφωνα με το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πρόγραμμα του 2025 - 2028 που συμφώνησε η Κυβέρνηση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, ακόμη κι εάν μειωθεί το Χρέος με το πιο αισιόδοξο σενάριο, αυτό δεν πρόκειται να καταστεί βιώσιμο για πολλά ακόμη χρόνια.

Στο πλαίσιο αυτό, μας εκπλήσσει το γεγονός ότι η Ελληνική Κυβέρνηση, ιδίως απέναντι στη Γαλλία που αντιμετωπίζει μια οικονομική κρίση στα δημοσιονομικά της, προπληρώνει το Χρέος. Εδώ υπάρχει ένα άρθρο της Le Monde, το οποίο αναδημοσιεύτηκε στην ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ στις 17 Νοεμβρίου, πριν από μερικές ημέρες δηλαδή, με τίτλο «Η πρόωρη αποπληρωμή δανείου από την Ελλάδα μειώνει το γαλλικό έλλειμμα». Φιλοκυβερνητική πηγή, βεβαίως και κάνει λόγο για την πρόωρη αποπληρωμή 1,1 δισ. ευρώ προς τη Γαλλία, για να αντιμετωπίσει το δικό της έλλειμμα, αλλά αυτό γίνεται με αποτέλεσμα να εντείνεται η λιτότητα μέσα στην Ελλάδα. Το καταθέτω¹¹ στα πρακτικά.

Βεβαίως έχουμε και μία συμφωνία για την αγορά της 4^{ης} Belharrag, το κόστος της οποίας ανέρχεται στο 1 δισ. ευρώ περίπου και αυτή θα πληρωθεί στο μεγαλύτερο μέρος της τώρα, το 2025, ενώ η παραλαβή της προβλέπεται, σύμφωνα με το νομοσχέδιο που ψηφίσαμε τον περασμένο Σεπτέμβριο, το 2028.

Με άλλα λόγια, η κυβερνητική πολιτική είναι πολύ ευαίσθητη απέναντι στο να προπληρώνει τα χρέη προς χώρες όπως η Γαλλία ή να βοηθά το Γαλλικό Προϋπολογισμό να εξισορροπηθεί, ενώ αυτό γίνεται εις βάρος της μη κατανομής αυτών των πόρων σε ευπαθείς και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες ή, π.χ. στην αποκατάσταση του 13ου και 14ου μισθού για τους Δημόσιους Υπαλλήλους, τα οποία είναι 2 ζητήματα που η ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ έχει θέσει στο επίκεντρο και θεωρούμε ότι η Κυβέρνηση θα πρέπει να λάβει υπόψη σας σοβαρά, διότι η χώρα έχει τους πιο κακοπληρωμένους Δημόσιους Υπαλλήλους στην Ευρωπαϊκή Ένωση του 27.

Κλείνοντας, θα ήθελα, επίσης, να παρατηρήσω ότι τα έξοδα για την εξόφληση των τόκων του Δημοσίου Χρέους για το 2026 ανέρχονται στο τεράστιο ποσό των 7,8 δις που ισοδυναμεί με όλο τον Προϋπολογισμό του Κράτους για την Υγεία. Παραμένουν, δηλαδή, τα έξοδα για τους τόκους ψηλά.

Κλείνοντας, θα υπογραμμίσω για μία ακόμη φορά ότι η ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ από τότε που μπήκε στη Βουλή, το 2023, προτείνει μία εναλλακτική δημοσιονομική και οικονομική πολιτική που βρίσκεται στον αντίποδα της αντιαναπτυξιακής και κοινωνικά άδικης κατεύθυνσης που ακολουθεί η πολιτική της Κυβέρνησης της ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Η δική μας πολιτική αποσκοπεί: Πρώτον, στην επίτευξη υψηλότερων ρυθμών ανάπτυξης με σκοπό την πραγματική αύξηση της αγοραστικής δύναμης και του βιοτικού επιπέδου των πολιτών. Δεύτερον, στη φορολογική δικαιοσύνη και την αναδιανομή του εθνικού εισοδήματος υπέρ των μεσαίων και ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων. Τρίτον, στην ουσιαστική στήριξη του Κοινωνικού Κράτους, ιδίως, της Υγείας, της Παιδείας και της κοινωνικής συνοχής, καθώς και την απόρριψη του μοντέλου της Πολεμικής Οικονομίας που ενστερνίζεται, πλέον, φανερά και σταθερά η Κυβέρνηση μέσα από τον Προϋπολογισμό του 2026 ο οποίος προβλέπει σημαντική αύξηση των εξοπλισμών και των δαπανών για την Άμυνα, σύμφωνα με τις επιταγές του Αμερικανού Προέδρου, Trump, και του NATO.

Η δέσμη των οικονομικών προτάσεων που έχουμε καταθέσει, για να δείξουμε ποια είναι η εναλλακτική κατεύθυνση στα δημοσιονομικά και στην οικονομική πολιτική που προτείνει η «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ», συνοψίζονται σε 5 άξονες. Θα τους διαβάσω, κ. Πρόεδρε, και θα κλείσω με αυτό. Πρώτον, υποστηρίζουμε τη διαγραφή του τεράστιου και μη βιώσιμου δημοσίου χρέους που διογκώθηκε από τις εγκληματικές και παράνομες επιλογές που επέβαλαν στη χώρα μας οι δανειστές με τη συνέργεια και συνενοχή των Κυβερνήσεων του παρελθόντος.

¹¹ Στο σημείο αυτό κατέθεσε έγγραφο, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των πρακτικών της 27^{ης} Νοεμβρίου 2025.

Δεύτερον - όπως φαίνεται και στο πρόγραμμα της ΠΛΕΥΣΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ που ανακοινώθηκε δημόσια πριν από λίγες εβδομάδες - προτείνουμε την αναδιάρθρωση του Φορολογικού Συστήματος μέσα από μια σειρά προτάσεων, τις οποίες, αρχικά, παρουσίασε το 2024 η Ζωή Κωνσταντοπούλου στη Βουλή και αναφέρω, ενδεικτικά, ότι υποστηρίζουμε τη μείωση των συντελεστών ΦΠΑ στα τρόφιμα και στα είδη βασικής ανάγκης, τη μείωση του ΦΠΑ στο αγροτικό πετρέλαιο και σε ένα φάσμα γεωργικών προϊόντων με σκοπό την ενίσχυση των αγροτών, τη μείωση ή κατάργηση του ΦΠΑ σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και στις περιοχές που επλήγησαν από τις φυσικές καταστροφές, ιδίως στη Θεσσαλία και τον Έβρο, κατάργηση του ΦΠΑ για την παροχή νομικών υπηρεσιών, την έκτακτη φορολόγηση των υπερκερδών των τραπεζών που φέτος για 3η συνεχή χρονιά συγκέντρωσαν κέρδη που πλησιάζουν τα 4 δισ. ευρώ δηλαδή, περισσότερο από το μισό Προϋπολογισμό για την Εθνική Άμυνα - και κατάργηση της τεκμαρτής φορολόγησης για τους αυτοαπασχολούμενους και τους ελεύθερους επαγγελματίες.

Τρίτον, στο πλαίσιο της εξάρθρωσης των μνημονιακών πολιτικών, προτείνουμε την επαναφορά του 13ου και 14ου μισθού για τους Δημόσιους Υπαλλήλους που είναι, δυστυχώς, οι πιο κακοπληρωμένοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27.

Τέταρτον, στοχεύουμε στην εξάρθρωση όλου του μνημονιακού καθεστώτος που κληρονόμησε η χώρα από τα χρόνια της κρίσης και την κατάργηση ή αναδιάρθρωση των κεντρικών μνημονιακών θεσμών, όπως είναι το Υπερταμείο, η ΑΑΔΕ, οι Ηλεκτρονικοί Πλειστηριασμοί, τα funds και οι Services.

Πέμπτον, εισηγούμαστε τη ριζική αναθεώρηση των δαπανών του Προϋπολογισμού με ιδιαίτερη έμφαση στην αύξηση αυτών των δαπανών για την Παιδεία, την Υγεία, τις Μεταφορές, την κοινωνική συνοχή και την καταπολέμηση της φτώχειας.

Όπως αντιλαμβάνεστε, κ. Πρόεδρε, η εναλλακτική πολιτική που εισηγείται η «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ» είναι διαμετρικά αντίθετη από εκείνη που παρουσιάζει η Κυβέρνηση. Στηρίζεται στην απόρριψη της αέναης λιτότητας και στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης για τις μεσαίες και αδύναμες κοινωνικές ομάδες. Δε θεωρεί τη σταθερότητα αυτοσκοπό, αλλά την αντιμετωπίζει ως μέσο για την καλύτερη επίτευξη υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και βελτίωσης του πραγματικού εισοδήματος των πολιτών και παρέχει εργαλεία για μια δίκαιη αναδιανομή του εθνικού πλούτου, ώστε να θωρακίσει τους πολίτες από την ακρίβεια και να ενισχύσει ουσιαστικά το Κοινωνικό Κράτος».

Αλέξανδρος Καζαμίας

Βουλευτής Επικρατείας

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ
Για τον Κρατικό Προϋπολογισμό οικονομικού έτους 2026

«Συζητούμε σήμερα έναν Προϋπολογισμό που δεν αποτελεί μια τυπική δημοσιονομική άσκηση. Αποτελεί μια ξεκάθαρη πολιτική επιλογή: να στηριχθούν τα εισοδήματα του συνόλου των νοικοκυριών και να δοθεί προτεραιότητα εκεί όπου η ανάγκη είναι πλέον πιο εμφανής και πιο πειστική, όπως στους νέους που παράγουν και θέλουν να μείνουν στη χώρα τους, στις οικογένειες με παιδιά, στους συνταξιούχους που συνέβαλαν στην πορεία της χώρας, στη μεσαία τάξη. Επιβραβεύεται η εργασία, με χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές και δικαιότερη κατανομή των βαρών, και ενδυναμώνεται ουσιαστικά η περιφέρεια και οι ακριτικές περιοχές.

Το δεδομένο είναι ότι η χώρα μας παραμένει σε σταθερή τροχιά ανάπτυξης. Η ελληνική οικονομία εισέρχεται στο 2026 με δυναμική που ξεχωρίζει στο ευρωπαϊκό περιβάλλον, παρά την αβεβαιότητα που επικρατεί σε μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες ως προς τη δημοσιονομική και πολιτική τους σταθερότητα. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός 2026 περιλαμβάνει νέα μέτρα ύψους 1,76 δισ. ευρώ όπως εξαγγέλθηκαν στη ΔΕΘ και θα εφαρμοστούν από 1/1/2026, αλλά και μόνιμα μέτρα ή παροχές, ύψους 1,14 δισ. ευρώ που εφαρμόστηκαν το 2025 χωρίς να έχουν προβλεφθεί, όπως για παράδειγμα η επιστροφή ενός ενοικίου και η ενίσχυση 250 ευρώ στους συνταξιούχους και εντάσσονται θεσμικά για πρώτη φορά στον Προϋπολογισμό. Πίσω από αυτούς τους αριθμούς κρύβεται μια ουσιαστική αλλαγή, η μετάβαση, από αποσπασματικές ενισχύσεις σε μόνιμες, σταθερές, προβλέψιμες παροχές για όλα τα νοικοκυριά μέχρι το πιο μικρό χωριό της περιφέρειας.

Ας μιλήσουμε τώρα με αριθμούς. Για έκτο συνεχόμενο έτος, η Ελλάδα προβλέπεται να παρουσιάσει ρυθμούς πραγματικής μεγέθυνσης σημαντικά υψηλότερους από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης: 2,2% το 2025 και 2,4% το 2026, έναντι 1,3% και 1,2% αντίστοιχα. Το ονομαστικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από τα 248,7 δισ. ευρώ το 2025 στα 260 δισ. ευρώ το 2026, ενώ ο πληθωρισμός συνεχίζει την αποκλιμάκωσή του από 2,6% σε 2,2%.

Η καρδιά όμως του Προϋπολογισμού για το 2026, είναι η φορολογική μεταρρύθμιση που ενισχύει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο όλους τους πολίτες της χώρας. Έτσι λοιπόν, μειώνονται οι φορολογικοί συντελεστές για δημοσίους υπαλλήλους, ιδιωτικούς υπάλληλους, αγρότες, ελεύθερους επαγγελματίες, συνταξιούχους και νέους. Οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις που θα εφαρμοστούν από το 2026 περιλαμβάνουν μία σειρά από φορολογικές και μισθολογικές μεταρρυθμίσεις, με κύριο στόχο την ενίσχυση του εισοδήματος και τη μείωση των φορολογικών βαρών, ιδιαίτερα για τη μεσαία τάξη, τις οικογένειες με παιδιά, τους νέους και τη βιωσιμότητα και ανάπτυξη της επαρχίας και των ακριτικών νησιών που κρατούν ζωντανή την εθνική συνοχή.

Στο σημείο αυτό, θέλω να τονίσω ότι οι παρεμβάσεις αυτές, πραγματοποιούνται εντός των δημοσιονομικών στόχων και το συνολικό κόστος των νέων μέτρων για το 2026 ανέρχεται, όπως προανέφερα, σε 1,76 δισ. ευρώ. Ακούστηκε επανειλημμένως από την αντιπολίτευση ότι κρίνει το ποσό αυτό χαμηλό και ότι έπρεπε να διατεθούν μεγαλύτερα κεφάλαια. Ας μας πουν λοιπόν τι προτείνουν, σε τι κόστος μεταφράζεται αυτή η πρόταση τους αλλά και ποιες θα είναι οι πηγές από όπου θα αντληθούν αυτά τα χρήματα. Κοστολογημένα και νοικοκυρεμένα λοιπόν. Όχι θεωρίες και μεγάλα ανέξοδα λόγια, τις συνέπειες των οποίων τις βιώσαμε στο πρόσφατο παρελθόν.

Ας προχωρήσω όμως στην ανάλυση των δεδομένων. Στο επίκεντρο των νέων μόνιμων δημοσιονομικών παρεμβάσεων βρίσκεται η αναμόρφωση της κλίμακας του φόρου εισοδήματος μισθωτών, συνταξιούχων, αγροτών και ελεύθερων επαγγελματιών, ενώ ειδικές

ρυθμίσεις για την περαιτέρω φορολογική ελάφρυνση προβλέπονται για οικογένειες με παιδιά και νέους ηλικίας έως 30 ετών.

Να σημειώσω ότι η συγκεκριμένη διαρθρωτική αναμόρφωση της φορολογικής κλίμακας εισοδήματος, αναμένεται να επιφέρει στους οικογενειακούς Προϋπολογισμούς ελάφρυνση ύψους 1,2 δισ. ευρώ το 2026 και επιπλέον 400 εκατ. ευρώ το 2027.

Να δούμε όμως αναλυτικά πως ο Προϋπολογισμός του 2026 ενισχύει ουσιαστικά τη μεσαία τάξη.

Μειώνονται οι φορολογικοί συντελεστές για εισοδήματα από 10.000 έως 40.000 ευρώ σε κάθε κλιμάκιο κατά δύο μονάδες για όλους τους φορολογούμενους χωρίς τέκνα και κατά 2% επιπλέον για κάθε παιδί, ενώ εισάγεται νέος μειωμένος συντελεστής 39%, δηλαδή πέντε μονάδες χαμηλότερος από τον σημερινό, για εισοδήματα από 40.000 ευρώ έως 60.000 ευρώ. Πιο αναλυτικά, ο συντελεστής για εισόδημα από 10.000 έως 20.000 ευρώ, ο οποίος πλέον θα ανέρχεται σε 20% για φορολογούμενους χωρίς τέκνα, μειώνεται περαιτέρω αναλόγως του αριθμού των τέκνων και ακόμη περισσότερο για τους τρίτεκνους. Δηλαδή, 18% για φορολογούμενους με ένα εξαρτώμενο τέκνο, 16% για φορολογούμενους με δύο εξαρτώμενα τέκνα και 9% για φορολογούμενους με τρία εξαρτώμενα τέκνα. Τώρα, από τέσσερα (4) παιδιά και πάνω για τους πολύτεκνους δηλαδή, προβλέπεται ακόμη μεγαλύτερη μείωση των συντελεστών και ο φόρος για εισοδήματα έως 20.000 ευρώ μηδενίζεται. Κάτι που δεν έχει ξαναγίνει ποτέ.

Στην πράξη, το αφορολόγητο των οικογενειών με τέσσερα παιδιά και πάνω θα ξεπερνά τις 27.000 ευρώ, με ακόμη υψηλότερο όριο για κάθε επιπλέον τέκνο. Το πάγιο φορολογικό αίτημα των πολύτεκνων οικογενειών και μια διαχρονική αδικία διορθώνεται.

Να δούμε αν θέλετε και δύο σχετικά παραδείγματα. Μια τρίτεκνη οικογένεια με καθαρό μισθό 1.500 ευρώ το μήνα θα έχει μείωση φόρου περίπου ένα μισθό και κάτι, δηλαδή θα έχει όφελος 1.650 ευρώ τον χρόνο. Μια πολύτεκνη οικογένεια με καθαρό μισθό 1.800 ευρώ θα έχει μείωση φόρου περίπου 4.100 ευρώ.

Σε ό,τι αφορά τη στήριξη των νέων, μηδενίζεται ο φόρος για εισοδήματα έως 20.000 ευρώ των νέων ηλικίας έως 25 ετών και διαμορφώνεται σε 9% του συντελεστή για εισόδημα από 10.000 έως 20.000 ευρώ των νέων ηλικίας από 26 έως 30 ετών.

Ενισχύουμε με αυτό τον τρόπο τους νέους μας στην είσοδό τους στην αγορά εργασίας, σε μια περίοδο που διαθέτουν περιορισμένη επαγγελματική εμπειρία και στόχος μας είναι να ενθαρρύνουμε τους νέους εργαζόμενους να μπουν στην αγορά και τους εργοδότες να δώσουν ευκαιρίες σε αυτά τα νέα παιδιά να κάνουν το ξεκίνημα τους, συμβάλλοντας έτσι στη μείωση του ποσοστού ανεργίας στις μικρές ηλικίες αλλά και στην αξιοποίηση των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων της νέας γενιάς.

Και επειδή πολλοί ρωτάνε, πόσους νέους αφορά αυτό το μέτρο, να σας ενημερώσω ότι αφορά πάνω από 260.000 νέους έως 30 ετών με εισόδημα πάνω από το αφορολόγητο και περίπου 70.000 νέους έως 25 ετών. Αν διαφωνείτε με αυτό το μέτρο καλά είναι να το δηλώσετε.

Θα σταθώ όμως και στην ανάλυση των αυξήσεων των αποδοχών των συνταξιούχων.

Νέα μέτρα για τους συνταξιούχους, πέραν των ωφελειών της φορολογικής μεταρρύθμισης του 2026 και της ενίσχυσης του φετινού Νοεμβρίου, που καταβάλλεται αυτές τις μέρες, είναι η περαιτέρω αύξηση των συντάξεων με βάση τον πληθωρισμό και το ΑΕΠ, ο μη συνυπολογισμός της προσαύξησης της σύνταξης των εργαζόμενων συνταξιούχων λόγω της εργασίας τους κατά τον υπολογισμό της εισφοράς αλληλεγγύης συνταξιούχων, ο μη συμψηφισμός του 50% της αύξησης της σύνταξης με την προσωπική διαφορά από τον Ιανουάριο 2026, η πλήρης δε κατάργηση του συμψηφισμού από τον Ιανουάριο 2027. Το μέτρο αυτό εκτιμάται ότι θα ωφελήσει άμεσα περίπου 671.000 συνταξιούχους.

Το συνολικό κόστος της αύξησης των συντάξεων, εκτιμάται για το 2026 σε 629 εκατ. ευρώ. Με την κατάργηση του συμψηφισμού της προσωπικής διαφοράς, οι αυξήσεις θα φτάνουν ακέραιες στους συνταξιούχους, αίροντας μια αδικία που κρατούσε χρόνια. Η ασφάλεια και η αξιοπρέπεια των ηλικιωμένων για εμάς είναι κριτήριο κοινωνικής συνοχής.

Σε ό,τι αφορά τις αυξήσεις των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων, για το 2026, πέραν των ωφελειών που θα έχουν από τη φορολογική μεταρρύθμιση, εφαρμόζονται επιπλέον παρεμβάσεις ύψους 613 εκατομμυρίων ευρώ. Οριζόντια αύξηση των μισθών από τον Απρίλιο 2026, ανάλογα με την αύξηση του κατώτατου μισθού. Αναμόρφωση του μισθολογίου των Ενόπλων Δυνάμεων, με αυξήσεις από τον Οκτώβριο 2025, ετήσιου κόστους 162 εκατομμυρίων ευρώ, και των Σωμάτων Ασφαλείας, ετήσιου κόστους 127 εκατομμυρίων ευρώ.

Η Κυβέρνηση τιμά τον άνθρωπο, που στέκεται στα σύνορα ξηράς και θάλασσας και διασφαλίζει ισχυρές Ένοπλες Δυνάμεις. Περνάω τώρα στις παρεμβάσεις για το στεγαστικό πρόβλημα. Νέα μέτρα, σε συνέχεια αυτών που έχουν ληφθεί τα προηγούμενα χρόνια, που περιλαμβάνουν την επέκταση της φοροαπαλλαγής διάρκειας τριών ετών για κενά ακίνητα που θα διατεθούν σε μακροχρόνια μίσθωση, με κόστος 13 εκατομμύρια ευρώ για το 2026 και 22 εκατομμύρια ευρώ για το 2027.

Θέσπιση από το 2026 ενδιάμεσου συντελεστή 25%, από 35%, για εισόδημα από μισθώματα που κυμαίνονται από 12.000 έως 24.000 ευρώ.

Επέκταση της αναστολής ΦΠΑ στις νέες οικοδομές μέχρι το τέλος του 2026, με ετήσιο κόστος 18 εκατομμυρίων ευρώ, και παράταση της μείωσης του φόρου εισοδήματος για δαπάνες αναβάθμισης κτηρίων για τα έτη 2025 και 2026, με εκτιμώμενο κόστος 5 εκατομμυρίων ευρώ.

Επεκτείνεται, επίσης, για το έτος 2026, ο περιορισμός νέων βραχυχρόνιων μισθώσεων στα τρία δημοτικά διαμερίσματα της Αθήνας και θεσπίζεται νέο πλαίσιο κοινωνικής αντιπαροχής για την αξιοποίηση δημόσιας ακίνητης περιουσίας στην κατασκευή σύγχρονων κοινωνικών κατοικιών, με στόχο την εξασφάλιση κοινωνικής μίσθωσης για ευάλωτες ομάδες.

Στο επίκεντρο του δημογραφικού και την αντιμετώπισης της στέγης δίνονται κίνητρα και στην αποκέντρωση, με την κατάργηση του ΕΝΦΙΑ σε βάθος διετίας για την κύρια κατοικία σε οικισμούς έως 1.500 κατοίκους, 50% το 2026 και 100% από το 2027. Αυτό ωφελεί πάνω από ένα εκατομμύριο πολίτες που έχουν την κύρια κατοικία τους στα χωριά της χώρας μας. Πρόκειται για 12.720 οικισμούς σε σύνολο 13.585.

Από την 1η Ιανουαρίου 2026, ο ΦΠΑ μειώνεται κατά 30% στα νησιά της Περιφέρειας του Βορείου Αιγαίου, του Νομού Έβρου, στη Σαμοθράκη και του Νομού Δωδεκανήσου με πληθυσμό έως 20.000 κατοίκους.

Για να γίνει πιο σαφές σε ότι έχει να κάνει με εισοδήματα από ενοίκια, για ετήσιο εισόδημα από ενοίκια 25.000 ευρώ, σήμερα ο φόρος είναι 6.350 ευρώ. Με τη νέα κλίμακα θα μειωθεί σε 5.150 ευρώ, όφελος 1.200 ευρώ, ενώ επεκτείνεται, παράλληλα, η απαλλαγή φόρου για κενά ακίνητα που νοικιάζονται έως το 2027, καθώς και η απαλλαγή ΦΠΑ στις νέες οικοδομές, ενώ συνεχίζεται ο περιορισμός για νέες βραχυχρόνιες μισθώσεις σε συγκεκριμένα διαμερίσματα της Αθήνας.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η αναμόρφωση των τεκμηρίων διαβίωσης. Θεσπίζονται μεταρρυθμίσεις με στόχο τη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης για περίπου 477.000 φορολογούμενους, με ετήσιο κόστος 40 εκατομμυρίων ευρώ.

Μειώνονται κατά 30% μεσοσταθμικά τα τεκμήρια διαβίωσης. Οι αντικειμενικές δαπάνες θα υπολογίζονται βάσει περιουσιακών στοιχείων και τρόπου ζωής, με πιο δίκαιη κατανομή. Για τα αυτοκίνητα, για παράδειγμα, το τεκμήριο δεν θα υπολογίζεται πλέον βάσει κυβικών, αλλά βάσει ρύπων, ένα σύγχρονο και δίκαιο κριτήριο. Εξαιρούνται, επίσης, από την

ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη των 3.000 ευρώ τα εξαρτώμενα τέκνα που έχουν δικό τους εισόδημα.

Κλείνοντας, θα αναφερθώ σύντομα και σε ορισμένες άλλες παρεμβάσεις που αφορούν χιλιάδες συμπολίτες μας. Επεκτείνεται η μείωση κατά 50% του ελάχιστου εισοδήματος για τους ελεύθερους επαγγελματίες στους οικισμούς εκτός Αττικής με πληθυσμό έως 1.500 κατοίκους, καθώς και στα σχολικά κυλικεία. Εξαιρούνται από το ελάχιστο εισόδημα οι νέες μητέρες που ασκούν ελεύθερο επάγγελμα κατά το έτος γέννησης του τέκνου και για τα επόμενα δύο έτη. Αυξάνεται η αποζημίωση των οπλιτών από 8,8 ευρώ σε 50 έως 100 ευρώ μηνιαίως, με ετήσιο κόστος περίπου 25 εκατομμύρια ευρώ.

Από τον Ιανουάριο 2026 τίθεται σε λειτουργία το Ταμείο Καινοτομίας Φαρμάκων, με ετήσιο κόστος 50 εκατομμυρίων ευρώ, για την ευχερέστερη πρόσβαση των ασθενών σε καινοτόμες θεραπείες.

Απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος τα ιδρύματα και τα κληροδοτήματα, ενώ οι δωρεές προς αυτά δεν φορολογούνται, ενώ καταργείται το τέλος συνδρομητικής τηλεόρασης 10%.

Κλείνω αναφέροντας κάτι επίσης σημαντικό για τη νέα χρονιά: Πέραν των ανωτέρω παρεμβάσεων, τον Απρίλιο 2026 θα αυξηθεί περαιτέρω ο κατώτατος μισθός με στόχο να ανέλθει στο ποσό των 950 ευρώ τον Απρίλιο 2027 από το ποσό των 880 ευρώ που είναι σήμερα. Η αύξηση αυτή επηρεάζει το επίδομα ανεργίας, το επίδομα μητρότητας, τα επιδόματα τριετιών, την αμοιβή υπερωριών και τους βασικούς μισθούς των δημόσιων υπαλλήλων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όλα τα παραπάνω συνθέτουν έναν Προϋπολογισμό κοινωνικό, αναπτυξιακό και δίκαιο. Έναν Προϋπολογισμό που στηρίζει τα νοικοκυριά, απαντά στο δημογραφικό, συγκρατεί το κόστος ζωής, ενισχύει την περιφέρεια, προσελκύει επενδύσεις και δημιουργεί προοπτική. Πάνω απ' όλα, συνθέτουν έναν Προϋπολογισμό που κοιτάζει μπροστά: στην Ελλάδα του 2030, μιας χώρας που παράγει περισσότερο, ζει καλύτερα, μοιράζει δικαιότερα και στηρίζει όσους έχουν πραγματική ανάγκη».

Ξενοφών (Φώντας) Μπαραλιάκος

Βουλευτής Πιερίας

«Ο Κρατικός Προϋπολογισμός 2026 είναι ένας αναπτυξιακός και ρεαλιστικός Προϋπολογισμός που χαρακτηρίζεται από μείωση των φορολογικών βαρών και κοινωνική δικαιοσύνη για όλους.

Είναι αναπτυξιακός, καθώς το ΑΕΠ της χώρας θα εξακολουθήσει να μεγεθύνεται με ρυθμούς υπερδιπλάσιους από το μέσο όρο της Ευρωζώνης. Για το 2026 ο ρυθμός ανάπτυξης, με τη συμβολή όλων των θετικών μέτρων που ανακοινώθηκαν από τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη στη ΔΕΘ, εκτιμάται σε 2,4%, διπλάσιος από το 1,2% που εκτιμάται για την Ευρωζώνη. Και επειδή είναι ο έβδομος Προϋπολογισμός που καταρτίζεται στις δύο τελευταίες, αυτοδύναμες, κυβερνητικές θητείες της Νέας Δημοκρατίας, αξίζει να τονιστεί ότι η Ελλάδα πλέον συγκλίνει με το μέσο ευρωπαϊκό εισόδημα, δεν αποκλίνει όπως συνέβαινε την προηγούμενη δεκαετία του 2010 της δημοσιονομικής κρίσης.

Συγκεκριμένα, το ονομαστικό ΑΕΠ της Ελλάδας προβλέπεται να διαμορφωθεί στα 260 δισ. ευρώ ή 75 δισ. ευρώ περίπου πάνω από το 2019. Ενώ, από το 2019 έως το 2026, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε σταθερές τιμές, ένας κατεχοχόν δείκτης που δείχνει τη σύγκλιση, στην Ελλάδα θα έχει αυξηθεί κατά 15,7%, ενώ στην Ευρωζώνη κατά 5,35%. Αυξάνεται δηλαδή με τριπλάσιο ρυθμό στην Ελλάδα σε σχέση με την Ευρωζώνη.

Και επειδή πολλές φορές, επικαλείται η αντιπολίτευση ότι η Ελλάδα στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε όρους αγοραστικής δύναμης βρίσκεται στην προτελευταία, 26η θέση της ΕΕ των 27 κρατών-μελών, αξίζει να μείνουμε λίγο σε αυτό. Η προτελευταία θέση είναι αποτέλεσμα της δημοσιονομικής κρίσης της περασμένης δεκαετίας και, κυρίως, της καταστροφικής διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ την περίοδο 2015-2019. Η Ελλάδα ήταν στο 71% του κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε όρους αγοραστικής δύναμης το 2014 επί Κυβέρνησης Σαμαρά-Βενιζέλου. Και επί της διακυβέρνησης Τσίπρα-Καμμένου, διολίσθησε χαμηλότερα έως το 66%, καθώς την περίοδο αυτή οι χώρες της ΕΕ και της Ευρωζώνης αναπτύσσονταν με υπερδιπλάσιο ρυθμό από αυτό της Ελλάδας, εκμεταλλευόμενες την ευνοϊκή διεθνή συγκυρία και τα τεράστια προγράμματα ποσοτικής χαλάρωσης των κεντρικών τραπεζών, ιδίως της ΕΚΤ και της FED. Ενώ μετά την πανδημία του κορωνοϊού το 2020, η Ελλάδα έφτασε στο 70% του μέσου όρου της ΕΕ το 2024, χάρη στον υπερδιπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης που είχε από το μέσο όρο των εταίρων μας στην Ευρώπη και, κυρίως, τον υπερτριπλάσιο ρυθμό αύξησης του κατά κεφαλήν ΑΕΠ που προαναφέρθηκε.

Επίσης, αν πραγματικά ενδιαφέρονται οι συνάδελφοι όλων των πτερύγων της Βουλής για να συγκρίνουν «πως περνούν οι Έλληνες» - να το θέσω απλά - σε σχέση με τους ευρωπαίους πολίτες άλλων κρατών μελών της ΕΕ, θα έπρεπε να λάβουν υπόψη τους τα στοιχεία της κατά κεφαλήν πραγματικής ιδιωτικής κατανάλωσης, όπου η Ελλάδα βρίσκεται στην 21η θέση από τις 27, ενώ στον ακόμη πιο αντικειμενικό δείκτη σύγκρισης, εκείνο της κατά κεφαλήν κατανάλωσης προσαρμοσμένο ως προς τις τιμές, η Ελλάδα βρίσκεται στην 18η θέση από τις 27 χώρες της ΕΕ.¹²

Φυσικά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πολλοί συμπολίτες μας τα «βγάζουν δύσκολα πέρα» και έχουμε πολύ δρόμο ακόμη για να καλύψουμε το χαμένο έδαφος της προηγούμενης δεκαετίας που η χώρα έφτασε στα πρόθυρα της άτακτης χρεοκοπίας. Αλλά πλέον είμαστε επί της διακυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη σε μονοπάτι σύγκλισης, όχι απόκλισης.

¹² Στο σημείο αυτό κατέθεσε έγγραφο, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των πρακτικών της 28^{ης} Νοεμβρίου 2025.

Ξέρουν επίσης, οι Έλληνες, ότι για να διατηρήσουμε αυτό το ρυθμό σύγκλισης, πρέπει να συνεχίσουμε τις μεταρρυθμίσεις που φέρνουν επενδύσεις και δουλειές.

Και πράγματι το 2026 προβλέπεται να αυξηθούν οι επενδύσεις κατά 10,2%, χάρη στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και στην αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι στον δείκτη Επενδύσεις προς ΑΕΠ, συγκλίνουμε πλέον με αυτό του μέσου ευρωπαϊκού όρου. Από 11% του ΑΕΠ το 2019, σε 17,7% το 2026, όταν ο μέσος όρος της Ευρωζώνης είναι στο 21%. Και επειδή πολλές φορές γίνεται αναφορά από εισηγητές της αντιπολίτευσης στην λεγόμενη πληθωριστική ονομαστική αύξηση, τονίζω ότι την περίοδο 2019-2026 οι επενδύσεις σε σταθερές τιμές στην Ελλάδα θα έχουν σωρευτική αύξηση 96% ενώ στην Ευρωζώνη μόλις 5%.

Το παραγωγικό κενό έχει μειωθεί δραστικά, στο μικρότερο μέγεθος για όλη την περίοδο από την έναρξη της οικονομικής προσαρμογής, δείχνοντας ότι η οικονομία επανέρχεται σε μακροχρόνια βιώσιμη πορεία. Όπως προαναφέρθηκε στην αύξηση των επενδύσεων είναι καθοριστική η συμβολή και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, το οποίο αυξήθηκε από 5,6 δισ. ευρώ το 2019 σε 14,6 δισ. ευρώ το 2025 και σε 16,7 δισ. ευρώ το 2026.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εκτός από αναπτυξιακός, ο Κρατικός Προϋπολογισμός 2026 είναι, Προϋπολογισμός κοινωνικής συνοχής και κοινωνικής δικαιοσύνης. Οι μεγάλες κατηγορίες δαπανών που αφορούν το λεγόμενο Κοινωνικό Κράτος, κυρίως δε οι πιστώσεις για Υγεία και Παιδεία, αλλά και αυτές που αντιμετωπίζουν τις γεωπολιτικές προκλήσεις και την κλιματική αλλαγή, αυξάνονται.

Πιο συγκεκριμένα, σε σχέση με το 2019 οι δαπάνες του Υπουργείου Υγείας έχουν διπλασιαστεί. Από το 4,1 δισ. ευρώ σε 8,2 δισ. ευρώ το 2026. Η επιχορήγηση των νοσοκομείων έχει επίσης διπλασιαστεί, από 2,3 δισ. ευρώ σε 4,6 δισ. ευρώ, με αύξηση 200 εκατ. ευρώ το 2026 έναντι του 2025. Σημαντική αύξηση έχουμε και στη φαρμακευτική δαπάνη με την επιχορήγηση του ΕΟΠΥΥ να διαμορφώνεται στα 5,75 δισ. ευρώ το 2026, αυξημένη κατά 250 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2025 και κατά 1,5 δισ. ευρώ σε σχέση με το 2019.

Ο δε τακτικός Προϋπολογισμός του Υπουργείου Παιδείας αυξάνεται από τα 5,78 δισ. ευρώ στα 6 δισ. ευρώ, έχουμε 220 εκατομμύρια ευρώ αύξηση, ενώ εντός του 2025 δόθηκαν επιπλέον 530 εκατ. ευρώ στον τακτικό Προϋπολογισμό και 700 εκατ. συνολικά μαζί με το ΠΔΕ, σε σχέση με το 2024.

Επιπλέον, σε ένα περιβάλλον μεγάλων γεωπολιτικών αναταράξεων η Κυβέρνηση έχει αυξήσει σημαντικά τις επενδύσεις στην ενίσχυση της αποτρεπτικής μας ικανότητας. Η δαπάνη για το Υπουργείο Άμυνας έχει ουσιαστικά διπλασιαστεί σε σχέση με το 2019. Φτάνουμε το 2026 στα 7 δισ. ευρώ από 3,5 δισ. ευρώ το 2019, με αύξηση 500 εκατ. ευρώ το 2026 έναντι του 2025. Οι φυσικές παραλαβές είναι 2,3 δισ. ευρώ το 2026, ενώ το 2019 ήταν μόλις 199 εκατ. ευρώ καθώς η δημοσιονομική κρίση της περασμένης δεκαετίας επηρέασε, αναπόφευκτα, και τα εξοπλιστικά προγράμματα των Ενόπλων Δυνάμεων της Πατρίδας μας.

Επιπλέον, στο περιβάλλον τεράστιων προκλήσεων που θέτει η Κλιματική Αλλαγή, ο Προϋπολογισμός του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, από τα 560 εκατ. ευρώ το 2022, τώρα έχει φτάσει στα 1,44 δισ. ευρώ, ενώ αύξηση έχουμε και στους Προϋπολογισμούς όλων των Σωμάτων Ασφαλείας, όπως ΕΛΑΣ, Λιμενικό και Πυροσβεστική στην οποία συγκεκριμένα οι δαπάνες έχουν υπερδιπλασιαστεί σε σχέση με το 2019.

Επιπλέον, ο Κρατικός Προϋπολογισμός 2026 είναι Προϋπολογισμός κοινωνικής συνοχής. Και αυτό φαίνεται όχι μόνο από το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ που αυξάνει και συγκλίνει με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, αλλά και από τους μέσους μισθούς και τους λοιπούς κοινωνικούς δείκτες.

Συγκεκριμένα, το σύνολο των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας αυξάνεται κατά 4,4% το 2026, ενώ συνολικά έχει αυξηθεί 31,5% από το 2019. Οι κατά κεφαλήν αμοιβές, Compensation per Employee, όπως τις υπολογίζει η Eurostat, δείχνουν αύξηση 21,3%. Η αύξηση αυτή αφορά τις μικτές αμοιβές. Μετά τις μειώσεις των ασφαλιστικών εισφορών και των συντελεστών του φόρου εισοδήματος, οι οποίοι μειώνονται σημαντικά με τη φορολογική μεταρρύθμιση που ψήφισε η Βουλή των Ελλήνων, οι καθαρές αμοιβές εκτιμάται το 2026 να έχουν αυξηθεί κατά 32% σε σχέση με το 2019.

Η αύξηση των καθαρών αμοιβών κατά 32,3% συγκρινόμενη με τη σωρευτική αύξηση του πληθωρισμού κατά 22,1% το ίδιο διάστημα, συνεπάγεται περίπου 10% μεγαλύτερη αύξηση των καθαρών αμοιβών σε σχέση με τον πληθωρισμό.

Όσον αφορά το επιχείρημα της αντιπολίτευσης ότι ο πληθωρισμός στη χώρα μας είναι μεγαλύτερος και είναι εγχώριος ή «πληθωρισμός Μητσοτάκη», και εδώ τα στοιχεία είναι αμείλικτα. Ο πληθωρισμός την περίοδο 2019-2025, ήταν 19,9% στην Ελλάδα και 22,9% στην Ευρωζώνη.

Συνεπώς, έχουμε μικρότερο σωρευτικό πληθωρισμό στην Ελλάδα σε σχέση με την Ευρώπη. Άρα, μάλλον επρόκειτο για παρεξήγηση: στην αντιπολίτευση μιλάνε για «πληθωρισμό Μητσοτάκη», θέλοντας να απονείμουν τα εύσημα στον Πρωθυπουργό, επειδή είναι χαμηλότερος από το μέσο όρο της Ευρωζώνης.

Αναφορικά με τους εργαζόμενους με χαμηλότερες απολαβές, ο κατώτατος μισθός αυξήθηκε κατά 35% μέχρι φέτος, ενώ το 2026 θα είναι αυξημένος πάνω από 40% έναντι του 2019, τη στιγμή που έχουν επανέλθει οι τριετίες, δηλαδή πάνω από 18% σε σχέση με τον πληθωρισμό.

Αυτή είναι η πραγματικότητα για τις αμοιβές σε σχέση με τον πληθωρισμό. Και θα συνεχίσουμε να πολεμάμε το τέρας της ακρίβειας με το δίπτυχο αύξησης εισοδημάτων και συγκράτησης τιμών. Αυτό θα το διαπιστώσουν ξανά οι μισθωτοί με τα εκκαθαριστικά του Ιανουαρίου όπου θα δουν αύξηση στα εισοδήματά τους λόγω της μειωμένης παρακράτησης φόρου χάρη στη φορολογική μεταρρύθμιση.

Επιπλέον, όπως μπορεί να διαπιστώσει κάθε Έλληνας ανατρέχοντας στις σελ. 194 και επόμενες της Εισηγητικής Έκθεσης του Προϋπολογισμού, οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις της Κυβέρνησης ύψους 2,9 δισ. ευρώ για το 2026, μειώνουν όλους τους δείκτες κινδύνου φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού και ανισοτήτων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Κρατικός Προϋπολογισμός 2026, εκτός από αναπτυξιακός και κοινωνικής δικαιοσύνης, είναι και ένας Προϋπολογισμός δημοσιονομικής σύνεσης. Με άλλα λόγια, ενώ στηρίζει την οικονομία και τα νοικοκυριά, εξακολουθεί να επιτυγχάνει τους δημοσιονομικούς στόχους και να μειώνει τα βάρη από τις επόμενες γενιές.

Για το 2026, το πρωτογενές αποτέλεσμα διαμορφώνεται σε 2,8%, από 3,7% το 2025 και 4,7% το 2024, ενώ το συνολικό αποτέλεσμα κινείται οριακά αρνητικά το 2026. Η μείωση αυτή οφείλεται στις νέες δημοσιονομικές παρεμβάσεις που εφαρμόζονται ήδη, όπως η μόνιμη καταβολή 250 ευρώ σε χαμηλοσυνταξιούχους και η χορήγηση ενός ενοικίου για την αντιμετώπιση του στεγαστικού, αλλά και σε αυτές που θα εφαρμοστούν από 1/1/2026, με κυριότερη τη φορολογική μεταρρύθμιση με την πολύ μεγάλη μείωση άμεσης φορολογίας, ιδίως για τους νέους, τις οικογένειες με παιδιά και τη μεσαία τάξη.

Το Δημόσιο Χρέος, ως ποσοστό ΑΕΠ, διαμορφώνεται στο 138,2% το 2026 από 145,9% το 2025, σημειώνοντας πτώση κατά 70 ποσοστιαίες μονάδες από την χρονιά της πανδημίας το 2020. Στόχος μας είναι το 2027 να μην έχουμε πλέον το υψηλότερο χρέος στην Ευρώπη ενώ το 2029, όπως αποτυπώθηκε και στον Πολυετή Δημοσιονομικό Προγραμματισμό, το Δημόσιο Χρέος να έχει πέσει κάτω από 120% του ΑΕΠ, προσεγγίζοντας τα επίπεδα της Γαλλίας. Στο πλαίσιο αυτό, πριν λίγες ημέρες είχαμε νέα αναβάθμιση του αξιόχρεου της

Ελλάδος από τον οίκο Fitch, έτσι ώστε οι πέντε από τους έξι μεγάλους οίκους αξιολόγησης να μας κατατάσσουν δύο κατώφλια πάνω από την επενδυτική βαθμίδα. Η αναβάθμιση της Ελληνικής οικονομίας είναι αποτέλεσμα της υπεύθυνης δημοσιονομικής πολιτικής και της ανθεκτικότητας της οικονομίας μας από το 2019 και μετά, παρά τις πολλαπλές εξωγενείς κρίσεις - μεταναστευτικής, υγειονομικής, κλιματικής, ενεργειακής, γεωπολιτικής.

Και αυτό τον δρόμο, της δημοσιονομικής σύνεσης θα συνεχίσουμε να τον βαδίζουμε, χωρίς να αφήσουμε κανέναν συμπολίτη μας πίσω. Και πράγματι, σύμφωνα με τον Πολυετή Δημοσιονομικό Προγραμματισμό 2026-2029, το συνολικό κόστος των δημοσιονομικών παρεμβάσεων που έχουν νομοθετηθεί ή ανακοινωθεί για την περίοδο 2025-2027 και περιλαμβάνονται στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού, ανέρχεται σε 3,04 δισ. ευρώ για το 2025, αυξανόμενο σε 5,94 δισ. ευρώ το 2026 (επιπλέον 2,9 δισ. ευρώ σε σχέση με το 2025) και σε 7,94 δισ. ευρώ το 2027, επιπλέον 2 δισ. ευρώ σε σχέση με το 2026.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κλείνω με δύο λόγια για το μέλλον. Η πορεία δημοσιονομικής σύνεσης και σύγκλισης των πραγματικών εισοδημάτων, από το 2019 έως το 2026 είναι ορατή στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις, σε αγορές και επενδυτές. Και αυτή η πρόοδος, δεν ήταν δεδομένη. Το ξέρουν καλά οι Έλληνες, που μετάνιωσαν πικρά και πλήρωσαν ακριβά το ... «παραμ-Ιθάκη» του κυρίου Τσίπρα που αγόρασαν το 2015. Ξέρουν επίσης καλά οι Έλληνες, ότι για να διατηρήσουμε αυτό το ρυθμό σύγκλισης, πρέπει να συνεχίσουμε επενδύοντας στην πολιτική σταθερότητα.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τέτοια επένδυση πρέπει να περιλαμβάνει τη χρήση όλων των δημοσιονομικών περιθωρίων για στήριξη της κοινωνίας. Και προσβλέπω στη διττή χρήση της υπεραπόδοσης έναντι των δημοσιονομικών στόχων που είμαι βέβαιος ότι θα υπάρξει και φέτος, αφενός για ακόμη ταχύτερη μείωση του δημοσίου χρέους που βαραίνει την οικονομία και τις επόμενες γενιές, αλλά και αφετέρου για επιστροφή στην κοινωνία δίκαιου μερίσματος των κόπων της».

Στυλιανός (Στέλιος) Πέτσας

Βουλευτής Α΄ Ανατολικής Αττικής

Μαρία Συρεγγέλα, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»
Βουλευτής Β2' Δυτικού Τομέα Αθηνών

«Ο Κρατικός Προϋπολογισμός του 2026 κατατίθεται σε μια περίοδο έντονης εμπορικής, οικονομικής και γεωπολιτικής αστάθειας. Κοιτάξτε γύρω μας. Την ώρα που μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες δοκιμάζονται δημοσιονομικά, η Ελλάδα καταφέρνει η οικονομία μας, χάρη στις συνετές πολιτικές των τελευταίων ετών, τις συνετές πολιτικές της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, να παραμένει σταθερή και ανθεκτική.

Αυτή η σταθερότητα είναι το μεγαλύτερο εφόδιο που διαθέτουμε. Αλλά δεν είναι δεδομένη. Χρειάζεται συνέπεια και μεγάλη προσοχή ώστε να καταφέρουμε να την μετατρέψουμε σε μοχλό αντιμετώπισης του μεγαλύτερου εθνικού μας στοιχήματος: της αντιμετώπισης του δημογραφικού και της ενίσχυσης της ελληνικής οικογένειας.

Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό, ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να ανέλθει σε 2,2% το 2025 και σε 2,4% το 2026 έναντι 1,3% και 1,2% για την Ευρωζώνη, αντίστοιχα. Το ονομαστικό ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από 248,7 δισ. ευρώ το 2025 σε 260 δισ. ευρώ το 2026, ενώ ο εγχώριος πληθωρισμός αναμένεται να αποκλιμακωθεί από 2,6% το 2025 σε 2,2% το 2026.

Αυτά τα νούμερα δεν είναι απλοί δείκτες. Είναι η βάση πάνω στην οποία μπορούμε να οικοδομήσουμε πολιτικές υπέρ των νέων ζευγαριών, των εργαζόμενων γονέων, των παιδιών μας. Πιο συγκεκριμένα το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, ένα βασικό μέσο άσκησης πολιτικής για το κράτος, βάζει στο επίκεντρο το περιβάλλον, την κοινωνική συνοχή, την ενέργεια και τον ψηφιακό μετασχηματισμό κάνοντας πράξη την δίκαιη πράσινη μετάβαση.

Με χρηματοδοτήσεις προερχόμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, επεκτείνεται η λειτουργία κοινωνικών δομών πρόνοιας και ενισχύεται η διαχείριση εκτάκτων αναγκών και η αντιμετώπιση των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών.

Σύμφωνα με τα δεδομένα, το 2025 υλοποιείται το μεγαλύτερο ΑΠΔΕ των τελευταίων 15 ετών, με εκτιμώμενες δαπάνες 14,6 δισ. ευρώ και αύξηση 9,7% σε σχέση με το ήδη σημαντικά αυξημένο ΑΠΔΕ του 2024. Η ανοδική πορεία των διαθέσιμων πόρων για επενδύσεις συνεχίζεται και το 2026, με περαιτέρω αύξηση του Προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων κατά 14,5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Παράλληλα, η περίοδος ΕΣΠΑ 2014–2020 ολοκληρώνεται με πολύ υψηλή απορροφητικότητα, ενώ το ΕΣΠΑ 2021–2027 εξελίσσεται δυναμικά. Παράλληλα, το Ταμείο Ανάκαμψης χρηματοδοτεί κρίσιμες παρεμβάσεις στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, στην υγεία, στις υποδομές και στην ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων, ενεργοποιώντας επενδύσεις άνω των 60 δισ. ευρώ.

Το εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων για το 2025 έδωσε προτεραιότητα στην αποκατάσταση ζημιών από φυσικές καταστροφές, στην πολιτική προστασία και στις ανάγκες περιφερειακής συνοχής ενώ για το 2026 δίνεται έμφαση και στην ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα, την ανθεκτικότητα απέναντι στην κλιματική κρίση και την ταχεία απορρόφηση των ευρωπαϊκών πόρων.

Το νέο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2026–2030, με Προϋπολογισμό 12,8 δισ. ευρώ, εστιάζει σε έξι στρατηγικούς άξονες: κοινωνική συνοχή, υποδομές, πολιτική προστασία, καινοτομία, ψηφιακό μετασχηματισμό και πράσινη ανάπτυξη.

Συνολικά, το επενδυτικό πρόγραμμα της χώρας για τα έτη 2025–2026 διαμορφώνεται ως μια συνεκτική στρατηγική που ενισχύει την ανάπτυξη, θωρακίζει την κοινωνία και θέτει τις βάσεις για ένα ανταγωνιστικό, ψηφιακό και βιώσιμο μέλλον.

Πάμε τώρα στις αποκρατικοποιήσεις και στην δημόσια περιουσία. Σημαντικό μέρος της περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου διαχειρίζεται πλέον η Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ), με στόχο την καλύτερη αξιοποίησή της και την αύξηση της αξίας της.

Από 31 Δεκεμβρίου 2024, η αποστολή της ΕΕΣΥΠ διευρύνθηκε, καθώς απορρόφησε το ΤΑΙΠΕΔ και το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, ενοποιώντας έτσι κρίσιμες λειτουργίες αξιοποίησης δημόσιας περιουσίας και σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Παράλληλα, η Μονάδα Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών παρακολουθεί τα έσοδα από τις αποκρατικοποιήσεις και διαχειρίζεται τα κινητά περιουσιακά στοιχεία του Δημοσίου, με στόχο την επίτευξη του μέγιστου δυνατού δημοσιονομικού οφέλους.

Το 2026 προβλέπονται:

- η έναρξη νέων σημαντικών έργων, όπως η ανάπλαση της ΔΕΘ, η είσοδος στρατηγικού επενδυτή στις Ελληνικές Αλυκές ΑΕ και η δημιουργία της μαρίνας Mega Yacht στην Κέρκυρα,
- η συνέχιση της ψηφιακής καταγραφής 36.000 ακινήτων της ΕΤΑΔ και η εκκίνηση της διαδικασίας αξιοποίησης 1.000 εξ αυτών,
- η περαιτέρω αναβάθμιση των αστικών συγκοινωνιών της Αθήνας με την παραλαβή επιπλέον νέων οχημάτων αντιρρυπαντικής τεχνολογίας, η οποία συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των πολιτών, η έναρξη επενδύσεων από το Επενδυτικό Ταμείο Καινοτομίας και Υποδομών
- η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και της αποδοτικότητας των εταιρειών του χαρτοφυλακίου της μέσω επενδύσεων.

Βλέπουμε πως το πρόγραμμα αξιοποίησης της περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου είναι ιδιαίτερα φιλόδοξο.

Ο κύριος στόχος του προγράμματος είναι η ενίσχυση της αξίας της δημόσιας περιουσίας μέσω της προσέλκυσης σημαντικών διεθνών και εσωτερικών ροών κεφαλαίου καθώς και η διασφάλιση της αξιοποίησής της μέσω της διενέργειας διαγωνιστικών διαδικασιών υψηλών προδιαγραφών και διαφάνειας.

Στόχος των επενδύσεων είναι ο οικονομικός εξορθολογισμός και η δημιουργία αξίας στην ελληνική οικονομία, η τροφοδότηση της βιώσιμης και διαρκούς οικονομικής ανάπτυξης της χώρας και η αξιοποίηση πόρων των λιμενικών υποδομών σε συνεργασία με ιδιώτες επενδυτές για την ωρίμανση και τη διενέργεια διαγωνιστικών διαδικασιών καθώς και την εκτέλεση έργων και μελετών που αφορούν στην αναβάθμιση περιφερειακών λιμένων υπό δημόσιο έλεγχο.

Όσον αφορά στις αποκρατικοποιήσεις, κατά τη λειτουργία του ΤΑΙΠΕΔ από το 2011 έως και το 2025 υλοποιήθηκαν 76 έργα με την υποβολή δεσμευτικών προσφορών, συνολικής αξίας 15.732,5 εκατ. ευρώ και εισπράχθηκαν έσοδα, σε ταμειακή βάση, από ολοκληρωμένες συναλλαγές, συνολικής αξίας άνω των 14 εκατ. ευρώ.

Τα συνολικά έσοδα για το 2026, τα οποία αναμένεται να πραγματοποιηθούν από την ΕΕΣΥΠ ανέρχονται σε 322 εκατ. ευρώ.

Παράλληλα, για το έτος 2026 θα ενισχυθεί περαιτέρω η ευρεία χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών για όλες τις διαδικασίες που αφορούν στη διαχείριση, την αξιοποίηση και την προστασία της περιουσίας του Δημοσίου.

Ο εξορθολογισμός των αναγκών στέγασης των δημόσιων υπηρεσιών θα συνεχιστεί και το έτος 2026 με τη διενέργεια μειοδοτικών διαγωνισμών και με την εκπόνηση κτηριολογικών προγραμμάτων, σύμφωνα με τα πρότυπα που έχουν εκδοθεί από τις αρμόδιες

υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας (ΓΓΔΠ). Επιπλέον, θα αναζητηθούν κτήρια που θα πληρούν σύγχρονες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης και ασφάλειας.

Στο πλαίσιο του εξορθολογισμού των δαπανών του Δημοσίου και της περαιτέρω εξοικονόμησης πόρων, θα εξακολουθήσει η παραχώρηση χώρων σε δημόσια ακίνητα από τις Κτηματικές Υπηρεσίες για τη στέγαση δημόσιων υπηρεσιών.

Κατά το έτος 2026 προγραμματίζεται να υπάρξει ευρεία χρήση νέων τεχνολογικών μέσων, όπως Συστήματα μη Επανδρωμένων Αεροσκαφών σε συνδυασμό με εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης, για τη διαπίστωση παραβάσεων και την ανεύρεση καταπατήσεων σε κοινόχρηστους χώρους σε σχεδόν πραγματικό χρόνο. Πρόκειται για ένα αποτελεσματικό εργαλείο για τη διενέργεια των απαιτούμενων ελέγχων, οι οποίοι εκτείνονται σε όλη την επικράτεια.

Κυρίες και κύριοι βουλευτές, οι επενδύσεις σε καλύτερες μεταφορές, ψηφιακές υπηρεσίες, σύγχρονες υποδομές υγείας και παιδείας, προσβασιμότητα σε απομακρυσμένες περιοχές, αναβαθμισμένες υπηρεσίες φροντίδας παιδιών, δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλής αξίας, δημιουργούν μια χώρα όπου οι νέες και οι νέοι μπορούν να μείνουν, να εργαστούν και να δημιουργήσουν οικογένεια.

Στην ΔΕΘ ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης ανακοίνωσε μέτρα που αυξάνουν το διαθέσιμο εισόδημα και βελτιώνουν τη ζωή των οικογενειών: φορολογικές ελαφρύνσεις, στήριξη μισθωτών και συνταξιούχων, ενίσχυση απομακρυσμένων περιοχών. Με αυτές τις παρεμβάσεις αποδεικνύουμε στην πράξη ότι το δημογραφικό είναι η κορυφαία εθνική προτεραιότητα.

Ο Προϋπολογισμός του 2026 είναι ρεαλιστικός, αξιόπιστος και ισχυρός. Η Ελλάδα δεν έχει ανάγκη απλώς από οικονομική ανάπτυξη. Έχει ανάγκη από παιδιά, από νέες οικογένειες, από ζωντανές κοινότητες, από ένα μέλλον που ανανεώνεται.

Η μάχη για το δημογραφικό δεν είναι μόνο πολιτική είναι υλοποίηση, είναι συνεργασία, είναι εθνική ευθύνη που θα πρέπει να μας προβληματίζει όλες και όλους. Και σήμερα, με αυτόν τον Προϋπολογισμό, μπορούμε να κάνουμε ένα πραγματικό βήμα μπροστά».

Μαρία Συρεγγέλα

Βουλευτής Β2' Δυτικού Τομέα Αθηνών

«Συζητάμε τον 7^ο Προϋπολογισμό της Νέας Δημοκρατία και ευτυχώς από ό,τι φαίνεται και τον τελευταίο. Αν έπρεπε να χαρακτηρίσουμε αυτούς τους επτά (7) Προϋπολογισμούς με μια φράση αυτή θα ήταν «Αν η πραγματικότητα δεν συμφωνεί με τη Νέα Δημοκρατία, τόσο το χειρότερο για την πραγματικότητα». Και αυτό για δύο λόγους, γιατί οι Προϋπολογισμοί της Νέας Δημοκρατίας έπεσαν έξω σε όλους τους μεγαλόπνοους στόχους που έθεσαν, γιατί όντως άλλαξαν την πραγματικότητα των περισσότερων Ελλήνων προς το χειρότερο. Γιατί έπεσαν έξω;

Προφανώς δεν αναφέρομαι στους επτά (7) συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς που χρειάστηκε να ψηφιστούν τα τελευταία τέσσερα (4) χρόνια. Αναφέρομαι στους στόχους της Κυβέρνησης Μητσοτάκη, της δήθεν φιλοαναπτυξιακής Κυβέρνησης.

Λέτε ότι μειώνετε το επενδυτικό κενό. Αλήθεια. Μειώνεται. Αλλά θυμίζω ότι παραλάβατε μια χώρα η οποία ήταν άνυδρη επενδυτικά λόγω των μέτρων λιτότητας των μνημονίων.

Και στην πορεία χάρη στο Ταμείο Ανάκαμψης που προστέθηκε στο ΕΣΠΑ η χώρα έγινε ο μεγαλύτερος δικαιούχος ευρωπαϊκών πόρων ως ποσοστό του ΑΕΠ της. Αλλά σε μία εξαετία το μόνο επενδυτικό κενό που έκλεισε είναι αυτό με την προτελευταία χώρα.

Με τον ρυθμό που μειώνεται το επενδυτικό κενό τα τελευταία 3 χρόνια θα φτάσουμε τον ευρωπαϊκό μέσο όρο σε 26 χρόνια. Αλήθεια, πόσες τετραετίες και πόσα Ταμεία Ανάκαμψης χρειάζεται η φιλοεπενδυτική «σε πολλά εισαγωγικά» Νέα Δημοκρατία, για να οδηγήσει τη χώρα μας κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο;

Η έστω για να μη σας βάζω δύσκολα στα επίπεδα πριν το 2008; Αλλά το ζήτημα των επενδύσεων δεν είναι μόνο ποσοτικό, αλλά κυρίως ποιοτικό. Από τις επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος είναι οι αγορές των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου Άμυνας. Μάλιστα επί ημερών σας οι επενδύσεις στον κρίσιμο «Εξοπλισμό Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνίας» φαίνεται να μειώνονται ως ποσοστό των συνολικών επενδύσεων.

Από εκεί και πέρα πάνω από τα δύο τρίτα αυτής της αύξησης των επενδύσεων των τελευταίων ετών οφείλεται στις κατοικίες και στις άλλες κατασκευές. Ωστόσο, κρίσιμο ερώτημα είναι το τί γίνονται αυτές οι κατοικίες; Γιατί για εμένα ίσως το πιο αποκαρδιωτικό οικονομικό στοιχείο είναι ότι με τη Νέα Δημοκρατία, την παράταξη υποτίθεται των νοικοκυραίων, σημειώθηκε από το 2019 έως το 2024, η 3η μεγαλύτερη μείωση της ιδιοκατοίκησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η χώρα μας σημειώνει πλέον ιστορικό χαμηλό.

Τα σπίτια που χτίζονται για άλλους και μάλιστα, όχι Άγγλους, Γάλλους, Πορτογάλους, αλλά 7 από τους 10 είναι κάτοικοι χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος. Χωρών μακρινών αλλά και επικίνδυνα κοντινών, ειδικά αν οι αγορές αφορούν οικίες ακριτικών νησιών.

Κύριε Υπουργέ, μια ερώτηση: το βλέπετε πατριωτικό αλλά και οικονομικά ορθολογικό να χτίζονται σπίτια τα οποία δεν μπορούν να τα αγοράσουν οι Έλληνες, οι οποίοι χάνουν και τα υφιστάμενα, αλλά να τα πουλάμε σε αλλοδαπούς για Golden Visa και για βραχυχρόνια μίσθωση, δηλαδή να ανταγωνίζονται και τους Έλληνες επιχειρηματίες του Τουρισμού; Εγώ το ονομάζω αφελληνισμό.

Αλλά αφού μιλάμε για αφελληνισμό πάμε σε ένα εξίσου κραυγαλέο παράδειγμα. Το ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας μέσω του Υπερταμείου, αλλά και εκτός αυτού, με κάθε δυνατό τρόπο. Δεν θα μπω στην περιπτώσιολογία με τα σκάνδαλα του ΤΑΙΠΕΔ, του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και του Υπερταμείου. Να σας πω μόνο ένα δημοσιονομικό στοιχείο. Συνολικό τίμημα 76 αποκρατικοποιήσεων σε 15 χρόνια ήταν 15,7 δισεκατομμύρια ευρώ. Αυτό είναι μόλις το 3,6% των συνολικών τοκοχρεολυσίων που πλήρωσε η χώρα μας αυτά τα 15 χρόνια.

Συμπέρασμα: οι πιστωτές έβαλαν τη χώρα να πουλήσει την περιουσία της και ο ΣΥΡΙΖΑ, αλλά κυρίως η Νέα Δημοκρατία το έκανε με τον χειρότερο δυνατό τρόπο και με μηδαμινή επίδραση στο Δημόσιο Χρέος. Και το πρόβλημα είναι ότι αυτή η πολιτική συνεχίζεται.

Σας κάναμε μια ερώτηση για τη Μονάδα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας του Υπερταμείου κύριε Υπουργέ. Σας την καταθέτω¹³.

Δεν την απαντήσατε. Γιατί δυσκολεύεστε να απαντήσετε;

Ξέρω τι θα πείτε, ότι οι αποκρατικοποιήσεις έφεραν επενδυτές. Ξέρετε οι επενδυτές που έρχονται δεν το κάνουν από καλοσύνη. Επιδιώκουν κέρδη. Και μάλιστα αυτοί που ήρθαν στην Ελλάδα από ότι φαίνεται τα βγάζουν με πρωτοφανείς ρυθμούς.

Αυτό αποδεικνύεται σε μεγάλο βαθμό από τα στοιχεία του ισοζυγίου πληρωμών. Η κερδοφορία των ξένων επενδυτών που φεύγει ετησίως από τη χώρα επί ημερών σας έχει υπερδιπλασιαστεί από 7 δισεκατομμύρια σε πάνω από 15 δισ. ευρώ. Είναι ιστορικό ρεκόρ μετά το 2008.

Άρα, οι ξένοι επενδυτές στους οποίους αναφέρεστε βγάζουν υπερκέρδη όμοια με αυτά που έπαιρναν πριν την κρίση του 2008 από μια χώρα που υπολείπεται από το πραγματικό ΑΕΠ του 2008 κατά 10%. Αυτό λοιπόν είναι το σπουδαίο παραγωγικό μοντέλο της Νέας Δημοκρατίας η οποία μάλιστα σε μια εξαετία πενταπλασίασε το εμπορικό έλλειμμα της χώρας, με ό,τι σημαίνει αυτό για την ανταγωνιστικότητα.

Αλλά σας είπα κ. Υπουργέ ότι αποτύχατε κυρίως γιατί αλλάξατε την πραγματικότητα των περισσότερων Ελλήνων προς το χειρότερο. Τι λέτε στον Προϋπολογισμό σας;

Αυξήσαμε τον κατώτατο μισθό έως το 2025 περίπου 35%, από 650 ευρώ σε 880 ευρώ και το 2026 θα είναι θα είναι πάνω από 40% υψηλότερος από το 2019.

Λέτε επίσης, αυξήθηκε το σύνολο των μισθών σε σχέση με το 2019 κατά 32% το 2025 και 37% το 2026. Λέτε επίσης ότι η συνταξιοδοτική δαπάνη το 2026 θα είναι 22% παραπάνω από αυτή του 2019, αν και αυτό σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στον ρυθμό απονομής νέων συντάξεων τα τελευταία χρόνια και όχι μόνο σε αυξήσεις των συντάξεων.

Να συγκρίνουμε όμως και τι άλλο αυξήθηκε από τον Ιούλιο του 2019 επί Νέας Δημοκρατίας σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ: 39% οι τιμές των τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών. Ειδικότερα, 68% το μοσχαρίσιο κρέας, 42% το χοιρινό κρέας, 77% το αρνί και το κατσίκι, 26% τα πουλερικά και 34% τα αυγά, 40% το νωπό γάλα και 31% το γιαούρτι, 29% τα νωπά ψάρια, 47% τα νωπά λαχανικά, 45% ο καφές, 36% το ψωμί, 34% το ρύζι, 34% το ελαιόλαδο, 58% η ένδυση και η υπόδυση και 68% ειδικά η παιδική ένδυση, 25% το ενοίκιο μεσοσταθμικά σε όλη τη χώρα και πάνω από 50% σε ορισμένες περιοχές της Αττικής, 48% το ηλεκτρικό ρεύμα και 31% τα στερεά καύσιμα, οι υπηρεσίες μεταφορών 29%, 72% οι αεροπορικές μεταφορές, 43% οι εγχώριες μεταφορές με πλοίο, 23% οι μεταφορές με ταξί, 29% οι υπηρεσίες στα εστιατόρια και στα καφέ, 37% το πρόχειρο φαγητό.

¹³ Στο σημείο αυτό κατέθεσε την ερώτηση με ΑΠ.153/9.10.2025, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των της 27^{ης} Νοεμβρίου 2025.

Το αποτέλεσμα; Τα κέρδη επιχειρήσεων, ως εθνικολογιστικό μέγεθος, είναι πλέον 44% μεγαλύτερα από αυτά του 2019 ενώ οι μισθοί μόλις 27% μεγαλύτεροι. Έτσι βγάζουν οι πολυεθνικές τα κέρδη τους στο εξωτερικό. Αλλά δεν αυξήθηκαν μόνο οι τιμές. Αυξήθηκαν και οι φόροι που πληρώνουν κυρίως οι μικρομεσαίοι πολίτες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Προϋπολογισμού το 2026, ο φόρος φυσικών προσώπων- τον οποίο κακά τα ψέματα τον συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος του, τον πληρώνουν κυρίως οι μισθωτοί και κάποιοι συνταξιούχοι- από 10,3 δις σε 15 δις. Αύξηση 48%. Ο ΦΠΑ από 15,6 δισεκατομμύρια ευρώ σε 24,7 δισεκατομμύρια ευρώ. Αύξηση 58%.

Συνολικά οι φόροι το 2026, μετά τις επιστροφές, θα είναι 19,5 δισεκατομμύρια ευρώ περισσότεροι από το 2019. Αύξηση 42%.

Μη ξαναμιλήσετε λοιπόν για μείωση φόρων. Είναι καθαρή κοροϊδία. Οι όποιες αυξήσεις είχαν οι μισθωτοί, οι συνταξιούχοι και οι ευάλωτοι συμπολίτες μας υπερκαλύφθηκαν από την ακρίβεια και από την υπερφορολόγηση σας.

Και τα αποτελέσματα είναι εμφανέστατα σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, τα Ελληνικά νοικοκυριά είναι τα μόνα στην Ευρωπαϊκή Ένωση που βρίσκονται ακόμα κάτω από το επίπεδο του 2010 σε κατακεφαλήν πραγματικό εισόδημα.

Παραμένουν τα μόνα, μαζί με αυτά της Ρουμανίας με αρνητική αποταμίευση που σημαίνει ότι πολλά νοικοκυριά ζούνε με δανεικά. Ένας στους πέντε Έλληνες είναι σε κίνδυνο φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις. Η 7η χειρότερη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μάλιστα το ποσοστό αυτό ήταν 17,9% το 2019. Δηλαδή με Μητσοτάκη η φτώχεια αυξήθηκε.

Σύμφωνα με την πανευρωπαϊκή Έκθεση Πληρωμών Καταναλωτών 2025 της Intrum που δημοσιεύτηκε πριν από λίγες μέρες το 2024 απλήρωτους λογαριασμούς κοινής ωφελείας είχε ο ένας στους τρεις Έλληνες ενώ μόλις 2 στα 10 φτωχά νοικοκυριά καταφέρνουν να εξοφλήσουν εγκαίρως ενοίκια, δάνεια και λογαριασμούς. Οι χειρότερες επιδόσεις στην Ευρώπη.

Επιπλέον, αυτή τη στιγμή 2.572.142 δανειολήπτες, 1 στους 4 Έλληνες, έχουν πλέον κόκκινα δάνεια 92 δις. ευρώ που τα διαχειρίζονται τα funds. Δεν είναι τυχαίο λοιπόν, ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat για την «υποκειμενική φτώχεια» 7 στους 10 Έλληνες νιώθουν φτωχοί όταν στη Βουλγαρία, που έχει τη 2η χειρότερη επίδοση, είναι 3 στους 10.

Εκτός και αν πιστεύετε κύριες και κύριοί της Νέας Δημοκρατίας, ότι 7 στους 10 Έλληνες ανήκουν στη «Συμμορία της Μιζέριας», όπως λέει ο κ. Γεωργιάδης.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι Συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας,

Συνεχίζετε αντί να συγκρίνετε τις επιδόσεις της χώρας με την υπόλοιπη Ευρώπη να χρησιμοποιείται ως βολικό μέτρο σύγκρισης το 2019. Τότε που ο κύριος Τσίπρας, ο «Οδυσσέας της Κυψέλης» ανακάλυψε ότι ο Σοσιαλισμός είναι σαν την Ιθάκη που διαρκώς απομακρύνεται. Φαντασιώνεται ο κύριος Τσίπρας ότι είναι ο Οδυσσέας. Στην πραγματικότητα, είναι αυτός που πήρε τον ασκό του Αιόλου από τα χέρια του κοιμώμενου Οδυσσέα και τον άνοιξε λίγο πριν την Ιθάκη, με αποτέλεσμα να ξεκινήσει η περιπέτεια του 3ου αχρείαστου και πιο άδικου Μνημονίου.

Αλλά το μεγαλύτερο αμάρτημα του είναι η χορηγία του κυρίου Μητσοτάκη. Μια χορηγία που συνεχίζεται ακόμα και σήμερα, που αντί να συζητάμε για τα τερατώδη σκάνδαλα της Νέας Δημοκρατίας μιλάμε για τους Λαιστρυγόνες του κυρίου Τσίπρα. Αλλά αφού θέλετε κυρίες και κύριοι της Νέας Δημοκρατίας να συγκρίνετε μόνο με τον κύριο Τσίπρα θα διαλέξουμε από την Οδύσσεια μερικές αναλογίες και για τη Νέα Δημοκρατία.

Σίγουρα ο ρόλος του Πολύφημου και των Κυκλώπων αρμόζει στον κύριο Βορίδη, στον κύριο Αυγενάκη και τους κομματάρχες σας που εμπλέκονται στο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ. Μετρούσαν και ξαναμετρούσαν οι κομματάρχες τα πρόβατα και τα έβγαζαν κάθε χρόνο περισσότερα ενώ καταβρόχθιζαν τους Ευρωπαϊκούς πόρους, όπως ο Πολύφημος τους συντρόφους του Οδυσσέα.

Αλλά πιο ταιριαστός ρόλος για τον κύριο Μητσοτάκη και τους υπόλοιπους υπουργούς τους και τα συμφέροντα που υπηρετούν είναι αυτός, των άλλων Μνηστήρων, που έχουν κατασκιωθεί στον σβέρκο των Ελλήνων και τους απομυζούν.

Για παράδειγμα, ο Ευρύμαχος θα μπορούσε να είναι το τραπεζικό ολιγοπώλιο, το οποίο μέσα σε 4 χρόνια σώρευσε 16 δισεκατομμύρια ευρώ και χορήγησε μερίσματα «μαμούθ» στους μετόχους και μπόνους «μαμούθ» στα τραπεζικά στελέχη.

Ο Αγέλαος θα μπορούσε να είναι τα funds που διαχειρίζονται ανέλεγκτα και ανεξέλεγκτα το μη εξυπηρετούμενο χρέος των δανειοληπτών και εκπλειστηριάζουν την περιουσία τους.

Ο Λεώκριτος είναι οι παραγωγοί ενέργειας που κερδοσκοπούν μέσα από το Χρηματιστήριο Ενέργειας, που πρέπει να μετονομαστεί σε «Καζίνο Ενέργειας».

Και όλα αυτά τα βλέπει ο αρχηγός των μνηστήρων, ο κύριος Μητσοτάκης, ως σύγχρονος αλαζόνας και ερειστικός Αντίνοος, ο αρχηγός των μνηστήρων. Αλλά μη νομίζετε ότι ο Ελληνικός Λαός είναι λωτοφάγοι. Οι Έλληνες είναι ο μόνος Οδυσσέας και θα δώσουν στην αλαζονεία του Αντίνοου και στους μνηστήρες το πολιτικό τέλος που τους ταιριάζει».

Χριστίνα Σταρακά

Βουλευτής Αιτωλοακαρνανίας

«Συζητάμε έναν Προϋπολογισμό που παρουσιάζεται ως Προϋπολογισμός «σταθερότητας» και «φιλοκοινωνικής πολιτικής». Αλλά η πραγματικότητα που ζει ο πολίτης έξω από αυτή την αίθουσα είναι αμείλικτη. Δεν ζει καλύτερα. Δεν ανασαίνει ευκολότερα. Δεν βλέπει προοπτική. Και σήμερα, οφείλουμε να μιλήσουμε καθαρά. Αυτός ο Προϋπολογισμός δεν ενισχύει το κοινωνικό κράτος. Το διαβρώνει. Και μαζί του διαβρώνει την κοινωνική συνοχή, τις ευκαιρίες της νέας γενιάς και την ανάπτυξη της χώρας.

Η Ελλάδα είναι ουραγός στις κοινωνικές δαπάνες. Με βάση τα επίσημα ευρωπαϊκά δεδομένα είμαστε τελευταίοι στη στεγαστική δαπάνη. Σε μία χώρα όπου η στέγη έχει γίνει πολυτέλεια για νέους και οικογένειες. Είμαστε στην ένατη θέση από το τέλος στη δαπάνη υγείας. Με νοσοκομεία σε μόνιμη κόπωση, με διασωληνωμένους εκτός ΜΕΘ, με μεγάλες ελλείψεις προσωπικού. Έχουμε την τέταρτη χαμηλότερη δαπάνη στην εκπαίδευση. Την ίδια ώρα που μιλάμε για ανταγωνισμό, ψηφιακή οικονομία, δεξιότητες. Είμαστε στην τρίτη χειρότερη θέση όσον αφορά τη στήριξη οικογενειών με παιδιά, ενώ η δημογραφική βόμβα έχει ήδη σκάσει. Και βέβαια είμαστε πολύ κάτω από τον μέσο όρο στη στήριξη των ανέργων. Σε μια χώρα όπου η νεολαία γυρίζει την πλάτη στην αγορά εργασίας, όχι από επιλογή αλλά από απογοήτευση, όταν ο ευρωπαϊκός μέσος μισθός είναι περίπου τριάντα οκτώ χιλιάδες ευρώ ετησίως, ενώ την ίδια ώρα στην Ελλάδα είναι δέκα επτά χιλιάδες ευρώ ετησίως.

Αυτά δεν είναι «κενά». Είναι δομική αποσάθρωση του κοινωνικού κράτους. Είναι επί της ουσίας, μια βόμβα στη βάση της κοινωνικής ειρήνης και ισορροπίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η κοινωνία πιέζεται μέχρι τα κόκκινα. Τα στοιχεία είναι ξεκάθαρα. Το πραγματικό εισόδημα των ελληνικών νοικοκυριών παραμένει χαμηλότερο από αυτό του 2010. Είμαστε η μοναδική χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τέτοια κατάσταση. Ένας στους πέντε Έλληνες ζει με τον κίνδυνο της φτώχειας. Οι τιμές στα τρόφιμα έχουν ανέβει κατά 39%. Οι τιμές του ρεύματος κατά 48%. Τα ενοίκια κατά 25% και πάνω. Τα επιχειρηματικά κέρδη έχουν ανέβει κατά 44%, ενώ οι μισθοί μόλις 27%.

Και μέσα σε αυτό το κλίμα, η Κυβέρνηση μιλά για «ανάπτυξη». Ανάπτυξη για ποιον; Για τον πολίτη που μετρά ευρώ το ευρώ στο super market; Για τον νέο που είναι αναγκασμένος να δουλέψει σε δύο δουλειές 13 ώρες για να πληρώσει ένα ενοίκιο; Ή μήπως για τους εκλεκτούς του ΟΠΕΚΕΠΕ και των λαχείων;

Αυτό που συνειδητοποιούμε, για ακόμη μια χρονιά, είναι ότι αντί να ανακουφίσετε την κοινωνία, στην πραγματικότητα την εξαντλείτε. Και είναι προφανές ότι στη συζήτηση, την οποία κάνουμε τώρα απουσιάζουν μια σειρά κομβικών θεμάτων, τα οποία θα απασχολήσουν τις επόμενες γενιές αλλά θα απασχολήσουν και εμάς λόγω των ευθυνών που έχουμε ως βουλευτές έναντι των γενεών, των επόμενων γενεών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της ΝΔ, δεν αντιμετωπίζετε στην ουσία τους μείζονα ζητήματα όπως είναι το δημογραφικό. Επιτρέψτε μου μια προειδοποίηση, η οποία βασίζεται σε στοιχεία του ίδιου του Υπουργείου Παιδείας, τα οποία μας έδωσε μετά από μια Ερώτηση που κατέθεσα. Θέλω να σας παρουσιάσω μια σειρά αριθμών, οι οποίοι αφορούν την καθημερινότητά μας εδώ στην Αττική. Στον Δήμο Αγίου Δημητρίου, οι μαθητές μειώθηκαν από 4.717 σε 4.193 σε πέντε χρόνια. Στην Ηλιούπολη, από 5.335 σε 4.957. Αυτά συμβαίνουν λίγα χιλιόμετρα από τη Βουλή. Φανταστείτε τι συμβαίνει στην περιφέρεια και την ύπαιθρο. Δεκάδες τμήματα συγχωνεύονται. Χωριά και γειτονιές αδειάζουν. Νέες οικογένειες φεύγουν γιατί δεν μπορούν να σταθούν οικονομικά. Αυτό δεν είναι ένα «δημογραφικό ζήτημα», το

οποίο μπορούμε να κουβεντιάσουμε αφ' υψηλού. Είναι ένα ζήτημα επιβίωσης της πατρίδας μας.

Μια τεράστια καμπάνα χτυπά για το μέλλον. Και γνωρίζετε πολύ καλά, κύριε Υπουργέ, ότι αυτή η καμπάνα σχετίζεται με την οικονομία, με τα ασφαλιστικά μας ταμεία, με το μέλλον ολόκληρων γενεών που κάποια στιγμή θα έρθουν αντιμέτωπες με ένα τεράστιο ζήτημα για το οποίο δεν παίρνετε τις αποφάσεις που θα έπρεπε να πάρετε. Δεν αντιμετωπίζετε με σοβαρότητα το ζήτημα ακυρώνοντας έτσι το μέλλον της Χώρας.

Αυτός ο Προϋπολογισμός δεν αντιμετωπίζει στην ουσία κρίσιμα ζητήματα δομών και υποδομών. Βλέπουμε όλοι τι γίνεται τις τελευταίες δώδεκα ώρες στην Αττική με μια έντονη βροχόπτωση που ακυρώνει με αδιανόητο τρόπο την οικονομική και κοινωνική ζωή των πολιτών. Χωρίς έργα υποδομών, χωρίς αντιπλημμυρικά έργα. Υπάρχουν κεντρικοί δήμοι όλης της Αττικής που έχουν πλημμυρίσει και η συζήτηση για τα αντιπλημμυρικά δεν ανοίγει.

Μιλάμε για ανάπτυξη. Μιλάμε για επενδύσεις. Αλλά κάνουμε πως δεν βλέπουμε τον ελέφαντα στο δωμάτιο. Η Αττική –η μισή Ελλάδα– λειτουργεί καθημερινά σε συνθήκες παράλυσης. Θέλω να παρουσιάσω κάποια στοιχεία, τα οποία δίνει το Πολυτεχνείο και μια σειρά από ερευνητές, που αφορούν την καθημερινότητά μας. Θέλω να τα κρατήσετε γιατί πέρα και πάνω από χρώματα πρέπει να δούμε τι κάνει ο καθένας από εμάς.

- 22,5 χλμ/ώρα είναι η μέση ταχύτητα στο κέντρο της Αθήνας
- 30 λεπτά κάνουμε για δέκα χιλιόμετρα.
- 111 χαμένες ώρες ανά οδηγό το 2024 όταν ήταν 78 το 2022 και 104 το 2023.

Με απλά λόγια, υπάρχει ένα χάος που μεγαλώνει και μια Κυβέρνηση, παρά τις δεσμεύσεις του ίδιου του κυρίου Μητσοτάκη, που δεν κάνει τίποτα απολύτως. Οι μεγάλες αρτηρίες της Αττικής –Κηφισός, Συγγρού, Μεσογείων, Βουλιαγμένης, Κατεχάκη– είναι σε μόνιμη ασφυξία. Η Αττική Οδός ξεπερνά τα 300.000 οχήματα την ημέρα, με αύξηση σχεδόν 10% από το 2023. Αυτό δεν είναι απλή συμφόρηση. Είναι λειτουργική κατάρρευση μιας μητρόπολης τεσσάρων εκατομμυρίων κατοίκων. Και να δούμε και κάποια στοιχεία για τον Νότιο Τομέα που έχουν σημασία να τα δούμε. Γιατί και αυτή η Κυβέρνηση, αλλά και προηγούμενες κυβερνήσεις, έκαναν μια στρατηγική επιλογή, να στρέψουν την ανάπτυξη της Αττικής στο παραλιακό μέτωπο, στον Νότιο Τομέα.

Να δούμε, λοιπόν, τι γίνεται εκεί. Συγγρού, Ποσειδώνος, Βουλιαγμένης, Αλίμου είναι καθημερινά φρακαρισμένες. Επιχειρήσεις logistics, τουρισμού, εστίασης έχουν αύξηση κόστους 10–25%. Πάνω από 200 εκατ. ευρώ τον χρόνο χάνονται σε καθυστερήσεις. Μόνο ο Κηφισός «τρώει» 80–90 εκατομμύρια σε χαμένες ανθρωποώρες. Και το σημαντικότερο; Υπονομεύεται η αναπτυξιακή δυναμική συνολικά της Αττικής, και ειδικά του Νότιου Τομέα, του παραλιακού μετώπου, του Ελληνικού, του τουρισμού, της τεχνολογίας, του εμπορίου. Σας ρωτώ, λοιπόν. Ποιος επενδυτής θα φέρει και θα κρατήσει την έδρα του σε μια περιοχή όπου θέλουν μισή ώρα για να διανύσουν δέκα χιλιόμετρα;

Και σαν να μην έφτανε αυτό, τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς καταρρέουν. Μισό εκατομμύριο χαμένα δρομολόγια το 2024. Το 87% αυτών λόγω έλλειψης οδηγών. Μετρό και Τραμ έχουν μείωση 37.000 δρομολογίων μέσα σε έναν χρόνο. Και υπόσχεστε από το 2023 μια «νέα πολιτική βιώσιμης κινητικότητας». Είμαστε στο 2025 και ακόμη την ψάχνουμε. Και σε όλο αυτό το πλαίσιο, δεν έχει ανοίξει καν η συζήτηση γύρω από την πρώην ΠΥΡΚΑΛ. Τι θα γίνει εάν υλοποιηθεί αυτό το έργο και έρθουν χιλιάδες υπάλληλοι Υπουργείων σε εκείνη την περιοχή.

Το κυκλοφοριακό δεν είναι θέμα ταλαιπωρίας μόνο. Είναι ο μεγαλύτερος αναπτυξιακός αντίπαλος της Αττικής. Εάν δεν το δούμε στρατηγικά σήμερα, σε δέκα χρόνια δεν θα μπορούν να κυκλοφορήσουν τα αυτοκίνητα στην Αττική. Δεν έχετε στρατηγική και η Αττική οδηγείται σε βαθιά υποβάθμιση. Έχουμε καταθέσει επανειλημμένως διαδοχικές

Ερωτήσεις. Τον Φεβρουάριο του 2024, τον Νοέμβριο του 2024, τον Ιανουάριο του 2025, πριν από λίγους μήνες για την αστική σήραγγα της Ηλιούπολης και πριν από λίγες μέρες σύσσωμη η Κ.Ο. του ΠΑΣΟΚ έκανε αντίστοιχη Επερώτηση.

Τι έχουμε πάρει ως απάντηση; Υπηρεσιακά σημειώματα. Μετακύλιση ευθυνών σε Δήμους και Περιφέρειες. Καμία ολοκληρωμένη πολιτική. Καμία στρατηγική. Καμία προτεραιότητα. Απραξία με κόστος δισεκατομμυρίων.

Τι χρειάζεται τώρα; Ένα σχέδιο με θάρρος. Έχουμε καταθέσει μια σειρά προτάσεων. Επαναλαμβάνω συνοπτικά. Άμεσα χρειάζεται ενίσχυση συχνοτήτων Μετρό – Τραμ – Λεωφορεία. Προσλήψεις οδηγών με αναγνώριση προϋπηρεσίας. Σχέδιο αποσυμφόρησης Κηφισού – Συγγρού – Βουλιαγμένης. Ρύθμιση ωραρίων φορτοεκφόρτωσης.

Μεσοπρόθεσμα χρειάζεται να γίνουν νέοι λεωφορειόδρομοι στον Νότιο Τομέα. Πλήρης ανανέωση στόλου Μέσων Μαζικής Μεταφοράς καθώς και προεκτάσεις Μετρό / Τραμ με σαφές χρονοδιάγραμμα. Και μακροπρόθεσμα είναι αναγκαίο να γίνει ένας Ενιαίος Μητροπολιτικός Φορέας Κυκλοφορίας Αττικής καθώς και νέα χωροταξία και στρατηγικός σχεδιασμός μετακινήσεων.

Υπάρχει ανάγκη για ένα εντελώς διαφορετικό μοντέλο για τη χώρα. Ένα μοντέλο που το ΠΑΣΟΚ το έχει προτείνει. Ένα μοντέλο που να ασχολείται με τα μείζονα ζητήματα της οικονομίας και του Προϋπολογισμού του κράτους, με την ευημερία των πολιτών, με την ποιότητα της ζωής τους. Με την αντίληψη ότι όταν κάποιος είναι αναγκασμένος, επειδή η δική σας Κυβέρνηση έχει φέρει 13ωρο εργασίας, δεν μπορεί κάποιος να σπαταλάει επιπλέον μια ώρα για να πάει στη δουλειά του και μια ώρα για να επιστρέψει από αυτή. Όταν κάποιος έχει ανάγκη να πάει το παιδί του στο σχολείο δεν μπορεί να στερηθεί τη δυνατότητα αυτή εξαιτίας του ότι δεν φέρνετε αλλαγές και ρυθμίσεις στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, τις οποίες, μάλιστα, σας έχουμε επισημάνει.

Χρειαζόμαστε μια στρατηγική που να στηρίζει τους νέους ανθρώπους και να μην τους ωθεί στη μετανάστευση, να μειώνει τις ανισότητες και να μην τις βαθαίνει. Αυτό θα το πετύχουμε με σοβαρές πολιτικές στέγης και κοινωνική κατοικία. Στήριξη της οικογένειας και του παιδιού με σταθερότητα και όχι με επιδόματα της τελευταίας στιγμής. Υγεία στο επίπεδο των ευρωπαϊκών δαπανών σε μία τετραετία. Προστασία πρώτης κατοικίας. Κατώτατο μισθό μέσα από Συλλογικές Διαπραγματεύσεις. Επένδυση στη γνώση καθώς και στους Έλληνες καθηγητές των δημόσιων ελληνικών Πανεπιστημίων -για τα δικαιώματα των οποίων αδιαφορείτε. Στήριξη στη νεανική επιχειρηματικότητα και αντιμετώπιση των παθογενειών του κράτους.

Αυτό δεν είναι απλώς μια εναλλακτική. Δεν είναι μια θεωρητική προσέγγιση. Είναι η μόνη ρεαλιστική λύση για μια αξιοπρεπή Ελλάδα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορεί να ζούμε άλλο σε συνθήκες ασφυξίας. Οι πολίτες δεν μπορούν να ζουν με άγχος, με ανασφάλεια, με στασιμότητα. Οι νέοι δεν μπορούν να μεγαλώνουν σε μια χώρα με έναν Πρωθυπουργό που παρουσιάζει τα πράγματα χωρίς καμία άλλη εναλλακτική και λέει ότι «δεν γίνεται αλλιώς».

Γίνεται αλλιώς. Αλλά χρειάζεται κοινωνική και πολιτική βούληση. Και είναι προφανές ότι μετά την ανάληψη της Κυβέρνησης από τη Νέα Δημοκρατία έχετε δείξει ότι όλα αυτά δεν μπορείτε να τα κάνετε πράξη. Χρειάζεται μια πολιτική αλλαγή και το ΠΑΣΟΚ δεσμεύεται να τη φέρει».

Παύλος Χρηστίδης

Βουλευτής Β3' Νοτίου Τομέα Αθηνών

«Ο Γενικός μας Εισηγητής και οι Ειδικοί Εισηγητές του ΠΑΣΟΚ, που προηγήθηκαν ανέδειξαν τα βασικά στοιχεία του Προϋπολογισμού. Ο φετινός Προϋπολογισμός σπαταλάει ευκαιρίες, μοναδικές για τη χώρα μας, καθώς δεν αλλάζει το παραγωγικό μοντέλο κατ'ελάχιστον και πάνω από όλα δεν διασφαλίζει τη βιωσιμότητα και την προοπτική της ελληνικής οικονομίας.

Καμία Ελληνική Κυβέρνηση δεν είχε στο παρελθόν στη διάθεσή της τόσους πόρους προς αξιοποίηση, όπως αυτοί που διατέθηκαν μέσω της δημοσιονομικής χαλάρωσης, του Ταμείου Ανάκαμψης, της ΚΑΠ, του ΕΣΠΑ. Αναλογίζεται κανείς αν πράγματι αξιοποιήθηκαν αποτελεσματικά, και κυρίως με όρους κοινωνικής δικαιοσύνης και βιώσιμης ανάπτυξης, τα δισεκατομμύρια ευρώ που αθροίζουν οι παραπάνω πόροι. Αν διαχειρίστηκαν με τρόπο που να διασφαλίζει την πραγματική αύξηση του παραγόμενου πλούτου, την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων της Ελληνικής Οικονομίας καθώς και τη στήριξη και ανάδειξη της κοινωνίας σε συμμετόχο και δημιουργό της οικονομικής προσπάθειας.

Τα στοιχεία που κατά καιρούς βγαίνουν στο φως της δημοσιότητας από τις πιο έγκυρες πηγές, όπως η Eurostat, επιβεβαιώνουν ότι η χώρα μας είναι αρνητική πρωταθλήτρια σε μια σειρά από δείκτες που αφορούν τη μεγάλη πλειοψηφία του λαού μας. Εκείνο όμως που χαρακτηρίζει τον άδικο και αντικοινωνικό χαρακτήρα της οικονομικής πολιτικής της Κυβέρνησης, και συμπυκνώνει ο υπό συζήτηση Προϋπολογισμός, είναι το μίγμα των φορολογικών εσόδων, τόσο στη σχέση των άμεσων προς τους έμμεσους φόρους, όσο και στο ποιοι τελικά επωμίζονται το μεγαλύτερο μέρος της φορολογίας. Κι ως σας υπενθυμίσω ότι, με βάση τα στοιχεία του ΟΟΣΑ, είμαστε πρωταθλητές στη σχέση των άμεσων προς τους έμμεσους φόρους. Η σχέση αυτή, που το 2013 ήταν 1,41 διαμορφώθηκε με ευθύνη των κυβερνήσεων ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ σε 1,8 το 2019 και εν συνεχεία από της Ν.Δ., σε 2 το 2022, με μικρή αποκλιμάκωση στην πορεία, λόγω της αύξησης του φόρου εισοδήματος. Και παρά ταύτα παραμένει πολύ υψηλή καθώς η μέση αναλογία στην Ε.Ε είναι κάτω από την μονάδα.

Τι σημαίνει αυτό πρακτικά; Σημαίνει ότι η κατανάλωση των πλατιών λαϊκών στρωμάτων αιμοδοτεί κατά κύριο λόγο τα έσοδα του Προϋπολογισμού έναντι των εσόδων από φορολόγηση των εισοδημάτων και της μεγάλης περιουσίας. Ας δούμε τώρα τι σημαίνει αυτό για τους πλέον αδύναμους συμπολίτες μας που καταναλώνουν το σύνολο σχεδόν του εισοδήματός τους σε τρόφιμα και είδη εντελώς απαραίτητα για την επιβίωσή τους, χωρίς να έχουν περιθώριο για αποταμίευση. Σημαίνει ότι ένα σημαντικό μέρος του πενιχρού εισοδήματός τους, μεσοσταθμικά γύρω στο 17%, τους το αφαιρεί το μαγικό χέρι του φορολογικού συστήματος μέσω του Φ.Π.Α. και των άλλων φόρων κατανάλωσης.

Και δεν είναι μόνον η αρνητική σχέση της άμεσης με την έμμεση φορολογία, που αποτελεί την επιτομή της αδικίας του φορολογικού συστήματος, είναι και η εξέλιξη των απόλυτων μεγεθών που το αποδεικνύει. Με βάση τα στοιχεία των Προϋπολογισμών, ο ΦΠΑ από 17,6 δισ. ευρώ το 2025 προϋπολογίζεται στα 29,2 δισ. ευρώ για το 2026. Δηλαδή 11,5 δισ. ευρώ παραπάνω ή αλλιώς αύξηση κατά 65,3%. Το μεγαλύτερο μάλιστα μέρος αυτής της υπερβολικής αύξησης του ΦΠΑ οφείλεται στον πληθωρισμό, ο οποίος σωρευτικά για τα έτη 2019-2025 είναι 22%. Ειδικότερα δε για τα τρόφιμα είναι 35%. Εκεί δηλαδή που αναλώνεται το σύνολο ή τουλάχιστον το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματος των πιο αδύναμων συμπολιτών μας. Άρα η Κυβέρνηση χρησιμοποίησε τον πληθωρισμό για να αυξήσει τα φορολογικά έσοδα, μέσω κυρίως του ΦΠΑ και έτσι τα λαϊκά στρώματα υπέστησαν διπλή

αφαίμαξη. Τόσο λόγω ακρίβειας, όσο και της άδικης φορολογίας. Αποτέλεσμα, η λεηλασία του εισοδήματός τους και η υποβάθμιση της ποιότητας ζωής. Σήμερα, τα περισσότερα νοικοκυριά δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στα έξοδα της διαβίωσης τους, αφού τα εισοδήματά τους εξαφανίζονται στο πρώτο 20ημερο εκάστου μήνα.

Ερχόμαστε τώρα στην άμεση φορολογία και συγκεκριμένα στο φόρο εισοδήματος των φυσικών προσώπων. Όπου από 10,9 δισ. ευρώ το 2019 αυξήθηκε σε 15,2 δισ. ευρώ το 2025, δηλαδή κατά 45%. Και που οφείλεται αυτή η αύξηση; Κατά κύριο λόγο στη μη τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας, κάτι που αφαίρεσε από τις ονομαστικές αυξήσεις των εισοδημάτων, λόγω πληθωρισμού, ένα μεγάλο μέρος αυτών των αυξήσεων. Παρατηρούμε δηλαδή ότι και στην άμεση φορολογία η Κυβέρνηση εργαλειοποίησε τον πληθωρισμό για να αυξήσει τα έσοδα.

Δεν σας αρκεί, κύριοι της Κυβέρνησης, ότι δουλεύετε συστηματικά υπέρ των ολιγοπωλίων, των ισχυρών, και των μεσαζόντων αλλά επιπλέον χρησιμοποιείτε την ακρίβεια για την αύξηση των φορολογικών εσόδων και την δημιουργία υπερπλεονασμάτων. Αυτά που επί εποχής, ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ αποκαλούσατε «ματωμένα πλεονάσματα», και πράγματι έτσι είναι, αλλά τώρα ακολουθείτε τον ίδιο ακριβώς δρόμο.

Χαρακτηριστικό της αδικίας είναι ότι το μεγαλύτερο μέρος του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων το καταβάλλουν μισθωτοί και συνταξιούχοι! Παρά την προπαγάνδα σας για μείωση 72 φόρων, μεταξύ 2019-2026 τα φορολογικά έσοδα αυξήθηκαν από 51,2 δις το 2019 σε 73,6 δισ. ευρώ το 2026. Δηλαδή 22,4 δισ. ευρώ παραπάνω ή αλλιώς αύξηση 44%. Αυτό δεν το λες φορολογική ελάφρυνση, αλλά το αντίθετο.

Ποιους ευνόησε και ποιους άφησε λοιπόν στο έλεος των υψηλών συντελεστών και του πληθωρισμού η Κυβέρνηση; Έκανε πρώτα απ' όλα σημαντικές μειώσεις στη φορολογία συγκέντρωσης κεφαλαίων και στα διανεμόμενα μερίσματα ο φόρος επί των οποίων από 15% μειώθηκε στο 10% από τη Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ- ΑΝΕΛ και στη συνέχεια στο 5% από την Κυβέρνηση της ΝΔ. Ακόμα και με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ, η χώρα μας κατατάσσεται συστηματικά στις τελευταίες θέσεις στη φορολογία των μερισμάτων και ως προς τη διάρθρωση του φορολογικού της μίγματος και ως προς τον βαθμό ανατροφοδότησης της πραγματικής οικονομίας. Αυτή η δημοσιονομική αρχιτεκτονική καταδικάζει την χώρα σε μια «οικονομία του καφέ» χωρίς να ενισχύει ούτε τη βιομηχανία ούτε τον τεχνολογικό εξοπλισμό της χώρας.

Η Κυβέρνηση έσπευσε επίσης να αυξήσει στις 800.000 ευρώ το φορολογικό για τις γονικές παροχές για κάθε παιδί και κάθε γονέα, δηλαδή συνολικά πάνω από 3,2 εκ. ευρώ, για να ευνοήσει τους κάτοχους μεγάλης ακίνητης περιουσίας. Παράλληλα, φρόντισε να καταργήσει και τον συμπληρωματικό ΕΝΦΙΑ που διασφάλιζε έστω μία στοιχειώδη προοδευτικότητα στη φορολογία της ακίνητης περιουσίας.

Την ίδια ώρα που φορολογείτε την εργασία παραπάνω από τα κέρδη, ευνοείτε συστηματικά τους λίγους με την εφάπαξ φορολόγηση όσων δηλώσουν φορολογική κατοικία στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως ύψους εισοδήματος καθώς και με την προνομιακή μεταχείριση των συνταξιούχων της Ευρώπης, έναντι των Ελλήνων συνταξιούχων, με συντελεστή 7%. Ο δε συντελεστής φορολογίας εισοδήματος μειωμένος στο 20% για ποδοσφαιριστές, προπονητές και άλλους.

Προπαγανδίζει τώρα η Κυβέρνηση, τις φορολογικές εξαγγελίες της ΔΕΘ, τις οποίες σημειώνω εδώ ότι τις ψηφίσαμε γιατί κάποιοι συμπολίτες μας ελαφρύνονται και πράγματι κάθε ανάσα είναι απαραίτητη στο ασφυκτικό φορολογικό περιβάλλον που καλλιεργήσατε. Οι περισσότερες ελαφρύνσεις όμως ανήκουν στα μεσαία και μεγαλύτερα εισοδήματα, καθώς η Κυβέρνηση επέλεξε να παρέμβει στους μεσαίους συντελεστές και όχι να προβεί σε τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας. Σύμφωνα όμως με τα στοιχεία των

φορολογικών δηλώσεων που δημοσιοποιεί η ΑΑΔΕ, η μεγάλη πλειοψηφία των φορολογούμενων δεν είχε καμία ωφέλεια από τις κυβερνητικές ρυθμίσεις. Αυτός ο αριθμός ανέρχεται σε 2.961.286 φορολογούμενους σε σύνολο 6.678.421, δηλαδή 44,3% του συνόλου που έχει εισόδημα έως 10.000 ευρώ. Σε 1.749.181 φορολογούμενους με εισόδημα από 10 έως 15 χιλιάδες που θα έχουν εισπράξει ορισμένα ψίχουλα (20 έως 100 ευρώ σε ετήσια βάση). Άρα το 70% των φορολογούμενων δεν έχει κανένα πραγματικό όφελος.

Η μεγάλη κοροϊδία όμως της δήθεν φορολογικής μεταρρύθμισης αφορά τους νέους έως 30 ετών όπου οι 630.845 από τους 846.675 που υποβάλλουν φορολογικές δηλώσεις είναι αφορολόγητοι, καθώς έχουν εισόδημα κάτω των 10.000, άρα δεν θα έχουν κανένα όφελος. Για άλλη μια φορά, οι πιο φτωχοί και αδύναμοι δεν έχουν κανένα όφελος από την πολυδιαφημιζόμενη ως φορολογική σας μεταρρύθμιση. Παράλληλα, ένα άλλο 10 % των φορολογούμενων έχει ελάχιστα μηνιαία οικονομικά οφέλη, αναντίστοιχα με την οικονομική αφαίμαξη που έχει υποστεί, λόγω της μη τιμαριθμοποίησης της φορολογικής κλίμακας.

Ας δούμε και την πάταξη της φοροδιαφυγής είναι αλήθεια ότι η αύξηση του αριθμού των ηλεκτρονικών συναλλαγών, την οποία και υποστηρίζαμε, είχε θετικά αποτελέσματα στα έσοδα. Όμως από την εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού για το διαθέσιμο δημοσιονομικό χώρο δεν προκύπτει ότι αυτός οφείλεται στην πάταξη της φοροδιαφυγής και για αυτό αντιμετωπίζουμε με επιφύλαξη την κυβερνητική επιχειρηματολογία. Εξάλλου, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουμε από τα υψηλότερα ποσοστά στο κενό Φ.Π.Α., ενώ η αναποτελεσματικότητα των μηχανισμών καταπολέμησης της φοροδιαφυγής προκύπτει και από το γεγονός ότι η Κυβέρνηση θέσπισε και διατηρεί το λεγόμενο «χαράτσι» για τους ελεύθερους επαγγελματίες, με το οποίο αδικούνται οι πιο αδύναμοι. Μένουν να ευνοούνται αυτοί με τα μεγάλα εισοδήματα καθώς δηλώνουν κάτι παραπάνω από το τεκμαρτό εισόδημα και αποφεύγουν τον έλεγχο.

Και κάτι ακόμη. Αναρωτηθείτε αν είναι δίκαιο για τους κατοίκους των Διαπόντιων Νήσων να επιβαρύνονται με πλήρεις συντελεστές ΦΠΑ, την ίδια ώρα που οι κάτοικοι ακριτικών νησιών του Αιγαίου έχουν ευνοϊκότερη φορολογική μεταχείριση. Γιατί άραγε 2 μέτρα και 2 σταθμά για το Ιόνιο και το Αιγαίο; Στην πράξη, αυτή η διαφορά στη φορολογική αντιμετώπιση, που αντιστοιχεί σε περίπου 30% υψηλότερη έμμεση επιβάρυνση στο καλάθι της καθημερινότητας, δεν δημιουργεί συνθήκες ισονομίας, αλλά εδραιώνει μια άνιση πραγματικότητα για τα μικρά νησιά. Οι ακρίτες μας στα Ιόνια δεν απαιτούν εξαιρέσεις, απαιτούν ίση μεταχείριση και ίσες ευκαιρίες για όλους τους νησιώτες της χώρας.

Είναι πασιφανές ότι ο 7^{ος} Προϋπολογισμός σας, αποτελεί την επιτομή ενός άδικου φορολογικού συστήματος. Είναι λοιπόν απαραίτητη η αναδιάρθρωση του παραγωγικού μοντέλου της χώρας. Άλλωστε η δημοσιονομική επίδοση δεν αποτελεί για εμάς τον μοναδικό φακό αξιολόγησης της πορείας μας.

Χρειαζόμαστε ένα κράτος που θα μετρά, θα σταθμίζει και θα λογοδοτεί τόσο για το περιβάλλον όσο και την κοινωνία με βιώσιμη και ανθεκτική ανάπτυξη. Χρειαζόμαστε ένα δίκαιο φορολογικό σύστημα, που θα εξισορροπεί επιτέλους τη στρεβλή σχέση άμεσης και έμμεσης φορολογίας. Κι αυτό είναι για εμάς το μεγαλύτερο εργαλείο αποκατάστασης της κοινωνικής εμπιστοσύνης.

Οι εθνικοί πόροι πρέπει να κατανέμονται με αξιοκρατία και διαφάνεια, με θεσμικά αντίβαρα που εγγυώνται ίσες ευκαιρίες για όλους. Ίσες προσβάσεις σε κάθε μικρή ή μεσαία επιχείρηση, είτε δραστηριοποιείται στο κέντρο είτε στην περιφέρεια. Ανάπτυξη που δεν μοιράζεται, δεν είναι πραγματική ανάπτυξη, ενώ φορολογική και επενδυτική στρατηγική χωρίς σεβασμό στο περιβάλλον παραμένει ευχολόγιο.

Το ΠΑΣΟΚ-Κίνημα Αλλαγής οραματίζεται ένα άλλο μοντέλο ανάπτυξης με την κοινωνία και το περιβάλλον στο προσκήνιο, με καλοπληρωμένες δουλειές για την οικονομία

της γνώσης και της αγροτικής παραγωγής. Για όλα αυτά υπάρχει μόνο ένα μονοπάτι, αυτό της Πολιτικής Αλλαγής, και θέλουμε δίπλα μας τους πραγματικούς δημιουργούς της οικονομίας, τους φορείς της κοινωνικής και πολιτιστικής προόδου. Έχει έρθει η ώρα για την επόμενη σελίδα στη χώρα με ισόρροπη ανάπτυξη σε μια Ελλάδα για όλους».

Δημήτριος Μπιάγκης

Βουλευτής Κέρκυρας

«Δράττομαι της ευκαιρίας να ξεκινήσω από το τέλος της τοποθέτησης της προλαλήσας συναδέλφου, η οποία νομίζω ότι δαπάνησε αρκετά λεπτά από την ομιλία της για να αναφερθεί στον ΣΥΡΙΖΑ. Νομίζω ότι μια οφειλόμενη απάντηση πρέπει να υπάρξει. Περί Αντίνοου ο λόγος και βέβαια να πούμε ότι ο Αντίνοος, και το σύνολο των μνηστήρων, κάθε ονομασία τους διέπεται από μια ακριβή ανάλυση στην ελληνική ως προς το τι σημαίνει ο καθένας. Αντίνοος, λοιπόν, είναι αυτός που προσκρούει μετωπικά με τη νόηση, με την κοινή λογική. Σε αυτό, πράγματι, θα συμφωνήσουμε ότι ο κύριος Μητσοτάκης, με τα επτά χρόνια διοίκησής του, αν μη τι άλλο προσκρούει στο κοινό καλό, στο δημόσιο συμφέρον που είναι και η κοινή λογική όλων αυτών που έχουμε ορκιστεί εδώ να υπηρετούμε. Όμως, είναι πραγματικά προκλητικό, σε πολιτικό επίπεδο, να ακούω από ένα κόμμα, όπως είναι το ΠΑΣΟΚ Κίνημα Αλλαγής, το οποίο η Ιστορία το κατέγραψε ως έναν από τους βασικούς συντελεστές της χρεωκοπίας της χώρας. Μνημόνια δεν υπάρχουν. Η χρεωκοπία είναι ο κύριος κορμός ενώ το τι ήρθε μετά ήταν προς ίαση μιας χρεωκοπίας. Αυτή τη χώρα τη χρεωκόπησε ένα πολιτικό σύστημα, ένα παλαιό πολιτικό σύστημα δεκαετιών, το οποίο οικοδομήθηκε κυρίως από τα δύο κόμματα εξουσίας της εποχής εκείνης. Βεβαίως, ο δημοσιονομικός εκτροχιασμός, αναμφίβολα, φέρει την υπογραφή της κυβέρνησης Καραμανλή. Αλλά δεν ήταν από εκεί μόνο. Δεν ξεκίνησαν όλα το 2004. Ξεκίνησαν από πιο πριν και κορυφώθηκαν, δυστυχώς για την πατρίδα μας, και δυστυχώς για τα κόμματα του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας, με τη χρεωκοπία. Και όλα τα υπόλοιπα έπονται.

Επίσης, για το τρίτο μνημόνιο. Δεν υπάρχει τρίτο μνημόνιο. Υπάρχει, όμως, μια προαποφασισμένη κατάσταση του 2014. Το γνωρίζουν όσοι ασχολούνται πραγματικά με τα δημόσια οικονομικά. Αυτή είναι η αλήθεια διότι όταν ανέλαβε ο ΣΥΡΙΖΑ -δεν ήμουν μέλος τότε αυτής της Κυβέρνησης αφού τότε ήμουν μέλος της Αυτοδιοίκησης και ασχολήθηκα μετέπειτα, δηλαδή το 2019. Όταν, λοιπόν, ανέλαβε ο ΣΥΡΙΖΑ το 2015 -μιλάω με συναδέλφους- άδεια ταμεία. Μηδέν δημοσιονομική ικανότητα της χώρας. Ευτελισμός ευρωπαϊκός. Ταπείνωση της πατρίδας μας σε όλα τα επίπεδα. Δεν είχαμε στοιχειώδη επάρκεια για να καλύψουμε τίποτα. Και δεν πρέπει να ξεχνάμε. Είναι πολύ σημαντικό. «Όλβιος εστί όστις της Ιστορίας έσχε μάθησιν».

Η σημερινή συζήτηση αφορά τον Προϋπολογισμό, τον έβδομο και τελευταίο της Κυβέρνησης Μητσοτάκη. Εκτέλεσε και τον πρώτο του 2019, αλλά ήταν Προϋπολογισμός της Κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ. Άρα, είναι ο έβδομος και τελευταίος, ελπίζουμε και εκτιμούμε, για αυτή την Κυβέρνηση. Ένας Προϋπολογισμός που είναι καλό να δούμε τη μεγάλη εικόνα, εστιάζοντας όχι μόνο στον Προϋπολογισμό του 2026, αλλά και στο τι έχει συμβεί όλα αυτά τα επτά χρόνια.

Πράγματι, ο κύριος Μητσοτάκης υπήρξε τυχερός. Δεν είναι μόνο τα στελέχη του τυχερά με τα λαχεία. Ήταν και ο ίδιος τυχερός γιατί εν μέσω μιας πανδημικής και υγειονομικής κρίσης που πραγματικά δοκίμασε τις ζωές όλων μας, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο, του δόθηκε η δυνατότητα, από την «αυστηρή» ως τότε Ευρώπη -που το 2015 επεδίωκε μόνο την πειθαρχία- να αμοιβαιοποιηθεί το χρέος και να δοθεί μια δυνατότητα και μια διάσταση σε όλα τα κράτη-μέλη. Έτσι, είχαμε ως χώρα έναν δανεισμό 40 δις την πρώτη εποχή του Covid, είχαμε το Ταμείο Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης, άλλα 36 δις και βέβαια, ένα ΕΣΠΑ καθώς και τους αγροτικούς πόρους. Συνολικά, 100 δις. ευρώ διέθεσε αυτή η Κυβέρνηση αυτά τα επτά χρόνια. Εν πλήρη αντίθεση με το 2015-2019, που έπρεπε να ξύσουμε τον πάτο του βαρελιού για να βρούμε 60 δις. ευρώ. Άλλο, λοιπόν, είναι να ψάξεις

να βρεις 60 δις σε τέσσερα χρόνια, με μια χώρα ταπεινωμένη και ματωμένη, και άλλο να έχεις την ευχέρεια και τη διάθεση να διαθέτεις 100 δις. ευρώ σε μια επταετία. Παρόλα αυτά, παρ' όλη αυτήν τη χρυσή ευκαιρία για την πατρίδα μας και τη διάθεση των 100 δις. ευρώ, το αποτύπωμα είναι πραγματικά ασθενές και προβληματικό. Το θετικό αποτύπωμα, που θα ανέμενε κανείς από μια χώρα, η οποία διαθέτει πόρους 100 δις. ευρώ, στο κοινωνικό πεδίο, δυστυχώς δεν ήταν αρκετό.

Και τι έχουμε, λοιπόν, στον Προϋπολογισμό του 2026; Έχουμε μια Κυβέρνηση, της Νέας Δημοκρατίας, όπου χρηματοδοτεί τον εν λόγω Προϋπολογισμό -συνεχίζει με μια ιδεοληπτική εμμονή να τον χρηματοδοτεί-, μέσα από την ακρίβεια και την υπερφορολόγηση. Έχουμε έναν από τους υψηλότερους Φόρους Προστιθέμενης Αξίας στην Ευρώπη -τρίτος τη τάξει υψηλότερος-, έναν φόρο του 24%, ο οποίος έρχεται από την εποχή της χρεωκοπίας και ακόμα παραμένει. Και φυσικά όταν ο ΦΠΑ βρίσκεται σε αυτά τα δυσθεώρητα ύψη του 24% και έχουμε πληθωριστική πίεση διαρκούσα, αντιλαμβάνεστε ότι η έμμεση φορολογία υπάρχει, είναι εδώ και είναι συνεχώς αυξάνουσα επιβεβαιώνοντας ότι δεν υπάρχει τίποτα πιο άδικο σε αυτή τη ζωή, από την ίση αντιμετώπιση πολιτών άνισων μεταξύ τους. Αυτή είναι μια πραγματικότητα και με τον τρόπο που επιβάλλετε τον ΦΠΑ, συνεχίζετε να τιμωρείτε τον ελληνικό λαό. Τονίζουμε ότι είναι επιτακτική η ανάγκη για τη μείωσή του, έστω στα βασικά είδη διατροφής, όπως οι καλές πρακτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτείνουν.

Στηρίζετε λοιπόν σε αυτόν τον κύριο κορμό, αυτό είναι το *mentality* που διέπει ξανά την εκπόνηση του Προϋπολογισμού του 2026. Αυξάνετε τα έσοδα του ΦΠΑ, μειώνετε τις κοινωνικές δαπάνες, εν συναρτήσει πλέον και ποσοστιαία επί του Προϋπολογισμού, στηρίζετε σε διαρκείς υπερεκτιμήσεις επενδύσεων και εξαγωγών.

Περί υπερεκτιμήσεων ο λόγος, κύριε Πετραλιά, θα κάνω μια ειδική αναφορά για τις επενδύσεις, είναι καλό να δούμε το τι έχει συμβεί τα τελευταία χρόνια. Μπορεί να μην είναι αμιγώς στο δικό σας χαρτοφυλάκιο, να είναι του Υπουργείου Ανάπτυξης, αλλά νομίζω ότι εκπορεύονται πολύ ενδιαφέροντα συμπεράσματα γύρω από τις επενδύσεις, πού αυτές οδηγούνται και τι τελικά έπιασε τόπο.

Η χώρα κατατάσσεται τελευταία σε πραγματικούς μισθούς και αποταμίευση, δεν αξιοποιούνται ευρωπαϊκά εργαλεία, όπως οι Οδηγίες για τη μείωση του ΦΠΑ σε τρόφιμα, φάρμακα, σε νησιωτικές περιοχές, που αν μη τι άλλο είναι μια βασική ντιρεκτίβα και νόρμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και αγνοείτε το γεγονός ότι οι νησιωτικές περιοχές πρέπει να αντιμετωπίζονται διαφορετικά, καθώς εκ προοιμίου έχουν ένα μεγάλο handicap, μια μεγαλύτερη δυσκολία. Αυτή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι η μεγάλη εικόνα.

Ειδικότερα τώρα. Βιώνουμε πραγματικά μια φορολογική έκρηξη, που ξεκινά από το 2021 έως το 2025, ο πληθωρισμός αυξάνεται συνολικά 19%, αλλά ο ΦΠΑ αυξάνεται κατά 70%, τα έσοδα προφανώς, κατά 12 δις. ευρώ. Οι συνολικοί φόροι των ετών αυτών, συγκριτικά πάντα, είναι αυξημένοι κατά 53%, δηλαδή κατά 25 δις. ευρώ, έχουν σχεδόν τριπλάσια αύξηση από τον πληθωρισμό της περιόδου. Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας χρηματοδοτεί τον Προϋπολογισμό μέσα από την ακρίβεια και την κατανάλωση, όχι μέσα από τη δίκαιη φορολογία ή την ορθολογική ανάπτυξη.

Σε ότι αφορά δε τις δαπάνες και τα έσοδα προς το ΑΕΠ; Οι δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης έχουν μειωθεί κατά 6,8 μονάδες του ΑΕΠ από το 2021, τα έσοδα από φόρους έχουν αυξηθεί κατά 2,2 μονάδες του ΑΕΠ έως το 2026. Η Ελλάδα εμφανίζει τη μεγαλύτερη συρρίκνωση κοινωνικών δαπανών στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα τελευταία χρόνια.

Το πρωτογενές πλεόνασμα επίσης θέτει ένα ζήτημα καθώς έρχεται ως απόρροια μεγάλης λιτότητας. Ο Προϋπολογισμός του 2026, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ενσωματώνει υπερπλεόνασμα 3,1 δις, εν συναρτήσει με το 2025. Η Commission προβλέπει ακόμη μεγαλύτερα πλεονάσματα 3,8 δις. ευρώ, «ματωμένα», ωστόσο πλεονάσματα. Η Ελλάδα

παραμένει δεύτερη στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε ένταση δημοσιονομικής προσαρμογής και εδώ πρέπει να θυμίσουμε ότι, αν το μεγαλύτερο πρόβλημα της πατρίδας μας είναι το δημογραφικό, το μεγαλύτερο πρόβλημα της καθημερινότητας είναι η ακρίβεια.

Αν δείτε τι έχει συμβεί αυτά τα επτά χρόνια διοίκησης Μητσοτάκη σε αυτά τα κομβικά θέματα, τα λέει όλα. Δημογραφική συρρίκνωση έτι περαιτέρω, μέσα σε μια επταετία δραματικοί ρυθμοί και πτώση και για την ακρίβεια ούτε λόγος, νομίζω ότι δεν χρειάζεται καμία τεκμηρίωση, δυστυχώς.

Όσον αφορά τους μισθούς. Οι μισθοί Γενικής Κυβέρνησης προς ΑΕΠ υποχωρούν σταθερά, έχουμε τον πραγματικό μισθό το 2025 να είναι ο δεύτερος χαμηλότερος από το 2021. Οι συντάξεις δεν καλύπτουν την ακρίβεια, η αγοραστική δύναμη συνεχίζει να μειώνεται και η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 που το 2025 καταγράφει αρνητική μεταβολή πραγματικών μισθών, σύμφωνα με τη Φθινοπωρινή Έκθεση της ίδιας της Κομισιόν.

Τέλος αναφορικά με τον κοινωνικό Προϋπολογισμό, παιδεία, υγεία, ασφάλιση. Για να δούμε λίγο συγκριτικά με το 2022, που είναι μια χρονιά σχετικά πρόσφατη. Οικογενειακά επιδόματα μείον 47%, ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα μείον 38%, επίδομα στέγασης μείον 27%, για τις δε δαπάνες πρόνοιας, ο γνωστός ΟΠΕΚΑ, μείον 21%. Χαρακτηριστικό για το πώς αντιλαμβάνεται η Νέα Δημοκρατία το κράτος δικαίου και κυρίως τον κοινωνικό Προϋπολογισμό, το κοινωνικό κράτος. Στους Προϋπολογισμούς των Υπουργείων, υπάρχουν συρρικνώσεις και τεχνικές εξισορροπήσεις. Στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών θέλω να κάνω μια ειδική αναφορά διότι έχουμε μια μείωση κρατικών επιχορηγήσεων κατά 22 εκατ. ευρώ ετησίως. Έχουμε μείωση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων κατά 140 εκατ. ευρώ και βέβαια το 2023, που ήταν το έτος του εγκλήματος των Τεμπών, το Υπουργείο άφησε αδιάθετα 333 εκατ. ευρώ σε σύνολο 714 εκατ., υπό εκτέλεση, δηλαδή, σχεδόν 50%. Το κενό καλύπτεται τεχνικά με πόρους του RRF, του Ταμείου Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης, αμφίβολης απορρόφησης και εν συνόλω αποτελεσματικότητας. Υπάρχουν βέβαια αντίστοιχα και άλλες αναφορές που θα μπορούσαν να γίνουν για τα Υπουργεία.

Ωστόσο, ας αναφερθούμε λίγο στα φορολογικά μέτρα της Νέας Δημοκρατίας. Νομίζω ότι η φράση, επικοινωνία χωρίς ουσία, είναι η πιο εύγλωττη και η πιο ευκρινής γι' αυτό που βιώνουμε. Η μείωση του ΕΝΦΙΑ 50% σε περιοχές έως 15.000 κατοίκους κοστίζει μόλις 38 εκατ. ευρώ, δηλαδή, το 1,3% από τα συνολικά έσοδα που λαμβάνει το κράτος από τον ΕΝΦΙΑ. Γι' αυτό λέμε ότι είναι επικοινωνιακή πομπόλυγα, δεν έχει ουσιαστική βάση και έρεισμα. Η μείωση δε του ΦΠΑ στα νησιά έως 20.000 κατοίκων κοστίζει 25 εκατ. ευρώ, δηλαδή μόλις 0,09% των αυξημένων εισπράξεων του ΦΠΑ της τετραετίας 2021 - 2025. Ξέρετε οι συγκρίσεις και τα μαθηματικά είναι αμείλικτα και πεισματάρικα και γίνονται κατανοητά νομίζω στον κόσμο.

Πετρέλαιο θέρμανσης. Εδώ άλλη μια πρωτιά, η Ελλάδα η ακριβότερη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η διεθνής τιμή πετρελαίου, παρόλο που μειώθηκε κατά 19,2%, η μείωση στην Ελλάδα μόλις στο 5,6%. Η τιμή στην Ελλάδα, 1,13 ευρώ το λίτρο, είναι 19% υψηλότερη από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, όπου αμείβονται πολύ περισσότερο. Ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης στην Ελλάδα είναι 13 φορές μεγαλύτερος από το ευρωπαϊκό ελάχιστο. Σε αυτό το σημείο, περί Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης, να τονίσουμε ότι, ο ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία έχει καταθέσει εγκαίρως μία τροπολογία που είχε στόχο τη μείωση κατά 92,5%, από 280 ευρώ ανά 1.000 λίτρα σε 214 ευρώ ανά 1.000 λίτρα, το κατώτατο επιτρεπτό όριο που δίδεται η δυνατότητα.

Ξέρετε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όταν θέλουμε να είμαστε αξιόπιστοι στη ζωή και την πολιτική, πάντοτε κρινόμαστε νομοτελειακά εκ του αποτελέσματος και γι' αυτό ένας πυλώνας της δικής μας κριτικής είναι πραγματικά το πλήρες αναξιόπιστο υπόβαθρο που

διέπει τις πολιτικές της Κυβέρνησης. Εξηγούμαι: Αναφέρομαι στις αστοχίες των προβλέψεων, γεγονός που ουσιαστικά ταπεινώνει και την ίδια την αξιοπιστία σας. Η Κομισιόν υποβάθμισε το ΑΕΠ του 2025 για την Ελλάδα από 2,3 σε 2,1. Αντίθετα αναβάθμισε την Ευρωπαϊκή Ένωση από 1,1 στο 1,4. Οι επενδύσεις, υποβάθμιση για την Ελλάδα, στο μείον 0,9 και μείον 0,2. Η Ευρώπη αναβαθμίζεται στο συν 0,5 και 0,3. Ομοίως, για το 2023 προβλέψατε 15,5%, αυτή είναι η πρόβλεψη συν 15,5%, τελικό 6,6%. Για το 2024 πρόβλεψη 15,1% τελικό 4,3%. Για το 2025 πρόβλεψη 8,4%, τελικό εξαμήνου 2,1%, τέσσερις φορές έξω.

Ομοίως δεν πρέπει να λησμονείται και το ζήτημα των εξαγωγών, που εμφανίζουν υποβάθμιση μείον 1,3%. Παραμένει, δυστυχώς, ο ελέφαντας στο δωμάτιο, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Δυστυχώς, εισάγουμε υπερπολλαπλάσια απ' ό,τι εξάγουμε. Το εξαγωγικό προφίλ δεν έχει ενισχυθεί. Οι επενδύσεις, που θα εξηγήσω παρακάτω, δείχνουν ότι δεν έχουμε αντιληφθεί πού είναι το πρόβλημα στη διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας. Παραμένουμε σε μια ετεροβαρή σχέση εξάρτησης με το Real Estate. Παρόλο που βιώσαμε την κατάρρευσή του μόλις μας χτύπησε την πόρτα η υγειονομική κρίση, παραμένουμε εμμονικά εκεί, μέχρι να συναντήσουμε μια άλλη αντίστοιχη κρίση και να καταρρεύσει το σύστημα.

Ενδεικτικά παραδείγματα υπάρχουν πολλά. Θέλω να κλείσω με το κομμάτι των επενδύσεων, το οποίο νομίζω ότι παρουσιάζει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον και θα εξηγήσω. Επειδή είμαι και μηχανικός, διοικώ χρόνια επιχειρήσεις στο κομμάτι το κατασκευαστικό και όχι μόνο στα ιδιωτικά και θέλω να πιστεύω ότι έχω μια αντίληψη γύρω από τα ζητήματα αυτά. Πάμε, λοιπόν να δούμε τις προβλέψεις. Περί αξιοπιστίας ο λόγος, για την αύξηση των επενδύσεων. Όπως καταγράφονται στους Κρατικούς Προϋπολογισμούς, παρουσιάζουν μια συστηματική και με συνέπεια αστοχία. Αν συγκρίνουμε με τα πραγματικά στοιχεία, εστιάζοντας στην περίοδο μετά την πανδημία, θα δούμε ότι για το 2023 η πρόβλεψη του Προϋπολογισμού ήταν αύξηση κατά 15,5%, αλλά, τελικά, η πραγματική αύξηση –σας το είπα και πριν– ήταν 6,6%. Αυτό δεν έκαμψε την αισιοδοξία του επόμενου Προϋπολογισμού που προέβλεπε αύξηση των επενδύσεων 15,1% για το 2024 και, τελικά, είχαμε αύξηση μόλις 4,5%. Μάλιστα, εδώ –και θα το καταθέσω¹⁴– είναι ένα διάγραμμα που δείχνει, ακριβώς, στην γκρι μπάρα «τι προέβλεπαν οι κυβερνητικοί» και στην κόκκινη «τι, τελικά, επετεύχθη». Γιατί η επιτομή του λόγου μας είναι, πάντα, οι πράξεις μας και όταν αποτυγχάνουν οι προβλέψεις, η μία μετά την άλλη, η μία χρονιά μετά την άλλη, η μία εκτίμηση, η μία πρόβλεψη μετά την άλλη, αντιλαμβάνεστε ότι αυτό συνιστά την πλήρη αναξιοπιστία αυτού που τα λέει.

Για το 2025 η πρόβλεψη του περσινού Προϋπολογισμού ήταν κάπως συντηρητικότερη, στο 8,4%. Παρότι δεν υπάρχουν ακόμα στοιχεία, φαίνεται πως και πάλι θα πέσει έξω, αφού ο φετινός Προϋπολογισμός την έχει αναθεωρήσει προς τα κάτω, στο 5,7%. Όμως η αισιοδοξία παραμένει, αφού για το 2026 προβλέπεται αύξηση των επενδύσεων κατά 10,2%. Μένει να φανεί, αν η πραγματικότητα θα επιβεβαιώσει ή θα διαψεύσει αυτή την αδικαιολόγητη κυβερνητική αισιοδοξία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι επενδύσεις αποτελούν κεντρικό στοιχείο του κυβερνητικού αφηγήματος για την οικονομία. Ωστόσο, η χώρα μας με 16% ποσοστό των επενδύσεων στο ΑΕΠ βρίσκεται στην προτελευταία θέση των χωρών της Ευρώπης των 27, όπου ο μέσος όρος είναι σύμφωνα με τη Eurostat στο 21,2%. Όμως, το πρόβλημα δεν είναι τόσο ποσοτικό, όσο ποιοτικό. Η αύξηση των επενδύσεων που καταγράφεται στα 2 προηγούμενα έτη, οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά – και θα το δείτε σε νούμερα καταλήγοντας – στις κατασκευές. Όλα είναι γύρω από τις κατασκευές, χωρίς ιδιαίτερη συμμετοχή των παραγωγικών επενδύσεων, όπως π.χ. ο εξοπλισμός των επιχειρήσεων. Σε αυτή τη λογική

¹⁴ Δεν κατέθεσε το σχετικό έγγραφο έως την 8^η Δεκεμβρίου 2025.

αναφορικά με την αύξηση των επενδύσεων 2023, 2024, βάσει των στοιχείων Eurostat, τι παρατηρούμε; Ότι τα περίπου 3,5 δις από τις πραγματικές αυξήσεις των επενδύσεων, τα 3 δις από τα 3,5 οφείλονται στις κατασκευές και, ειδικότερα, οι επενδύσεις σε κατοικίες αυξήθηκαν κατά 1,4 δις, συνεισφέροντας το 42% της συνολικής αύξησης. Δηλαδή -και εδώ θα κλείσω, γιατί λέει πάρα πολλά- όταν επιλέγεις μονομερώς να επενδύσεις σε έναν χώρο που είναι ο κατασκευαστικός κλάδος, όπου ξέρουμε ότι κάνει κύκλους και ο κύκλος, πάντοτε, κλείνει και όταν κλείνει ο κύκλος και δεν είσαι προετοιμασμένος για την επόμενη μέρα, τότε θα βρεθείς στον γκρεμό.

Εμείς, τι λέμε; Ανασύνθεση, παραγωγική ανασύνταξη της χώρας με νέες τεχνολογίες, ψηφιακή πρόσβαση σε όλους και δυνατότητες, Τεχνητή Νοημοσύνη και ενσωμάτωση αυτής στην καθημερινότητα από την εκπαίδευση, μέχρι την παραγωγή και, βεβαίως, επιτέλους, μια επαναβιομηχανοποίηση της χώρας, για να μπορέσουμε να ενισχύσουμε το εξαγωγικό μας προφίλ. Αυτή η ετεροβαρύτητα στη μονοκαλλιέργεια του Τουρισμού και των Real Estate των επίπλαστων κατασκευών δεν οδηγεί πουθενά, παρά μόνο σημειακά μπορεί να προσφέρει μια ανάσα, αλλά σε βάθος χρόνου - γιατί εδώ βιώνουμε έναν μαραθώνιο –δυστυχώς, μας αφήνει εκτεθειμένους».

Χαράλαμπος (Χάρης) Μαμουλάκης

Βουλευτής Ηρακλείου

Αικατερίνη (Κατερίνα) Νοτοπούλου, Ειδική Εισηγήτρια της Κ.Ο. «ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»
Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης

«Συζητάμε σήμερα τον Προϋπολογισμό του 2026 σε μία περίοδο που η ελληνική κοινωνία βρίσκεται κάτω από πολύ μεγάλες πιέσεις. Ακρίβεια, χαμηλά εισοδήματα, στεγαστική κρίση, δημογραφική φθορά, υποχώρηση του κοινωνικού κράτους και συρρίκνωση του. Απέναντι, λοιπόν, σε αυτή τη σκληρή πραγματικότητα εσείς από την Κυβέρνηση επιχειρείτε να μας πείσετε πως φέρντε έναν Προϋπολογισμό που δήθεν υπηρετεί την ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και τη σταθερότητα. Όμως, η πραγματικότητα, κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, που βιώνουν οι πολίτες, είναι μία εντελώς διαφορετική ιστορία. Ο Προϋπολογισμός που φέρντε σήμερα αποτυπώνει με μεγάλη σαφήνεια το ταξικό πρόσημο της κυβερνητικής πολιτικής. Γιατί ενώ εσείς μιλάτε για δημοσιονομική υπευθυνότητα και σταθερότητα, για αύξηση επενδύσεων, για στήριξη και ενίσχυση των πολιτών αυτό που πραγματικά κάνετε είναι να συρρικνώνετε συστηματικά το κοινωνικό κράτος, να μειώνετε τις κοινωνικές δαπάνες και να αφήνετε τα νοικοκυριά εντελώς ανυπεράσπιστα απέναντι σε μία πρωτοφανή κρίση ακρίβειας, στην οποία διαρκώς επενδύετε. Το κοινωνικό κράτος αποδομείται με τις επιλογές σας, κύριοι της Νέας Δημοκρατίας. Το έχετε καταλάβει αυτό; Οι επιλογές σας είναι σαφείς. Λιγότερα για τους πολλούς, περισσότερα για τους λίγους. Λιγότερη στήριξη για τις οικογένειες και τους συνταξιούχους και τους νέους, για τους εργαζόμενους, για τους χαμηλόμισθους, για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Περισσότερη εύνοια για συγκεκριμένα οικονομικά μεγάλα συμφέροντα και για όσους, ήδη, διαθέτουν την ισχύ.

Ας μιλήσουμε λίγο για το κοινωνικό κράτος και τις κοινωνικές δαπάνες. Πιο συγκεκριμένα όμως. Γιατί αν θέλουμε να πούμε ότι έχουμε έναν Προϋπολογισμό που στηρίζει την κοινωνική συνοχή τότε θα πρέπει να μπορείτε να το αποδείξετε. Την ώρα, λοιπόν, που μιλάτε για κοινωνική συνοχή μειώνετε τον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας κατά 200 εκατ. Πέρσι ήταν 4 δις ενώ για το 2026 θα είναι 3,8 δις. Αυτό είναι μείωση 5%. Προχθές είχαμε διαμαρτυρίες ξανά από τους εργαζόμενους του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής. Τι λένε οι άνθρωποι; Λένε ότι λειτουργούν μέσα σε ένα Υπουργείο που εδώ και δυόμιση χρόνια, ενώ το έχετε κάνει κορωνίδα της επικοινωνιακής τακτικής σας, δεν έχει οργανόγραμμα. Δεν έχει οργανισμό. Δεν έχουν συγκεκριμένα καθήκοντα. Έχουν τεράστιο φόρτο εργασίας. Ένας υπάλληλος σε κάθε κρίσιμη υπηρεσία κοινωνικής προστασίας; Κάνετε μετακινήσεις χωρίς καμία λογική και καμία επιστημονική τεκμηρίωση αντί να ενισχύετε αυτό το κρίσιμο Υπουργείο. Και φυσικά με μισθούς πείνας όπως δίνετε σε όλους τους δημοσίους υπαλλήλους.

Η Κυβέρνηση, λοιπόν, υποστηρίζει ταυτόχρονα ότι αυξάνει με αυτόν τον Προϋπολογισμό τις μεταβιβάσεις στον ΟΠΕΚΑ κατά 49 εκατ. ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο έτος και αυτό είναι παραπλανητικό. Δείτε τι κάνετε σε σχέση με το 2022. Τις μειώνετε, κυρίες και κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, κατά 717 εκατ. ευρώ. Αυτό σημαίνει μείωση 18%. Αυτό δεν είναι ενίσχυση του ΟΠΕΚΑ είναι προφανώς αποδόμηση. Και αν δούμε και τις επιμέρους παροχές στον ΟΠΕΚΑ, η εικόνα γίνεται πιο ανησυχητική. Ετοιμάζεστε, οι βουλευτές της συμπολίτευσης, να ψηφίσετε μείωση οικογενειακών επιδομάτων κατά 635 εκατ. ευρώ., δηλαδή 47,6%. Μισός Προϋπολογισμός περίπου. Σε μία χώρα που το δημογραφικό δεν είναι απλώς μια πίεση και απλώς μια κρίση αλλά μια εθνική απειλή.

Ετοιμάζεστε να ψηφίσετε μείωση ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος κατά 307 εκατ. ευρώ, δηλαδή κατά 38% σε σχέση με το 2022. Και αυτό είναι το μοναδικό εργαλείο προστασίας όσων, ήδη, ζουν σε συνθήκες φτώχειας. Αυτό το εργαλείο το φέραμε, το

θεσμοθετήσαμε και κράτησε ανθρώπους όρθιους στην πιο δύσκολη περίοδο και αντί να το επεκτείνετε το πετσοκόβετε ξανά και ξανά.

Μειώνετε το επίδομα στέγασης, κατά 110 εκατ. ευρώ, δηλαδή κατά 26%, την ώρα που τα ενοίκια έχουν αυξηθεί τρομακτικά.

Μειώνετε το επίδομα γέννησης κατά 5 εκατ. ευρώ.

Ελάτε, να μας πείτε για το πώς στηρίζεται τη μητρότητα. Ελάτε, να μας πείτε για την εθνική σας στρατηγική για το δημογραφικό μετά από αυτήν τη μείωση. Σε συνθήκες ακρίβειας και δημογραφικής κατάρρευσης, εσείς επιλέγετε να κάνετε συνειδητές περικοπές στον Προϋπολογισμό των οικογενειών. Επιλέγετε να κόψετε με αυτόν τον Προϋπολογισμό ακριβώς από εκεί που υπάρχει η μεγάλη ανάγκη.

Δεν είναι μόνο οι περικοπές, όμως. Εμπαιζετε τον ελληνικό λαό και την ελληνική κοινωνία. Είναι ο εμπαιγμός γύρω από το επίδομα στέγασης. Εσείς λέτε ότι θα δώσετε 250 ευρώ ενώ δεν κάνετε τίποτα για να μειωθούν οι τιμές των ενοικίων, για να βγούνε ακίνητα στην αγορά, για να δημιουργήσετε κοινωνική προσβάσιμη και προσιτή κατοικία όπως γίνεται σε όλη την Ευρώπη. Δεν κάνετε τίποτα για να ρυθμίσετε τη Golden Visa ή τη βραχυχρόνια μίσθωση. Το μόνο που κάνετε είναι να επιδοτείται τις αυξήσεις ενοικίου και μάλιστα για πάρα πολύ λίγους.

Τον ίδιο εμπαιγμό επιφέρετε και στους συνταξιούχους με τα 250 ευρώ ενώ καταργήσατε τη 13^η σύνταξη που εμείς επαναφέραμε. Ποιο θα ήταν το κόστος αν υπήρχε τόσα χρόνια η 13^η σύνταξη; 6,6 δις για έξι χρόνια, δηλαδή 1,1 δις τον χρόνο. Εσείς τι δίνετε; Δίνετε τώρα 350 εκατ. ευρώ. Και μάλιστα με τα κριτήρια που βάζετε, εξαιρείτε και τους περισσότερους συνταξιούχους από τη μεσαία τάξη αλλά και τους πιο ευάλωτους.

Δεν είναι μόνο ο εμπαιγμός. Δεν είναι μόνο οι περικοπές αλλά είναι και η κατάργηση βασικών εργαλείων στήριξης της κοινωνικής συνοχής σε συνθήκες κρίσης.

Η Νέα Δημοκρατία έχει να δώσει το ΤΕΦΑ δύο χρόνια. Το βασικότερο πρόγραμμα για τρόφιμα, για είδη πρώτης ανάγκης στα πιο ευάλωτα νοικοκυριά. Κανένα δίκτυ προστασίας.

Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός.

Ας δούμε τι φέρνει ο Προϋπολογισμός σας.

Φέρνει την Ελλάδα πάλι στις χειρότερες θέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη χώρα μας 2 εκατ. και 740 χιλ. άνθρωποι βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Το ποσοστό για τα παιδιά έως 17 ετών είναι 27,9%, με βάση τα στοιχεία της EUROSTAT και της ΕΛΣΤΑΤ, δηλαδή ένα στα τρία παιδιά στη χώρα μας κινδυνεύει από ακραία φτώχεια. 480.000 παιδιά. Τι κάνετε; Ούτε σχολικά γεύματα.

Η Ελλάδα είναι στην πρώτη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση στον δείκτη υποκειμενικής φτώχειας. Το 66% των πολιτών δηλώνει ότι δεν τα βγάζει πέρα. Το 42% των πολιτών ότι δεν μπορεί να πληρώσει βασικούς λογαριασμούς, ενοίκια, δόσεις δανείων. Το 11,2% των πολιτών δεν μπορεί να εξασφαλίσει βασικά είδη διατροφής κάθε δεύτερη μέρα. Ξαναλέω. Καταργήσατε και το ΤΕΦΑ. Το 19% των νοικοκυριών δεν μπορεί να θερμάνει επαρκώς το σπίτι του. Είδαμε σκηνές στη Φλώρινα, στα Γιάννενα όπου τα νοικοκυριά κρυώνουν και επιμένετε να μη μειώνεται τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης.

Αυτή είναι η πραγματικότητα, λοιπόν, πίσω από τις θριαμβολογίες σας.

Ας δούμε όμως και τι συμβαίνει σε σχέση με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Κοινωνικών Επιδομάτων. Μόνιμα η Ελλάδα στις χειρότερες θέσεις. Είμαστε στην 25^η θέση στα οικογενειακά επιδόματα. Στην 24^η στα αναπηρικά. Στην 23^η στα επιδόματα φτώχειας. Στην 17^η στα στεγαστικά επιδόματα. Η Ελλάδα χωρίς ουσιαστικό δίκτυ προστασίας και αν εσείς μας λέτε ότι έρχονται κόφτες από την Ευρωπαϊκή Ένωση, εμείς σας λέμε να κάνετε τουλάχιστον αυτό που ισχύει στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Τουλάχιστον στην Ευρώπη ο μέσος όρος κοινωνικής κατοικίας είναι 11%. Στην Ελλάδα είμαστε στο απόλυτο μηδέν. Τα

πήρατε από το Ταμείο Ανάκαμψης. Τα δώσατε στις τράπεζες να επιδοτήσει τα επιτόκια και έτσι αυξήθηκαν οι τιμές της αγοράς. Δεν κάνατε κοινωνική κατοικία. Αυτοί είστε. Αυτές είναι οι επιτυχίες σας.

Κοινωνικές μεταβιβάσεις στη μείωση της φτώχειας. Γιατί μειώθηκε το δίκτυ προστασίας; Το δίκτυ προστασίας εξασθενεί αντί να ισχυροποιείται. Γιατί ενώ το 2021 τα κοινωνικά επιδόματα είδαμε ότι μείωναν τον κίνδυνο της φτώχειας κατά 5,1 ποσοστιαίες μονάδες, το 2024 η επίδρασή τους περιορίστηκε στις 3,9 ποσοστιαίες μονάδες. Οι συντάξεις μείωναν τον κίνδυνο φτώχειας κατά 23,5% το 2021 ενώ τώρα το 2024 μόλις 21,5%. Αυτό είναι αποτέλεσμα της πολιτικής σας και αποτυπώνεται και σε αριθμούς αλλά κυρίως αποτυπώνεται στις ζωές.

Εικόνα στην εργασία με τα στοιχεία της ΔΥΠΑ. Η ΔΥΠΑ έχει μείωση εσόδων κατά 205 εκατ. ευρώ, μείωση των προγραμμάτων απασχόλησης κατά 100 εκατ. ευρώ, μείωση δαπανών κατάρτισης κατά 174 εκατ. ευρώ, δηλαδή αυτό είναι μείωση του 37%.

Και την ίδια ώρα, εν μέσω αυτής της εικόνας, εσείς που έχετε ξηλώσει τις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας. Εσείς που δεν λέτε τι θα κάνετε με τη Γενική Συλλογική Σύμβαση, έχετε φλομώσει τον κόσμο στο ψέμα. Η κυρία Κεραμέως και όλα τα στελέχη της Νέας Δημοκρατίας έχετε φλομώσει τον κόσμο στο ψέμα σε σχέση με τις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας. Είμαστε στις χειρότερες θέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι εργαζόμενοι δεν καλύπτονται. Δεν έχετε επαναφέρει πολύ βασικούς όρους που υπήρχαν πριν τα μνημόνια υπέρ των εργαζομένων και ταυτόχρονα έχετε καταργήσει το οκτάωρο και φέρατε δεκατρείς ώρες εργασίας. Και αυτό το παρουσιάζετε ως επίτευγμα. Αλλά μιλάτε για εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής την ίδια στιγμή και επίλυση του δημογραφικού και είστε εσείς που καταργήσατε το πενθήμερο. Είστε εσείς που ποινικοποιήσατε τη συνδικαλιστική δράση. Εσείς της Νέας Δημοκρατίας είστε αυτοί που το ψηφίζετε.

Λοιπόν, το αποτέλεσμα αυτού του Προϋπολογισμού θα είναι μια αγορά εργασίας πιο ασταθής πιο επικίνδυνη και πιο άνιση. Στο πρώτο δεκάμηνο του 2025 καταγράφηκαν 178 θάνατοι εργαζομένων περισσότεροι από το 2024. Δεν θα το συνηθίσουμε αυτό. Δεν θα συνηθίσουμε τα εργασιακά ατυχήματα και τα δυστυχήματα. Δεν θα συνηθίσουμε αυτή σας την πολιτική που είναι επικίνδυνη για τη ζωή του εργαζόμενου.

Πάμε και στην υγεία και με αυτή θα κλείσω. Λοιπόν, μειώνεται με αυτόν τον Προϋπολογισμό τις δαπάνες προσωπικού στα δημόσια νοσοκομεία κατά 24 εκατ. ευρώ. Πάμε στα νοσοκομεία της Θεσσαλονίκης. Η κατάσταση είναι απολύτως οριακή στο ΑΧΕΠΑ. 465 οργανικές θέσεις είναι κενές. Επίσης, λειτουργούν μόνο τέσσερις από τις δέκα χειρουργικές αίθουσες. Αυτό σημαίνει μήνες αναμονής για τους ανθρώπους που πρέπει να μπουν στο χειρουργείο. Στο Ιπποκράτειο, 4.000 άνθρωποι βρίσκονται σε λίστα αναμονής για τα χειρουργεία. Στο Θεαγένειο, το 30% των οργανικών θέσεων παραμένει κενό. Η EUROSTAT καταγράφει 13,4% ανικανοποίητες ιατρικές ανάγκες, το υψηλότερο ποσοστό σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση και εσείς μειώνετε τον Προϋπολογισμό για τις δαπάνες προσωπικού στα δημόσια νοσοκομεία. Αυτοί είστε και αυτό θα ψηφίσετε.

Στεγαστική κρίση. Η Ελλάδα έχει 28,9% επιβάρυνση για τη στέγη, 65,1% υπερεπιβάρυνση για μονοπρόσωπα νοικοκυριά, 82% των νέων από 16 έως 29 να ζουν με τους γονείς τους. Είπα νωρίτερα ότι εσείς απαντήσατε με την επιδότηση, την επιστροφή ενοικίου και το πρόγραμμα «Σπίτι μου».

Για τα άτομα με αναπηρία, οι παροχές αυξάνονται μόλις κατά 1,5%, σε συνθήκες εκρηκτικής ακρίβειας. Δεν ακούτε το αναπηρικό κίνημα. Πόσες φορές σας στείλαμε επιστολή και ζητήσαμε να συνεδριάσει η Βουλή, για το κρίσιμο θέμα της στήριξης γονέων των παιδιών με αναπηρία; Για ένσημα, για κοινωνικό μισθό και αξιοπρέπεια. Αδιαφορήσατε όλοι σας. Οι

στέγες υποστηριζόμενης διαβίωσης δεν υπάρχουν πουθενά και μας λέτε για δήθεν στήριξη των ατόμων με αναπηρία.

Επειδή, λοιπόν, ο Προϋπολογισμός σας έχει ένα απολύτως ταξικό πρόσημο. Επειδή οι κοινωνικές δαπάνες συρρικνώνονται, εμείς δεν ξεχνάμε να επισημάνουμε -και ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε- πως στηρίζετε αυτούς με τα πολλά υπερκέρδη. 3,8 δισ. ευρώ κέρδη των τραπεζών σε εννέα μήνες. Άθικτα. 1,7 δισ. ευρώ κέρδη της ΔΕΗ, 1500 ΑΦΜ, 4 δισ. ευρώ σε μερίσματα, φορολογούνται με 5%, όταν ο μέσος μισθωτός των 20.000 φορολογείται με 22%. Αυτός δεν είναι Προϋπολογισμός κοινωνικής ευημερίας. Είναι Προϋπολογισμός ολιγαρχίας, είναι ταξικός, είναι ανισότητας, είναι μεροληπτικός.

Εμείς, επιμένουμε, έχουμε καταθέσει πάρα πολύ συγκεκριμένες προτάσεις. Πραγματική στήριξη των νοικοκυριών. Μείωση άδικων φόρων. Ενίσχυση κοινωνικών δαπανών. Ισχυρό κοινωνικό κράτος. Πολιτικές στέγασης με δημόσιο χαρακτήρα. Προστασία της εργασίας. Επένδυση στο σύστημα υγείας και παιδείας.

Κοινωνική συνοχή χωρίς κοινωνικό κράτος δεν υπάρχει. Κοινωνική συνοχή με κυβέρνηση Μητσοτάκη δεν υπάρχει. Μόνη λύση η προοδευτική διακυβέρνηση για ισχυρό κοινωνικό κράτος».

Αικατερίνη (Κατερίνα) Νοτοπούλου

Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης

«Οι μόνοι που μπορούν να χαίρονται με τον Προϋπολογισμό που καταθέσατε για το 2026 είναι οι μεγάλοι επιχειρηματικοί όμιλοι, ιδιαίτερα εκείνοι της Πολεμικής Βιομηχανίας, οι εφοπλιστές, οι όμιλοι της Ενέργειας και του Εμπορίου, οι μεγάλοι όμιλοι της Ιδιωτικής Υγείας και του Φαρμάκου και φυσικά, η «Αγία» Ευρωπαϊκή Ένωσή σας που έσπευσε μέσω της Κομισιόν να τον αξιολογήσει θετικά, μαζί με το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό σχέδιο της Ελλάδας σύμφωνα με το Φθινοπωρινό Πακέτο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου που δόθηκε στη δημοσιότητα. Για να μην ξεχνάμε και ότι τα μνημόνια διαρκείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζουν και βασιλεύουν.

Όλοι οι παραπάνω μπορούν να τρίβουν τα χέρια τους, μιας και για μια ακόμη χρονιά έρχεται μια ακόμη αντιλαϊκή Κυβέρνηση, συνεχίζοντας το βρώμικο έργο των προηγούμενων και προετοιμάζοντας το έδαφος για να προχωρήσει η επόμενη. Έρχεται, να ενισχύσει την τεράστια φοροαφαίμαξη του λαού, σε συνθήκες συνολικής επίθεσης στο εργατικό λαϊκό εισόδημα. Έρχεται, να δώσει τεράστια πακέτα στήριξης στο κεφάλαιο και ψίχουλα για τις ανάγκες της πλειοψηφίας από αυτή τη λεηλασία των εργαζομένων, βιοπαλαιστών αγροτών, επαγγελματιών. Έρχεται –με εργαλείο όλα αυτά– να προσαρμόσει ακόμα περισσότερο την οικονομία της χώρας στις τωρινές απαιτήσεις της αστικής τάξης, δηλαδή στις συνθήκες της πολεμικής οικονομίας, με την Ελλάδα να είναι χειροπόδαρα δεμένη στο ευρωατλαντικό ιμπεριαλιστικό μπλοκ. Αυτή είναι η οικονομική πλευρά της αλλαγής κουλτούρας που ζήτησε ο Υπουργός Άμυνας, με τα φέρετρα, με τις σημαίες. Φυσικά, αντίστοιχες δηλώσεις ακούγονται και από τις υπόλοιπες χώρες του «κοινού σπιτιού» σας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ξεκινάμε με αυτές τις βασικές διαπιστώσεις, μιας και κύριο χαρακτηριστικό της όλης συζήτησης που γίνεται πάνω στο κείμενο του Προϋπολογισμού, τόσο από τη μεριά της Κυβέρνησης όσο και από τα υπόλοιπα κόμματα, είναι μια προσπάθεια να μετατραπεί αυτή σε μια κουβέντα τεχνική, λογιστική, «τόσα για το ένα, τόσα και το άλλο». Άρα, αποτελεί και αντιπαράθεση τελικά, στο ποιος είναι πιο ικανός οικονομολόγος, λογιστής, διαχειριστής μιας δεδομένης όμως κατάστασης. Στην κατεύθυνση αυτή, οδηγούν οι τοποθετήσεις όλων σας, όπως για παράδειγμα οι λεγόμενες κοστολογημένες προτάσεις που επαναλαμβάνετε μονότονα, μάλιστα ως το κύριο, το πρωταρχικό κριτήριο, με το οποίο μπορεί να ξεκινάει η οποιαδήποτε συζήτηση για τη μία ή την άλλη δαπάνη.

Επί της ουσίας, η προσπάθεια σας να περάσετε στο λαό που υποφέρει χρόνια και χρόνια μέσα στο άδικο και εκμεταλλευτικό σας σύστημα, κάτω από την μπότα του εχθρικού αστικού κράτους σας, την πεποίθηση πως αν θέλει να ικανοποιήσει κάποια βασική του ανάγκη, θα πρέπει να στερηθεί κάποια άλλη. Πως αν θέλει υγεία, θα πρέπει να στερηθεί παιδείας. Αν θέλει να πληρώνει λιγότερο φόρο, θα πρέπει να βρει το αντίστοιχο ισοδύναμο για να καλύψει την απώλεια και ούτω καθεξής. Βέβαια, σε καμία περίπτωση σε όλη αυτή την εξίσωση, δεν μπορούν να αγγιχτούν τα τεράστια κέρδη των επιχειρηματικών ομίλων, των τραπεζών, μεγαλοεμπόρων, εφοπλιστών, βιομηχάνων. Αποτελούν εξάλλου επιταγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι λεγόμενοι ισοσκελισμένοι Προϋπολογισμοί και τα πρωτογενή πλεονάσματα. Είναι οι δεσμεύσεις, τις οποίες έχετε στηρίξει όλοι σας με τα μνημόνια διαρκείας που έχετε ψηφίσει επίσης, όλοι σας. Μέσα σε αυτά τα ασφυκτικά για τον λαό πλαίσια, κινείται η όποια αντιπαράθεση σας, η προτασεολογία σας και ο καυγάς σας. Για το λόγο αυτό λέμε, ότι δεν έχει καμία σχέση με τις πραγματικές ανάγκες του λαού.

Είναι χαρακτηριστικό ότι κοινή συνισταμένη όλων σας, είναι η ανάγκη τήρησης της λεγόμενης δημοσιονομικής σταθερότητας που δεν είναι τίποτε άλλο, από την επίσημη ονομασία του μόνιμου κόφτη στην κάλυψη των αναγκών και διεκδικήσεων του λαού. Εδώ, είστε επίσης, αντιστοιχισμένοι όλοι σας. Ιδίως οι διάφοροι αυτοαποκαλούμενοι αντισυστημικοί, με το άγχος σας να είναι –όπως το τόνισε μια τοποθέτηση– ότι «ο δημοσιονομικός χώρος του 2026 δεν αποδεικνύει ανθεκτικότητα, αλλά αναδεικνύει συγκυριακή φύση δημοσιονομικής ισορροπίας». Αυτό είναι το άγχος σας. Αυτό βέβαια, δε σας αποτρέπει στο ελάχιστο από το να ζητάτε φτηνή ενέργεια για τους βιομηχάνους, καλώντας την Κυβέρνηση να βρει ένα μοντέλο που να την εξασφαλίσει στο εγχώριο κεφάλαιο. Ή να συμφωνείτε στην εξαίρεση από τους κανόνες αυτής της περιβόητης δημοσιονομικής σταθερότητας των στρατιωτικών δαπανών. Πρόκειται για τουλάχιστον 30 δισεκατομμύρια ευρώ μέχρι το 2036. 30 δισεκατομμύρια. Αυτά, εξαιρούνται από τη λεγόμενη δημοσιονομική σταθερότητα. Αφήστε λοιπόν τα κροκοδείλια δάκρυα και τους σκυλοκαυγάδες.

Στη συζήτηση στην Ολομέλεια, η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΚΚΕ θα αναφερθεί αναλυτικά στα στοιχεία και τον προσανατολισμό των εσόδων και δαπανών που περιλαμβάνει το κείμενο. Παίρνοντας υπόψη τις δημόσιες τοποθετήσεις του οικονομικού επιτελείου της Κυβέρνησης για τη στήριξη του σχεδίου του Προϋπολογισμού, θα ήθελα να σταθώ στα εξής, σε ό,τι αφορά τις δαπάνες.

Πρώτο, σε σχέση με τα περιβόητα μέτρα της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης. Κύριε Υπουργέ, κυριολεκτικά, δύο μήνες μας έχετε ζαλίζει. Έχετε ζαλίζει και το λαό, με τις «παροχές» που του εξασφαλίσατε, για να δικαιολογήσετε τη μεγάλη σφαγή με τα πρωτογενή ματωμένα πλεονάσματα, που με βάση τα στοιχεία του δεκάμηνου, είναι ήδη πάνω από 10 δισεκατομμύρια. Το 2025, θα σπάσετε και το προηγούμενο ρεκόρ.

Κλέβετε από το υστέρημα του λαού κάθε χρόνο όλο και περισσότερα. Στα 70 δις θα φτάσει το μέγεθος της κλοπής για το 2026, όταν οι όμιλοι θα δώσουν για το ίδιο έτος, μόλις 3,5 δισεκατομμύρια. Πετάτε μάλιστα στάχτη στα μάτια, χλιοανακοινώνοντας δημοσιονομικές παρεμβάσεις, όπως τις ονομάζετε, 2,9 δισεκατομμύρια, από τα 70. Αλλά κι αυτό το νούμερο, τα 2,9 δις, αμφισβητούμενο είναι. Αφού και εσείς οι ίδιοι, από τη μία, ανακοινώνετε για παράδειγμα, 1,2 δισεκατομμύρια κοστολόγηση του φορολογικού πακέτου, όπως το ονομάζετε. Ενώ από την άλλη, στον Προϋπολογισμό που καταθέσατε, υπολογίζετε 0,1 δισεκατομμύρια δαπάνη! Όπως και να έχει όμως, μιλάμε για ψίχουλα, για πούδρα. Πόσο μάλλον σε σχέση με τα όσα αφαιρείτε από τη λαϊκή τσέπη. Επαναλαμβάνω 70 δις για το 2026. Πολύ λογικά, υπάρχει το εξής ερώτημα: Πού πάνε τα υπόλοιπα; Μα φυσικά, πάνε στους μεγάλους επιχειρηματικούς ομίλους.

Με βάση, λοιπόν, τα όσα ανακοινώσατε εσείς οι ίδιοι - και μόνο αυτά που περιλαμβάνει το «καλάθι της ΔΕΘ», γιατί υπάρχουν ακόμα πολλά «καλάθια» για τους επιχειρηματικούς ομίλους. Έχουμε τα εξής: 16,7 δισεκατομμύρια από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, 200 εκατομμύρια στις εξαγωγικές εταιρίες, 800 εκατομμύρια στα «κοράκια» των πράσινων επενδύσεων, 2,3 δισεκατομμύρια στην πολεμική βιομηχανία, 300 εκατομμύρια στους εφοπλιστές –που δεν πληρώνουν και κανέναν φόρο. Δεν μπορούν. Επιπλέον, 50 εκατομμύρια στους φαρμακοβιομηχάνους, 200 εκατομμύρια στις ενεργοβόρες βιομηχανίες, 45 εκατομμύρια για την Ουκρανία –που θα αποτελέσουν μάλιστα και την καύσιμη ύλη για να συνεχιστεί, με πολλούς τρόπους, είτε με το πιστόλι στον κρόταφο των λαών, είτε με στρατιωτικά μέσα, ο πόλεμος ΝΑΤΟ – Ρωσίας. Τέλος, θέσπιση ειδικού καθεστώτος υπερέκπτωσης 100% σε επιχειρήσεις της πολεμικής βιομηχανίας, που θα φτάσει το ποσό των 150 εκατομμυρίων ευρώ. Αυτά, μόνο από το πακέτο της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης, είναι πάνω από 20 δισεκατομμύρια ευρώ!

Δεύτερο ζήτημα. Πάλι χιλιοανακοινώνετε και επίσης έχετε ζαλίσει το λαό, μ' αυτές τις 20.000 προσλήψεις, στις οποίες θα προχωρήσετε το 2026 στο δημόσιο. Είναι οι νέοι διορισμοί, οι εκτιμώμενες προς υλοποίηση προσλήψεις, συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών σε παραγωγικές σχολές ένστολων, καθώς και προσλήψεις που δεν υλοποιήθηκαν κατά τα προηγούμενα έτη, όπως αναφέρετε. Κοροϊδεύετε κατάμουτρα.

Με βάση τα δικά σας στοιχεία, το 2024 αποχώρησαν από το δημόσιο 15.200 τακτικοί υπάλληλοι, εκ των οποίων το 36% ήταν από το Υπουργείο Παιδείας. Οι αριθμοί λένε ότι θα έχουμε 17.360, που θα αποχωρήσουν το 2025 και περίπου 16.000, το 2026. Δηλαδή, μέσα σε τρία χρόνια, θα έχουμε περίπου 50.000 κενά. Είμαστε στον τρίτο μήνα λειτουργίας των σχολείων. Στην τρίτη φάση των προσλήψεων των αναπληρωτών, τα κενά παραμένουν και ξεπερνούν τις 5.000 θέσεις, παραμονές Δεκεμβρη και μόνο στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση! Στη Γ' Αθήνας χαρακτηριστικά, που καλύπτει σχολεία από το Αιγάλεω μέχρι το Καματερό, αυτή τη στιγμή, υπάρχουν 518 κενά. Στη Β' Ανατολικής Αττικής, περιοχή από το Μενίδι μέχρι τον Ωρωπό, υπάρχουν 209 κενά. Οι κενές οργανικές θέσεις νοσηλευτικού προσωπικού, μόνο του νοσηλευτικού προσωπικού –που αύριο, μάλιστα, προχωρούν και σε απεργία– με βάση τους ανεπαρκέστατους οργανισμούς των δημόσιων μονάδων υγείας, ξεπερνούν τις 20.000! Να συζητήσουμε τα κενά σε γιατρούς; Σε καθηγητές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση; Σε άλλες υπηρεσίες, όπως στους υπαλλήλους που βγάζουν τις συντάξεις; Να μιλήσουμε για τους κτηνιάτρους τώρα, που έχουμε τη ζωνόσο της ευλογιάς; Να μιλήσουμε για πυροσβέστες; Δασεργάτες; Τι να πρωτοπούμε; Μας «κουνάτε» τις 20.000 προσλήψεις ως παροχή;

Τρίτο ζήτημα. Θα ήθελα να αναφερθώ στα ζητήματα της αγροτικής οικονομίας, κυρίως, επειδή μπροστά στα μπλόκα που αρχίζουν να στήνονται από την Κυριακή –και θα τα βρείτε ξανά σκούρα, κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης– είναι σίγουρο, ότι θα προσπαθήσετε να αξιοποιήσετε τη συζήτηση για τον Προϋπολογισμό, για να πουλήσετε για άλλη μια φορά στον αγροτικό κόσμο, φύκια για μεταξωτές κορδέλες. Όμως, με μία προσεκτική ανάγνωση του κρατικού Προϋπολογισμού, είναι αποκαλυπτικό, τι κάνει για τους αγρότες. Υλοποιεί την Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που συναποφασίζουν οι κυβερνήσεις. Συγκεκριμένα, υλοποιεί την Κοινή Αγροτική Πολιτική που ισχύει για την περίοδο 2023- 2027 και η οποία, έβγαλε πέρυσι μαζικά στους δρόμους και στα μπλόκα του αγώνα, εκατοντάδες χιλιάδες αγροτοπαραγωγούς σε όλα τα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή την κοινή αγροτική πολιτική έχουν στο στόχαστρο και στα φετινά μπλόκα οι αγρότες, μιας και οι καταστροφικές συνέπειες από την πολιτική αυτή, που συσσωρεύονταν για χρόνια, έφτασαν πλέον στο σημείο που βάζουν επί τάπητος στις αγροτικές οικογένειες το ζήτημα της επιβίωσης.

Ο στρατηγικός στόχος, που προτάσσεται από το κείμενο του Προϋπολογισμού επιδόσεων 2026, είναι αυτός, όπως λέει μέσα, «της ολιστικής υποστήριξης, της μετάβασης του ελληνικού αγροδιατροφικού τομέα, σε ένα ανθεκτικό, ανταγωνιστικό και περιβαλλοντικά υπεύθυνο παραγωγικό μοντέλο, σε απόλυτη εναρμόνιση με την Κοινή Αγροτική Πολιτική». Αυτό το νέο παραγωγικό μοντέλο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, δεν είναι τίποτε άλλο από τη μεγάλη καπιταλιστική μονάδα. Ο επιχειρηματίας αγρότης, όπως τον ονομάζει η ΚΑΠ, θα πρέπει να έχει τεράστια κεφάλαια και φυσικά ανάλογη τραπεζική στήριξη - που τέτοια μόνο οι μεγάλοι έχουν, γιατί τους μικρούς οι τράπεζες τους κυνηγούν - και θα παίρνει και τη μερίδα του λέοντος στην κρατική στήριξη.

Αυτό το παραγωγικό μοντέλο έρχονται να εξυπηρετήσουν και τα 170 εκατ. από τον Προϋπολογισμό του 2026, που πρόκειται να κατατεθούν στο νέο Ταμείο Αγροτικής Επιχειρηματικότητας. Πρόκειται για ένα νέο Ταμείο, που θα χορηγεί χαμηλότοκα δάνεια και κίνητρα σε επιχειρηματίες που επενδύουν, είτε στα λεγόμενα σχέδια βελτίωσης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, είτε στη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων. Δηλαδή,

δεν απευθύνεται σε βιοπαλαιστές αγρότες, αλλά σε καπιταλιστικές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και σε βιομήχανους. Όλοι οι υπόλοιποι, δηλαδή η συντριπτική πλειοψηφία, οι βιοπαλαιστές αγρότες, προφανώς, δεν χωρούν σε αυτό το παραγωγικό μοντέλο. Για εκείνους, μέσα σε αυτό το σύστημα, μέσα σε αυτή την πολιτική, υπάρχει μόνο ένας δρόμος. Αυτόν τους δείχνετε. Το δρόμο της εξόδου. Το δρόμο της καταστροφής.

Συνοψίζοντας, τα οικονομικά στοιχεία που παρουσιάζετε στον Προϋπολογισμό, φωτίζουν από τη σκοπιά της δημοσιονομικής πολιτικής τον χαρακτήρα της καπιταλιστικής ανάπτυξης, τις στρατηγικές επιδιώξεις της αστικής τάξης στις σημερινές πολεμικές συνθήκες. Δεν είναι τυχαίο, για παράδειγμα στα ζητήματα της αγροτικής οικονομίας, ότι για τις επιδοτήσεις, και στο πλαίσιο της πολεμικής οικονομίας, προβλέπεται η μείωση κατά 20% των ευρωπαϊκών κονδυλίων για την αγροτική παραγωγή τα επόμενα χρόνια. Μάλιστα, για την Ελλάδα η πρόταση που έχει πέσει στην Επιτροπή είναι να μειωθούν αυτές οι επιδοτήσεις κατά 22%.

Ο Προϋπολογισμός λοιπόν, δηλαδή η οικονομική διάσταση του χαρακτήρα της καπιταλιστικής ανάπτυξης και του στρατηγικού σχεδιασμού της αστικής τάξης, έχουν ως απαραίτητο συμπληρωματικό εργαλείο, την ένταση της εκμετάλλευσης με τη 13ωρη δουλειά-λάστιχο. Την εντατικοποίηση με τις εκατόμβες στους χώρους δουλειάς –χθες είχαμε άλλον έναν νεκρό, από εργοδοτικό – κυβερνητικό έγκλημα στο σιδηρόδρομο– με τα δεκάδες αντεργατικά μέτρα, με τις «ιστορικές συμφωνίες» ανάμεσα στον ΣΕΒ, την Κυβέρνηση και την ηγετική ομάδα των ΠΑΣΟΚ, ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ και ΣΥΡΙΖΑ στη ΓΣΕΕ, που μονιμοποιούν τα μνημονιακά μέτρα στο χώρο της δουλειάς. Όλο αυτά αποτελούν θεμέλιο της προσπάθειας να κλείσει το λεγόμενο «επενδυτικό κενό» για το οποίο τα υπόλοιπα κόμματα που μίλησαν, έχυσαν κροκοδείλια δάκρυα γι' αυτό το «επενδυτικό κενό» και το τι θα απογίνουμε. Για να βρεθεί άλλος «αναπνευστήρας» για την οικονομία, μετά τη λήξη και του περιβόητου Ταμείου Ανάκαμψης. «Επενδυτικό κενό» που θα γεμίσει όμως, με τις θυσίες και το αίμα του λαού.

Ταυτόχρονα, όλα αυτά αναδεικνύουν και μια μεγάλη αλήθεια. Ότι για να κερδίσει ο λαός πρέπει να χάσει το κεφάλαιο, δυναμώνοντας τη σύγκρουση με τη στρατηγική που «τσακίζει» τις ανάγκες του. Πως ο μόνος δρόμος για να καταφέρει ο εργαζόμενος, ο αγροτοκτηνοτρόφος, ο επαγγελματίας, να ικανοποιήσει τις ανάγκες του είναι να πάρει στα χέρια του τον πλούτο που του κλέβουν.

Το Κ.Κ.Ε. μπαίνει μπροστά, διαθέτει όλες του τις δυνάμεις, για να οργανώσει ο λαός την αντεπίθεσή του, να βάλουν οι άνθρωποι του μόχθου τη δική τους σφραγίδα στις εξελίξεις. Η ίδια η ιστορία, εξάλλου, έχει αποδείξει ότι μόνο ο λαός μπορεί να σώσει το λαό, όταν βαδίζει αποφασιστικά στον δρόμο της ανατροπής».

Κωνσταντίνος Βασίλειος Μεταξάς

Βουλευτής Μαγνησίας

«Θέλω να ξεκινήσω με ένα γενικό σχόλιο αυτή την τοποθέτηση. Η Κυβέρνηση, όπως και πέρσι, κάνει λόγο για έναν Προϋπολογισμό σταθερότητας. Με λίγα λόγια, μας λέει ότι όποιος πέρασε καλά πέρσι, θα περάσει καλά και του χρόνου.

Αλλά πόσοι είναι αυτοί που πραγματικά περνούν καλά στην ελληνική κοινωνία; Αρκεί να ρίξετε μια ματιά σε μια οποιαδήποτε δημοσκοπήση και να αφήσουμε έξω τα επιμέρους ποσοστά των κομμάτων και να εστιάσουμε σε ένα κεντρικό ερώτημα. Η χώρα βαδίζει στη σωστή ή στη λάθος κατεύθυνση; Η απάντηση κατά 70% είναι ότι η χώρα βαδίζει στη λάθος κατεύθυνση, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι οι υλικοί όροι των πολιτών, των εργαζομένων της συντριπτικής πλειοψηφίας του ελληνικού λαού χειροτερεύουν.

Ξέρετε, τη δεκαετία του '90 και του 2000, την περίοδο του Τρίτου Δρόμου και του εκσυγχρονισμού στην Ελλάδα, οι κοινωνιολόγοι μιλούσαν για την «κοινωνία των δύο τρίτων (2/3)». Τι ήταν η κοινωνία των δύο τρίτων; Μια κοινωνία που κατά τα δύο τρίτα (2/3) ευημερεί και μια κοινωνία που κατά το ένα τρίτο (1/3) βρίσκεται σε συνθήκη κοινωνικού αποκλεισμού. Σήμερα, δεν θα ήμασταν καθόλου μακριά, αν λέγαμε ότι δεν έχουμε να κάνουμε πια με μια «κοινωνία των δύο τρίτων (2/3)», αλλά με μια «κοινωνία του ενός πέμπτου (1/5)». Και νομίζω ότι είναι πάνω σε αυτή την πραγματικότητα, σε αυτή την κοινωνία του ενός πέμπτου, που συγκροτείται και το κοινωνικό μπλοκ, το οποίο επιδιώκει να εκπροσωπήσει πολιτικά η Νέα Δημοκρατία. Σε ό,τι αφορά τα ειδικά στοιχεία, προς επίρρωση του ισχυρισμού ότι μιλάμε πια για μια κοινωνία ενός πέμπτου, θα έρθω στο δεύτερο μισό της ομιλίας μου. Τα πολιτικά συμπεράσματα είναι για μια άλλη συζήτηση.

Πριν από αυτό, όμως, να αναφερθώ σε δύο βασικά μακροοικονομικά μεγέθη. Το πρώτο έχει να κάνει με την ανάπτυξη. Το δεύτερο έχει να κάνει με τα πρωτογενή πλεονάσματα. Και περιμένω, ειδικά για τα πρωτογενή πλεονάσματα, μία απάντηση από τον κύριο Υπουργό.

Σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη. Πρώτο θέμα. Η Κυβέρνηση πανηγυρίζει για τους υποτιθέμενους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, που υποτίθεται ότι είναι διπλάσιοι από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Έχουμε ακούσει αυτό το αφήγημα πάρα πολλές φορές. Προβλέπει για το 2026 2,4%. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει 2,2. Όμως, πρώτο σημείο, ο κύριος Τσακαλώτος σας είπε εχθές ότι ακόμα και με το ευνοϊκότερο δυνατό σενάριο για την ελληνική οικονομία, με αυτούς τους ρυθμούς θα συγκλίνουμε με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο - που δεν είναι δα και καμιά μεγάλη επιτυχία, σε 37 χρόνια. Τότε θα γίνει η σύγκλιση. Να σας θυμίσω ότι το 2009 βρισκόμασταν στο 91% του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Για να φτάσουμε σε αυτό το σημείο, θέλουμε 30 χρόνια και για να φτάσουμε στο 100% θέλουμε 37. Άρα, δεν νομίζω ότι τα πράγματα βαίνουν ιδιαιτέρως καλώς.

Δεύτερο σημείο. Δεν θα συγκρίνω τους αριθμούς αυτούς με τις αδιανόητες μεγαλοστομίες του κυρίου Μητσοτάκη το 2019, όπου έλεγε ότι με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που θα φέρει, μέσα σε ένα χρόνο η ελληνική οικονομία θα αποκτήσει σταθερούς ρυθμούς ανάπτυξης της τάξης του 4% και 4,5%. Λοιπόν, θα σας κάνω τη χάρη και δεν θα συγκρίνω τα πραγματικά αποτελέσματα με αυτές τις εξαγγελίες, τις προβλέψεις, τις υποσχέσεις - τώρα, πώς μπορεί κανείς να υποσχεθεί ρυθμούς ανάπτυξης είναι άλλο ζήτημα - εν πάση περιπτώσει, τα ψέματα. Θα σας αφήσω εσάς να κάνετε τους χαρακτηρισμούς.

Όμως θα σας θυμίσω, κύριε Υπουργέ, μια διαφωνία που είχαμε, πάνω σε μια επισήμανση που είχα κάνει στη συζήτηση για το Προσχέδιο και είχατε απαντήσει κι έκανα μια πολύ απλή άσκηση. Τί σας είχα πει τότε; Ότι στη μελέτη βιωσιμότητας του χρέους, στο βασικό

σενάριο που είχε γίνει το 2018, είχε θεωρηθεί ότι μέσος όρος ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, για να μπορεί το χρέος να είναι βιώσιμο για τις επόμενες δεκαετίες, θα είναι περίπου στο 1,5%. Αυτό είναι το βασικό σενάριο για τη βιωσιμότητα του χρέους.

Ποια είναι η πραγματικότητα στην οποία βρισκόμαστε σήμερα; Θα σας πω, καταρχάς, ότι το 2018 η ανάπτυξη ήταν στο 2,3%. Το 2019 η ανάπτυξη ήταν στο 1,9%, με το τέταρτο τρίμηνο υφεσιακό. Ποιος είναι ο μέσος όρος ανάπτυξης της περιόδου 2020-2025; 1,8%. Άρα, κύριε Υπουργέ, είναι ακριβώς, με ελάχιστη στατιστικού χαρακτήρα απόκλιση, από τις βασικές προβλέψεις μελέτης βιωσιμότητας χρέους. Δηλαδή, τι έχει κάνει η Κυβέρνηση Μητσοτάκη; Μια τρύπα στο νερό. Ό,τι προβλεπόταν, αυτό επιτυγχάνει. Αυτή είναι η πραγματικότητα, μηδέν εις το πληκτικό. 1,8%. Αυτός είναι ο μέσος όρος πενταετίας. Για τα σπλάχνα αυτής της ανάπτυξης, δηλαδή για τον τρόπο με τον οποίο διανέμεται το εισόδημα, θα σας πω μετά.

Πάμε τώρα στα πρωτογενή πλεονάσματα. Η Κυβέρνηση λέει ο ότι ο δημοσιονομικός χώρος είναι 1,7 δις, δεν υπάρχει άλλος δημοσιονομικός χώρος, ό,τι είχαμε το δίνουμε. Ποιος ήταν ο στόχος πρωτογενούς πλεονάσματος για το 2025; Ήταν 2,8%. Με τι πρωτογενές πλεόνασμα προβλέπει ο Προϋπολογισμός ότι θα κλείσει το 2025; 3,7%. Ξέρετε πόσο είναι αυτό σε σχέση με τα 2,8%; Δύο δισεκατομμύρια στην τσέπη του Υπουργείου Οικονομικών.

Προσέξτε τώρα κάτι ακόμα. Τι μας είπε το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής, ότι «Μην δίνετε και πάρα πολύ σημασία σε αυτό το 3,7%, γιατί θα είναι ακόμα μεγαλύτερο». Μένει να το δούμε. Αυτή τη στιγμή είμαστε με ένα υπερπλεόνασμα της τάξης των 4,5 δις. Όμως μπορούμε να κάνουμε μια πρόβλεψη, γιατί πρέπει να εκτιμήσουμε στη βάση του τι έγινε πέρυσι.

Για ακούστε τι έγινε πέρυσι. Στόχος για το 2024, 2,1%, πρόβλεψη για κλείσιμο του 2024 στον περσινό Προϋπολογισμό, 2,5%. Αυτό είχατε προβλέψει στον περσινό Προϋπολογισμό, ότι θα κλείσουμε το 2024 με πρωτογενές πλεόνασμα στο 2,5%. Πόσο έκλεισε; Θυμάστε; 4,8%, διπλάσιο έκλεισε το πρωτογενές πλεόνασμα. Ξέρετε πόσο είναι αυτό; Είναι 5,5 δις στην τσέπη του Υπουργείου Οικονομικών επιπλέον του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα.

Φέτος, με βάση τις προβλέψεις του Προϋπολογισμού, που έχουμε κάθε λόγο να πιστεύουμε ότι δεν είναι ακριβείς και ότι θα κλείσει ακόμη πιο ψηλά το πρωτογενές πλεόνασμα, πάμε για ίδια κατάσταση. Μέσα σε δύο χρονιές, λοιπόν, θα έχουν διακρατηθεί από την ελληνική οικονομία από 7,5 έως 10 δις. ευρώ. Για ποιο λόγο; Πρέπει να απαντηθεί αυτό.

Διότι, είτε πρόκειται για ανεπάρκεια, για τεχνοκρατική αστοχία, να μην μπορείς δηλαδή να υπολογίσεις ποιο είναι το υπερπλεονάσμα σου, άρα να μην μπορείς να πάρεις και μέτρα κοινωνικής πολιτικής, επειδή είσαι άχρηστος. Αυτή είναι η μία εκδοχή των πραγμάτων. Η άλλη εκδοχή είναι ότι υπάρχει πολιτική επιλογή υπερπλεονασμάτων.

Είχαμε στο παρελθόν υπερπλεονάσματα; Βεβαίως. Γιατί; Εκεί η εξήγηση ήταν σαφής, υπήρχε η υποκοστολόγηση των μέτρων από τη μεριά της Τρόικας. Τώρα δεν έχουμε μνημόνιο, τώρα δεν είμαστε σε συνθήκη όπου πρέπει να διαπραγματευόμαστε την ισχύ των μέτρων με όρους μνημονίου. Είναι κυβερνητική επιλογή, κυβερνητική απόφαση και κυβερνητική ευχέρεια.

Πρέπει, λοιπόν, κάποιος να μας πει, για ποιο λόγο οδηγούμαστε δύο συνεχόμενες χρονιές σε αυτού του τύπου την υπεραπόδοση της ελληνικής οικονομίας, που στερεί πόρους και από την ανάπτυξη και από τα λαϊκά νοικοκυριά. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Στα σπλάχνα τώρα του Προϋπολογισμού. Τι έχει συμβεί την τελευταία εξαετία. Ο μέσος πραγματικός μισθός έχει μειωθεί κατά 1,1% μέσα στην εξαετία. Μελέτη INE – ΓΣΕΕ, αλλά και η Eurostat, Commission, ΟΟΣΑ, τα ίδια λένε όλοι. Η πραγματική παραγωγικότητα της

εργασίας έχει αυξηθεί κατά 1,2% και το μέσο πραγματικό ωρομίσθιο έχει μειωθεί κατά 4,7 %. Αυτό σημαίνει ότι συμπιέζεται ακόμη περισσότερο η θέση της εργασίας στο εσωτερικό της ελληνικής οικονομίας. Ποια είναι η εικόνα για την αγοραστική δύναμη του μέσου πραγματικού μισθού στην Ελλάδα; Τελευταία, κάτω και από τη Βουλγαρία σε ολόκληρη την Ευρώπη, 27^η. Αυτή είναι η πραγματικότητα των εργαζομένων τάξεων εν έτει 2025 στην Ελλάδα.

Ταυτόχρονα, έχουμε τη χειρότερη σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση σχέση μεταξύ έμμεσων και άμεσων φόρων. Τη στιγμή δηλαδή, που ο μέσος πραγματικός μισθός μειώνεται, οι έμμεσοι φόροι τον επιβαρύνουν έτι περαιτέρω και αυτό αποτυπώνεται στο γεγονός ότι είμαστε τελευταίοι στην αγοραστική δύναμη του μέσου μισθού. Ποια είναι η τάση για τη σχέση άμεσων και έμμεσων φόρων; Είναι τάση επιδείνωσης της σχέσης του λόγου, με βάση τις δικές σας πολιτικές. Την ίδια ώρα, τη χειρότερη σχέση μεταξύ της επιβάρυνσης των μισθωτών και των ανωνύμων εταιρειών σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Δεν είναι, λοιπόν, καθόλου τυχαίο ότι κατά την εξαετία της διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας έχουμε ρεκόρ κερδών των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο, 600% αύξηση κερδών των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο και το 70% της ελληνικής κοινωνίας να μην μπορεί να βγάλει τον μήνα. Είναι στρατηγική επιλογή της Νέας Δημοκρατίας αυτό και αυτό συγκροτεί τον πυρήνα της πολιτικής της «κοινωνίας του ένα πέμπτου (1/5)», είναι η στρατηγική επιλογή της Νέας Δημοκρατίας.

Κοινωνικό Κράτος. Στέγη, κορυφαίο κοινωνικό ζήτημα. Τη στιγμή που το 50% των νοικοκυριών δαπανούν πάνω από το 50% του εισοδήματός τους για τη στέγη, τι κάνει η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας; Μειώνει τον Προϋπολογισμό για το στεγαστικό επίδομα από τα 400 στα 300 εκατ. ευρώ. Γιατί; Για να βγάλετε και άλλο πρωτογενές πλεόνασμα;

Υγεία. Αν θεωρούμε ότι είμαστε ευχαριστημένοι με την εικόνα που παρουσιάζουν σήμερα τα δημόσια νοσοκομεία, τότε δικαιούται η Κυβέρνηση να πει, ότι δεν τον πειράζω τον Προϋπολογισμό για την υγεία, τον αφήνω στα ίδια. Μπορείτε να το ισχυριστείτε αυτό, κύριε Υπουργέ των Οικονομικών, ότι η κατάσταση στα ελληνικά νοσοκομεία είναι καλή, άρα γι' αυτό αφήνω τον Προϋπολογισμό στα ίδια με πέρυσι; Διότι, τώρα μη μου πείτε το 0,1% αύξησης συγκροτεί αλλαγή κατεύθυνσης ή αλλαγή προσανατολισμού.

Παιδεία. Είναι καλή η εικόνα των ελληνικών δημόσιων σχολείων, του ελληνικού δημόσιου πανεπιστημίου; Στα ίδια και η παιδεία.

Πού έχουμε αυξήσεις εντυπωσιακές μέσα στην εξαετία; Στους πολεμικούς εξοπλισμούς, που ξεκινάνε από το 1,9%, έχουμε φτάσει στο 3,6% και βαίνουμε ολοταχώς προς το 5%, σε μια ελληνική οικονομία με αυτά τα χαρακτηριστικά, δηλαδή στη μετατροπή της χώρας σε καταναλωτή πολεμικών εξοπλισμών από τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Γαλλία. Αυτό κάνετε με τα χρήματα του ελληνικού λαού. Πρόκειται για πολιτική τραγωδία.

Είναι προφανές ότι απαιτείται άλλο πολιτικό σχέδιο, άλλος προσανατολισμός, άλλη λογική κατάρτισης του Προϋπολογισμού, με τους εργαζόμενους, τις εργαζόμενες τάξεις, στο επίκεντρο».

Δημήτριος Τζανακόπουλος

Βουλευτής Β2' Δυτικού Τομέα Αθηνών

Στυλιανός Φωτόπουλος, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ»

Βουλευτής Α΄ Ανατολικής Αττικής

«Ο φετινός Προϋπολογισμός για τη χρήση 2026 θέτει τον πήχη της ανάπτυξης στο 2,4% αν οι επενδύσεις καταφέρουν να αυξήσουν το ΑΕΠ κατά 1,8%. Στην πράξη η αύξηση των επενδύσεων περνά από τη μεγάλη πρόκληση να μπορέσει η ελληνική δημόσια διοίκηση να απορροφήσει αποτελεσματικά κοινοτικούς πόρους ύψους 13,2 δισ. ευρώ, 6,2 δις από το ΕΣΠΑ και 7 δισ. ευρώ περίπου από το Ταμείο Ανάκαμψης κάτι, όμως, το οποίο δεν έχει καταφέρει στο παρελθόν. Αντίστοιχα, η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, την οποία αναγράφετε στον Προϋπολογισμό δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένη. Οι αυξήσεις των εισοδημάτων από τη μείωση των φορολογικών συντελεστών, η αύξηση του κατώτατου μισθού και των συντάξεων θα κάνουν αναλογικά τα πραγματικά εισοδήματα των ανθρώπων στους οποίους απευθύνονται ωστόσο η αύξηση της κατανάλωσης δεν θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη λόγω του υψηλού κόστους διαβίωσης των νοικοκυριών, το οποίο επηρεάζεται από τον σχετικά υψηλότερο πληθωρισμό ειδικά των τροφίμων και της στέγασης που καταγράφεται στην Ελλάδα σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση. Το συνολικό ποσό των φορολογικών εσόδων στο νέο Προϋπολογισμό ανέρχεται στα 73,5 δισ. ευρώ σημειώνοντας αύξηση κατά 2,5 δισ. ευρώ ή 3,5 δισ. ευρώ σε σχέση με το 2025.

Αναλυτικά, αναμένεται 29,23 δισ. ευρώ και αύξηση κατά 1,63 σε σχέση με το 2025 για το Φ.Π.Α., 7,46 δισ. ευρώ και αύξηση 53 εκατ. ευρώ για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, 2,32 δισ. ευρώ και μείωση κατά 83 εκατ. ευρώ για τους φόρους στην ακίνητη περιουσία, 26,76 δισ. ευρώ και αύξηση κατά 609 εκατ. ευρώ για τον φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων.

Η αύξηση στους δασμούς και στους φόρους επί δασμών εισαγωγών αναμένεται κατά 27 εκατ. ευρώ και να φτάσει στα 432 εκατ. ευρώ, ενώ οι λοιποί φόροι παραγωγής αναμένεται να αυξηθούν κατά 155 εκατ. ευρώ και να φτάσουν στα 661 εκατ. ευρώ.

Οι φόροι κεφαλαίου, εάν δεν μεταβληθούν οι συντελεστές, αναμένονται στα 250 εκατ. ευρώ και οι λοιποί τρέχοντες φόροι στα δύο 2,34 δισ. ευρώ, με αύξηση κατά 52 εκατ. ευρώ.

Το θέμα είναι, όπως έχουμε συμφωνήσει όλοι ότι έχουμε μία εύθραυστη οικονομία εξαιτίας του μείγματος και της ποιότητας, της ελληνικής οικονομίας και της ελληνικής παραγωγικής βάσης.

Η ελληνική οικονομία η οποία προβλέπεται να παρουσιάσει αύξηση όπως προείπα για το 2026 παραμένει ευάλωτη σε εξωγενείς γεωπολιτικούς κινδύνους, αυτοί προκύπτουν κυρίως, από συγκρούσεις, από εμπορικούς πολέμους, από στρατηγικές εξαρτήσεις, επηρεάζοντας τομείς, όπως είναι η ναυτιλία, η οποία αντιπροσωπεύει σημαντικό μέρος του ΑΕΠ, ο τουρισμός, οι εισαγωγές ενέργειας και το εξωτερικό ισοζύγιο.

Συγκρούσεις, όπως αυτή στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή, οι οποίες δεν αναμένεται να μειωθούν ή να εξαλειφθούν, περιπτώσεις όπως οι Χούθι, οι οποίοι προκαλούν διαταραχές στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού και αυξήσεις στις τιμές ενέργειας και τροφίμων και η Ελλάδα ως χώρα εισαγωγέας ενέργειας και με μεγάλο στόλο εμπορικών πλοίων, εκτίθεται και κινδυνεύει άμεσα με επιπτώσεις, όπως στην αύξηση του πληθωρισμού λόγω του ενεργειακού σοκ, με μείωση στα έσοδα από τη ναυτιλία λόγω των υψηλότερων ασφαλιστρών και διαδρομών, καθώς και πιθανή πτώση τουρισμού λόγω της αβεβαιότητας.

Ενώ οι εμπορικοί πόλεμοι και δασμολογικοί πόλεμοι μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ευρώπης και της Κίνας, η επιβολή δασμών από τις ΗΠΑ σε ευρωπαϊκά

προϊόντα και η συνεχιζόμενη εμπορική διαμάχη ΗΠΑ – Κίνας, οι οποίοι επηρεάζουν το παγκόσμιο εμπόριο.

Η Ελλάδα ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκτίθεται άμεσα, παρόλο που οι εξαγωγές της προς τις ΗΠΑ, είναι περιορισμένες, περίπου στο 5% του συνόλου. Παρ' όλα αυτά, αναμένεται οι παραπάνω κίνδυνοι, να επηρεάσουν το ΑΕΠ.

Σχέσεις με Κίνα και άλλες στρατηγικές εξαρτήσεις, οι οποίες μπορεί να λειτουργήσουν και να επηρεάσουν τον Προϋπολογισμό του 2026. Η Κίνα, η οποία έχει σημαντικές επενδύσεις, όπως στο λιμάνι του Πειραιά το οποίο έχει το 67% των μετοχών, οι εντάσεις με την Τουρκία η οποία δεν παύει να μας θυμίζει την αναθεωρητική της πολιτική, η οποία έχει δημιουργήσει ένα υψηλό κόστος άμυνας και το οποίο πιέζει τον Προϋπολογισμό, μειώνει σε περιπτώσεις μεγάλης έντασης τον τουρισμό, ακόμα και τη ναυτιλία.

Κύριοι και κυρίες Βουλευτές, βρισκόμαστε στον έβδομο χρόνο διακυβέρνησης από τη Νέα Δημοκρατία και δεν έχουμε δώσει απαντήσεις σε μεγάλα δομικά και διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας. Το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο το οποίο παραμένει ελλειμματικό εδώ και δεκαετίες, ενώ σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) για το 2024, το εμπορικό έλλειμμα ανήλθε στα 38,5 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 8,2% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Οι εξαγωγές προϊόντων, ανήλθαν σε 45,7 δις, ενώ οι εισαγωγές ξεπέρασαν τα 84,2 δισ. ευρώ. Οι αιτίες είναι σύνθετες, η χαμηλή παραγωγική βάση, η εξάρτηση από εισαγόμενα αγαθά, η έλλειψη τεχνολογικής καινοτομίας, η αδυναμία των ελληνικών επιχειρήσεων να διεκδύσουν σε νέες αγορές.

Η συνέπεια είναι διπλή, αφενός η διαρκής εκροή κεφαλαίων, αφετέρου η ευαλωτότητα της οικονομίας στις εξωτερικές διακυμάνσεις.

Το εμπορικό έλλειμμα, καθιστά τη χώρα εξαρτημένη από εξωτερική χρηματοδότηση, μειώνει τα συναλλαγματικά διαθέσιμα και ενισχύει τις πιέσεις στο ισοζύγιο πληρωμών. Επιπλέον, συμβάλλει στην αύξηση του δημοσίου και ιδιωτικού χρέους, μέσω του δανεισμού για την κάλυψη των ελλειμμάτων.

Το δημόσιο χρέος το οποίο αποτελεί διαχρονική πληγή της ελληνικής οικονομίας, καθώς το 2024 το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης ανήλθε σε 401,2 δισ. ευρώ, αντιστοιχώντας στο 164% του ΑΕΠ σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών. Παρά τη μερική αποκλιμάκωση σε σχέση με το ιστορικό υψηλό του 2011, η Ελλάδα παραμένει στην κορυφή της Ευρώπης, σε αναλογία χρέους προς ΑΕΠ. Οι επιπτώσεις, πολυεπίπεδες, υψηλότερο κόστος εξυπηρέτησης, περιορισμός των δημοσίων δαπανών για κοινωνικές παροχές και επενδύσεις, αυξημένη εξάρτηση από τους θεσμούς και τις αγορές.

Το χρέος, λειτουργεί ως τροχοπέδη στην ανάπτυξη, καθώς αποθαρρύνει τις επενδύσεις και μειώνει τη δυνατότητα του κράτους να σχεδιάζει μακροπρόθεσμα.

Η σύνθεση του χρέους, είναι, επίσης, προβληματική. Περίπου το 72% του ελληνικού χρέους βρίσκεται στα χέρια θεσμικών εταίρων, ESF, EFSF και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, γεγονός που περιορίζει την ευελιξία διαχείρισης και ενισχύει τις εξωτερικές εξαρτήσεις.

Η ανάγκη για πρωτογενή πλεονάσματα, οδηγεί σε υψηλή φορολογική επιβάρυνση και περιορίζει τη δυνατότητα δημοσιονομικής επέκτασης.

Το ιδιωτικό χρέος, το οποίο αποτελεί εξίσου σοβαρό διαρθρωτικό πρόβλημα, καθώς τα δάνεια νοικοκυριών και επιχειρήσεων προς τις τράπεζες ξεπερνούν τα 190 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα ανέρχονται σε περίπου το 12,5% του συνόλου σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδας.

Η υπερχρέωση των νοικοκυριών οφείλεται σε χρόνια στασιμότητα των εισοδημάτων, υψηλή ανεργία κατά τα προηγούμενα χρόνια, φορολογική επιβάρυνση και αδυναμία πρόσβασης σε νέες ευκαιρίες απασχόλησης. Οι επιχειρήσεις και ειδικά οι μικρομεσαίες,

αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη χρηματοδότηση, περιορισμένη ρευστότητα και υψηλό κόστος δανεισμού, όταν καταφέρνουν να φτάσουν στο γκισέ των τραπεζών.

Τα χρέη προς τις εφορίες, ξεπέρασαν τα 111 δισ. ευρώ.

Τα χρέη προς τα Ασφαλιστικά Ταμεία τα 50 δισ. ευρώ, ενώ τα τελευταία χρόνια έχουμε και το φαινόμενο των χρεών προς τις εταιρείες ενέργειας. Κοινωνικά, το ιδιωτικό χρέος οδηγεί σε φτωχοποίηση, απώλεια περιουσιακών στοιχείων, αύξηση των κατασχέσεων και περιορισμό της κατανάλωσης. Οικονομικά, αποτελεί τροχοπέδη στην ανάπτυξη, μειώνει τις επενδύσεις και ενισχύει το φαύλο κύκλο της ύφεσης.

Έλλειψη παραγωγικών επενδύσεων. Οι παραγωγικές επενδύσεις στην Ελλάδα παραμένουν χαμηλές σε σύγκριση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Το ποσοστό των επενδύσεων ως προς το ΑΕΠ ανέρχεται μόλις στο 12,1 για το 2024, ενώ μέσος όρος της ευρωζώνης ξεπερνά το 20%. Τα βασικά εμπόδια εντοπίζονται στη γραφειοκρατία, την αβεβαιότητα του φορολογικού πλαισίου, το υψηλό κόστος της ενέργειας, την αδυναμία πρόσβασης σε χρηματοδότηση και την έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού. Επιπλέον, οι καθυστερήσεις στην απονομή δικαιοσύνης και η αργή αδειοδότηση, αποθαρρύνουν, τόσο τους εγχώριους, όσο και τους ξένους επενδυτές και για την αναστροφή αυτής της τάσης απαιτούνται: Θεσμικές μεταρρυθμίσεις, σταθερό φορολογικό περιβάλλον, μείωση της γραφειοκρατίας, επένδυση στην καινοτομία και την εκπαίδευση, αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων και ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης.

Στεγαστική κρίση. Η αγορά των ακινήτων στην Ελλάδα παρουσιάζει έντονη άνοδο τα τελευταία χρόνια, καθώς οι τιμές των ακινήτων αυξήθηκαν κατά 13,7% το 2024 σε ετήσια βάση. Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος στις μεγάλες πόλεις, όπως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη η αύξηση περνά το 16%, με αποτέλεσμα τη δραματική μείωση της προσβασιμότητας στη στέγαση για νέους και ανθρώπους με χαμηλά εισοδήματα. Η άνοδος των τιμών οφείλεται στη ζήτηση από ξένους επενδυτές για Golden Visa και για εκμετάλλευση μέσω Airbnb, τη χαμηλή προσφορά νέων κατοικιών και τη μετατροπή πολλών ακινήτων σε τουριστικά καταλύματα. Το αποτέλεσμα είναι διττό, αφενός ενισχύεται η εμπορική αξία της ακίνητης περιουσίας αφετέρου επιδεινώνεται το πρόβλημα της στεγαστικής κρίσης. Οικονομικά, η αύξηση των ακινήτων ενισχύει το φαινόμενο της φούσκας, αυξάνει τον κίνδυνο της υπερχρέωσης και περιορίζει την κοινωνική συνοχή. Κοινωνικά, εντείνεται ο αποκλεισμός ευάλωτων ομάδων και αυξάνεται η ανισότητα.

Όσον αφορά το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας, χαρακτηρίζεται από πολυπλοκότητα, εδώ και πάρα πολλά έτη, συχνές αλλαγές και υψηλή φορολογική επιβάρυνση. Ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος για τις επιχειρήσεις ανέρχεται στο 22% συν 5% στον φόρο των μερισμάτων, ενώ ΦΠΑ κυμαίνεται από 6% έως 24%, με τους δύο βασικούς συντελεστές θα είναι το 13% και το 24%. Η φορολογική επιβάρυνση ως ποσοστό του ΑΕΠ ανέρχεται στο 38,4%, υπερβαίνοντας αρκετά το μέσο όρο της Ε.Ε., η οποία είναι στο 36,2%. Τα προβλήματα εντοπίζονται, στην αναποτελεσματική είσπραξη των εσόδων, τη φοροδιαφυγή, την αδικία στη φορολόγηση εισοδημάτων από μισθωτή εργασία και ακίνητα, καθώς και στην υπερφορολόγηση των μικρών επιχειρήσεων. Η συχνή αλλαγή της νομοθεσίας δημιουργεί αβεβαιότητα και αποθαρρύνει τις επενδύσεις. Σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η Ελλάδα υστερεί στην τεχνολογική αναβάθμιση της φορολογικής διοίκησης, στην απλότητα των διαδικασιών και στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής για τις μεγάλες πολυεθνικές. Η μετάβαση σε ένα δίκαιο, σταθερό και αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα αποτελεί το κλειδί για την ανάπτυξη.

Η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας παραμένει χαμηλή. Σύμφωνα με τον παγκόσμιο δείκτη ανταγωνιστικότητας η Ελλάδα κατατάσσεται στην 53η θέση, μεταξύ 14 χωρών, σημειώνοντας στασιμότητα σε βασικούς τομείς, όπως η καινοτομία, η αποδοτικότητα

των αγορών και η θεσμική ποιότητα. Οι αιτίες περιλαμβάνουν την αργή απονομή δικαιοσύνης, με μέσο χρόνο εκδίκασης υποθέσεων τα 4,2 έτη, την περιορισμένη ψηφιακή μετάβαση, την έλλειψη επενδύσεων σε έρευνα και ανάπτυξη με 0,9% του ΑΕΠ και το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης του εργατικού δυναμικού. Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας απαιτεί μεταρρυθμίσεις στη δημόσια διοίκηση, ενίσχυση της ψηφιακής οικονομίας, επένδυση στην εκπαίδευση, προώθηση της καινοτομίας και βελτίωση της λειτουργίας στη δικαιοσύνη.

Βόμβα στα θεμέλια της κοινωνίας και του έθνους αποτελεί και το δημογραφικό. Οι χαμηλοί αριθμοί γεννήσεων, με την Ελλάδα να έχει έναν από τους χαμηλότερους δείκτες γονιμότητας στην Ευρώπη, κοντά στο 1,3%, πολύ κάτω από το επίπεδο αντικατάστασης που είναι το 2,1%, τη μετανάστευση των νέων όλα τα προηγούμενα χρόνια, το φαινόμενο δηλαδή του brain drain, η γήρανση του πληθυσμού έχουν οδηγήσει σε μια ανεστραμμένη ηλικιακή πυραμίδα με περισσότερους ηλικιωμένους από ότι νέους. Συνέπειες, η μείωση του εργατικού δυναμικού σύμφωνα με έκθεση του ΟΟΣΑ, ο πληθυσμός σε ηλικία εργασίας 20 έως 64 ετών προβλέπεται να μειωθεί κατά περισσότερο από 30% τα επόμενα 40 χρόνια στην Ελλάδα, παρόμοια με την Ιταλία και την Εσθονία. Σε 25 περίπου χρόνια η ομάδα 15 έως 64 ετών μπορεί να χάσει περίπου 2 εκατ. άτομα από τα σημερινά 6,6 εκατ. Οικονομικές επιπτώσεις, απειλεί την παραγωγικότητα, τα ασφαλιστικά ταμεία και την οικονομική ανάπτυξη. Η Eurostat εκτιμά μείωση του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας κατά 14% μέχρι το 2050, φτάνοντας τον πληθυσμό της χώρας στα 7,3 εκατ. μέχρι το 2100.

Οι προκλήσεις στην κοινωνία και στην άμυνα. Άδεια θρανία, άδεια στρατόπεδα, ενώ οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να βρουν προσωπικό. Οι λύσεις θα έρθουν με γενναίες πολιτικές στήριξης των οικογενειών, οικονομική στήριξη, παιδικούς σταθμούς, ευέλικτη εργασία και φορολογικές ελαφρύνσεις για γονείς και σίγουρα με στοχευμένες πολιτικές για αντιστροφή του brain drain.

Κλείνοντας, η οικονομική ανάπτυξη είναι το θεμέλιο πάνω στο οποίο μπορεί να οικοδομηθεί η αναγέννηση ενός έθνους, μέσα από την ευημερία, την κοινωνική συνοχή, την πολιτισμική άνθηση και την τεχνολογική πρόοδο μπορεί το έθνος να αποκτήσει τα εφόδια και να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του μέλλοντος και να διασφαλίσει τη διαρκή πρόοδο και ανεξαρτησία του. Η επένδυση στην οικονομική ανάπτυξη αποτελεί επένδυση στο μέλλον και τη βιωσιμότητα της ίδιας της χώρας».

Στυλιανός Φωτόπουλος

Βουλευτής Α΄ Ανατολικής Αττικής

Σπυρίδων Τσιρώνης, Ειδικός Εισηγητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”»

Βουλευτής Αχαΐας

«Βρισκόμαστε ξανά μπροστά σε έναν νέο Προϋπολογισμό με σφραγίδα Κυβέρνησης Μητσοτάκη. Θα ξεκινήσω με μια γενικότερη κριτική και στα μέτρα και στις εξαγγελίες του Προϋπολογισμού. Πρώτα απ’ όλα, να πω ότι όλες οι εξαγγελίες έχουν ξεκινήσει, πρωτοφανώς, πρώτη φορά γίνεται, από το Πάσχα του 2025. Να μιλούν για αυξήσεις μισθών, για στήριξη ενοικιαστών με εφαρμογή μετά από 7 μήνες. Τις ξανακούσαμε στη ΔΕΘ και τις ξανακούμε τώρα στα πλαίσια του Προϋπολογισμού του 2026. Η ανακύκλωση, όμως, αυτών των ίδιων εξαγγελιών σε διαφορετικά χρονικά πλαίσια, υπονομεύει την αξιοπιστία και ενισχύει την αίσθηση, ακριβώς, ότι πρόκειται για μια επικοινωνιακή διαχείριση αντί για μια ουσιαστική πολιτική. Η προβολή ισχυρής ανάπτυξης, συγκρούεται με τα πραγματικά στοιχεία. Το πραγματικό ΑΕΠ παραμένει κάτω από τα προ κρίσης επίπεδα, ενώ η Νέα Δημοκρατία έχει αντλήσει πάνω από 40 δισ. ευρώ δανείων. Αυτό καταδεικνύει αδυναμία μετατροπής του δανεισμού σε μια βιώσιμη παραγωγική δύναμη.

Ο λεγόμενος δημοσιονομικός χώρος από την Ευρωπαϊκή Ένωση για αμυντικές δαπάνες, συνεπάγεται εκτροπή πόρων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων σε μη παραγωγικούς σκοπούς. Ιστορικά, η Νέα Δημοκρατία έχει αξιοποιήσει αυτό το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για καθαρά δημοσιονομικές ανάγκες ακόμα και για κάλυψη έκτακτων κοινωνικών δαπανών, όπως στις μεταναστευτικές ροές, μειώνοντας, όμως, έτσι το αναπτυξιακό του αποτύπωμα.

Η στεγαστική πολιτική, πρακτικά ανύπαρκτη. Από την κατάργηση του Οργανισμού Εργατικής Εστίας, με το δεύτερο μνημόνιο, μέχρι σήμερα δεν έχει θεσπιστεί ολοκληρωμένο πρόγραμμα κοινωνικής κατοικίας. Αντίθετα, η τουριστική μονοκαλλιέργεια, η άναρχη εξάπλωση των Airbnb, η Golden Visa και η μαζική δέσμευση ακινήτων από τα funds και τις συστημικές τράπεζες, λόγω κόκκινων δανείων, έχουν εκτινάξει τις τιμές και έχουν περιορίσει δραματικά την προσφορά κατοικίας για τους μόνιμους κατοίκους. Η Κυβέρνηση μένει να κοιτά αμήχανα ακριβώς αυτή την εξέλιξη της στεγαστικής κρίσης.

Οι αυξήσεις μισθών που προβάλλονται, δεν καλύπτουν τον σωρευμένο πληθωρισμό μεταξύ 2019 και 2024, με αποτέλεσμα η αγοραστική δύναμη να είναι πλέον χαμηλότερη και από αυτή της Βουλγαρίας. Ουσιαστικά, οι εργαζόμενοι βρίσκονται σε χειρότερη θέση από πριν την πανδημία και αντί για αφαιμακτική φορολογικά, πολιτική, τα πρωτογενή πλεονάσματα παρουσιάζονται ως δημοσιονομική επιτυχία. Αλλά βάσει μνημονιακών δεσμεύσεων από το 2018, κατευθύνονται κατά 90% στην αποπληρωμή του χρέους και μόνο 10% μπορούν να αναδιανεμηθούν. Η Κυβέρνηση αποκρύπτει αυτό το περιοριστικό πλαίσιο.

Το Ταμείο Ανάκαμψης έχει λειτουργήσει, κυρίως, ως εργαλείο ενίσχυσης μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων και πολυεθνικών. Η λίστα των 100 πρώτων δικαιούχων, περιλαμβάνει μεγάλους ολιγάρχες, ξένες εταιρείες, ενώ οι επενδύσεις κατευθύνονται, κυρίως, σε πράσινα έργα και ψηφιοποίηση χωρίς ουσιαστική ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής. Συνολικά η εικόνα που προκύπτει, είναι μιας Κυβέρνησης που ανακυκλώνει εξαγγελίες, μεταθέτει εφαρμογές, υπερτονίζει δημοσιονομικές επιτυχίες βασισμένες σε λογιστικούς χειρισμούς και αποτυγχάνει να θέσει τις βάσεις για μια πραγματικά βιώσιμη και δίκαιη ανάπτυξη.

Πάμε στα ειδικότερα. Οι φοροελαφρύνσεις του Προϋπολογισμού, εξουδετερώνονται από άλλα κρυφά και επαχθή φοροεισπρακτικά μέτρα, όπως η μη τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας και η επιβολή των αντικειμενικών κριτηρίων φορολόγησης στους

αυτοαπασχολούμενους, με ακόμη πιο επαχθείς όρους. Η Κυβέρνηση ψεύδεται, κάνοντας λόγο για φοροελαφρύνσεις 1,2 δις στα φυσικά πρόσωπα το 2026, μέσω των μειώσεων των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων που εξαγγέλθηκαν από τη ΔΕΘ και ψηφίστηκαν πρόσφατα από την πλειοψηφία της Βουλής. Η πραγματικότητα είναι το καθαρό κέρδος που θα αποκομίσουν το 2026 οι φορολογούμενοι, από τις μειώσεις των συντελεστών φόρου στην κλίμακα φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων που ανακοίνωσε Πρωθυπουργός, θα είναι μόλις 75 εκατομμύρια ευρώ.

Όπως αποκαλύπτει το ίδιο το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στη σελίδα 116 του αναλυτικού κειμένου του τελικού σχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2026 που κατατέθηκε στη Βουλή, τα συνολικά έσοδα από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων που θα εισπράξει το δημόσιο το 2026, προβλέπεται να ανέλθουν σε 15,815 δις. ευρώ. Θα είναι μειωμένα μόλις κατά 75 εκατομμύρια ευρώ, έναντι του 2025. Συνυπολογιζόμενης της απώλειας εσόδων ύψους, 1,2 περίπου δισεκατομμυρίων ευρώ που θα προκύψει από τις μειώσεις των φορολογικών συντελεστών στην κλίμακα φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων. Εμμέσως πλην σαφώς, από τα όσα αναφέρει στο σημείο αυτό το Υπουργείο, προκύπτει ότι οι φοροελαφρύνσεις ύψους 1,2 δις. ευρώ, εκτιμάται ότι θα προκαλέσουν μειώσεις των φορολογικών συντελεστών στην κλίμακα φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων. Επίσης, θα εξουδετερωθούν σε μεγάλο βαθμό κατά ένα ποσό αύξησης των φορολογικών επιβαρύνσεων της τάξεως του 1,14 δις. ευρώ, το οποίο θα προκύψει από την επίδραση άλλων μέτρων που δεν αναφέρονται ρητά στο προσχέδιο. Αυτό, θα έχει ως συνέπεια το ποσό της προβλεπόμενης μείωσης των εσόδων του δημοσίου από τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων να περιοριστεί τελικά στα 75 εκατ. ευρώ. Βάσει των όσων αναφέρει το Υπουργείο, η μείωση των εσόδων από τη φορολογία εισοδήματος για 75 εκατομμύρια ευρώ, θα είναι το αποτέλεσμα των επιδράσεων που θα έχουν στα έσοδα από τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, τα παρακάτω μέτρα.

Πρώτον, από την αναμόρφωση της κλίμακας φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων με τις μειώσεις στους συντελεστές φόρου κατά 2 έως και 22 ποσοστιαίες μονάδες για ετήσια εισοδήματα μεγαλύτερα των 10.000 ευρώ και κυρίως για οικογένειες με παιδιά και νέους φορολογούμενους. Η απώλεια εσόδων από την αναμόρφωση αυτή, θα φτάσει στα 1,2 δις. ευρώ όπως ήδη αναφέραμε.

Δεύτερον, τη μη τιμαριθμοποίηση των φορολογικών κλιμακίων στην ίδια φορολογική κλίμακα. Το μέτρο αυτό, αποκαλύπτεται εμμέσως από την αναφορά που κάνει το Υπουργείο, στην επίδραση που θα έχει το ύψος των εσόδων από τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, καθώς και την αύξηση των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας των συντάξεων και της αναμενόμενης νέας αύξησης του κατώτατου μισθού. Η μη τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας, θα έχει ως συνέπεια τα εισοδήματα των μισθωτών και των συνταξιούχων, όταν αυξηθούν με βάση την εισοδηματική πολιτική της Κυβέρνησης και τα άλλα μέτρα αυξήσεων που προβλέπουν οι εξαγγελίες της ΔΕΘ, αλλά και τις εξαγγελίες του Προϋπολογισμού, να ανέβουν σε υψηλότερα φορολογικά κλιμάκια όπου οι συντελεστές φόρου, παρά τη μείωσή τους με βάση αυτά τα μέτρα, θα είναι μεγαλύτερη. Έτσι, οι φορολογικές επιβαρύνσεις στους μισθούς και τις συντάξεις του 2026, θα αυξηθούν κατά ποσοστά μεγαλύτερα των ονομαστικών αυξήσεων που θα χορηγηθούν.

Τρίτον, η εφαρμογή των αντικειμενικών κριτηρίων φορολόγησης για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, γίνεται με ακόμη πιο επαχθείς όρους για τουλάχιστον 400.000 ατομικές επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, για τη χρήση του 2025, δηλαδή για τις φορολογικές δηλώσεις που θα υποβληθούν και θα εκκαθαριστούν το 2026, προβλέπονται νέες αυξήσεις στα ελάχιστα ποσά καθαρών τεκμαρτών εισοδημάτων, που θα είναι υποχρεωμένες να δηλώσουν στην εφορία πάνω από 400.000 ατομικές επιχειρήσεις.

Σε αντίθεση με τους κυβερνητικούς ισχυρισμούς περί φοροελαφρύνσεων, ο νέος Κρατικός Προϋπολογισμός, προβλέπει περαιτέρω αύξηση των φορολογικών εσόδων κατά 2,5 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του Κρατικού Προϋπολογισμού το 2026, ο λογαριασμός των φόρων που θα κληθούν να πληρώσουν το 2026 πάνω από 9 εκατομμύρια φυσικά πρόσωπα και περίπου 350.000 εταιρείες, θα φτάσει τα 73,5 δισ. ευρώ.

Ουσιαστικά με βάση τις προβλέψεις που περιλαμβάνονται στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού του 2026, τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις θα υποχρεώνονται να καταβάλλουν από 5 έως και 8 δισ. ευρώ κάθε μήνα, για την εξόφληση άμεσων και έμμεσων φόρων που θα τους επιβάλουν το Υπουργείο των Οικονομικών και η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων.

Όλα αυτά, την ώρα που η Eurostat προειδοποιεί ότι η ελληνική οικονομία βρίσκεται μπροστά σε μια κρίσιμη πραγματικότητα, όπως αποτυπώνεται σε πρόσφατα στοιχεία της. Παρά τις κυβερνητικές διαβεβαιώσεις για σταθερή αναπτυξιακή πορεία, η χώρα κατέγραψε την ταχύτερη αύξηση εταιρικών χρεοκοπιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο τρίτο τρίμηνο του 2025, παρατηρήθηκε αύξηση λουκέτων, η οποία φτάνει το 47,8% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, έναντι πολύ χαμηλότερων ποσοστών σε χώρες όπως η Πολωνία με 17,3% και η Τσεχία 17,2%. Ενώ ο ευρωπαϊκός μέσος όρος διαμορφώθηκε στο 4,4%.

Η μικρομεσαία επιχειρηματικότητα αντιμετωπίζει ένα συσσωρευμένο βάρος, υψηλή φορολογία, τεκμήρια που δεν αντανakλούν την πραγματική οικονομική δραστηριότητα, αυξημένες ενεργειακές δαπάνες, περιορισμένη πρόσβαση στη χρηματοδότηση και συνεχείς τεχνολογικές υποχρεώσεις που ανεβάζουν το κόστος λειτουργίας. Σε αυτό το περιβάλλον, πολλές επιχειρήσεις ακόμη και ως τώρα βιώσιμες, δυσκολεύονται να ανταποκριθούν και να επιβιώσουν στο μέλλον.

Έρχεστε τώρα, ως Κυβέρνηση, να κοροϊδέσετε ξανά τον ελληνικό λαό για έκτη συνεχόμενη χρονιά λέγοντάς του ουσιαστικά, ότι από τα 23,1 δισ. ευρώ που αποσπάσατε την πενταετία 2020-2024, θα το επιστρέψετε μέσω μειώσεων μόνο στην άμεση φορολογία 1,5-2 δισ. ευρώ. Ακόμη και αυτή όμως η επιστροφή, ενός τόσο πολύ μικρού μεγέθους, από τα αιματοβαμμένα υπερπλεονάσματα της υπερφορολόγησης, θα γίνει σε βάθος διетίας. Δηλαδή, μέσα στα επόμενα δύο έτη, 2026 και 2027. Διότι, τα οφέλη από τις αλλαγές στην κλίμακα φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων δε θα γίνουν αντιληπτά σε όλους τους φορολογούμενους το 2026. Αλλά μόνο στους μισθωτούς και τους συνταξιούχους, μέσω μειώσεων στις μηνιαίες κρατήσεις φόρου εισοδήματος αφού όπως είναι γνωστό, οι κρατήσεις αυτές θα υπολογίζονται από το επόμενο έτος με τη νέα ευνοϊκότερη κλίμακα. Στους αυτοαπασχολούμενους, στους ιδιοκτήτες ακινήτων και στους λοιπούς μη μισθωτούς και συνταξιούχους φορολογούμενους, τα όποια οφέλη θα γίνουν αντιληπτά σε ενάμιση χρόνο και βάλε από τώρα. Συγκεκριμένα, την άνοιξη και το καλοκαίρι του 2027, όταν γίνει η εκκαθάριση των φορολογικών δηλώσεων για τα εισοδήματα του 2026 και ενώ ακόμα θα έχει συνεχιστεί αυτή η φορομπηχτική πολιτική.

Η Κυβέρνηση επέμεινε στο πάγωμα των μισθών και των συντάξεων την περίοδο 2020-2023, κατά την οποία ο πληθωρισμός κινήθηκε με σωρευτικό ποσοστό αύξησης 15% και η έμμεση φορολογία αυξανόταν αλματωδώς, χάρη στους υψηλούς ρυθμούς αύξησης των τιμών και του πληθωρισμού. Αυτή η επιλογή της Κυβέρνησης, προκάλεσε πρόσθετες τεράστιες απώλειες στα πραγματικά εισοδήματα των εργαζομένων και των συνταξιούχων, τα οποία δεν μπορούν να αναπληρωθούν με τις αυξήσεις μισθών και συντάξεων που άρχισαν να δίνονται ουσιαστικά από το 2024. Μετά, θα συνεχίσουν να δίνονται το 2026 και το 2027. Η Ελλάδα παραμένει ουραγός στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως προς το ύψος του δημοσίου χρέους. Ουραγός, ως προς το ύψος των μισθών και πρωταθλήτρια στη φτώχεια των μισθωτών και των συνταξιούχων, όπως αποδεικνύουν τα αποκαλυπτικά στοιχεία της Eurostat.

Κύριε Υπουργέ, δεν είναι τυχαίο ότι δεν κάνατε τίποτα ουσιαστικά για την πάταξη της ακρίβειας. Δεν κάνατε, γιατί ακριβώς το έχετε καταστήσει πυλώνα εσόδων. Όσο μεγαλύτερη ακρίβεια, τόσο μεγαλύτερα τα έσοδα από τον ΦΠΑ. Απόδειξη. Αυτό που λέει ο κ. Πρωθυπουργός, αλλά και ο εκπρόσωπος Τύπου, ο κ. Μαρινάκης, ότι η μόνη λύση για την αντιμετώπιση της ακρίβειας, είναι η αύξηση των μισθών. Για την ακρίβεια συγκεκριμένα, τίποτα. Δεν πειράζετε το ιερό τοτέμ εσόδων. Αδίκων εσόδων. Ρωτώ λοιπόν. Υπάρχει περίπτωση να δει ο μέσος Έλληνας αύξηση της αγοραστικής αξίας του μισθού του, όσο και αν τον αυξήσετε, όσο ψηλά κι αν τον πάτε; Εάν δεν υπερβαίνει αυτή η αύξηση το άθροισμα του πληθωρισμού και του ρυθμού ανάπτυξης, υπάρχει ποτέ περίπτωση να δει στην αγοραστική αξία κάτι; Όχι. Άρα, ποιον κοροϊδεύετε; Το μόνο που κάνετε με αυτό τον τρόπο, είναι να μειώνετε το ρυθμό φτωχοποίησης. Αυτό κάνετε αυτή τη στιγμή. Μειώνετε το ρυθμό φτωχοποίησης του Έλληνα. Τα επικοινωνιακά τρικ της Κυβέρνησης πριν το τέλος στο 3ου έτος της δεύτερης διακυβέρνησης, τελειώνουν. Τελειώνουν ακριβώς, όπως τελειώνει ο μισθός του Έλληνα, λίγο πριν τελειώσει η τρίτη εβδομάδα του μήνα».

Σπυρίδων Τσιρώνης

Βουλευτής Αχαΐας

«Ο Προϋπολογισμός 2026 παρουσιάζεται ως σταθερός, κοινωνικός και μεταρρυθμιστικός. Όμως, όταν εξετάσει κανείς όλα τα συνοδευτικά έγγραφα, βλέπει κάτι τελείως διαφορετικό. Έναν Προϋπολογισμό που μετρά δαπάνες αλλά δεν μετρά αποτελέσματα. Έναν Προϋπολογισμό Επιδόσεων, που δεν περιλαμβάνει επιδόσεις. Η συζήτηση, λοιπόν, δεν μπορεί να είναι τυπική, πρέπει να είναι ουσιαστική.

Οι πολίτες έχουν πληρώσει έναν ακριβό Προϋπολογισμό και η Κυβέρνηση δεν δείχνει το αποτέλεσμα. Κλήθηκαν να πληρώσουν φόρους 188,29 δις. Το κράτος εισέπραξε καθαρά, 60,9 δις. Η διαφορά είναι τεράστια και έχει άμεση πολιτική σημασία. Το συνολικό βάρος που φορτώνεται κάθε χρόνο στην κοινωνία είναι πολύ μεγαλύτερο από το έσοδο που τελικά αποκομίζει το κράτος. Από πού προήλθαν οι αυξήσεις στα φορολογικά έσοδα; Η Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού στις σελίδες 106–107, εξηγεί ότι η αύξηση των εσόδων από ΦΠΑ για το 2024, κατά 952 εκατομμύρια ευρώ, οφείλεται, σύμφωνα με το Υπουργείο σας, κυρίως σε δύο παράγοντες: τον περιορισμό της φοροδιαφυγής και την αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών, οι οποίες, όπως αναφέρει η ίδια Έκθεση, οδηγούν σε βελτίωση της εισπραξιμότητας του ΦΠΑ. Δηλαδή, η Κυβέρνηση αποδίδει την άνοδο των εσόδων από ΦΠΑ αποκλειστικά σε καλύτερη φορολογική διοίκηση και στη διεύρυνση των ηλεκτρονικών πληρωμών. Η ίδια Εισηγητική Έκθεση δεν εξετάζει καθόλου –ούτε σε μία γραμμή– τον σημαντικότερο παράγοντα, που γνωρίζει οποιοσδήποτε –προφανώς και εσείς– ότι όταν οι τιμές ανεβαίνουν, ο ΦΠΑ ανεβαίνει αυτόματα. Οι υψηλές τιμές αυξάνουν τη βάση υπολογισμού του ΦΠΑ. Η Εισηγητική Έκθεση όμως, δεν περιλαμβάνει ούτε μία γραμμή για την επίδραση της ακρίβειας στα έσοδα, ενώ ο πληθωρισμός τροφίμων, ενέργειας και υπηρεσιών έχει άμεση επίπτωση στον ΦΠΑ.

Το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, στη Γνώμη του για τον Προϋπολογισμό του 2026, επιβεβαιώνει ακριβώς αυτό. Επισημαίνει, ότι η αύξηση των καθαρών φορολογικών εσόδων συνδέεται με την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, η οποία αντανακλά και τις υψηλές τιμές. Δηλαδή, τα ίδια τα θεσμικά όργανα της Βουλής, αναγνωρίζουν ότι ένα σημαντικό μέρος της αύξησης των εσόδων προέρχεται από την ακρίβεια. Η Κυβέρνηση, συνεπώς, παρουσιάζει την αύξηση του ΦΠΑ ως επιτυχία φορολογικής διοίκησης, αλλά αποσιωπά ότι ο βασικός λόγος είναι οι υψηλές τιμές που πληρώνουν οι πολίτες. Δεν αυξήθηκαν τα έσοδα, επειδή η φορολογική διοίκηση έγινε αποτελεσματικότερη. Αυξήθηκαν, επειδή αυξήθηκαν οι τιμές, οι ονομαστικοί μισθοί και επειδή η Κυβέρνηση φορολογεί βαριά την κατανάλωση και το βάρος πέφτει στα χαμηλά και μεσαία εισοδήματα.

Επιπρόσθετα, ο Προϋπολογισμός Επιδόσεων υποτίθεται ότι είναι το εργαλείο λογοδοσίας ενός σύγχρονου κράτους. Οι δείκτες δεν είναι διακοσμητικοί, δεν είναι πίνακες προς συμπλήρωση, είναι η καρδιά της διαφάνειας. Τι κάνουν αυτοί οι δείκτες; Μετρούν το αποτέλεσμα, μετρούν την ποιότητα, μετρούν την αποτελεσματικότητα των δημόσιων υπηρεσιών. Δεν μας λένε πόσα λεφτά δόθηκαν. Μας λένε τι παρήγαγαν αυτά τα χρήματα. Αν ο πολίτης είδε βελτίωση. Αν το κράτος λειτούργησε καλύτερα. Αν τα νοικοκυριά σήκωσαν μικρότερο βάρος. Γι' αυτό οι δείκτες είναι θεμέλιο σύγχρονης διακυβέρνησης. Γιατί χωρίς δείκτες, δεν υπάρχει λογοδοσία και χωρίς λογοδοσία, δεν υπάρχει αποτέλεσμα.

Τι παρουσιάζετε, όμως, ως Κυβέρνηση στον Προϋπολογισμό Επιδόσεων του 2026; Στο πιο κρίσιμο Υπουργείο για την καθημερινότητα των πολιτών — το Υπουργείο Υγείας — ο

Προϋπολογισμός Επιδόσεων δεν περιλαμβάνει ούτε έναν εθνικό δείκτη ποιότητας υπηρεσιών. Κανένα στοιχείο δε μετρά τον χρόνο αναμονής στα Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία ή στα ΤΕΠ, την πραγματική πρόσβαση των πολιτών σε γιατρό, την ποιότητα νοσηλείας, τη λειτουργία των ΜΕΘ, την ικανοποίηση των ασθενών, ούτε την υγειονομική έκβαση των υπηρεσιών. Αντί γι' αυτούς τους δείκτες αποτελέσματος, το Υπουργείο παρουσιάζει μόνο δείκτες εισροών. Δηλαδή, πόσοι γιατροί υπάρχουν, πόσες κλίνες λειτουργούν, πόσες εξετάσεις έγιναν. Αυτά, όμως, δεν αξιολογούν την ποιότητα της υπηρεσίας που λαμβάνει ο ασθενής. Μετρούν τι διαθέτουμε, όχι τι αποτέλεσμα παράγουμε. Ένας Προϋπολογισμός Επιδόσεων που δεν μετρά το αποτέλεσμα, δεν μπορεί να λογοδοτήσει στον πολίτη.

Στο Υπουργείο Παιδείας, στο τμήμα του Προϋπολογισμού Επιδόσεων, στις σελίδες 204–236, δεν υπάρχει ούτε ένας μετρήσιμος δείκτης μαθησιακού αποτελέσματος. Οι δείκτες που περιλαμβάνονται αφορούν διοικητικές διαδικασίες, οργανωτικά στοιχεία ή προσωπικό. Όχι όμως, την επίδοση των μαθητών και την ποιότητα της διδασκαλίας.

Στο Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής, στις σελίδες 343–352 του Προϋπολογισμού Επιδόσεων, δεν υπάρχει ούτε ένας δείκτης φτώχειας, ούτε δείκτης στέγασης, ούτε δείκτης κοινωνικής ένταξης. Μετρώνται μόνο πόσοι έλαβαν επιδόματα, όχι αν τα επιδόματα αυτά μείωσαν τη φτώχεια ή βελτίωσαν τις συνθήκες ζωής. Δηλαδή, το Υπουργείο που έχει την ευθύνη για τη φτώχεια, δεν μετρά τη φτώχεια. Το Υπουργείο που έχει την ευθύνη για τη στέγαση, δεν μετρά τη στέγαση. Όταν δεν υπάρχει μέτρηση αποτελέσματος, δεν υπάρχει και λογοδοσία προς τον πολίτη.

Για να είμαστε απολύτως ακριβείς, δεν μιλάμε για γενικές διατυπώσεις στρατηγικών στόχων ούτε για μεμονωμένους δείκτες που εμφανίζονται σε ορισμένες μονάδες, όπως σε ένα συγκεκριμένο νοσοκομείο. Ο Προϋπολογισμός Επιδόσεων δεν αξιολογεί μεμονωμένες κλινικές. Αξιολογεί ολόκληρο το Υπουργείο. Γι' αυτό απαιτεί ενιαίους, αριθμητικούς δείκτες αποτελέσματος που να αφορούν το σύνολο του συστήματος, με τιμή αναφοράς, στόχο και ετήσια μέτρηση. Αν οι δείκτες δεν περιλαμβάνονται μέσα στο κεφάλαιο του Υπουργείου, δε συνοδεύουν τη δαπάνη, δε δεσμεύουν το Υπουργείο και δεν υπόκεινται σε λογοδοσία από τη Βουλή. Αυτό ακριβώς συμβαίνει στην Υγεία, στην Παιδεία, στην Κοινωνική Συνοχή. Δεν υπάρχει ούτε ένας ενιαίος, συστημικός, μετρήσιμος δείκτης αποτελέσματος που να δείχνει τι είδους υπηρεσία λαμβάνει ο πολίτης. Υπάρχουν μόνο αποσπασματικοί δείκτες σε επιμέρους φορείς, όχι δείκτες για το ίδιο το Υπουργείο. Φυσικά, στον Προϋπολογισμό Επιδόσεων δεν υπάρχει και κανένας δείκτης στέγασης.

Στις δαπάνες, μετά τα φορολογικά έσοδα και την απουσία κρίσιμων δεικτών ποιότητας, υπάρχει ένα ακόμη κρίσιμο στοιχείο που αναδεικνύεται στα συνοδευτικά έγγραφα του Προϋπολογισμού. Οι δημόσιες δαπάνες παρουσιάζουν συστηματικές καθυστερήσεις και αποκλίσεις από τους στόχους. Στα στοιχεία που παρατίθενται, το κράτος δεν πληρώνει στην ώρα του. Η εκτέλεση των πληρωμών είναι σταθερά χαμηλότερη από τον στόχο. Ο μέσος χρόνος πληρωμής δεν είναι 29 ημέρες, όπως είναι ο στόχος, αλλά 45 έως 50 ημέρες. Η απόκλιση δεν είναι λογιστικό ζήτημα. Σημαίνει ότι οι πληρωμές μεταφέρονται στον επόμενο μήνα, αλλά και σε αρκετούς φορείς οι καθυστερήσεις ξεπερνούν ακόμα και τις 100 μέρες. Το ίδιο το έγγραφο καταγράφει ότι το Υπουργείο Υποδομών, το Υπουργείο Πολιτισμού, το Υπουργείο Εσωτερικών, για ένα ολόκληρο τρίμηνο, τα Υπουργεία Υγείας και Κοινωνικής Συνοχής εμφανίζουν καθυστερήσεις άνω των 100 ημερών. Αυτές οι καθυστερήσεις, βεβαίως, δεν είναι αθώες. Σημαίνει πολύ απλά ότι καθυστερούν πληρωμές σε νοσοκομεία που περιμένουν προμήθειες και κονδύλια, σε φορείς κοινωνικής πρόνοιας, σε ασφαλιστικά ταμεία, σε έργα δημόσιων επενδύσεων. Όταν το κράτος καθυστερεί να πληρώσει, ο πολίτης καθυστερεί να εξυπηρετηθεί και η τελική υπηρεσία γίνεται ακριβότερη. Αυτό δεν είναι υγιής δημοσιονομική εκτέλεση. Είναι μεταφορά του προβλήματος στον πολίτη και στο μέλλον.

Στην Έκθεση επί της Πορείας Δαπανών 2024, καταγράφονται σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ του αρχικά ψηφισθέντος Προϋπολογισμού και των πραγματικών πληρωμών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Οι πληρωμές ξεπερνούν τον αρχικό σχεδιασμό κατά 1,364 δισ. ευρώ, δηλαδή φτάνουν στο 115,9% του Προϋπολογισμού. Κάποιος θα έλεγε ότι αυτό είναι καλή απορρόφηση. Δεν είναι. Είναι ξεκάθαρος δείκτης κακού σχεδιασμού και αποτυχίας πρόβλεψης.

Επομένως, οι ερωτήσεις που ανακύπτουν σε σχέση με τον Προϋπολογισμό Επιδόσεων 2026, όπου απουσιάζουν οι βασικοί, υποχρεωτικοί δείκτες αποτελέσματος — δεν υπάρχει ούτε ένας δείκτης ποιότητας υπηρεσιών στην υγεία, ούτε ένας δείκτης μαθησιακής επίδοσης στην παιδεία, ούτε ένας δείκτης φτώχειας ή στεγαστικής επιβάρυνσης στην Κοινωνική Συνοχή. Αφού δεν υπάρχει λογοδοσία ούτε αξιολόγηση δαπανών, τότε θα ενσωματωθούν οι εθνικοί δείκτες αποτελέσματος που προβλέπει το ίδιο το πλαίσιο του Προϋπολογισμού Επιδόσεων, ώστε ο πολίτης να γνωρίζει τι υπηρεσία λαμβάνει για κάθε ευρώ που πληρώνει; Ποιος έχει κάνει το λάθος στον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και πώς θα διασφαλίσετε ότι δεν θα επαναληφθεί το 2025–2026;

Στην Εισηγητική Έκθεση 2026 αναφέρεται ότι ο ΦΠΑ αυξήθηκε κατά 952 εκατομμύρια ευρώ λόγω περιορισμού φοροδιαφυγής και αύξησης ηλεκτρονικών συναλλαγών. Δεν υπάρχει, όμως, ούτε μία γραμμή για την επίδραση της ακρίβειας στα φορολογικά έσοδα, ενώ ο ΦΠΑ είναι ευθέως ανάλογος των τιμών. Ποιο ποσοστό της αύξησης του ΦΠΑ το 2024, οφείλεται πραγματικά στη βελτίωση της φορολογικής διοίκησης και ποιο ποσοστό οφείλεται στις αυξημένες τιμές που πλήρωσαν οι πολίτες;

Όσον αφορά στον πληθωρισμό, το ζήτημα που η Κυβέρνηση παραδέχεται ότι είναι πρώτο, αλλά τα δικά της στοιχεία δείχνουν ότι δεν το αντιμετωπίζει, η Κυβέρνηση έχει δηλώσει επανειλημμένα, και ο Πρωθυπουργός και οι αρμόδιοι Υπουργοί του Υπουργείου σας, ότι η ακρίβεια είναι το πρώτο πρόβλημα της ελληνικής κοινωνίας και η πρώτη προτεραιότητα της οικονομικής πολιτικής. Η πραγματική διαφωνία, όμως, είναι μία. Αν ο Προϋπολογισμός 2026 αντανakλά πράγματι, αυτή την προτεραιότητα. Όταν δούμε την Εισηγητική Έκθεση — δηλαδή το επίσημο κείμενο του Υπουργείου Οικονομικών— η απάντηση είναι ξεκάθαρη, ότι δεν την αντανakλά.

Η Κυβέρνηση μιλάει για αποκλιμάκωση, αλλά τα στοιχεία που παραθέτει δείχνουν επίμονη ακρίβεια στις υπηρεσίες. Την ίδια εικόνα επίμονης ακρίβειας στις υπηρεσίες επιβεβαιώνει και το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, το οποίο στη Γνώμη του για τον Προϋπολογισμό, σημειώνει ότι ο πληθωρισμός στις υπηρεσίες παραμένει αυξημένος και ότι το διεθνές περιβάλλον κάνει τις προβλέψεις ιδιαίτερα αβέβαιες. Άρα, η αποκλιμάκωση δεν προέρχεται από βελτίωση της αγοράς, αλλά από την πτώση των ενεργειακών τιμών. Αυτό προκύπτει από τη σελίδα 28 της Εισηγητικής, όπου αναφέρεται ότι ο γενικός δείκτης πέφτει επειδή μειώνονται μόνο οι τιμές ενέργειας. Ο συνολικός πληθωρισμός πέφτει μόνο, γιατί πέφτουν οι τιμές ενέργειας. Συνεπώς, η ακρίβεια που πληρώνουν οι πολίτες δεν πέφτει. Αντίθετα, μετακινείται στις υπηρεσίες, στη στέγαση, τα ενοίκια, τις μεταφορές, την υγεία, την εκπαίδευση, τις δαπάνες που κανένα νοικοκυριό δεν μπορεί να αποφύγει.

Η Κυβέρνηση επικαλείται μισθολογικές αυξήσεις, αλλά συγκρίνει και συγκρίνεται με το 2019, το έτος της πανδημικής καθίζησης. Το 2019, δεν μπορεί να είναι το σωστό έτος βάσης. Δηλαδή, το τελευταίο έτος πριν την πανδημία. Το να συγκρίνεις μισθούς του 2024–2025 με τιμές του 2019, παράγει μια τεχνητή βελτίωση, όχι μια αληθινή βελτίωση. Οι μισθοί αυξάνονται ονομαστικά, όμως οι τιμές αυξάνονται γρηγορότερα. Άρα, το πραγματικό εισόδημα δεν ενισχύεται, μειώνεται. Στην πραγματικότητα, παραδέχεστε ότι η ακρίβεια είναι το πρώτο πρόβλημα, αλλά ο Προϋπολογισμός 2026 δεν την αντιμετωπίζει, δεν τη μειώνει, την

αξιοποιεί για να ενισχύσει τον ΦΠΑ και βασίζεται σε μια εξωπραγματική σύγκριση με τις τιμές του 2019. Φυσικά, η ακρίβεια μετακινείται εκεί που πονάει πιο πολύ: στην κοινωνία, στους πολίτες.

Στην Εισηγητική του Προϋπολογισμού 2026 αναγνωρίζεται ότι ο πληθωρισμός υπηρεσιών παραμένει επίμονα υψηλός: 2,7% στις υπηρεσίες, 6,5% στην εστίαση, υψηλός στα ενοίκια, στην υγεία, στην εκπαίδευση. Ταυτόχρονα, ο Προϋπολογισμός αναφέρει διάφορα μέτρα ενίσχυσης των νοικοκυριών. Αυτό που δεν αναφέρει πουθενά, ούτε σε μία γραμμή, είναι η ποσοτική επίδραση αυτών των μέτρων στον ίδιο τον πληθωρισμό. Μπορείτε να μας παρουσιάσετε την ποσοτική εκτίμηση του Υπουργείου Οικονομικών για το πόσο μειώνουν τον πληθωρισμό υπηρεσιών —ιδίως στη στέγαση, την εστίαση και τις μεταφορές— τα μέτρα που επικαλείστε; Αν δεν υπάρχει τέτοια εκτίμηση, πώς τεκμηριώνεται ότι ο Προϋπολογισμός 2026 αντιμετωπίζει την ακρίβεια, όταν το ίδιο το Υπουργείο περιγράφει επίμονο πληθωρισμό σε όλες τις ανελαστικές δαπάνες των νοικοκυριών;

Η ανάπτυξη το 2026 στηρίζεται σε αδύναμες βάσεις: στην κατανάλωση, στον τουρισμό, όχι στην παραγωγή. Μιλάτε για έκρηξη επενδύσεων, αλλά οι ίδιες οι προβλέψεις για τις επενδύσεις δημιουργούν σοβαρά ερωτήματα. Χωρίς παραγωγικότητα, η ανάπτυξη δεν μπορεί να μετατραπεί σε πραγματική ευημερία. Βεβαίως, η κινητήρια δύναμη δεν είναι οι ιδιωτικές επενδύσεις, αλλά το Ταμείο Ανάκαμψης. Η αύξηση των επενδύσεων οφείλεται κυρίως σε αυτό και όχι στον ιδιωτικό τομέα.

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, που είναι ο κινητήρας των επενδύσεων, παρουσιάζει επίσης σταθερά προβλήματα εκτέλεσης. Ξεκινά αργά κάθε χρόνο, συσσωρεύει πολύ μεγάλες πληρωμές στο τέλος του έτους, εμφανίζει αποκλίσεις ανά Υπουργείο και ανά έργο και το 36% των πληρωμών πηγαίνει σε μόλις 10 έργα, δηλαδή σε υπερσυγκέντρωση. Αν το εργαλείο που υλοποιεί τις δημόσιες επενδύσεις λειτουργεί έτσι, τότε οι προβλέψεις για 10,2% επενδυτική άνοδο το 2026 είναι εξαιρετικά φιλόδοξες. Όταν το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων δεν εκτελείται ομαλά, οι προβλέψεις για εκρηκτική αύξηση επενδύσεων δεν μπορεί να είναι ρεαλιστικές. Η παραγωγικότητα παραμένει στάσιμη και αυτό δεν το αναφέρετε πουθενά. Η εξαγωγική υστέρηση συνεχίζεται και η Εισηγητική επίσης δεν το λέει πουθενά. Από το 2010 ως το 2022, οι πραγματικοί μισθοί έχουν χάσει πάνω από το 25% της αγοραστικής δύναμης. Άρα, το συνολικό συμπέρασμα για την ανάπτυξη το 2024–2026 είναι ότι στηρίζεται σε αδύναμες βάσεις, όπως αυτές που προανέφερα. Η οικονομία δεν καθοδηγείται από αναπτυξιακή στρατηγική. Καθοδηγείται από προβλέψεις που δεν συνοδεύονται από τους μηχανισμούς παραγωγικότητας και υλοποίησης που απαιτούνται.

Βεβαίως, υπάρχει ένα ακόμα ζήτημα, το οποίο θα ήθελα λίγο χρόνο ακόμη, αν γίνεται, δύο–τρία λεπτά, για να αναπτύξω και αφορά στο μεγάλο πρόβλημα της στέγασης. Το μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα που η Κυβέρνηση περιγράφει αναλυτικά, αλλά δεν μετρά. Τα μέτρα που αποκαλείτε «παρεμβάσεις για το στεγαστικό», όπου περιγράφετε προγράμματα στέγασης, φορολογικές απαλλαγές για κενά σπίτια, τα μέτρα για βραχυχρόνιες μισθώσεις, αναστολή ΦΠΑ στις νέες οικοδομές, επιστροφή ενός ενοικίου τον χρόνο σε μεγάλο μέρος ενοικιαστών, νέο πλαίσιο κοινωνικής αντιπαροχής για τη δημιουργία κοινωνικών κατοικιών. Η εικόνα φαίνεται ενεργητική. Αυτά, περιγράφετε εσείς. Όμως, τι αποτέλεσμα έχουν αυτά τα μέτρα στο πραγματικό στεγαστικό κόστος των πολιτών; Αυτό είναι το πραγματικό πρόβλημα. Περιγράφετε μέτρα, δεν μετράτε την επίδρασή τους. Χρησιμοποιείτε δείκτες φτώχειας για να δείτε την επίδραση ορισμένων παρεμβάσεων, αλλά δεν υπάρχει ούτε ένας δείκτης που να μετρά ειδικά, το στεγαστικό βάρος των πολιτών. Δεν υπάρχει δείκτης ποσοστού εισοδήματος που κατευθύνεται στο ενοίκιο. Δεν υπάρχει δείκτης στεγαστικής επιβάρυνσης, δείκτης προσιτότητας κατοικίας για νέους 25 έως 39 ετών, δείκτης υπερπληθυσμού κατοικιών, δείκτης εξέλιξης τιμών ενοικίων ανά περιοχή, ούτε στόχος μείωσης αυτών των ποσοστών για

το 2026. Όλα τα στοιχεία, συνεπώς, που παραθέτετε δεν μετρούν αν μειώνουν τη στεγαστική φτώχεια.

Η κεντρική αντίφαση που προκύπτει, αν τα συνδυάσουμε όλα αυτά, είναι μια ξεκάθαρη αντίφαση. Η Κυβέρνηση παρουσιάζει το στεγαστικό ως πρώτη προτεραιότητα, απαριθμεί δεκάδες μέτρα και φορολογικές δαπάνες, αλλά δεν έχει κανέναν δείκτη για να αξιολογήσει αν μειώνεται το στεγαστικό κόστος, αν οι τιμές των ενοικίων συγκρατούνται, αν οι νέοι βρίσκουν σπίτι, αν η στέγαση γίνεται πιο προσιτή. Έχουμε μέτρα, δεν έχουμε μετρήσεις. Έχουμε δαπάνες, δεν έχουμε αποτελέσματα. Χωρίς δείκτες, η Βουλή δεν μπορεί να γνωρίζει αν οι παρεμβάσεις αυτές «πιάνουν τόπο» στην πραγματικότητα.

Να κλείσω με ένα γενικό συμπέρασμα. Ο Προϋπολογισμός του 2026 ζητά περισσότερα από τους πολίτες και δίνει λιγότερα στη χώρα. Έχουμε 8 δις σε ειδικούς λογαριασμούς χωρίς λογοδοσία, 188 δις φόρους βεβαιωμένους αλλά χωρίς ούτε έναν δείκτη ποιότητας σε υγεία, παιδεία, κοινωνική πολιτική. Ακρίβεια που δεν αντιμετωπίζεται, απλώς αυξάνει τον ΦΠΑ και τα έσοδα του κράτους. Ανάπτυξη που στηρίζεται στο Ταμείο Ανάκαμψης, στην κατανάλωση και στον πληθωρισμό, αλλά όχι στην παραγωγικότητα. Στεγαστικό που περιγράφεται, αλλά δεν μετριέται και αντιμετωπίζεται. Δημόσιο χρέος που μειώνεται μόνο στα λόγια, ενώ η Eurostat επιβάλλει την προσθήκη 17 δις αναβαλλόμενων τόκων, που δεν εξηγείται πού ακριβώς έχουν ενσωματωθεί. Πρόκειται όχι για Προϋπολογισμό σταθερότητας, αλλά για Προϋπολογισμό ακινησίας και απόκρυψης πραγματικών μεγεθών. Απέναντι σε αυτό, η δική μας ευθύνη είναι ξεκάθαρη. Να επιμένουμε στη διαφάνεια, στη μετρήσιμη κοινωνική πολιτική και στη σαφή εικόνα των δημόσιων οικονομικών, ώστε ο Προϋπολογισμός να υπηρετεί πραγματικά τις ανάγκες των πολιτών και της κοινωνίας».

Ελένη Καραγεωργοπούλου

Βουλευτής Α΄ Ανατολικής Αττικής

**Μάριος Σαλμάς, Ειδικός Εισηγητής, Ανεξάρτητος Βουλευτής
Βουλευτής Αιτωλοακαρνανίας**

«Είναι ο 26^{ος} Προϋπολογισμός που έχω την τιμή να συμμετέχω στο Ελληνικό Κοινοβούλιο και ο δεύτερος ως ανεξάρτητος βουλευτής, που και πέρυσι είχα την τιμή να είμαι Ειδικός Εισηγητής από την πλευρά των ανεξάρτητων βουλευτών.

Θα σας πω ότι, μετά από τόσους Προϋπολογισμούς και τόσες συζητήσεις από την πλευρά της συμπολίτευσης, αλλά και από την πλευρά της αντιπολίτευσης - ήμουν Γενικός Εισηγητής στον κρίσιμο Προϋπολογισμό του 2008 για την Κυβέρνηση Καραμανλή, Ειδικός Εισηγητής για τις δαπάνες, όταν ο σημερινός Πρωθυπουργός ήταν στα έσοδα, εγώ είχα τις δαπάνες το 2005 και πολλές άλλες φορές, επειδή ήμουν χρόνια στην Επιτροπή Οικονομικών, Υποθέσεων συμμετείχα είτε ως αντιπολίτευση είτε από την πλευρά της Κυβέρνησης ως Εισηγητής - απελευθερωμένος τώρα, πρέπει να σας πω μια αλήθεια, την εμπειρία του να είσαι ανεξάρτητος. Βλέπεις πιο καθαρά τα πράγματα. Και βλέπω πως πάντα όταν ήμουν εισηγητής από τη συμπολίτευση, υποστήριζα απόλυτα το σχέδιο του Προϋπολογισμού που το έφτιαχναν οι επιτελείς και το Υπουργείο Οικονομικών, τις περισσότερες φορές ερήμην των βουλευτών - και σωστά γινόταν - και τις υπόλοιπες φορές που ήμουν αντιπολίτευση, έπρεπε να κάνω κριτική, ότι όλα ήταν χάλια.

Άρα, ούτε όταν υποστήριζα ότι όλα ήταν τέλεια όταν ήμασταν κυβέρνηση, ούτε όταν υποστήριζα ότι όλα ήταν χάλια όταν ήμουν αντιπολίτευση, δεν επιβεβαίωσαν τις απόψεις μου, γιατί στην πράξη, το 2010 φτάσαμε στη χρεοκοπία. Άρα, όλες οι συζητήσεις που μέχρι το 2010 κάναμε στη Βουλή για τα νούμερα, για τους ρυθμούς ανάπτυξης, που ο Προϋπολογισμός που κατατίθετο τα προέβλεπε εξαιρετικά, για τον πληθωρισμό, για το ΑΕΠ, για τα ελλείμματα, που τότε ήταν υποχρεωτικά σας θυμίζω, με βάση τη συνθήκη του Μάαστριχτ, που έπρεπε όλες οι χώρες να έχουν ελλείμματα, απλά έπρεπε να έχουν μέχρι ένα όριο και μέχρι ένα όριο να είναι και το δημόσιο χρέος, ώστε να δαπανώνται χρήματα, προκειμένου να υπάρξει ανάπτυξη, άρα, η συζήτηση πολλές φορές, αναγκαστικά, με τις κομματικές πειθαρχίες και την αντίληψη που έχουμε στο Κοινοβούλιο που μας επιβάλλουν τα κόμματα, δεν εξυπηρετεί την πραγματικότητα και γι' αυτό δε γινόμαστε και αξιόπιστοι. Γιατί θα μπορούσε όλη αυτή η συζήτηση να γίνει και με 50 βουλευτές - χωρίς να υποτιμώ το σύνολο των βουλευτών - όπου οι μεν θα έλεγαν τα υποστηρικτικά του Προϋπολογισμού και οι δε τα διαφορετικά.

Να πούμε μερικές, όμως, αλήθειες, που νομίζω ότι θα συμφωνήσουμε όλοι. Η Ελλάδα, τον Προϋπολογισμό του 2026 της οποίας συζητούμε σήμερα, είναι μια χώρα που, δυστυχώς, έχει από τα μεγαλύτερα χρέη στον πλανήτη. Όσο κι αν δεν θέλουμε να το δούμε, έχουμε, νομίζω, το δεύτερο μεγαλύτερο χρέος στον πλανήτη, ως ποσοστό του ΑΕΠ. Και ως απόλυτο αριθμό, είμαστε εκεί που ξεκινήσαμε πριν την κρίση, ίσως και περισσότερο. Άρα, αυτό πρέπει να μας στενοχωρεί - το έχουμε συζητήσει περί του τι φταίει, τι έφταιξε, το έχει αποφασίσει και ο ελληνικός λαός και έχει κατανείμει τις ευθύνες - αλλά η πραγματικότητα είναι, ότι έχουμε μια χώρα, που το 2032 θα ξανάρθει αντιμέτωπη με τη λήξη της περιόδου χάριτος και θα πρέπει να πληρώνουμε, νομίζω, 15 δισεκατομμύρια τοκοχρεολύσια στο χρόνο. Άρα, ο μελλοντικός βουλευτής που θα κάθεται εδώ στα έδρανα το 2032, θα συζητάει κάπως διαφορετικά και όταν θα βλέπει τη συζήτηση του σημερινού Προϋπολογισμού θα πρέπει να μη γελάει, να δείχνουμε εμείς ότι κατανοούμε ότι δεν τελειώσαμε και έρχεται μπροστά. Αυτή είναι μια πραγματικότητα.

Και δεύτερον, πρέπει να παραδεχτούμε όλοι ότι η Ελλάδα, πλέον, βρίσκεται σε μια δημοσιονομική ισορροπία, στην οποία συνέβαλαν όλες οι προηγούμενες κυβερνήσεις και η

σημερινή. Αυτή είναι η αλήθεια. Διότι, θυμάμαι το 2012 - 2013 που ήμουν στο Υπουργείο Υγείας και είχα τις δαπάνες του ΕΟΠΥΥ, όταν μέχρι τότε από 700 εκατομμύρια το χρόνο που έπαιρναν οι κλινικές, έπρεπε να βάλουμε clawback και rebate και να το πάμε στα 400, αυτό το ωφελείται το σημερινός Υπουργός Οικονομικών, όλα τα χρόνια. Όταν τα διαγνωστικά έπαιρναν 550 εκατομμύρια από τα ασφαλιστικά ταμεία και το κάναμε 302 εκατομμύρια το χρόνο, όλη αυτή η απόφαση που πήραμε τότε, οι δύσκολες αποφάσεις, ωφελούν τον Προϋπολογισμό του σημερινού Υπουργού Υγείας και Οικονομικών. Ο ΕΟΠΥΥ είναι ένας Οργανισμός που όταν τον παρέλαβα εγώ, σας θυμίζω, είχε 2 δις συμβασιопоποιημένες υποχρεώσεις με την ίδρυσή του το 2012, περισσότερες από τα έσοδά του. Άρα, ξεκίνησε με ένα έλλειμμα 2 δις και έπρεπε να το μαζέψουμε και τώρα να είναι υγιής.

Άρα, γι' αυτό είπα, στη δημοσιονομική σταθερότητα σήμερα και η σημερινή Κυβέρνηση παίρνει τα εύσημα και οι προηγούμενες κυβερνήσεις παίρνουν τα εύσημα, διότι, πλέον, η Ελλάδα, δεν παράγει ελλείμματα. Θα συμφωνήσουμε σε αυτά. Παράγει πλεονάσματα. Σωστά παράγει πλεονάσματα. Γιατί πρέπει να παράξει πλεονάσματα; Γιατί πρέπει η γενιά μας να εξοφλήσει μέρος του μέλλοντος των επόμενων γενεών που πήραμε. Διότι στη σημερινή νέα γενιά των 18άρηδων, των 28άρηδων και των 35άρηδων, τους πήραμε το μέλλον, εμείς και οι προηγούμενοι. Τους πήραμε το μέλλον, όταν ξοδεύαμε σαν χώρα, σαν πολίτες, επωφελούμενοι τα ρουσφέτια και τον τρόπο που διαχειριζόμασταν το ευρωπαϊκό χρήμα και τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Άρα, τώρα είμαστε υποχρεωμένοι να πληρώσουμε ένα τίμημα για το μέλλον που πήραμε από τις μελλοντικές γενιές. Άρα, σωστά θα παράγουμε πλεονάσματα. Είμαστε και υποχρεωμένοι από τις υποχρεώσεις μας και τις συμβάσεις μας.

Το θέμα είναι, τώρα, λοιπόν, πόσα πλεονάσματα πρέπει να παράξουμε; Εδώ είναι η κουβέντα τώρα. Είναι υπερπλεονάσματα; Επειδή εγώ θέλω να είμαι σοβαρός και ο ιστορικός του μέλλοντος που θα διαβάζει τη σημερινή συζήτηση, να βλέπει τη σοβαρότητα, εγώ δεν θέλω να είμαι σαν τον σημερινό Πρωθυπουργό, που όταν ήταν αντιπολίτευση, όταν ήμασταν αντιπολίτευση, μίλαγε στον κ. Τσίπρα και του έλεγε «δεν μπορεί να παράγεις τόσα υπερπλεονάσματα γιατί σκοτώνουν την ανάπτυξη». Βασικός κανόνας των οικονομικών. Αλήθεια έλεγε. Αλλά και τώρα η αντιπολίτευση, όταν λέει στον Πρωθυπουργό, ότι παράγει υπερβολικά πλεονάσματα που σκοτώνουν την ανάπτυξη και δεν χρειάζονται και σήμερα, αλήθεια λένε.

Το θέμα τώρα, λοιπόν, είναι, αν το τίμημα που πληρώνουμε, που πληρώνει ο ελληνικός λαός, πιάνει τόπο ή χάνεται κάπου αυτό το τίμημα και δεν αθροίζεται, ώστε να το πάρουμε ως όφελος. Είμαι από αυτούς που υποστηρίζουν και υποστήριξαν και γι' αυτό συγκρούστηκα με τον Πρωθυπουργό, ότι το τίμημα που πληρώνουν, καλώς, οι πολίτες, χάνεται. Χάνεται με τον τρόπο που διαχειρίζεται σήμερα η σημερινή Κυβέρνηση το δημόσιο χρήμα.

Επειδή μιλάμε για τον Προϋπολογισμό και πριν φτάσω στο πώς χάνεται αυτό το χρήμα, σας λέω ότι, όταν λέμε για Προϋπολογισμό, μιλάμε για έσοδα. Αναμφίβολα, η σημερινή Κυβέρνηση συνέβαλε στο να υπάρχει μία αύξηση των φορολογικών εσόδων και η φορολογία εισοδήματος, με το σύστημα το οποίο αναπτύχθηκε με τη μηχανογράφηση και όλο το σύστημα που ανέπτυξε η ΑΑΔΕ, να μπορεί να περιορίζεται η δυνατότητα φοροδιαφυγής. Αυτό είναι σωστό. Αυτό ήταν προς τη σωστή κατεύθυνση.

Τώρα, από την άλλη, οι έμμεσοι φόροι, το ΦΠΑ, όπου δεν θα μιλήσω για τον συντελεστή, αλλά θα μιλήσω για την υπεραπόδοση του ΦΠΑ από την ακρίβεια και τον πληθωρισμό, αυτό ήταν λάθος. Γιατί ήταν λάθος; Διότι, από την ακρίβεια, που όπως θέλει η δεξιά πτέρυγα, η αριστερή πτέρυγα, το κέντρο, στη σημερινή συνεδρίαση να πει, ότι είναι εξωγενής, δεν οφείλεται στην Κυβέρνηση, από την ακρίβεια συμφωνούμε πάλι όλοι, ότι η Κυβέρνηση παίρνει μια υπεραπόδοση του ΦΠΑ. Αυτό είναι σωστό ή λάθος.

Δηλαδή, όταν πάω στο super market και αντί να έπρεπε να πουλάει με βάση τις χοντρικές τιμές στο super market 13, πουλάει 17, από αυτά τα 4 ευρώ η Κυβέρνηση έρχεται και παίρνει και το ΦΠΑ συν τον Φόρο Εισοδήματος τον επιπρόσθετο για τα 4 ευρώ. Σωστό ή λάθος; Λάθος. Διότι, αν στεναχωριέσαι με την ακρίβεια, δεν πρέπει να την επωφελείσαι, για να έρθεις μετά από αυτά τα έσοδα, αυτό το λέω εγώ αμαρτωλό έσοδο, να το δίνεις μετά 250 στους συνταξιούχους, όπου τους έχεις πάρει βεβαίως μεγάλο μέρος της αγοραστικής δύναμης. Θα το πούμε στη συνέχεια και αυτό.

Συνεπώς, θεωρώ, ότι ο τρόπος με τον οποίο φορολογικά συμπεριφέρεται ο σημερινός Προϋπολογισμός, είναι θετικός ως προς το δίκαιο και τη καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, αρνητικός ως προς το πώς εισπράττει είπαμε μέρος από το εισόδημα των πολιτών μέσω της φορολογίας, έμμεσης και άμεσης, από την ακρίβεια, από τον πληθωρισμό. Αφού, λοιπόν, σας είπα για το ποιο είναι το όφελος του κράτους, γιατί στη συνέχεια θα σας πω από την πλευρά των πολιτών πως είναι ο Προϋπολογισμός, γιατί Προϋπολογισμός είναι για το κράτος, να πω έχω ένα υγιές δυνατό δημοσιονομικά κράτος, αλλά πρέπει να έχω και πολίτες που να ευνοούνται και να βελτιώνουν τις συνθήκες της ζωής του, αυτό είναι ο Προϋπολογισμός.

Έρχομαι, τώρα, για να ολοκληρώσω με το Κράτος. Κοιτάξτε, για να έχω πλεονάσματα, σημαίνει, βεβαίως έχω έσοδα αυξημένα, αλλά έχω και περιορισμένες δαπάνες. Πρέπει να σας πω, ότι το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, αφήστε τους αριθμούς, στη πράξη, στο ωφελούμενο αποτέλεσμα, είναι ελάχιστο, κύριε Υπουργέ, έως μηδενικό και θα σας πω τι εννοώ.

Πάρτε την εκλογική μου Περιφέρεια την Αιτωλοακαρνανία, πέστε μου, μέχρι να τελειώσω την ομιλία μου, ένα έργο που έγινε, εκτός από έναν δρόμο που ενώνει την Ιόνια Οδό με τη Λευκάδα, που ήταν ημιτελές έργο και ολοκληρώθηκε, το οποίο δεν εξυπηρετεί, όμως, στη πράξη, την ανάπτυξη της περιοχής. Πέστε μου ένα αρδευτικό έργο, από τα 110 δισεκατομμύρια που πήραμε ευρωπαϊκούς πόρους, που έγινε στον μεγαλύτερο σε έκταση νομό της Ελλάδας, πέστε μου ένα έργο. Αν δεν μου πείτε, σημαίνει, ότι μπορεί και να έχω δίκιο, που σημαίνει ότι μπορεί και να προβληματιστείτε, για το καλό το λέω, για να το βελτιώσετε στον επόμενο ένα χρόνο που έχει η Κυβέρνηση η δική σας. Αν, όμως, έχω δίκιο, που είναι το πιο πιθανό, γιατί ήρθα μελετημένος στη συζήτηση, δεν έχει γίνει ούτε ένα έργο, άρα, για ποιο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων συζητούμε στη θεωρία και για ποια νούμερα που αναφέρονται στον Προϋπολογισμό και πρέπει εδώ τώρα να τα συζητήσουμε, οι μεν ή οι δε;

Σας λέω, λοιπόν, τώρα, ότι τα έργα έχουν περιοριστεί. Οι μεγάλες κατασκευαστικές εταιρείες έχουν πάρει έργα με τεράστιο ανεκτέλεστο μέρος των έργων αυτών. Αλήθεια, δεν σας λέω; Αλήθεια είναι. Τώρα, γιατί δεν εκτελούν, είναι μια μεγάλη κουβέντα. Πήρατε τόσα λεφτά από το ΕΣΠΑ και από τους Αναπτυξιακούς Νόμους και από το Ταμείο Ανάκαμψης και λεφτά του κορωνοϊού, περίπου 110 δισεκατομμύρια την εξαετία και νομίζω δυσκολεύεστε να τα τρέξετε. Για να μη λέω θεωρίες, θα σας πω ένα παράδειγμα για το ΕΣΠΑ. Το 2022 ανακοινώσατε, ότι θα κάνετε ένα ΕΣΠΑ τουρισμού 200 εκατομμύρια το 2022. Από το 2023 που πήγατε να το δημοπρατήσετε, φτάσαμε τέλος του 2025 και δεν έχει ολοκληρωθεί, ούτε οι ενστάσεις, για να ξεκινήσουν. Κάνατε τρία χρόνια γι' αυτό. Εγώ δεν θέλω να υποστηρίξω τις κακές γλώσσες, που λένε, ότι έχετε πάρει τα λεφτά και τα κρατάτε όλα στο κεντρικό ταμείο του Κράτους για να εμφανίζεται ταμείο με διαθέσιμα και καθυστερείτε επίτηδες να τα δώσετε, αλλά σε κάθε περίπτωση, δεν μπορώ να σας πω, ότι είστε και η πιο γρήγορη και αποτελεσματική Κυβέρνηση. Χώρια που πρέπει να σας πω, ότι ξοδέψατε πάρα πολλά λεφτά, μιας και είπα για τους ευρωπαϊκούς πόρους, δεν ξέρουμε ούτε καν πού πήγαν.

Ταμείο Ανάκαμψης. Δεν το έχετε καν απορροφήσει, έχετε μεγάλο μέρος που δεν το έχετε απορροφήσει και το πήρατε και το ξοδέψατε. Δεν θα σας πω εγώ σε λίγες εταιρείες που ψάχνει η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, αλλά θα σας πω ένα παράδειγμα. Πήρατε χρήματα από το Ταμείο Ανάκαμψης και τα δώσατε σε voucher για την υγεία, αντί να τα δώσετε, το ένα δισεκατομμύριο, να κάνουν και επενδύσεις στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, το δώσατε voucher. Δηλαδή, τα δώσατε σε έναν ασθενή να πάει να χειρουργηθεί με 8.000 ευρώ μια επέμβαση στην ιδιωτική κλινική, όταν ο ΕΟΠΥΥ δίνει 4.000 ευρώ.

Προχωρώντας, λοιπόν, θα σας πω ακόμα, για την αγοραστική δύναμη, που συμφωνούμε όλα τα κόμματα και εσείς συμφωνείτε, παρότι τις φοροαπαλλαγές που ανακοινώνετε, παρά την αύξηση του κατώτατου ή μέσου μισθού, η αγοραστική δύναμη των πολιτών έπεσε, η ακρίβεια τρέχει με μεγαλύτερο ρυθμό από αυτές τις παροχές που κάνετε.

Δηλαδή, θα σας πω πάλι ένα παράδειγμα. Ανακοινώσατε στους αστυνομικούς ότι θα δώσετε 100 ευρώ. Εγώ δεν σας λέω ότι ήταν 25, αλλά θα σας πω τι μου είπε ο αστυνομικός μου: «Έχω ένα κορίτσι τριών χρόνων και θέλω να το πάω παιδικό σταθμό. Με τα κριτήριά μου, επειδή έχω μόνο ένα παιδί και το εισόδημά μου είναι αυτό που εμφανίζεται του μισθωτού, του δημόσιου υπαλλήλου, δεν με παίρνει κανένας σταθμός, πρέπει να βρω 600 ευρώ το μήνα να δώσω σε σταθμό». Σε αυτόν τώρα τον άνθρωπο, που είναι πολλοί αστυνομικοί, τι να του πούμε τώρα, να βρούμε να του πούμε ότι «σου δώσαμε τα 25 που θα ήταν 100», ή να του δίνουμε καλύτερα τη πρόσβαση σε ένα σταθμό να μην πληρώσει τα 600 ευρώ; Συν το ακριβό ενοίκιο μιας και ζει στην Αθήνα, γιατί αφού δεν κάνατε αποκέντρωση ποτέ, αφού ποτέ δεν σκεφτήκατε να στηρίζετε την ύπαιθρο, μαζεύτηκε όλος ο κόσμος στην Αθήνα, δεν προβλέψατε τίποτα για την Αθήνα, από το κυκλοφοριακό μέχρι και τα ενοίκια, γιατί αφήσατε την Golden Visa στην Αθήνα τα πρώτα 5 χρόνια να είναι 250.000, ήρθαν όλοι οι Ισραηλίτες, οι Λιβανέζοι, οι Τούρκοι και αγόρασαν όλα τα ακίνητα και προσπαθείτε τώρα να κόψετε δήθεν το Airbnb για να σώσετε την κατάσταση, όταν δεν πήρατε ούτε ένα μέτρο και για το κυκλοφοριακό και τα ενοίκια που έχουν ξεφύγει. Άρα, πέστε σε αυτόν τον αστυνομικό, που πρέπει να δώσει 600 ευρώ για να πάει παιδικό σταθμό το παιδί του και άλλα 600-700 στα ενοίκια, τι του λέτε, ότι σου αυξάνω εγώ τώρα 25 ευρώ το μήνα, ή θα σου δώσω 50;

Αυτή η θεώρηση είναι σε όλα τα θέματα. Λέτε στον συνταξιούχο θα σου δώσω 250 ευρώ. Ωραία, κλείστε μου εσείς τώρα μια λιθοτριψία σε ένα νοσοκομείο της Αθήνας και απαντήστε το μου στην Ολομέλεια στη συζήτηση, αφού αφήσατε τους γιατρούς του ΕΣΥ να χειρουργούν ιδιωτικά. Εγώ, ασκώ το επάγγελμα, το ξέρετε, στις ιδιωτικές κλινικές που πάω, είναι γεμάτο γιατρούς του ΕΣΥ κάθε μέρα, από την Πάτρα, από τα Γιάννενα, με ασθενείς από όλη την Περιφέρεια. Έχουμε γιατρούς από την Περιφέρεια, από τα Πανεπιστημιακά, από το Ρίο, από τα Γιάννενα, που έρχονται και κάνουν 100 επεμβάσεις το μήνα στην Αθήνα. Πέστε, λοιπόν, ποιος θα πάει να βρει αυτό το γιατρό στο νοσοκομείο, όταν έμαθε αυτός ο γιατρός τώρα να κάνει 100 επεμβάσεις τον μήνα και να βγάζει χιλιάδες ευρώ, ποιον θα πάει να χειρουργήσει δωρεάν τώρα στην κλινική του; Άρα, έχει χαθεί η μπάλα στο Σύστημα Υγείας και εσύ του λες τώρα του συνταξιούχου, θα σου δώσω 250 ευρώ το χρόνο. Άρα, είναι από ποια πλευρά βλέπουμε τον Προϋπολογισμό.

Συνεπώς ανακεφαλαιώνοντας - ευχαριστώ για την υπομονή σας και την ανοχή, κύριε Πρόεδρε - κύριε Υπουργέ, έχετε ένα χρόνο ακόμη μπροστά σας, κοιτάξτε ότι κάνετε και ότι λέτε και ανακοινώνετε, να το βλέπετε να έχει πραγματική επίδραση στο εισόδημα των ανθρώπων. Γιατί όλοι εδώ, ο καθένας από τη δική του μεριά και ιδεολογία, αυτό υπηρετούμε. Αν η κοινωνία πάει καλά, να πάτε και εσείς καλά ως Κυβέρνηση, κάποιος πρέπει να ανταμείβεται για το καλό που κάνει, αν η κοινωνία, όμως, δεν πάει καλά, νομίζω, δεν πρέπει,

μετά από τόσο κόπο που πληρώσαμε όλες οι προηγούμενες κυβερνήσεις, να το σπαταλήσετε αυτό. Ενόψει του 2032 που σας είπα, θα είναι αμείλικτο».

Μάριος Σαλμάς

Βουλευτής Αιτωλοακαρνανίας

Η Ειδική Εισηγήτρια της Νέας Δημοκρατίας, κυρία Φωτεινή Αραμπατζή δεν έλαβε τον λόγο και θα τοποθετηθεί στην Ολομέλεια.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗ
του
ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ
Για τον Κρατικό Προϋπολογισμό οικονομικού έτους 2026

«Για το Γραφείο του Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, είναι πολύ σημαντικό ότι ο Προϋπολογισμός του 2026 μαζί με τον Απολογισμό του 2025, θα είναι ο τρίτος Προϋπολογισμός που θα εμφανίζεται ισοσκελισμένος ή ελαφρά πλεονασματικός. Άρα, δημιουργούμε μία νέα συνθήκη όπου, πλέον, υπάρχει ένα σπάσιμο σε σχέση με τις πρακτικές του παρελθόντος. Εδώ και αρκετά χρόνια, είμαστε σε έναν δρόμο συνετής δημοσιονομικής διαχείρισης, με καλές δημοσιονομικές επιδόσεις, οι οποίες, πρέπει να συνεχιστούν, διότι, το διεθνές περιβάλλον είναι εξαιρετικά δύσκολο.

Όσον αφορά τα δύο σημεία για τα οποία θα ήθελα να κάνω ιδιαίτερη μνεία στον Προϋπολογισμό. Το πρώτο είναι σχετικά με τις φοροελαφρύνσεις που ανακοινώθηκαν και θα ισχύσουν από το 2026, για τους μισθωτούς του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα. Το έχουμε αναπτύξει και σε Εκθέσεις του Γραφείου του Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, ότι η μείωση των φορολογικών συντελεστών της μισθωτής εργασίας είναι ένα πολύ θετικό βήμα. Διότι, κατά την άποψή μας, για την ελληνική οικονομία πρέπει να στηριχθεί η παραγωγή και όχι, τόσο η κατανάλωση. Η ελληνική οικονομία, δεν πάσχει από ζήτηση, δεν είναι σε κατάσταση έλλειψης ζήτησης, είναι σε κατάσταση έλλειψης προσφοράς. Άρα, χρειάζονται περισσότερα κίνητρα για εργασία.

Με αυτές τις φοροελαφρύνσεις στο βαθμό που μας επιτρέπει και το νέο πλαίσιο των δημοσιονομικών κανόνων, επιτυγχάνεται σε κάποιο βαθμό, θα το δούμε και στην πράξη φυσικά, το να δώσουμε κίνητρα, για να μπουν άλλες ομάδες του πληθυσμού που είναι εκτός αγοράς εργασίας, όπως, για παράδειγμα, οι γυναίκες και οι νέοι.

Δεύτερον, είναι τα κίνητρα που δίδονται για τους νέους. Επίσης, πολύ σημαντικό, θέλουμε να φέρουμε και άλλους νέους στην αγορά εργασίας και από το εσωτερικό και από το εξωτερικό. Οι επιχειρήσεις ζητούν εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό. Αν δεν τους δώσουμε καλύτερες απολαβές, τότε, δεν θα σκεφθούν πολύ να επιστρέψουν.

Το επόμενο σημείο αφορά τις επενδύσεις. Όπως όλοι γνωρίζουμε, το 2026 θα είναι το τελευταίο έτος για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και επομένως, θα πρέπει να τρέξουμε πάρα πολύ γρήγορα, με εξαιρετικά εντατικούς ρυθμούς. Δεν ξέρω πού θα βρείτε παραπάνω από 24 ώρες το 24ωρο για να το πετύχετε αυτό, κύριε Υπουργέ. Αλλά θα πρέπει αυτά όσο γίνεται να μην χαθούν αυτά τα χρήματα που έχουμε δεσμεύσει.

Από εκεί και πέρα, για το 2027 και μετά, υπάρχει ένας προβληματισμός σε σχέση με τη χρηματοδότηση των επενδύσεων. Δηλαδή, από πού θα αντληθούν οι πόροι εφόσον δεν έχουμε κάνει ικανή εσωτερική αποταμίευση για να στηρίξουμε ένα νέο κύμα επενδύσεων. Υπάρχουν φυσικά τα χρηματοδοτικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το νέο ΕΣΠΑ για παράδειγμα, αλλά χρειαζόμαστε και ακόμα πολύ περισσότερες ιδιωτικές επενδύσεις, προκειμένου να κλείσουμε το επενδυτικό κενό και κατ' επέκταση το παραγωγικό κενό. Δηλαδή, την απώλεια παραγωγικότητας που συντελέστηκε όλα αυτά τα χρόνια της κρίσης και η οποία ακόμα είναι ένα σημείο το οποίο θα πρέπει να βελτιώσουμε σημαντικά.

Από εκεί και πέρα, θα ήθελα να τονίσω ότι για το Γραφείο, πρώτη προτεραιότητα είναι η όσο το δυνατόν ταχύτερη μείωση του χρέους, του λόγου χρέους προς ΑΕΠ για να είμαι πιο συγκεκριμένος. Κι αυτό γιατί; Όχι μόνο γιατί έχουμε τον μεγαλύτερο λόγο χρέους προς ΑΕΠ στην Ευρωζώνη, αλλά διότι είμαστε σε μία κατάσταση όπου υπάρχουν διεθνείς αναταράξεις στις κεφαλαιαγορές, εκφράζονται πολλές επιφυλάξεις για μεγάλες οικονομίες, και της Ευρωζώνης, των Ηνωμένων Πολιτειών, του Ηνωμένου Βασιλείου, σχετικά με τα μεγέθη του χρέους που έχουν και τις δημοσιονομικές πιέσεις που αντιμετωπίζουν. Και

θέλουμε να είμαστε μακριά από το ραντάρ των αγορών σε περίπτωση που δημιουργηθεί μία νέα κρίση χρέους σε κάποια άλλη γειτονιά του πλανήτη.

Επομένως, τώρα που υπάρχει το παράθυρο ευκαιρίας, έχουμε ακόμα σχετικά υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και για το 2026, και θεωρώ και για το 2027 θα είναι αρκετά υψηλός, για να μπορέσουμε να ρίξουμε όσο γίνεται πιο γρήγορα αυτό τον λόγο χρέους προς ΑΕΠ, ο οποίος συμπληρωματικά θα λειτουργήσει και ευεργετικά για το κόστος χρηματοδότησης της οικονομίας, γιατί οι περαιτέρω αναβαθμίσεις του αξιόχρεου θα συμπαρασύρουν και το κόστος χρηματοδότησης της οικονομίας προς τα κάτω. Άρα, ο στόχος κατά τη γνώμη μας θα πρέπει να είναι όσο γρηγορότερα γίνεται προς το 100%.

Στην επόμενη Έκθεση του Γραφείου θα έχουμε μια ειδική ενότητα σε σχέση με το ύψος του χρέους προς ΑΕΠ, τον ρυθμό ανάπτυξης και την παραγωγικότητα. Και θα είναι πιστεύουμε πολύ ενδιαφέρον και θα κάνουμε μία ωραία συζήτηση στην Επιτροπή.

Θα κάνω και μια αναφορά στις προβλέψεις. Επεξεργαστήκαμε τα στοιχεία και διάφορα σενάρια. Εκφράζουμε μέσα στη γνώμη, θετικούς παράγοντες για την ανάπτυξη το 2025, όπως κάποιοι αρνητικούς παράγοντες. Με βάση λοιπόν τα σενάρια αυτά και σταθμίζοντας τα, καταλήξαμε σε ένα εύρος μεγέθυνσης της οικονομίας για το 2026 που κυμαίνεται από 1,9% έως 2,6%. Φυσικά, μπορεί να επιτευχθεί μία επίδοση πιο δυναμική εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των θετικών παραγόντων. Μία από τις πιο βασικές προϋποθέσεις είναι ότι πρέπει να τρέξουν γρήγορα τα προγράμματα των επενδύσεων.

Κύριε Πρόεδρε και κύριε Υπουργέ, ευχαριστώ πολύ για τη δυνατότητα που μου δώσατε να εκφράσω μία σύνοψη της Γνώμης. Θεωρώ ότι θα πρέπει να εστιάσουμε για την όσο πιο ταχεία δυνατότητα μας δίνουν τα δημοσιονομικά δεδομένα, τη μείωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ. Αν μη τι άλλο, αυτό διαμορφώνει μια καλύτερη αρχική συνθήκη για την επόμενη Κυβέρνηση, αλλά και για τη νεότερη γενιά, για την οποία θέλουμε να βοηθήσουμε να έχει καλύτερες ευκαιρίες σε σχέση με το παρελθόν».